

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-227-25

Druk nr 2078

Warszawa, 9 grudnia 2025 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam
Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o działalności kosmicznej.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych
został upoważniony Minister Finansów i Gospodarki.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o działalności kosmicznej¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zasady wykonywania działalności kosmicznej, w tym zasady:
 - a) udzielania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej,
 - b) kontroli wykonywania działalności kosmicznej,
 - c) odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny,
 - d) odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy;
- 2) zasady prowadzenia rejestru obiektów kosmicznych;
- 3) sposób i tryb postępowania w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej oraz w przypadku znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) deorbitacja obiektu kosmicznego – wejście w atmosferę ziemską obiektu kosmicznego, dla którego określono prognozowany czas tego wejścia oraz dla którego określono prognozowany czas i miejsce upadku albo przyziemienia jego elementów na powierzchni Ziemi;
- 2) eksploatacja obiektu kosmicznego – czynności związane z użytkowaniem obiektu kosmicznego, w tym jego obsługą, konserwacją, naprawą i modyfikacją, mające na celu utrzymanie obiektu kosmicznego w sprawności i pozwalające na jego bezpieczne wykorzystywanie zgodnie z przeznaczeniem;
- 3) kontrolowanie obiektu kosmicznego – czynności związane z monitorowaniem obiektu kosmicznego po jego wyniesieniu w przestrzeń kosmiczną, w szczególności śledzenie jego pozycji i stanu technicznego, a także czynności polegające na planowaniu manewrów

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej.

i ich wykonywaniu przez ten obiekt, zapewnieniu jego bezpieczeństwa oraz zapobieganiu kolizjom z jego udziałem;

- 4) obiekt kosmiczny – rzecz ruchomą, która została wyniesiona w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego lub której wyniesienie w przestrzeń kosmiczną jest planowane, będącą w stanie aktywnym lub nieaktywnym, i jej części składowe, a także pojazd wynoszący i jego części składowe;
- 5) operator – podmiot, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 i 2, który uzyskał zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej, oraz jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowana wykonująca działalność kosmiczną;
- 6) orbita okołozimska – trajektorię w przestrzeni kosmicznej, po której porusza się obiekt kosmiczny, dla której można wyznaczyć podstawowe parametry względem Ziemi, w tym apogeum, perygeum, kąt nachylenia i okres obiegu;
- 7) państwo wynoszące – państwo wypuszczające w rozumieniu Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 29 marca 1972 r. (Dz. U. z 1973 r. poz. 154) oraz Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r. (Dz. U. z 1979 r. poz. 22);
- 8) pojazd suborbitalny – pojazd wynoszący, który jest niezdolny do wejścia na orbitę okołozimską;
- 9) pojazd wynoszący – pojazd rakietowy zdolny do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej, wraz z wynoszonym przez niego innym obiektem kosmicznym lub bez takiego obiektu;
- 10) przestrzeń kosmiczna – przestrzeń znajdującą się powyżej 100 km nad średnim poziomem morza;
- 11) śmieci kosmiczne – obiekty kosmiczne, w tym ich części składowe lub fragmenty, które utraciły zdolność do wykonywania przewidzianych dla nich funkcji;
- 12) usuwanie obiektu kosmicznego – działania wykonywane przez obiekt kosmiczny znajdujący się na orbicie okołozimskiej na podstawie algorytmu lub z pomocą operatora, w celu deorbitacji tego obiektu kosmicznego lub jego wyprowadzenia poza obszar chroniony orbity geostacjonarnej;
- 13) wyniesienie obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną – wypuszczenie obiektu kosmicznego w rozumieniu Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody

wyrażone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 29 marca 1972 r. oraz Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r.

Art. 3. Przepisy ustawy stosuje się do działalności kosmicznej wykonywanej:

- 1) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) z zarejestrowanego w Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) statku morskiego w rozumieniu art. 2 § 1 ustawy z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (Dz. U. z 2023 r. poz. 1309),
 - b) statku powietrznego w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2025 r. poz. 1431 i 1668),
 - c) polskiego państwowego statku powietrznego w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze.

Art. 4. Przepisy ustawy stosuje się także do działalności kosmicznej wykonywanej przez operatora z terytorium państwa obcego lub z obszaru niepodlegającego zwierzchnictwu żadnego państwa.

Art. 5. Do wykorzystania przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej w związku z wykonywaniem działalności kosmicznej za pomocą:

- 1) pojazdu wynoszącego niebędącego statkiem powietrznym w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze,
- 2) obiektu kosmicznego innego niż pojazd wynoszący, o którym mowa w pkt 1 – stosuje się przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 119 ust. 4 i art. 121 ust. 5 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze.

Art. 6. Organem właściwym w sprawach działalności kosmicznej wykonywanej przez jednostki podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane jest Minister Obrony Narodowej.

Art. 7. 1. W sprawach dotyczących wykonywania działalności kosmicznej Prezesowi Polskiej Agencji Kosmicznej, działającej na podstawie ustawy z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1957), zwanej dalej „Agencją”, przysługują uprawnienia organu administracji publicznej.

2. Do postępowań prowadzonych przed Prezesem Agencji stosuje się ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691).

3. Organem wyższego stopnia w stosunku do Prezesa Agencji w sprawach:

- 1) zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej,
- 2) kar pieniężnych, o których mowa w rozdziale 9

– jest minister właściwy do spraw gospodarki.

Rozdział 2

Wykonywanie działalności kosmicznej

Art. 8. 1. Działalność kosmiczna polega na:

- 1) wyniesieniu lub próbie wyniesienia obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną;
- 2) eksploatacji obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej;
- 3) kontrolowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej;
- 4) usuwaniu obiektu kosmicznego, w tym przez jego deorbitację.

2. Za działalność kosmiczną w rozumieniu ustawy nie uznaje się eksploatacji oraz kontrolowania obiektu kosmicznego w ramach służby radiokomunikacyjnej amatorskiej w rozumieniu art. 2 pkt 60 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1221 oraz z 2025 r. poz. 637 i 820).

Art. 9. 1. Działalność kosmiczną wykonuje się w sposób:

- 1) niezagrażający interesowi bezpieczeństwa i obronności w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2025 r. poz. 825, 1014 i 1080), zwanym dalej „interesem bezpieczeństwa i obronności”;
- 2) ograniczający do minimum ryzyko dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia;
- 3) uwzględniający potrzeby długotrwałego zrównoważonego wykorzystania przestrzeni kosmicznej do celów pokojowych oraz eliminowania lub ograniczania do minimum negatywnego wpływu działalności kosmicznej na środowisko naturalne Ziemi lub przestrzeni kosmicznej, w tym przez zapobieganie powstawaniu śmieci kosmicznych;
- 4) gwarantujący spełnianie przez obiekt kosmiczny dotyczących go standardów w zakresie:
 - a) wytrzymałości mechanicznej i odporności na warunki kosmiczne,
 - b) stabilności paliwa i utleniaczy oraz niezawodności silników,
 - c) stabilności źródeł energii,
 - d) komunikacji obiektu kosmicznego ze stacją kontrolną,
 - e) precyzji systemów kontrolnych i nawigacyjnych,
 - f) wyposażenia w systemy kontroli termicznej.

2. Prezes Agencji opracowuje wykaz rekomendowanych standardów dotyczących zakresów, o których mowa w ust. 1 pkt 4, i podaje go do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Agencji.

Art. 10. 1. Działalność kosmiczna może być wykonywana przez:

- 1) osobę prawną;
- 2) jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną;
- 3) jednostkę organizacyjną podległą Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowaną.

2. Podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, może wykonywać działalność kosmiczną po uzyskaniu zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, zwanego dalej „zezwoleńiem”.

Art. 11. 1. Zezwolenia udziela Prezes Agencji, w drodze decyzji, na czas określony nie krótszy niż okres między planowanymi datami rozpoczęcia i zakończenia wykonywania działalności kosmicznej, o których mowa w art. 12 ust. 2 pkt 6 i 7, określonymi we wniosku.

2. Zezwolenia udziela się na:

- 1) wyniesienie danego pojazdu wynoszącego w przestrzeń kosmiczną wraz z innym obiektem kosmicznym lub bez niego;
- 2) wyniesienie danego obiektu kosmicznego niebędącego pojazdem wynoszącym w przestrzeń kosmiczną;
- 3) eksploatację danego obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej;
- 4) kontrolowanie danego obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej;
- 5) usuwanie danego obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej, w tym przez jego deorbitację.

3. Zezwolenie może dotyczyć więcej niż jednego obiektu kosmicznego.

Art. 12. 1. Zezwolenia udziela się na wniosek złożony przez podmiot, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 lub 2, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) zapewnia wykonywanie działalności kosmicznej w sposób określony w art. 9,
- 2) zatrudnia osoby posiadające wiedzę, wykształcenie lub doświadczenie niezbędne do wykonywania działalności kosmicznej lub korzysta z usług takich osób,
- 3) posiada zdolność finansową pozwalającą na niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej

– zwany dalej „wnioskodawcą”.

2. Wniosek zawiera:

- 1) nazwę wnioskodawcy;
- 2) adres siedziby wnioskodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) numer wnioskodawcy w Krajowym Rejestrze Sądowym – jeżeli wnioskodawca jest wpisany do tego rejestru;
- 4) numer identyfikacji podatkowej (NIP) wnioskodawcy;
- 5) wskazanie zakresu zezwolenia, o którym mowa w art. 11 ust. 2;
- 6) planowaną datę rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej;
- 7) planowaną datę zakończenia wykonywania działalności kosmicznej;
- 8) wnioskowany okres ważności zezwolenia;
- 9) informację, czy działalność kosmiczna, której dotyczy wniosek, jest związana z wykonywaniem umowy z jednostką organizacyjną podległą Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowaną;
- 10) jeżeli działalność kosmiczna będzie wykonywana we współpracy z innymi podmiotami:
 - a) dane i informacje, o których mowa w pkt 1–4, dotyczące tych podmiotów,
 - b) wskazanie podstawy prawnej tej współpracy oraz jej zakresu.

3. Do wniosku dołącza się odpowiednio do zakresu działalności kosmicznej, której dotyczy wniosek:

- 1) szczegółowy opis planowanego sposobu wykonywania działalności kosmicznej, zawierający w szczególności:
 - a) wskazanie ogólnego przeznaczenia obiektu kosmicznego,
 - b) informacje dotyczące obiektu kosmicznego, w tym:
 - nazwę oraz adres siedziby albo imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania właściciela obiektu kosmicznego,
 - charakterystykę i przeznaczenie ładunku,
 - planowaną datę i miejsce wyniesienia obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną, a w przypadku gdy wniosek dotyczy obiektu kosmicznego innego niż pojazd wynoszący – także nazwę pojazdu wynoszącego,
 - planowane pozycje orbitalne lub opis trajektorii lotu obiektu kosmicznego,
 - opis technologii użytych w obiekcie kosmicznym,
 - planowany czas eksploatacji obiektu kosmicznego,
 - opis procedur lub rozwiązań w zakresie:

- – eliminacji lub ograniczania ryzyka powstawania śmieci kosmicznych, w tym rozpadu obiektu kosmicznego lub kolizji na orbicie, także po przejściu obiektu kosmicznego w stan nieaktywny, uwzględniających międzynarodowe rekomendacje lub praktyki w tym zakresie,
 - – przyczyniania się do długotrwałego zrównoważonego wykorzystania przestrzeni kosmicznej do celów pokojowych, eliminowania lub ograniczania negatywnego wpływu na środowisko naturalne Ziemi oraz w przestrzeni kosmicznej,
 - – bezpieczeństwa, w szczególności w przypadku zastosowania materiałów radioaktywnych,
 - – bezpieczeństwa wykorzystania przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej,
 - – przejścia obiektu kosmicznego w stan nieaktywny lub jego deorbitacji;
- 2) oświadczenie o zatrudnianiu lub korzystaniu z usług osób posiadających wiedzę, wykształcenie lub doświadczenie niezbędne do wykonywania działalności kosmicznej;
 - 3) oświadczenie o posiadaniu zdolności finansowej pozwalającej na niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej;
 - 4) niezbędną dokumentację umożliwiającą zweryfikowanie spełniania standardów, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 4;
 - 5) ocenę ryzyka wyrządzenia szkody przy wykonywaniu działalności kosmicznej, w tym ocenę ryzyka, że obiekt kosmiczny:
 - a) wyrządzi szkodę na osobie lub w mieniu na powierzchni Ziemi lub wyrządzi szkodę statkowi powietrznemu podczas lotu, w tym szkodę na załodze lub pasażerach tego statku,
 - b) spowoduje uszkodzenie innego obiektu kosmicznego;
 - 6) dowód uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 25 ust. 1.
4. Do wniosku dołącza się również kopię:
- 1) pozwolenia radiowego, o którym mowa w art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej, albo
 - 2) przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 72 ust. 1 tej ustawy, albo
 - 3) przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 128 ust. 1 tej ustawy
- z wyjątkiem przypadku realizacji lotu pojazdu suborbitalnego z zagranicy.

5. W przypadku braku dokumentu, o którym mowa w ust. 4, do wniosku dołącza się oświadczenie o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie tego dokumentu odpowiednio do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej albo Ministra Obrony Narodowej.

6. W przypadku gdy działalność kosmiczna będzie wykonywana we współpracy z innymi podmiotami, Prezes Agencji może, przed udzieleniem zezwolenia, żądać kopii umowy wskazującej podstawę prawną tej współpracy.

7. Oświadczenia, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 3 oraz w ust. 5, wnioskodawca składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie zawiera w nim klauzulę o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

8. Dokumenty sporządzone w języku obcym dołącza się wraz z ich tłumaczeniem na język polski.

Art. 13. 1. W toku postępowania o udzielenie zezwolenia nie ujawnia się podmiotom dopuszczonym do udziału w postępowaniu na prawach strony informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233 oraz z 2025 r. poz. 794), jeżeli wnioskodawca, wraz z przekazaniem takich informacji, zastrzegł, że nie mogą być one udostępniane, oraz wskazał, że zastrzeżone informacje stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa.

2. W toku postępowania o udzielenie zezwolenia wnioskodawca nie ujawnia informacji niejawnych w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1209).

Art. 14. 1. Przed udzieleniem zezwolenia Prezes Agencji występuje z wnioskiem o opinię:

- 1) Ministra Obrony Narodowej – w zakresie wpływu planowanej działalności kosmicznej na interes bezpieczeństwa i obronności;
- 2) ministra właściwego do spraw wewnętrznych – w zakresie wpływu planowanej działalności kosmicznej na realizację zadań z zakresu ochrony ludności i zarządzania kryzysowego;
- 3) ministra właściwego do spraw transportu – w zakresie wpływu wyniesienia lub usunięcia obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej na bezpieczeństwo operacji lotniczych

wykonywanych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, o ile ze szczegółowego opisu planowanej działalności kosmicznej, o którym mowa w art. 12 ust. 3 pkt 1 lit. b, wynika potrzeba wykorzystania tej przestrzeni powietrznej;

- 4) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego – w zakresie wpływu planowanej działalności kosmicznej na interes bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.

2. Wraz z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, Prezes Agencji przekazuje kopie wniosku o udzielenie zezwolenia oraz załączonych do niego dokumentów.

3. Organ opiniujący przedstawia opinię w terminie miesiąca od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 1.

4. Jeżeli szczególny charakter sprawy będącej przedmiotem opinii nie pozwala na jej przedstawienie przez organ opiniujący w terminie określonym w ust. 3, termin ten wynosi 2 miesiące. Organ opiniujący przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 3, zawiadamia Prezesa Agencji o wydłużeniu terminu na przedstawienie opinii do 2 miesięcy.

5. Nieprzedstawienie opinii w terminie, o którym mowa w ust. 3 albo 4, od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 1, jest równoznaczne z wydaniem opinii pozytywnej.

6. Opinia nie wymaga formy postanowienia oraz nie podlega zaskarżeniu.

7. Terminy, o których mowa w ust. 3 i 4, wlicza się do terminu, o którym mowa w art. 16 ust. 1.

8. Ze względu na inny ważny interes państwa, Prezes Agencji może wystąpić z wnioskiem o przedstawienie opinii przez inny organ administracji rządowej. Przepisy ust. 2–7 stosuje się odpowiednio.

9. Minister właściwy do spraw transportu przedstawia opinię, o której mowa w ust. 1 pkt 3, po uprzednim zasięgnięciu opinii Prezesa Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej i Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

10. Prezes Agencji nie występuje z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, jeżeli działalność kosmiczna, której dotyczy wniosek o udzielenie zezwolenia, jest związana z wykonaniem umowy z jednostką organizacyjną podległą Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowaną.

Art. 15. W toku postępowania o udzielenie zezwolenia Prezes Agencji może:

- 1) wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku,

- 2) żądać przedłożenia wyjaśnień lub dodatkowych informacji lub dokumentów związanych z planowanym sposobem wykonywania działalności kosmicznej lub w celu potwierdzenia spełniania warunków, o których mowa w art. 12 ust. 1,
- 3) żądać dokonania zmian we wniosku we wskazanym zakresie, w szczególności w odniesieniu do spełnienia przez obiekt kosmiczny standardów, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 4

– w wyznaczonym terminie.

Art. 16. 1. Prezes Agencji udziela wnioskodawcy zezwolenia albo odmawia jego udzielenia w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia kompletnego wniosku.

2. Jeżeli działalność kosmiczna wykonywana przez podmiot, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 lub 2, jest związana z wykonaniem umowy z jednostką organizacyjną podległą Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowaną i jeśli z przyczyn obiektywnych jest to konieczne dla prawidłowego wykonania tej umowy, Prezes Agencji, na wniosek Ministra Obrony Narodowej, udziela wnioskodawcy zezwolenia albo odmawia jego udzielenia w terminie określonym we wniosku Ministra Obrony Narodowej, jednak nie krótszym niż 30 dni.

Art. 17. 1. Zezwolenie zawiera:

- 1) nazwę operatora;
- 2) adres siedziby operatora w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) zakres zezwolenia, o którym mowa w art. 11 ust. 2;
- 4) nazwę, rodzaj i ogólne przeznaczenie obiektu kosmicznego lub obiektów kosmicznych, których dotyczy zezwolenie;
- 5) podstawowe parametry orbitalne obiektu lub obiektów, o których mowa w pkt 4, o ile dotyczy;
- 6) nazwę podmiotu, we współpracy z którym będzie wykonywana działalność kosmiczna, oraz adres jego siedziby, o ile dotyczy;
- 7) nazwę oraz adres siedziby albo imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania właściciela obiektu kosmicznego;
- 8) wysokość sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny, o ile dotyczy;
- 9) planowaną datę rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej;
- 10) planowaną datę zakończenia wykonywania działalności kosmicznej;

11) okres ważności zezwolenia.

2. W przypadkach uzasadnionych charakterem i zakresem działalności objętej zezwoleniem, Prezes Agencji może określić w tym zezwoleniu szczególne warunki wykonywania działalności kosmicznej, służące zapewnieniu:

- 1) ochrony osób lub mienia lub
- 2) interesu bezpieczeństwa i obronności, lub
- 3) bezpiecznego wykorzystania przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) wykonania międzynarodowych zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 5) realizacji celów ważnych dla współpracy międzynarodowej w zakresie badania lub wykorzystania przestrzeni kosmicznej, w szczególności związanych z obszarami ochronnymi wokół działalności wykonywanej w przestrzeni kosmicznej lub obszarami otaczającymi miejsca posiadające szczególną wartość kulturową, przyrodniczą lub naukową.

3. Operator jest obowiązany uzyskać dokument, o którym mowa w art. 12 ust. 4 pkt 1 albo 2, albo 3, i przedstawić go Prezesowi Agencji najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej.

4. W przypadku gdy zakres działalności kosmicznej wymaga spełnienia dodatkowych warunków, w szczególności uzyskania dodatkowych zezwoleń, pozwoleń, zgód, decyzji lub opinii przewidzianych w przepisach odrębnych lub spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2, rozpoczęcie działalności kosmicznej następuje po uzyskaniu tych zezwoleń, pozwoleń, zgód, decyzji lub opinii lub po spełnieniu tych warunków.

Art. 18. Prezes Agencji, w drodze decyzji, odmawia udzielenia zezwolenia w przypadku, gdy:

- 1) wnioskodawca nie spełnia któregośkolwiek z warunków, o których mowa w art. 12 ust. 1;
- 2) co najmniej jeden z organów, o których mowa w art. 14 ust. 1, przedstawił negatywną opinię.

Art. 19. 1. Operator informuje Prezesa Agencji o:

- 1) każdej zmianie danych lub informacji, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4–7, 9 i 10,
- 2) dniu rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej,
- 3) dniu zakończenia wykonywania działalności kosmicznej,

- 4) zawarciu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny,
- 5) innych zdarzeniach mających wpływ na wykonywanie działalności kosmicznej zgodnie z udzielonym zezwoleniem

– niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia zmiany danych lub informacji, lub uzyskania informacji o tej zmianie, dnia rozpoczęcia lub zakończenia wykonywania działalności kosmicznej objętej zezwoleniem, lub od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia lub od dnia wystąpienia innego zdarzenia.

2. Do informacji, o której mowa w ust. 1 pkt 4, operator dołącza kopię zawartej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny.

3. Zmiana danych i informacji, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4–7, 9 i 10, wymaga zmiany zezwolenia.

4. Wniosek o przedłużenie okresu ważności zezwolenia, które zostało wydane na co najmniej 12 miesięcy, operator składa nie później niż na 6 miesięcy przed dniem wygaśnięcia tego zezwolenia.

5. Do zmiany zezwolenia, w tym w zakresie okresu jego ważności, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące udzielenia zezwolenia.

Art. 20. 1. Prezes Agencji, w drodze decyzji, cofa zezwolenie w przypadku:

- 1) stwierdzenia utraty przez podmiot, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 lub 2, wiarygodności niezbędnej do wykluczenia zagrożenia dla interesów bezpieczeństwa lub obronności państwa, w szczególności w przypadku przekazania Prezesowi Agencji przez Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego informacji o wykonywaniu przez ten podmiot działalności kosmicznej w sposób zagrażający interesowi bezpieczeństwa lub obronności państwa, interesowi bezpieczeństwa wewnętrznego oraz realizacji zadań z zakresu ochrony ludności lub zarządzania kryzysowego;
- 2) o którym mowa w art. 43 ust. 8.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 1, Prezes Agencji może dodatkowo nałożyć na operatora obowiązek, o którym mowa w art. 43 ust. 8 pkt 2.

3. Decyzja, o której mowa w ust. 1 pkt 1, jest natychmiast wykonalna.

Art. 21. 1. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu działalności kosmicznej wykonywanej przez podmiot, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 lub 2, na działania

operacyjne Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym na prowadzoną operację wojskową w czasie pokoju lub w ramach samoobrony państwa w sytuacji zbrojnej napaści, o ile nie jest możliwe usunięcie w inny sposób negatywnego wpływu wykonywanej działalności kosmicznej na te działania, Prezes Agencji, na wniosek Ministra Obrony Narodowej, zawiesza zezwolenie na czas określony w tym wniosku, w drodze decyzji. Decyzja ta jest natychmiast wykonalna.

2. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu działalności kosmicznej wykonywanej przez podmiot, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 lub 2, na bezpieczeństwo ruchu lotniczego w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, o ile nie jest możliwe usunięcie w inny sposób negatywnego wpływu wykonywanej działalności kosmicznej na to bezpieczeństwo, Prezes Agencji, na wniosek ministra właściwego do spraw transportu, w drodze decyzji, zawiesza zezwolenie na czas określony w tym wniosku. Decyzja ta jest natychmiast wykonalna.

3. W okresie zawieszenia zezwolenia podmiot, którego wykonywanie działalności kosmicznej zostało zawieszone, podejmuje działania ograniczające ryzyko wyrządzenia szkody w związku z wykonywaniem działalności kosmicznej, w szczególności zabezpiecza realizację podstawowych funkcji obiektu kosmicznego w celu zapewnienia bezpieczeństwa wykonywanej działalności kosmicznej.

Art. 22. 1. Zezwolenie jest przenoszone na inny podmiot, zwany dalej „podmiotem przejmującym zezwolenie”, w przypadku łącznego spełnienia następujących warunków:

- 1) operator i podmiot przejmujący zezwolenie wyrażą pisemną zgodę na przeniesienie zezwolenia;
- 2) podmiot przejmujący zezwolenie spełnia warunki, o których mowa w art. 12 ust. 1;
- 3) żaden z organów, o których mowa w art. 14 ust. 1, nie przedstawił negatywnej opinii;
- 4) podmiot przejmujący zezwolenie pisemnie zobowiąże się do wykonywania działalności kosmicznej w sposób określony w przejmowanym zezwoleniu oraz zgodnie z warunkami w nim określonymi.

2. Przeniesienie zezwolenia następuje na wniosek podmiotu przejmującego zezwolenie, który zawiera:

- 1) nazwę podmiotu przejmującego zezwolenie;
- 2) adres siedziby podmiotu przejmującego zezwolenie w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) numer podmiotu przejmującego zezwolenie w Krajowym Rejestrze Sądowym – jeżeli podmiot jest wpisany do tego rejestru;
- 4) numer identyfikacji podatkowej (NIP) podmiotu przejmującego zezwolenie;

- 5) datę udzielenia i oznaczenie zezwolenia, którego dotyczy wniosek;
- 6) jeżeli działalność kosmiczna będzie wykonywana we współpracy z innymi podmiotami:
 - a) dane i informacje, o których mowa w pkt 1–4, dotyczące tych podmiotów,
 - b) wskazanie podstawy prawnej tej współpracy oraz jej zakresu.

3. Do wniosku o przeniesienie zezwolenia dołącza się:

- 1) oświadczenie o zatrudnianiu lub korzystaniu z usług osób posiadających wiedzę, wykształcenie lub doświadczenie niezbędne do wykonywania działalności kosmicznej;
- 2) oświadczenie o posiadaniu zdolności finansowej pozwalającej na niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej;
- 3) niezbędną dokumentację umożliwiającą zweryfikowanie spełniania standardów, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 4;
- 4) ocenę ryzyka wyrządzenia szkody przy wykonywaniu działalności kosmicznej, o której mowa w art. 12 ust. 3 pkt 5;
- 5) dowód uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 25 ust. 1;
- 6) zgodę, o której mowa w ust. 1 pkt 1, oraz zobowiązanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 4.

4. Do wniosku o przeniesienie zezwolenia dołącza się również kopię:

- 1) pozwolenia radiowego, o którym mowa w art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej, albo
- 2) przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 72 ust. 1 tej ustawy, albo
- 3) przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 128 ust. 1 tej ustawy

– z wyjątkiem przypadku realizacji lotu pojazdu suborbitalnego z zagranicy.

5. W przypadku braku dokumentu, o którym mowa w ust. 4, do wniosku o przeniesienie zezwolenia dołącza się oświadczenie o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie tego dokumentu odpowiednio do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej albo Ministra Obrony Narodowej.

6. Oświadczenia, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2 oraz ust. 5, podmiot przejmujący zezwolenie składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie zawiera w nim klauzulę o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

7. Prezes Agencji przenosi zezwolenie w drodze decyzji, w której może nałożyć na dotychczasowego operatora lub podmiot przejmujący zezwolenie określone obowiązki,

niezbędne do zapewnienia ciągłości i bezpieczeństwa wykonywania działalności kosmicznej objętej zezwoleniem.

8. Z dniem doręczenia decyzji o przeniesieniu zezwolenia podmiot przejmujący zezwolenie przejmuje wszystkie prawa i obowiązki z niego wynikające.

9. Do przeniesienia zezwolenia stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące udzielenia zezwolenia.

Art. 23. W przypadku gdy podmiot przejmujący zezwolenie jest osobą zagraniczną, o której mowa w art. 3 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 89, 619 i 621), warunkiem przeniesienia zezwolenia jest obowiązywanie umowy międzynarodowej w rozumieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127) z państwem utworzenia podmiotu przejmującego zezwolenie regulującej odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny objęty zezwoleniem.

Art. 24. Prezes Agencji, w drodze decyzji, odmawia przeniesienia zezwolenia, jeżeli nie został spełniony którykolwiek z warunków określonych w art. 22 ust. 1 lub art. 23.

Art. 25. 1. Od wniosku o udzielenie zezwolenia, zmianę zezwolenia lub przeniesienie zezwolenia na inny podmiot pobiera się opłatę.

2. W przypadku odmowy udzielenia zezwolenia, jego zmiany lub przeniesienia, opłata nie podlega zwrotowi.

3. Opłata stanowi przychód Agencji i jest wnoszona na rachunek bankowy Agencji.

Art. 26. 1. Wysokość opłaty wynosi 150 % kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631 i 1674 oraz z 2025 r. poz. 718, 769 i 1159), zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”, obowiązującego w dniu złożenia wniosku podlegającego opłacie.

2. W przypadku gdy opłata jest pobierana od instytucji tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo

o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.²⁾), pobiera się trzecią część opłaty. Zwolnienie od pobrania opłaty w pozostałej części stanowi pomoc *de minimis* w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy w ramach zasady *de minimis*.

Rozdział 3

Odpowiedzialność cywilna za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny

Art. 27. 1. Operator oraz podmiot, który wbrew ustawie wykonuje działalność kosmiczną bez zezwolenia, ponoszą odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny.

2. Jeżeli działalność kosmiczna jest wykonywana przez operatora we współpracy z innym podmiotem, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 6, odpowiedzialność cywilna operatora i tego podmiotu jest solidarna, w zakresie w jakim szkoda dotyczy działalności objętej tą współpracą.

3. Odpowiedzialność cywilna podmiotu innego niż podmiot, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 6, wykonującego czynności związane z wykonywaniem działalności kosmicznej we współpracy z operatorem, jest ograniczona do szkód wyrządzonych z winy umyślnej lub w wyniku rażącego niedbalstwa. W przypadku gdy podmiot inny niż podmiot, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 6, nie ponosi odpowiedzialności zgodnie ze zdaniem pierwszym, do odpowiedzialności za szkodę stosuje się odpowiednio ust. 1 lub 2.

Art. 28. 1. Za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny na powierzchni Ziemi lub za szkody wyrządzone statkowi powietrznemu podczas lotu, operator oraz podmiot, który wbrew ustawie wykonuje działalność kosmiczną bez zezwolenia, ponoszą odpowiedzialność cywilną niezależnie od winy, także wówczas, gdy szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej.

2. Odpowiedzialności cywilnej za szkody, o których mowa w ust. 1, nie można wyłączyć ani ograniczyć.

3. Za szkody poniesione przez osobę fizyczną wykonującą czynności związane z wykonywaniem działalności kosmicznej operator ponosi odpowiedzialność cywilną na zasadach ogólnych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1871 i 1897 oraz z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622 i 1162.

Art. 29. Za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny w miejscu innym niż na powierzchni Ziemi lub za szkody inne niż wyrządzone statkowi powietrznemu podczas lotu operator ponosi odpowiedzialność cywilną na zasadach ogólnych.

Art. 30. 1. W przypadku gdy Rzeczpospolita Polska naprawiła szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny, Skarb Państwa ma zwrotne roszczenie do operatora, do wysokości sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu umowy, o której mowa w art. 31, w zakresie w jakim to roszczenie Skarbu Państwa nie zostało zaspokojone bezpośrednio przez zakład ubezpieczeń.

2. Skarb Państwa ma zwrotne roszczenie w pełnej wysokości, w przypadku gdy szkoda:

- 1) wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa operatora;
- 2) została wyrządzona przez obiekt kosmiczny wyniesiony w przestrzeń kosmiczną przez podmiot, który wbrew ustawie wykonuje działalność kosmiczną bez zezwolenia.

3. Osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, mogą żądać od Skarbu Państwa odszkodowania za szkody wyrządzone im przez obiekt kosmiczny innego państwa wynoszącego w zakresie, w jakim Rzeczpospolita Polska uzyskała odszkodowanie za te szkody od państwa wynoszącego.

4. W przypadku, o którym mowa w art. 32 ust. 2, Skarbowi Państwa nie przysługuje zwrotne roszczenie, o którym mowa w ust. 1 lub 2.

5. W przypadku konieczności zapłaty przez Rzeczpospolitą Polską odszkodowania na podstawie rokowań dyplomatycznych, o których mowa w art. IX Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 29 marca 1972 r., albo decyzji, o której mowa w art. XIX tej Konwencji, w związku ze szkodą, koszty związane z zapłatą odszkodowania pokrywa minister właściwy do spraw gospodarki ze środków budżetu państwa.

Rozdział 4

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej

Art. 31. 1. Operator zawiera umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny. Wymóg ten uważa się za spełniony także wtedy, gdy operator wykaże, że umowa w tym zakresie została zawarta na jego rzecz.

2. Ubezpieczenie, o którym mowa w ust. 1, nie podlega przepisom ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym

i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 367, 1019, 1174, 1175, 1176 i 1669).

Art. 32. 1. Umowa, o której mowa w art. 31 ust. 1, zawarta przez operatora lub na jego rzecz obejmuje także odpowiedzialność Skarbu Państwa.

2. Obowiązek, o którym mowa w art. 31 ust. 1, nie dotyczy działalności kosmicznej wykonywanej:

- 1) w celu naukowym lub edukacyjnym;
- 2) przez jednostki podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane.

Art. 33. 1. Obowiązek, o którym mowa w art. 31 ust. 1, powstaje najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania działalności objętej zezwoleniem.

2. Obowiązek, o którym mowa w art. 31 ust. 1, ustaje z dniem zakończenia wykonywania działalności kosmicznej objętej zezwoleniem.

3. Ubezpieczenie, o którym mowa w art. 31 ust. 1, obejmuje szkody, które powstały w okresie ubezpieczenia.

Art. 34. 1. Wysokość sumy gwarancyjnej ubezpieczenia, w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową, o której mowa w art. 31 ust. 1, wynosi nie więcej niż równowartość w złotych kwoty 60 milionów euro.

2. Kwotę, o której mowa w ust. 1, ustala się przy zastosowaniu średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski po raz pierwszy w roku, w którym umowa, o której mowa w art. 31 ust. 1, została zawarta.

Rozdział 5

Kontrola wykonywania działalności kosmicznej

Art. 35. 1. Organem właściwym do przeprowadzenia kontroli wykonywania działalności kosmicznej jest Prezes Agencji.

2. Prezes Agencji przeprowadza kontrolę wykonywania działalności kosmicznej w zakresie zgodności wykonywania tej działalności z zezwoleniem oraz z ustawą.

3. Prezes Agencji przeprowadza również kontrolę mającą na celu wykrywanie wykonywania, wbrew ustawie, działalności kosmicznej bez zezwolenia.

4. Organem właściwym w sprawach kontroli wykonywania działalności kosmicznej wykonywanej przez jednostki podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego

nadzorowane jest Minister Obrony Narodowej. Minister Obrony Narodowej przeprowadza kontrolę, o której mowa w zdaniu pierwszym, na podstawie przepisów odrębnych.

Art. 36. 1. Podmiotem kontrolowanym może być:

- 1) operator;
- 2) podmiot współpracujący przy wykonywaniu działalności kosmicznej, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 6;
- 3) podmiot, co do którego zachodzi uzasadnione podejrzenie, że wbrew ustawie wykonuje działalność kosmiczną bez zezwolenia.

2. Podmiot kontrolowany przekazuje na żądanie Prezesa Agencji informacje o wykonywanej działalności kosmicznej.

Art. 37. 1. Kontrolę wykonywania działalności kosmicznej przeprowadza osoba będąca pracownikiem Agencji, po okazaniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli, wydanego przez Prezesa Agencji, oraz legitymacji służbowej.

2. Kontrolę wykonywania działalności kosmicznej może przeprowadzić również osoba niebędąca pracownikiem Agencji, która posiada wiedzę specjalistyczną, niezbędną do przeprowadzenia tej kontroli, po okazaniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli, wydanego przez Prezesa Agencji.

3. Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli zawiera:

- 1) oznaczenie organu wydającego to upoważnienie oraz numer i datę wydania upoważnienia;
- 2) podstawę prawną przeprowadzenia kontroli;
- 3) imię i nazwisko osoby przeprowadzającej kontrolę, oraz stanowisko służbowe – w przypadku osoby, o której mowa w ust. 1;
- 4) określenie zakresu uprawnień osoby przeprowadzającej kontrolę, o której mowa w ust. 2;
- 5) określenie zakresu kontroli;
- 6) oznaczenie i nazwę podmiotu kontrolowanego oraz adres jego siedziby;
- 7) wskazanie daty rozpoczęcia i przewidywanego terminu zakończenia kontroli;
- 8) podpis osoby upoważnionej do reprezentowania podmiotu wydającego to upoważnienie.

4. Osoba, o której mowa w ust. 1 i 2, jest obowiązana do zachowania w tajemnicy informacji powziętych w toku kontroli.

5. Legitymacja służbowa pracownika Agencji przeprowadzającego kontrolę zawiera:

- 1) nazwę Agencji;

- 2) imię i nazwisko pracownika Agencji;
- 3) numer tej legitymacji;
- 4) datę wystawienia tej legitymacji;
- 5) wizerunek twarzy pracownika Agencji;
- 6) podpis osoby upoważnionej do reprezentowania Agencji.

6. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór legitymacji służbowej pracownika Agencji przeprowadzającego kontrolę oraz opis tego wzoru, kierując się koniecznością zapewnienia właściwej identyfikacji pracownika Agencji przeprowadzającego kontrolę.

Art. 38. 1. Prezes Agencji zawiadamia podmiot kontrolowany o zamiarze wszczęcia kontroli.

2. Kontrolę wszczyna się nie wcześniej niż po upływie 7 dni i nie później niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli. Jeżeli kontrola nie zostanie wszczęta w terminie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, wszczęcie kontroli wymaga ponownego zawiadomienia.

3. Wszczęcie kontroli przed upływem 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia wymaga zgody lub wniosku podmiotu kontrolowanego. W razie wyrażenia tej zgody lub złożenia tego wniosku ustnie dokonuje się adnotacji o tym w aktach sprawy.

4. Zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli zawiera:

- 1) oznaczenie organu właściwego do przeprowadzenia kontroli;
- 2) datę i miejsce wystawienia tego zawiadomienia;
- 3) oznaczenie podmiotu kontrolowanego;
- 4) wskazanie zakresu kontroli;
- 5) wstępną listę dokumentów i informacji związanych z zakresem przedmiotowym kontroli, których udostępnienia oczekuje organ właściwy do przeprowadzenia kontroli wykonywania działalności kosmicznej;
- 6) imię i nazwisko oraz podpis osoby upoważnionej do reprezentowania Agencji z podaniem zajmowanego stanowiska.

Art. 39. 1. Czynności kontrolnych dokonuje się w obecności osoby uprawnionej do reprezentacji podmiotu kontrolowanego lub osoby upoważnionej przez podmiot kontrolowany.

2. Podmiot kontrolowany jest obowiązany do pisemnego wskazania osoby, o której mowa w ust. 1.

3. W razie nieobecności osób, o których mowa w ust. 1, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli oraz legitymację służbową okazuje się:

- 1) osobie czynnej w lokalu przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 97 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r. poz. 1071, 1172 i 1508) lub
- 2) przywołanemu świadkowi, którym powinien być funkcjonariusz publiczny w rozumieniu art. 115 § 13 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383), który nie jest pracownikiem Agencji.

Art. 40. 1. W toku kontroli osoba przeprowadzająca kontrolę ma prawo do:

- 1) wstępu do nieruchomości, pomieszczeń, instalacji, środków transportu i innych obiektów związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej lub służących, choćby pośrednio, wykonywaniu tej działalności, a także do przeprowadzania ich oględzin;
- 2) wykonywania czynności kontrolno-pomiarowych, badań obiektów kosmicznych lub urządzeń wykorzystywanych do wykonywania działalności kosmicznej;
- 3) dostępu do dokumentów, materiałów oraz innych danych związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej, a także do sporządzania ich kopii lub pobierania wyciągów;
- 4) żądania ustnych i pisemnych wyjaśnień.

2. Podmiot kontrolowany zapewnia warunki przeprowadzenia kontroli w zakresie, o którym mowa w ust. 1.

Art. 41. 1. Z kontroli sporządza się protokół kontroli.

2. Protokół kontroli zawiera:

- 1) oznaczenie podmiotu kontrolowanego, jego nazwę i adres siedziby;
- 2) imię i nazwisko osoby przeprowadzającej kontrolę oraz jej stanowisko służbowe – w przypadku osoby, o której mowa w art. 37 ust. 1;
- 3) datę rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych;
- 4) określenie zakresu przedmiotowego kontroli;
- 5) opis stanu faktycznego ustalonego w toku kontroli oraz inne informacje mające istotne znaczenie dla oceny zgodności wykonywanej działalności kosmicznej z zezwoleniem oraz z ustawą;
- 6) zakres naruszenia zezwolenia lub ustawy oraz – w przypadku stwierdzenia naruszeń – zalecenia pokontrolne;
- 7) wyszczególnienie załączników – o ile są;
- 8) omówienie dokonanych w protokole kontroli poprawek, skreśleń i uzupełnień;

- 9) pouczenie podmiotu kontrolowanego o prawie odmowy podpisania protokołu kontroli;
- 10) datę i miejsce podpisania protokołu kontroli przez osobę przeprowadzającą kontrolę oraz podmiot kontrolowany.

3. Protokół kontroli podpisuje osoba przeprowadzająca kontrolę i przekazuje protokół podmiotowi kontrolowanemu do podpisu.

4. Podmiot kontrolowany w terminie 7 dni od dnia przekazania protokołu kontroli do podpisu podpisuje go albo składa pisemne zastrzeżenia do jego treści.

5. W przypadku złożenia przez podmiot kontrolowany zastrzeżeń do protokołu osoba przeprowadzająca kontrolę analizuje je i podejmuje dodatkowe czynności kontrolne, w razie potrzeby, a w przypadku stwierdzenia zasadności zastrzeżeń – wprowadza zmiany do protokołu w formie aneksu, polegające na jego zmianie lub uzupełnieniu.

6. W razie nieuwzględnienia zastrzeżeń w całości albo części osoba przeprowadzająca kontrolę przekazuje kontrolowanemu informacje o tym wraz z uzasadnieniem.

7. Niedoręczenie osobie przeprowadzającej kontrolę podpisanego protokołu kontroli w terminie, o którym mowa w ust. 4, i niezłożenie zastrzeżeń do jego treści w tym terminie uznaje się za odmowę podpisania protokołu kontroli.

8. O odmowie podpisania protokołu kontroli osoba przeprowadzająca kontrolę czyni wzmiankę w protokole, zawierającą datę jej dokonania. W przypadku, o którym mowa w ust. 7, wzmianki dokonuje się po upływie terminu, o którym mowa w ust. 4.

9. Protokół kontroli sporządza się w postaci papierowej w dwóch egzemplarzach albo w postaci elektronicznej. Protokół kontroli osoba przeprowadzająca kontrolę doręcza podmiotowi kontrolowanemu.

Art. 42. 1. Kontrolę prowadzi się nie dłużej niż 30 dni roboczych od dnia okazania przez osobę przeprowadzającą kontrolę osobie, o której mowa w art. 39 ust. 1 albo 3, upoważnienia do przeprowadzenia kontroli. Do terminu określonego w zdaniu pierwszym nie wlicza się terminów przewidzianych na podpisanie i doręczenie protokołu kontroli przez podmiot kontrolowany.

2. Terminem zakończenia kontroli jest dzień podpisania protokołu kontroli przez podmiot kontrolowany albo dzień dokonania wzmianki, o której mowa w art. 41 ust. 8.

Art. 43. 1. W przypadku stwierdzenia w toku kontroli naruszeń zezwolenia lub ustawy, podmiot kontrolowany, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, przygotowuje program

naprawczy oraz przekazuje go do zatwierdzenia Prezesowi Agencji, w terminie 21 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

2. W programie naprawczym podmiot kontrolowany, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, określa termin usunięcia poszczególnych naruszeń oraz sposób wykonania przewidywanych działań naprawczych. Do programu naprawczego dołącza się dokumenty potwierdzające realizację działań naprawczych, jeżeli w całości albo w części te działania zostały zrealizowane.

3. Prezes Agencji zatwierdza program naprawczy. Przy zatwierdzeniu programu naprawczego Prezes Agencji w uzasadnionych przypadkach może zmienić termin usunięcia poszczególnych naruszeń lub sposób wykonania przewidywanych działań naprawczych.

4. W przypadku nieprzekazania programu naprawczego przez podmiot kontrolowany, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, w terminie, o którym mowa w ust. 1, Prezes Agencji wyznacza termin na usunięcie poszczególnych naruszeń i określa sposób ich usunięcia, w tym wskazuje dokumenty potwierdzające usunięcie stwierdzonych naruszeń, które należy dołączyć do raportu z realizacji programu naprawczego.

5. Podmiot kontrolowany, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, przedstawia pisemny raport z realizacji programu naprawczego wraz z dokumentami, o których mowa w ust. 4, o ile są wymagane.

6. Prezes Agencji może przeprowadzić kontrolę mającą na celu zweryfikowanie realizacji programu naprawczego przez podmiot kontrolowany, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1.

7. Jeżeli naruszenia mają charakter rażący, w szczególności gdy stwarzają zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub bezpieczeństwa publicznego, Prezes Agencji może wezwać do ich usunięcia niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, z pominięciem programu naprawczego.

8. W przypadku gdy podmiot kontrolowany, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, nie usunął w terminach, o których mowa w ust. 2–4 i 7, stwierdzonych naruszeń, Prezes Agencji, w drodze decyzji:

- 1) nakłada na operatora karę pieniężną, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 5, oraz
- 2) cofa zezwolenie udzielone temu podmiotowi i nakłada na ten podmiot obowiązek podjęcia działań ograniczających ryzyko wyrządzenia szkody w związku z wykonywaniem działalności kosmicznej, w tym, jeżeli jest to konieczne i możliwe do przeprowadzenia, obowiązek deorbitacji obiektu kosmicznego, wskazując termin ich wykonania.

9. W przypadku gdy podmiot kontrolowany nie wykonał obowiązku, o którym mowa w ust. 8 pkt 2, we wskazanym terminie, egzekucja tego obowiązku odbywa się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2025 r. poz. 132, 620 i 1302), w formie wykonania zastępczego.

10. W przypadku gdy kontrola potwierdzi, że podmiot kontrolowany wbrew ustawie wykonuje działalność kosmiczną bez zezwolenia, Prezes Agencji, w drodze decyzji, nakłada na ten podmiot karę pieniężną, o której mowa w art. 61.

11. Decyzje, o których mowa w ust. 8 i 10, są natychmiast wykonalne.

Rozdział 6

Krajowy Rejestr Obiektów Kosmicznych

Art. 44. 1. Obiekt kosmiczny wyniesiony na orbitę okołoziemską lub poza nią, dla którego Rzeczpospolita Polska jest państwem wynoszącym, lub którego operatorem jest podmiot, o którym mowa w art. 10 ust. 1, podlega wpisowi do Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych, zwanego dalej „Rejestrem”.

2. Rejestr prowadzi Prezes Agencji w systemie teleinformatycznym w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 1703).

3. Rejestr jest jawny.

Art. 45. 1. Rejestr zawiera następujące informacje i dane:

- 1) nazwę operatora;
- 2) adres siedziby operatora, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 i 2, w Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku gdy operator jest przedsiębiorcą – także numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, o ile taki numer posiada, oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP), albo adres operatora, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3;
- 3) datę udzielenia i oznaczenie zezwolenia, w przypadku operatora, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 i 2;
- 4) nazwę obiektu kosmicznego;
- 5) datę i miejsce wyniesienia obiektu kosmicznego niebędącego pojazdem wynoszącym w przestrzeń kosmiczną oraz nazwę pojazdu wynoszącego ten obiekt;
- 6) podstawowe parametry orbitalne obiektu kosmicznego:
 - a) okres obiegu,

- b) kąt nachylenia,
 - c) apogeum,
 - d) perygeum;
- 7) ogólne przeznaczenie obiektu kosmicznego;
 - 8) nazwę państwa wynoszącego lub państw wynoszących;
 - 9) informację o statusie aktywności obiektu kosmicznego;
 - 10) datę wpływu zgłoszenia oraz datę dokonania wpisu do Rejestru;
 - 11) numer rejestrowy obiektu kosmicznego nadany przez Prezesa Agencji.

2. Informacje i dane zawarte w Rejestrze są udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej Agencji na stronie podmiotowej Agencji.

Art. 46. 1. Wpis do Rejestru stanowi czynność materialno-techniczną i jest dokonywany na podstawie zgłoszenia operatora, zawierającego informacje i dane, o których mowa w art. 45 ust. 1 pkt 1–9.

2. Operator dokonuje zgłoszenia w postaci elektronicznej niezwłocznie:

- 1) po wyniesieniu obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia jego wyniesienia;
- 2) po rozpoczęciu eksploatacji obiektu kosmicznego, nie później niż w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia jego eksploatacji.

3. Do zgłoszenia dołącza się dowód uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 51 ust. 1.

4. W przypadku, o którym mowa w art. 22 ust. 7, wpis do Rejestru jest dokonywany z urzędu.

Art. 47. 1. Prezes Agencji dokonuje wpisu do Rejestru w terminie 7 dni od dnia wpływu zgłoszenia.

2. Jeżeli zgłoszenie jest niekompletne, Prezes Agencji wzywa operatora do uzupełnienia zgłoszenia w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. W przypadku wezwania operatora do uzupełnienia zgłoszenia, termin, o którym mowa w ust. 1, biegnie na nowo od dnia wpływu uzupełnienia zgłoszenia do Prezesa Agencji.

Art. 48. Operator niezwłocznie informuje Prezesa Agencji o każdej zmianie informacji i danych zawartych w Rejestrze. Do dokonywania zmian w Rejestrze stosuje się odpowiednio przepisy art. 46 i art. 47.

Art. 49. W terminie miesiąca od dnia dokonania wpisu do Rejestru, Prezes Agencji występuje z wnioskiem do ministra właściwego do spraw zagranicznych o przekazanie

Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych informacji dotyczących obiektu kosmicznego, na podstawie i w zakresie określonym w art. IV Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r.

Art. 50. Minister właściwy do spraw gospodarki może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres informacji i danych zawartych w Rejestrze oraz sposób jego prowadzenia, biorąc pod uwagę:

- 1) rodzaj i charakterystykę obiektu kosmicznego;
- 2) potrzebę prowadzenia Rejestru w systemie teleinformatycznym oraz potrzebę zapewnienia możliwości korzystania z danych dotyczących operatorów;
- 3) konieczność zapewnienia ochrony danych operatorów;
- 4) potrzebę zapewnienia kompletności i przejrzystości danych dotyczących obiektu kosmicznego.

Art. 51. 1. Zgłoszenie do Rejestru oraz zgłoszenie zmian wpisu do Rejestru podlega opłacie.

2. Wysokość opłaty wynosi 20 % kwoty przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu złożenia zgłoszenia. Wysokość opłaty zaokrągla się w górę do pełnego złotego.

3. Opłata stanowi przychód Agencji i jest wnoszona na rachunek bankowy Agencji.

4. Opłata nie jest pobierana w przypadku, gdy dokonującym zgłoszenia jest jednostka podległa Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowana.

Rozdział 7

Komisja do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej

Art. 52. 1. W przypadku zaistnienia nieprzewidzianego zdarzenia związanego z wykonywaniem działalności kosmicznej, zwanego dalej „zdarzeniem”, Prezes Agencji może powołać komisję do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej, zwaną dalej „Komisją”.

2. Do zadań Komisji należy:

- 1) ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia oraz określenie jego skutków;
- 2) współpraca z podmiotami i służbami zaangażowanymi w wyjaśnianie okoliczności zdarzenia i odpowiednimi centrami zarządzania kryzysowego w rozumieniu ustawy z dnia

26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122 oraz z 2024 r. poz. 834, 1222, 1473, 1572 i 1907);

- 3) opracowanie raportu końcowego z prac Komisji zawierającego w szczególności omówienie okoliczności i przyczyn zdarzenia, a także wnioski i zalecenia oraz przedstawienie tego raportu Prezesowi Agencji.

Art. 53. 1. W skład Komisji wchodzi przewodniczący Komisji, jeden lub dwóch zastępców przewodniczącego Komisji, pozostali członkowie Komisji i sekretarz Komisji.

2. Przewodniczącego Komisji powołuje i odwołuje Prezes Agencji.

3. Zastępców przewodniczącego Komisji, sekretarza Komisji i pozostałych członków Komisji powołuje i odwołuje Prezes Agencji, po zasięgnięciu opinii przewodniczącego Komisji.

4. Członkiem Komisji może zostać osoba, która:

- 1) jest specjalistą w zakresie użytkowania przestrzeni kosmicznej lub techniki kosmicznej, w szczególności inżynierii satelitarnej, lub jest specjalistą w zakresie innych dziedzin nauki lub dyscyplin naukowych właściwych ze względu na charakter zdarzenia;
- 2) jest obywatelem polskim;
- 3) korzysta z pełni praw publicznych;
- 4) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie lub umyślne przestępstwo skarbowe.

5. W uzasadnionych przypadkach Prezes Agencji może zdecydować o odstąpieniu od konieczności spełniania przez członka Komisji wymogu, o którym mowa w ust. 4 pkt 1 lub 2.

6. Członkostwo w Komisji wygasa z dniem:

- 1) odwołania przez Prezesa Agencji;
- 2) zaprzestania spełniania wymagań określonych w ust. 4, z zastrzeżeniem ust. 5;
- 3) przyjęcia przez Prezesa Agencji rezygnacji złożonej przez członka Komisji;
- 4) śmierci członka Komisji.

Art. 54. 1. Przewodniczący Komisji opracowuje szczegółowy plan działania Komisji, kieruje pracami Komisji i reprezentuje ją na zewnątrz.

2. Przewodniczący Komisji zapewnia przestrzeganie przepisów o ochronie informacji niejawnych przez członków Komisji oraz inne osoby biorące udział w czynnościach związanych z badaniem zdarzenia.

3. Członkowie Komisji przygotowują analizy, opinie lub ekspertyzy dotyczące zdarzenia, kierując się zasadą swobodnej oceny dowodów i nie są związani poleceniem przewodniczącego Komisji.

4. Członkowie Komisji są obowiązani do nieujawniania informacji zebranych w trakcie prac Komisji, w szczególności stanowiących tajemnice prawnie chronione. Obowiązek ten trwa także po wygaśnięciu członkostwa w Komisji.

5. Za udział w pracach Komisji oraz sporządzanie analiz, opinii lub ekspertyz członkowi Komisji przysługuje wynagrodzenie. Wysokość wynagrodzenia jest określona w umowie cywilnoprawnej, zawieranej przez członka Komisji z Agencją, i jest uzależniona od rodzaju prowadzonego badania i jego złożoności.

6. Członkowi Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży i noclegów na zasadach określonych w przepisach dotyczących należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

7. Obsługę administracyjno-biurową Komisji zapewnia Agencja.

8. Tryb pracy Komisji określa regulamin pracy Komisji nadawany przez Prezesa Agencji.

Art. 55. 1. Członkowie Komisji, po okazaniu legitymacji członka Komisji, są upoważnieni do:

- 1) dostępu do miejsca zdarzenia, obiektu kosmicznego, jego szczątków i zawartości;
- 2) badania miejsca zdarzenia, obiektu kosmicznego, jego szczątków i zawartości;
- 3) sporządzania spisów części obiektu kosmicznego lub innych rzeczy wymagających zbadania;
- 4) czasowego przejmowania obiektu kosmicznego lub jego części, lub innych rzeczy wymagających zbadania;
- 5) zapoznawania się z wynikami badań przeprowadzanych przez inne organy, służby publiczne oraz podmioty;
- 6) uzyskiwania informacji i dostępu do dokumentacji operatora obiektu kosmicznego, producenta i podmiotu, który wbrew ustawie wykonuje działalność kosmiczną bez zezwolenia, a także innych osób lub podmiotów, we współpracy z którymi działalność kosmiczna jest wykonywana;
- 7) przesłuchiwania świadków;
- 8) udziału w przesłuchiwanie świadków.

2. Upoważniony przedstawiciel operatora lub podmiotu, który wbrew ustawie wykonuje działalność kosmiczną bez zezwolenia, uczestniczy w czynnościach, o których mowa w ust. 1:

- 1) na żądanie Komisji, albo
- 2) na jego wniosek, za zgodą Komisji, w zakresie wskazanym przez Komisję.

3. Legitymacja członka Komisji zawiera:

- 1) nazwę Komisji;
- 2) imię i nazwisko członka Komisji;
- 3) numer tej legitymacji;
- 4) datę wystawienia tej legitymacji;
- 5) wizerunek twarzy członka Komisji;
- 6) podpis członka Komisji;
- 7) podpis Prezesa Agencji.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór legitymacji służbowej członka Komisji oraz opis tego wzoru, kierując się koniecznością zapewnienia właściwej identyfikacji członka Komisji.

Art. 56. 1. Organy administracji publicznej i inne państwowe lub samorządowe jednostki organizacyjne współpracują z Komisją i udzielają jej niezbędnej pomocy.

2. Komisja może współpracować z właściwymi organizacjami międzynarodowymi lub organami państw obcych, w szczególności państwa:

- 1) na którego terytorium miało miejsce zdarzenie dotyczące obiektu kosmicznego operatora lub podmiotu, który wbrew ustawie wykonuje działalność kosmiczną bez zezwolenia, albo państwa w którym wyprodukowano taki obiekt kosmiczny;
- 2) które zarejestrowało obiekt kosmiczny lub notyfikowało obiekt kosmiczny Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, lub w którym znajduje się siedziba jego podmiotu wykonującego działalność kosmiczną, jeżeli zdarzenie miało miejsce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, albo jeżeli obiekt kosmiczny został wyprodukowany w Rzeczypospolitej Polskiej.

3. W przypadku gdy zdarzenie stanowi jednocześnie wypadek lub poważny incydent lotniczy, Komisja współpracuje odpowiednio z Państwową Komisją Badania Wypadków Lotniczych lub Państwową Komisją Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego.

4. Współpraca, o której mowa w ust. 2 lub 3, obejmuje w szczególności zabezpieczanie dowodów i mienia oraz inną pomoc techniczną, sporządzanie ekspertyz, raportów, sprawozdań

oraz informacji z badania zdarzeń i ich przekazywanie, w tym mających wpływ na bezpieczeństwo działalności kosmicznej.

Rozdział 8

Postępowanie w przypadku znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym

Art. 57. 1. Kto znajdzie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rzecz, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym, niezwłocznie informuje o tym Policję.

2. Policja niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin, informuje Prezesa Agencji o znalezieniu rzeczy, o której mowa w ust. 1, chyba że stwierdzi, że podejrzenie jest nieuzasadnione.

3. Po otrzymaniu informacji, o której mowa w ust. 2, Prezes Agencji niezwłocznie powołuje Komisję, o której mowa w art. 52, i zawiadamia o tym Komendanta Głównego Policji.

Art. 58. 1. Rzecz, o której mowa w art. 57 ust. 1, nie może być przenoszona z miejsca znalezienia bez zgody Policji.

2. Usunięcie lub zmiana położenia rzeczy, o której mowa w ust. 1, może być dokonane bez zgody Policji tylko w razie konieczności ratowania życia, zdrowia, mienia lub w celu zapobieżenia niebezpieczeństwu grożącemu ze strony tej rzeczy.

3. Dokonujący działań, o których mowa w ust. 2, utrwalają dostępnymi środkami obraz położenia tej rzeczy przed zmianą jej położenia.

Art. 59. Działania na miejscu znalezienia rzeczy, o której mowa w art. 57 ust. 1, wykonuje się w sposób, który w jak najmniejszym stopniu naruszy stan, w jakim znalazła się ta rzecz, aby nie doszło do jej zniszczenia lub zatarcia pozostawionych śladów.

Art. 60. Prezes Agencji zapewnia przechowywanie rzeczy, o której mowa w art. 57 ust. 1, zwróconej w trybie, o którym mowa w art. 230 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 46, 304, 1178 i 1420). Prezes Agencji wskazuje miejsce i czas przechowywania tej rzeczy zapewniając jej należyte zabezpieczenie.

Rozdział 9

Przepisy o karach pieniężnych i przepis karny

Art. 61. Podmiot, który wbrew ustawie wykonuje działalność kosmiczną bez zezwolenia, podlega karze pieniężnej w wysokości nieprzekraczającej pięsetkrotności kwoty przeciętnego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu wydania decyzji o nałożeniu tej kary.

Art. 62. 1. Karze pieniężnej podlega operator, który:

- 1) wykonuje działalność kosmiczną niezgodnie z zezwoleniem lub z naruszeniem ustawy;
- 2) nie zgłasza zmian danych, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4–7, 9 lub 10, w wymaganym terminie;
- 3) nie zapewnia warunków przeprowadzenia kontroli w zakresie, o którym mowa w art. 40 ust. 1;
- 4) nie dokonuje zgłoszenia, o którym mowa w art. 46, w wymaganym terminie;
- 5) nie usunął naruszeń stwierdzonych w wyniku kontroli w terminie, o którym mowa w art. 43 ust. 2–4 lub 7.

2. Kara pieniężna w przypadku, o którym mowa w ust. 1:

- 1) pkt 1 – jest nakładana w wysokości do stukrotności kwoty przeciętnego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu stwierdzenia naruszenia w ramach kontroli;
- 2) pkt 2 – jest nakładana w wysokości do dziesięciokrotności kwoty przeciętnego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu, w którym upłynął termin zgłoszenia zmiany danych;
- 3) pkt 3 i 5 – jest nakładana w wysokości do trzydziestokrotności kwoty przeciętnego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu rozpoczęcia kontroli;
- 4) pkt 4 – jest nakładana w wysokości do kwoty przeciętnego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu, w którym upłynął termin dokonania zgłoszenia, o którym mowa w art. 46, za każdy dzień opóźnienia.

Art. 63. 1. Karę pieniężną, o której mowa w art. 61 i art. 62, nakłada Prezes Agencji, w drodze decyzji.

2. Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej Prezes Agencji bierze pod uwagę:

- 1) wagę i zakres naruszenia oraz znaczenie naruszonych przepisów ustawy;
- 2) czas trwania naruszenia;
- 3) wcześniejsze naruszenia ze strony operatora albo podmiotu, o którym mowa w art. 61;
- 4) zakres szkody majątkowej i niemajątkowej wyrządzonej przez obiekt kosmiczny;

- 5) środki zastosowane przez operatora albo podmiot, o którym mowa w art. 61, w celu ograniczenia szkód, o których mowa w pkt 4;
- 6) stopień przyczynienia się operatora do powstania naruszenia;
- 7) stopień współpracy operatora albo podmiotu, o którym mowa w art. 61, z Prezesem Agencji.

Art. 64. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy działu IVa ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 65. Należności z tytułu kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 66. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się do działalności kosmicznej wykonywanej przez jednostkę podległą Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowaną.

Art. 67. Kto uniemożliwia lub utrudnia wykonywanie przez członków Komisji, o której mowa w art. 52, czynności, o których mowa w art. 55, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności do roku.

Rozdział 10

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe, dostosowujące i przepis końcowy

Art. 68. W ustawie z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1957) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 dodaje się ust. 5 i 6 w brzmieniu:

„5. Agencja i jej oddziały terenowe używają wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej oraz pieczęci urzędowej.

6. Agencja może posługiwać się nazwą w języku angielskim w brzmieniu „Polish Space Agency” oraz skrótem „POLSA”.”;
- 2) w art. 3:
 - a) w ust. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) wykorzystania danych satelitarnych w gospodarce, administracji, nauce, edukacji, obronności i w zapewnieniu bezpieczeństwa państwa.”,
 - b) w ust. 2:

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

- „1) inicjowanie, przygotowywanie oraz wdrażanie założeń, we współpracy z właściwymi organami administracji państwowej, głównych kierunków badań i programów rozwoju o istotnym znaczeniu dla interesu narodowego i gospodarki państwa w dziedzinie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej;”,
- po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
 - „1a) opracowywanie rekomendacji we współpracy z właściwymi organami administracji państwowej lub propozycji stanowisk na wniosek właściwych organów administracji państwowej, w celu zapewnienia spójności polskiej polityki kosmicznej;”,
- pkt 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4) identyfikowanie i analizowanie, we współpracy z właściwymi organami administracji państwowej, wyzwań i problemów współpracy międzynarodowej w dziedzinie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej;”,
- uchyla się pkt 10,
- pkt 15 i 16 otrzymują brzmienie:
 - „15) identyfikowanie i analizowanie potrzeb kształcenia na poziomie wyższym specjalistów w zakresie użytkowania przestrzeni kosmicznej i wspieranie kształcenia ekspertów w dziedzinie techniki kosmicznej, w szczególności inżynierii satelitarnej, we współpracy z krajowymi i zagranicznymi uczelniami i instytucjami badawczymi;
 - 16) wykonywanie zadań powierzonych przez Ministra Obrony Narodowej lub inny organ administracji rządowej, uzgodnionych z ministrem właściwym do spraw gospodarki, w tym dotyczących:
 - a) satelitarnej obserwacji powierzchni Ziemi,
 - b) prowadzenia krajowego systemu bezpieczeństwa kosmicznego, obejmującego:
 - stałą obserwację i monitorowanie przestrzeni kosmicznej, w tym pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie i udostępnianie informacji o aktualnej sytuacji w przestrzeni kosmicznej, w szczególności w celu wykrywania, identyfikacji i analizy zagrożeń,

- zawiadamianie i przekazywanie właściwym organom lub podmiotom informacji o zagrożeniach w przestrzeni kosmicznej, w tym mogących mieć wpływ na infrastrukturę kosmiczną lub naziemną, terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ludzi,
- udzielanie wsparcia właściwym organom w zakresie sposobu wykorzystania przekazanych informacji o zagrożeniach w przestrzeni kosmicznej, zwanego dalej „Narodowym Systemem Bezpieczeństwa Kosmicznego”,
- c) nawigacji i łączności satelitarnej, w szczególności prowadzenia krajowego systemu monitorowania zakłóceń sygnałów Globalnego Systemu Nawigacji Satelitarnej (GNSS),
- d) technologii raketowych,
- e) bezpieczeństwa i obronności państwa;”,
- dodaje się pkt 17 i 18 w brzmieniu:
 - „17) pełnienie funkcji krajowego administratora danych satelitarnych, z zastrzeżeniem art. 3b ust. 1;
 - 18) monitorowanie działalności kosmicznej, o której mowa w ustawie z dnia ... o działalności kosmicznej (Dz. U. poz. ...), oraz zagrożeń dla tej działalności, w tym przy wykorzystaniu Narodowego Systemu Bezpieczeństwa Kosmicznego.”,
- c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
 - „3a. Przy realizacji zadania, o którym mowa w ust. 2 pkt 16 lit. b, Agencja wykorzystuje informacje i dane, w tym dane sensoryczne, przekazane lub udostępnione jej przez organy i podmioty krajowe, zagraniczne i międzynarodowe. W przypadku gdy te informacje i dane mają charakter niejawny, podlegają ochronie zgodnie z przepisami o ochronie informacji niejawnych.”;
- 3) po art. 3a dodaje się art. 3b w brzmieniu:
 - „Art. 3b. 1. Agencja pełni funkcję krajowego administratora danych satelitarnych, z wyłączeniem:
 - 1) danych pozyskiwanych w wyniku działalności kosmicznej prowadzonej przez jednostki podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane, dla których administratorem jest Minister Obrony Narodowej;

- 2) usług regulowanych, w tym satelitarnej usługi publicznej o regulowanym dostępie europejskiego systemu nawigacji satelitarnej Galileo oraz usług rządowej łączności satelitarnej GOVSATCOM i usług bezpiecznej łączności satelitarnej.

2. Przez dane satelitarne rozumie się dane wysyłane przez obiekty kosmiczne lub pozyskiwane za ich pośrednictwem.

3. Do zadań krajowego administratora danych satelitarnych należy:

- 1) uruchomienie krajowego interoperacyjnego systemu odbioru, przechowywania, przetwarzania i udostępniania danych satelitarnych wraz z niezbędną infrastrukturą, zwanego dalej „Narodowym Systemem Informacji Satelitarnej”, utrzymywanie tego systemu, jego prowadzenie i bieżące nim administrowanie;
- 2) aktualizowanie oraz powiększanie zasobów Narodowego Systemu Informacji Satelitarnej;
- 3) pozyskiwanie i udostępnianie w Narodowym Systemie Informacji Satelitarnej produktów i usług powstałych z wykorzystaniem danych satelitarnych;
- 4) upowszechnianie wiedzy o danych satelitarnych i propagowanie ich wykorzystania, w tym organizowanie szkoleń dla zainteresowanych podmiotów;
- 5) pełnienie funkcji punktu kontaktowego dla podmiotów administracji publicznej w celu pozyskania danych satelitarnych;
- 6) wspieranie podmiotów administracji publicznej oraz służb im podległych w zakresie wykorzystania danych satelitarnych w zarządzaniu kryzysowym;
- 7) integrowanie potencjału sektora komercyjnego z potrzebami podmiotów administracji publicznej.”;

4) w art. 7:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Prezes Agencji wykonuje zadania, o których mowa w ustawie z dnia ... o działalności kosmicznej, w tym:

- 1) prowadzi postępowania w sprawach, o których mowa w tej ustawie, w szczególności w sprawach zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej;
- 2) prowadzi Krajowy Rejestr Obiektów Kosmicznych, o którym mowa w art. 44 ust. 1 tej ustawy, i dokonuje wpisów do tego rejestru oraz przekazuje Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych informacje o obiektach kosmicznych wpisanych do tego rejestru na zasadach określonych

w Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r. (Dz. U. z 1979 r. poz. 22);”,

b) w ust. 2 w pkt 8 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) informowanie właściwych organów lub podmiotów o stwierdzonych przez Agencję zagrożeniach związanych z naruszeniem warunków zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej lub ustawy z dnia ... o działalności kosmicznej oraz o zagrożeniach w przestrzeni kosmicznej, w tym mogących mieć wpływ na infrastrukturę kosmiczną lub naziemną, terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ludzi.”,

c) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Prezes Agencji jest organem egzekucyjnym w zakresie egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze niepieniężnym wskazanych w przepisach ustawy z dnia ... o działalności kosmicznej.”;

5) w art. 8 ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. W przypadku odwołania Prezesa Agencji albo jego śmierci, minister właściwy do spraw gospodarki powierza wiceprezesowi albo innej osobie spełniającej kryteria określone w art. 15 ust. 1 pełnienie obowiązków Prezesa Agencji na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, z możliwością jednorazowego przedłużenia tego okresu o kolejne 3 miesiące.

5. W przypadku niepowołania Prezesa Agencji w terminie 6 miesięcy od dnia odwołania dotychczasowego Prezesa Agencji albo jego śmierci, minister właściwy do spraw gospodarki powierza kolejnemu wiceprezesowi albo innej osobie spełniającej kryteria określone w art. 15 ust. 1 pełnienie obowiązków Prezesa Agencji na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, z możliwością jednorazowego przedłużenia tego okresu o kolejne 3 miesiące.”;

6) użyte w art. 13 w ust. 1 w pkt 3 i 5 i w art. 16 w ust. 3 dwukrotnie, w różnej liczbie i różnym przypadku, wyrazy „plan działania” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i odpowiednim przypadku wyrazami „plan działalności”;

7) w art. 14:

a) w ust. 1 wyrazy „przedstawiciele administracji rządowej powołani zgodnie z ust. 2” zastępuje się wyrazami „osoby wskazane przez organy, o których mowa w ust. 2,”,

b) w ust. 2:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

- „Minister właściwy do spraw gospodarki powołuje do członkostwa w Radzie Agencji jedną osobę oraz po jednej osobie wskazanej przez:”,
- część wspólna otrzymuje brzmienie:
„– posiadających wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Agencji.”,
 - c) w ust. 2a wyrazy „jednego przedstawiciela” zastępuje się wyrazami „jedną osobę”,
 - d) ust. 8 otrzymuje brzmienie:
„8. Członkostwo w Radzie Agencji wygasa z dniem:
 - 1) upływu kadencji członka Rady Agencji;
 - 2) śmierci członka Rady Agencji;
 - 3) odwołania członka Rady Agencji;
 - 4) rezygnacji z członkostwa w Radzie Agencji.”,
 - e) w ust. 9:
 - uchyla się pkt 4,
 - w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 6 w brzmieniu:
„6) złożenia wniosku o jego odwołanie, z przyczyn innych niż wskazane w pkt 1–3 i 5, przez właściwy organ, o którym mowa w ust. 2.”;
- 8) w art. 18 w ust. 1:
- a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej;”,
 - b) w pkt 4 lit. d otrzymuje brzmienie:
„d) wynagrodzenie za świadczone usługi edukacyjne lub doradcze.”.

Art. 69. Minister właściwy do spraw zagranicznych informuje Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych o utworzeniu Rejestru w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 70. Prezes Agencji po raz pierwszy opracuje wykaz, o którym mowa w art. 9 ust. 2, i podaje go do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Agencji w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 71. Przepisów ustawy nie stosuje się do obiektów kosmicznych wyniesionych w przestrzeń kosmiczną przed dniem wejścia w życie ustawy, z wyjątkiem art. 48 i art. 51 oraz przepisów rozdziału 7, przy czym ilekroć w tych przepisach jest mowa o operatorze należy przez to rozumieć podmiot, który wyniósł ten obiekt kosmiczny w przestrzeń kosmiczną przed dniem wejścia w życie ustawy.

Art. 72. 1. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy Prezes Agencji z urzędu wpisuje do Rejestru dane dotyczące obiektów kosmicznych wyniesionych przed dniem wejścia w życie ustawy na orbitę okołoziemską lub poza nią i pozostających w przestrzeni kosmicznej na dzień wejścia w życie ustawy, o których wyniesieniu Rzeczpospolita Polska poinformowała Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych w trybie art. IV Konwencji o rejestracji obiektów wyniesionych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r.

2. W celu realizacji zadania, o którym mowa w ust. 1, Prezes Agencji w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wzywa pisemnie podmioty, które wyniosły obiekt kosmiczny, o którym mowa w ust. 1, do potwierdzenia aktualności danych zawartych we wniosku o poinformowanie Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych o wyniesieniu obiektu kosmicznego na orbitę okołoziemską lub poza nią albo ich aktualizacji w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania wezwania. Brak odpowiedzi na wezwanie w wyznaczonym terminie uznaje się za potwierdzenie aktualności danych zawartych w tym wniosku.

Art. 73. Do członków Rady Polskiej Agencji Kosmicznej, których kadencje trwają w dniu wejścia w życie ustawy, stosuje się przepis art. 14 ust. 9 ustawy zmienianej w art. 68 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 74. 1. W latach 2026–2036 maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na realizację zadań wynikających z niniejszej ustawy wynosi 28 150 000,00 zł, w tym w:

- 1) 2026 r. – 3 210 000,00 zł;
- 2) 2027 r. – 2 220 000,00 zł;
- 3) 2028 r. – 2 300 000,00 zł;
- 4) 2029 r. – 2 350 000,00 zł;
- 5) 2030 r. – 2 410 000,00 zł;
- 6) 2031 r. – 2 460 000,00 zł;
- 7) 2032 r. – 2 520 000,00 zł;
- 8) 2033 r. – 2 580 000,00 zł;
- 9) 2034 r. – 2 640 000,00 zł;
- 10) 2035 r. – 2 700 000,00 zł;
- 11) 2036 r. – 2 760 000,00 zł.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki monitoruje wykorzystanie limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, oraz dokonuje oceny wykorzystania tego limitu według stanu na koniec każdego roku.

3. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczeniem przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków określonego w ust. 1 stosuje się mechanizm korygujący polegający na zmniejszeniu wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym niniejszej ustawy, związanych z:

- 1) funkcjonowaniem Komisji;
- 2) prowadzeniem Rejestru.

4. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 3, jest minister właściwy do spraw gospodarki.

Art. 75. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel regulacji

Celem projektowanej ustawy jest:

- 1) realizacja założeń przewidzianych w Polskiej Strategii Kosmicznej;
- 2) uregulowanie zasad wykonywania działalności kosmicznej, w tym uregulowanie odpowiedzialności za szkodę spowodowaną przez obiekt kosmiczny w zakresie, w jakim kwestia ta nie jest uregulowana postanowieniami umów międzynarodowych, odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy;
- 3) wykonanie międzynarodowych zobowiązań spoczywających na Rzeczypospolitej Polskiej (RP) w zakresie ustanowienia krajowego rejestru obiektów kosmicznych, upoważniania do wykonywania działalności kosmicznej oraz zapewnienia skutecznego i stałego nadzoru nad działalnością kosmiczną;
- 4) wprowadzenie instrumentów usprawniających funkcjonowanie administracji publicznej oraz gospodarki poprzez zwiększenie wykorzystania danych satelitarnych przez podmioty publiczne i prywatne. Ustawa ustanowi krajowego administratora danych satelitarnych, który będzie m.in. zobowiązany do promowania korzystania z danych satelitarnych.

I.1. Realizacja strategii

Projektowana ustawa realizuje Polską Strategię Kosmiczną (PSK)¹, przyjętą przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 26 stycznia 2017 r.².

Przyjmuje się, że jedną z branż, która może przyczynić się do rozwoju polskiej gospodarki, opartego w większym stopniu na wiedzy, innowacjach i postępie technologicznym niż na niskich kosztach produkcji, jest sektor kosmiczny, odnotowujący w ostatnich latach dynamiczny wzrost. Jego kluczowe zalety to przede wszystkim wzmacnianie trwałych kontaktów pomiędzy nauką i przemysłem, tworzenie innowacyjnych technologii oraz stymulowanie współpracy zagranicznej. Dzięki temu wspieranie polskiego sektora kosmicznego może znacząco przyczynić się do trwałego rozwoju gospodarczego opartego o innowacyjne przedsiębiorstwa, zdolne do konkutowania na rynkach międzynarodowych posiadanymi rozwiązaniami technologicznymi. Stworzone na potrzeby misji kosmicznych nowoczesne technologie znajdują zastosowanie w wielu dziedzinach przemysłu (np. obronnym,

¹ PSK stanowi jeden z elementów realizacji Strategii na rzecz odpowiedzialnego Rozwoju (SOR).

² Uchwała nr 6 Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie przyjęcia Polskiej Strategii Kosmicznej.

lotniczym, motoryzacyjnym). Działalność kosmiczna promuje bliską współpracę pomiędzy sektorem badawczo-rozwojowym a przemysłem, tym samym przyczyniając się do wzrostu innowacyjności w gospodarce. Sektor kosmiczny stymuluje również rozwój nowych materiałów i technologii, wprowadza nowe formy organizacji pracy i kontroli jakości. Oprócz „zwykłego” transferu technologii z i do sektora kosmicznego (często znacznie wykraczającego poza przewidywania i plany twórców takich rozwiązań) trzeba ponadto podkreślić mniej widoczny, ale również istotny aspekt systemów zarządzania i rygorystycznej kontroli jakości, niezbędnej w realizacji projektów kosmicznych. Na świecie i w Europie, w tym coraz częściej w Polsce, fakt, że firma ma udokumentowane doświadczenie w działalności kosmicznej, na przykład w projektach Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA), stanowi swoisty „certyfikat jakości”, potwierdzający wiarygodność potencjalnego partnera i jego kompetencje technologiczne.

Polski sektor kosmiczny, w fazie jego bardzo początkowego rozwoju, nie wymagał regulacji prawnych. Tym niemniej, zdobywane z czasem przez polskie podmioty doświadczenie pozwalało na realizowanie projektów o coraz wyższym poziomie gotowości technologicznej (tzw. *technology readiness level*, TRL). Początkowo rozpoznawalnością w tym obszarze cieszyły się głównie polskie jednostki naukowe, np. Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk (CBK PAN), Centrum Astronomiczne im. Mikołaja Kopernika Polskiej Akademii Nauk czy Sieć Badawcza Łukasiewicz-Instytut Lotnictwa (ILOT). Z czasem stało się to udziałem także prywatnych firm. Wyniesione zostały polskie satelity, a wiele instrumentów naukowych wytworzonych przez lub z istotnym udziałem polskich naukowców i przedsiębiorców z sukcesem funkcjonuje w przestrzeni kosmicznej.

Wzrastająca dojrzałość polskiego sektora kosmicznego oznacza także możliwość realizowania coraz bardziej dojrzałych projektów. Podmioty polskiego sektora kosmicznego, w tym także prywatne, wynoszą lub planują w nieodległej przyszłości wyniesienie obiektów kosmicznych w przestrzeń kosmiczną. Także administracja publiczna realizuje liczne projekty w tym zakresie, m.in.:

- 1) projekt CAMILA realizowany na podstawie umowy między Ministrem Rozwoju i Technologii Rzeczypospolitej Polskiej a Europejską Agencją Kosmiczną dotyczącej udzielenia pomocy przez ESA dla Polski dotyczącej projektu Obserwacji Ziemi „Krajowa misja świadomości w zakresie analizy gruntów”, zawartej w dniu 30 października 2023 r. o wartości 85 mln EUR. Jego przedmiotem jest zaprojektowanie, zbudowanie, wyniesienie na orbitę i uruchomienie co najmniej czterech satelitów EO wraz z rozwojem urządzeń

segmentu naziemnego zapewniających użytkownikom publicznym, a zwłaszcza samorządom i władzom krajowym określony zestaw zintegrowanych usług geoprzestrzennych. Projekt obejmuje również specyfikację parametrów infrastruktury segmentu naziemnego potrzebnej do obsługi Segmentu Naziemnego Danych. Wyniesienie satelitów planowane jest do końca 2029 r.;

- 2) Projekt System Satelitarnej Obserwacji Ziemi (SSOZ) – MIKROGLOB, realizowany przez Ministra Obrony Narodowej i finansowany jako jedno z dwóch przedsięwzięć w ramach inwestycji A.2.6.1. Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) w kwocie 108 mln EUR, którego celem jest zaprojektowanie, wyniesienie na orbitę i uruchomienie czterech satelitów. Termin realizacji projektu to 30 czerwca 2026 r.;
- 3) Projekty realizowane przez Ministra Obrony Narodowej w ramach Planu Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych RP, w tym:
 - a) pozyskanie Satelitarnego Systemu Optoelektronicznego Rozpoznania Obrazowego Wysokiej Rozdzielczości (SSOROWR),
 - b) pozyskanie Satelitarnego systemu obserwacji Ziemi SAR.

Tym samym, istnieje potrzeba prawnej regulacji działalności w przestrzeni kosmicznej, w tym utworzenie rejestru obiektów kosmicznych, dla których Rzeczpospolita Polska byłaby państwem wynoszącym w rozumieniu przepisów prawa międzynarodowego. Z tego względu, w PSK, w ramach celu szczegółowego Nr 4 „Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju sektora kosmicznego w Polsce”, przyjęto konieczność opracowania projektu ustawy o Krajowym Rejestrze Obiektów Kosmicznych.

I.2. Uregulowanie zasad wykonywania działalności kosmicznej w Polsce

Projektowana ustawa rozszerza pierwotny zakres normatywny tego aktu, wskazany w PSK, o uregulowanie w szczególności: zasad wykonywania działalności kosmicznej, w tym odpowiedzialności za szkodę w zakresie, w jakim nie wynika to z uregulowań międzynarodowych, odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy, kontroli wykonywania działalności kosmicznej, a także sposobu i trybu postępowania w przypadku nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej oraz znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym.

Eksploracja kosmosu jest rzeczywistością. W erze Space 4.0 stanowi już nie tylko domenę działalności państw, lecz także podmiotów prywatnych. Obecność człowieka w kosmosie ma wymiar zarówno naukowy, jak i gospodarczy. Globalny sektor kosmiczny w coraz większym stopniu jest obszarem komercyjnej działalności ludzkiej, obejmującej badania oraz

komercyjne wykorzystanie przestrzeni kosmicznej.

Założeniem jest, aby projektowana regulacja stanowiła „*enabler*”, tj. bezpieczne ramy prawne sprzyjające rozwojowi inwestycji w sektorze kosmicznym, które będą odzwierciedlały nie tylko obowiązki, ale także i prawa uczestników tego sektora. Rola państwa powinna być rozumiana jako bycie opiekunem normatywnego zachowania w dziedzinie, która z jednej strony jest źródłem ultranowoczesnych rozwiązań, z drugiej zaś bywa postrzegana jako niosąca za sobą istotny potencjał ryzyka.

I.3. Wykonanie zobowiązań międzynarodowych

Projektowana ustawa służy także wykonaniu przez Rzeczpospolitą Polską zobowiązań wynikających z wiążących ją umów międzynarodowych w zakresie prawa kosmicznego. Będzie realizować postanowienia Układu o zasadach działalności państw w zakresie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, sporządzonego w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 27 stycznia 1967 r. (dalej: „Układ kosmiczny”), Umowy o ratowaniu kosmonautów, powrocie kosmonautów i zwrocie obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 22 kwietnia 1968 r. (dalej: „Umowa o ratowaniu kosmonautów”), Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 29 marca 1972 r. (dalej: „Konwencja o odpowiedzialności za szkody”), Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r. (dalej: „Konwencja o rejestracji obiektów kosmicznych”).

Traktaty te zakładają konieczność uregulowania w prawie krajowym w szczególności następujących kwestii:

- 1) zasad wyrażania zgody na działalność w przestrzeni kosmicznej przez podmioty krajowe oraz wyznaczenie organu odpowiedzialnego za nadzór nad tego rodzaju działalnością. Zgodnie z artykułem VI Układu kosmicznego, Państwo – Strona Układu ma obowiązek „upoważnienia i stałego nadzoru” nad działalnością kosmiczną prowadzoną przez „pozarządowe osoby prawne”;
- 2) utworzenia i prowadzenia krajowego rejestru obiektów kosmicznych. Artykuł II Konwencji o rejestracji obiektów kosmicznych zobowiązuje Strony do stworzenia i administrowania rejestrem obiektów kosmicznych wypuszczanych w przestrzeń kosmiczną przez podmioty tego państwa, przy jednoczesnym, każdorazowym notyfikowaniu informacji o wyniesieniu

Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych. Z aktem rejestracji obiektu kosmicznego wiąże się prawo wykonywania przez państwo rejestracji jurysdykcji i egzekwowania określonych prerogatyw oraz obowiązek ponoszenia międzynarodowej odpowiedzialności za działania takiego obiektu;

- 3) zagadnień dotyczących odpowiedzialności państwa oraz kwestii odszkodowawczych. Konwencja o odpowiedzialności za szkody ustanawia międzynarodową odpowiedzialność państwa za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny, dla którego jest ono państwem wynoszącym, niezależnie od tego, czy obiekt wyniesiony został przez obiekt państwowy czy też prywatny. Konwencja nie reguluje natomiast regresu państwa wobec podmiotu, którego obiekt kosmiczny wyrządził szkodę. W tym zakresie niezbędna jest regulacja krajowa.

Przywołane wyżej traktaty, zostały wypracowane na forum Komitetu Narodów Zjednoczonych do spraw pokojowego wykorzystania przestrzeni kosmicznej (*United Nation Committee on the Peaceful Uses of Outer Space, COPUOS*), dalej: „COPUOS”. COPUOS jest międzynarodowym forum, na którym toczą się zasadnicze prace nad normatywną regulacją działalności człowieka w przestrzeni kosmicznej. Po przyjęciu 5 zasadniczych traktatów, dalsze prace w tym zakresie sprowadzają się do wypracowywania rekomendacji. Mają one charakter *soft law*. Projektowana ustawa uwzględnia, m.in:

- 1) uchwałę Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie rozumienia i stosowania pojęcia „państwa wypuszczającego” (*Resolution adopted by the General Assembly „Application of the concept of the „launching state”*”);
- 2) uchwałę Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 11 grudnia 2013 r. „Rekomendacje dla narodowych legislacji dotyczących pokojowego badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej” (*Resolution adopted by the General Assembly on 13 December 2013 „Recommendations on national legislation relevant to the peaceful exploration and use of outer space”*);
- 3) uchwałę Zgromadzenia Ogólnego ONZ Nr 62/217 z dnia 22 grudnia 2007 r. „Rekomendacje w przedmiocie ograniczania śmieci kosmicznych” (*Resolution adopted by the General Assembly on 22 December 2007 „Space Debris Mitigation Guidelines”*);
- 4) „Bezpieczne ramy zastosowania energii atomowej w przestrzeni kosmicznej” (*„Safety Framework for Nuclear Power Source Applications in Outer Space”*), przyjęte wspólnie przez COPUOS oraz Międzynarodową Agencję Atomistyki w 2009 r.³.

Większość tych rekomendacji została powtórzona w „Rekomendacjach na rzecz

³ A/AC.105/934.

długoterminowego zrównoważonego rozwoju działalności w przestrzeni kosmicznej” (*Guidelines for the Long – Term Sustainability o Outer Space Acivities*⁴), przyjętych w czerwcu 2019 r. Rekomendacje nie mają charakteru wiążącego. Tym niemniej, jako że stanowią wynik doświadczeń specjalistów w zakresie różnych aspektów prowadzenia działalności kosmicznej na świecie, ONZ zachęca do wdrażania ich w jak najszerszym możliwym stopniu i w zależności od potrzeb danego Państwa, do krajowych porządków czy to w formie przepisów, czy też innych środków (np. norm, standardów, procedur) na poziomie organów administracji oraz podmiotów nierządowych. ONZ zachęca także do dzielenia się przez państwa informacjami o sposobie wdrożenia rekomendacji, w formie cyklicznych ankiet.

Obecnie, wraz z New Space, i dynamicznym rozwojem nowych kierunków działalności kosmicznej (np. górnictwo kosmiczne) prawo kosmiczne przeżywa swój renesans. Nie jest ono statyczne, dostrzegalne są nowe dziedziny, w których analizuje się potrzebę regulacji (np. zarządzanie ruchem kosmicznym – *space traffic management, STM*).

Należy podkreślić, że przyjęcie proponowanej ustawy będzie stanowiło realizację Rekomendacji LTS (A.1: „Przyjęcie, rewizja lub zmiana krajowych regulacji w zakresie działalności kosmicznej” oraz A.2. „Uwzględnienie określonych elementów w procesie przyjmowania, rewizji lub zmiany krajowych regulacji w zakresie działalności kosmicznej”).

I.4. Instrumenty wspierające zwiększenie wykorzystania danych satelitarnych – realizacja reformy A.2.6. Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).

Efekty działalności kosmicznej, badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej mają coraz większe znaczenie także dla zwiększenia sprawności administrowania państwem, zarządzania sytuacjami kryzysowymi i zapewnienia bezpieczeństwa. Szczególnie istotna w tym kontekście jest informacja satelitarna, w szczególności obrazowanie optyczne i radarowe Ziemi (ang. *Earth Observation*). Pomimo łatwego, nieograniczonego i w wielu przypadkach darmowego dostępu do europejskich zasobów i danych satelitarnych pochodzących z flagowych programów Unii Europejskiej (COPERNICUS, GALILEO), ich wykorzystywanie jest jeszcze w Polsce niedostateczne. Z tego względu projektowana ustawa stanowi podstawę reformy A.2.6. „Rozbudowa krajowego systemu serwisów monitoringowych, produktów, narzędzi analitycznych, usług i towarzyszącej infrastruktury wykorzystujących dane satelitarne” w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Jej celem jest określenie zasad wykonywania działalności kosmicznej w Polsce oraz usprawnienie

⁴ https://www.unoosa.org/res/oosadoc/data/documents/2019/a/a7420_0_html/V1906077.pdf.

funkcjonowania administracji publicznej (tak szerzebla rządowego, jak i samorządowego) oraz gospodarki poprzez zwiększenie wykorzystania danych satelitarnych. Wejście w życie projektowanej ustawy jest jednym z kamieni milowych KPO.

II. Szczegółowe rozwiązania przewidziane projektem:

II.1. Zakres przedmiotowy ustawy

Ustawa będzie regulowała:

- 1) zasady wykonywania działalności kosmicznej, w tym zasady:
 - a) udzielania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej,
 - b) kontroli wykonywania działalności kosmicznej,
 - c) odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny,
 - d) odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy;
- 2) zasady prowadzenia rejestru obiektów kosmicznych;
- 3) sposób i tryb postępowania w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej oraz w przypadku znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym.

II.2. Zakres stosowania ustawy

Zgodnie z art. 3 projektu, ustawa będzie regulowała działalność kosmiczną wykonywaną na terytorium RP oraz z zarejestrowanych w RP statków morskich, statków powietrznych w tym polskich państwowych statków powietrznych, adresując tym samym ewentualną możliwość wyniesienia obiektu kosmicznego metodą tzw.: *air launch* (wypuszczenie statku kosmicznego z lecącego samolotu macierzystego).

Ustawa będzie także stosowana do działalności kosmicznej wykonywanej przez operatora z terytorium innego państwa obcego lub terytorium niepodlegającym zwierzchnictwu żadnego państwa (art. 4 projektu). Ustawa będzie miała zastosowanie, o ile działalność kosmiczna będzie wykonywana przez operatora w rozumieniu projektowanej ustawy (tj. podmiotu utworzonego i działającego zgodnie z prawem polskim). Zastosowania projektowanej ustawy nie wyklucza zatem fakt wyniesienia obiektu kosmicznego ze stanowiska startowego znajdującego się na terytorium innego państwa, czy też np. z pokładu Międzynarodowej Stacji Kosmicznej lub innego statku kosmicznego, o ile dokonuje się ono na zlecenie polskiego operatora, wykonującego działalność zgodnie z prawem polskim, a obiekt będzie wpisany do KROK.

Projektowana ustawa unormuje również prawną sytuację podmiotów, które wyniosły obiekty kosmiczne w przestrzeń kosmiczną przed dniem jej wejścia w życie ustawy (art. 71 i art. 72 projektu). Brane były pod uwagę różne warianty regulacji w tym zakresie: od objęcia tych podmiotów i wykonywanej przez nich działalności przepisami ustawy w pełni (ze zobowiązaniem do wystąpienia – w określonym w ustawie terminie – z wnioskiem o uzyskanie zezwolenia w zakresie adekwatnym do wykonywanej działalności), przez stosowanie do nich ustawy w ograniczonym zakresie (tj. w zakresie odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez wyniesiony obiekt kosmiczny), aż do wyłączenia stosowania ustawy w całości. Rozważane były różne argumenty, w tym związane z zasadą niedziałania prawa wstecz, realną możliwością określenia warunków dla działalności już rozpoczętej i wykonywanej już w przestrzeni kosmicznej, potencjalnego ryzyka wyrządzenia szkody przez obiekty wyniesione w ramach wykonywania tej działalności.

Ostatecznie, proponuje się, aby przepisów ustawy nie stosować do obiektów kosmicznych wyniesionych w przestrzeń kosmiczną przed dniem wejścia w życie ustawy, z wyjątkiem obowiązku wpisu do KROK obiektów kosmicznych wyniesionych na orbitę okołoziemską lub poza nią i – na dzień wejścia w życie ustawy – wciąż pozostających w przestrzeni kosmicznej. W tym przypadku, na podstawie art. 72 ust. 1 ustawy, Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej dokona wpisu do KROK z urzędu, uwzględniając dane zaktualizowane przez podmiot wykonujący działalność kosmiczną w trybie przewidzianym w art. 72 ust. 2 ustawy albo zawarte we wniosku tego podmiotu o dokonanie notyfikacji wyniesienia Sekretarzowi Generalnemu ONZ. Wpis tych obiektów do KROK nastąpi w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Oznacza to w szczególności, że kontynuowanie wykonywania działalności, która byłaby działalnością kosmiczną w rozumieniu ustawy, rozpoczętej przed dniem jej wejścia w życie, nie będzie wymagało uzyskania zezwolenia, podmiotów wykonujących tę działalność nie dotyczy obowiązek posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez ten obiekt, działalność nie podlega też kontroli regulowanej przepisami rozdziału 5 projektowanej ustawy. Ponadto podmioty, które dokonały wyniesienia obiektów kosmicznych przed dniem wejścia w życie ustawy będą zobowiązane do dokonywania zmian w KROK dla tych obiektów oraz podmioty te będą podlegały przepisom rozdziału dotyczącego Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej (art. 71 projektu).

Obecnie w przestrzeni kosmicznej znajduje się 8 obiektów, które można uznać za polskie lub pochodzące od polskich podmiotów komercyjnych lub publicznych (naukowych)⁵. Są to dwa satelity naukowe „Brite” operowane przez Instytut Polskiej Akademii Nauk oraz sześć (StarVibe, Intuition, Replicator, Eagleye, Hype, Bluebon) satelitów komercyjnych służące weryfikacji technologii i świadczeniu usług. W oparciu o analizę Polskiej Agencji Kosmicznej w zakresie potencjalnego ryzyka, działalność podmiotów związaną z funkcjonowaniem ww. obiektów kosmicznych wyłączono w dużej części z reżimu ustawy o działalności kosmicznej w szczególności z następujących powodów:

- 1) w znaczącej większości, satelity – zarówno te naukowe, jak i komercyjne, mają niewielką masę (często o wadze nie przekraczającej 10kg) i należą do klasy tzw. mikrosatelitów. Największy z nich waży 55kg (przy wymiarach 55 cm x 150 cm x 90 cm po rozłożeniu paneli słonecznych). W związku z tym potencjalne ryzyko spowodowania szkody jest – w ocenie Polskiej Agencji Kosmicznej – odpowiednio mniejsze niż w przypadku kilkuset kilogramowych satelitów telekomunikacyjnych;
- 2) w większości przypadków, satelity od momentu umieszczenia na orbicie docelowej utrzymują łączność ze stacjami nadawczymi na Ziemi. Obiekty te są na bieżąco monitorowane, a ich aktualne położenie śledzone;
- 3) wymogi przewidziane w art. 9 projektu ustawy – w tym dotyczące spełniania przez obiekt kosmiczny określonych parametrów technicznych (np. w zakresie standardów wytrzymałości, stabilności paliwa czy zdolności do deorbitacji) – odnoszą się do fazy projektowania, budowy i wynoszenia satelitów. Parametry te są ustalane przed rozpoczęciem misji kosmicznej, a ich zmiana po umieszczeniu satelity na orbicie jest z przyczyn technicznych niemożliwa. W konsekwencji potencjalne nałożenie obowiązku uzyskania zezwolenia w nowym reżimie prawnym na podmioty, które już prowadzą działalność kosmiczną, prowadziłoby do sytuacji, w której nie mogłyby one spełnić ustawowych wymogów mimo dochowania należytej staranności.
- 4) celem przepisu przejściowego (art. 72 projektu) jest zapewnienie ciągłości działalności już prowadzonej przed wejściem w życie ustawy, przy jednoczesnym umożliwieniu ich identyfikacji i monitorowania poprzez obowiązek wpisu do Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych. Rozwiązanie to pozwala Prezesowi Agencji na dysponowanie informacjami o wszystkich obiektach pozostających na orbicie, niezależnie od daty rozpoczęcia działalności, co zapewnia możliwość reagowania w przypadkach dotyczących

⁵ Indeks obiektów kosmicznych - POLSA - Polska Agencja Kosmiczna.

bezpieczeństwa lub odpowiedzialności za szkody. Wszystkie wymienione satelity zostały notyfikowane Sekretarzowi Generalnemu ONZ, zgodnie z art. III Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, jako polskie obiekty, choć proces oficjalnej notyfikacji części z nich nie został jeszcze sfinalizowany. Nie zmienia to faktu, że Polska jest w tych przypadkach państwem wynoszącym i ponosi międzynarodową odpowiedzialność za szkodę wyrządzone przez te obiekty.

II.3. Niektóre określenia stosowane w ustawie

1) działalność kosmiczna (art. 8 ust. 1 projektu) to wyniesienie lub próba wyniesienia obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną oraz inna działalność wykonywana przez operatora w przestrzeni kosmicznej, czyli eksploatacja lub kontrolowanie obiektu kosmicznego oraz usuwanie obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej, w tym poprzez jego deorbitację.

Ustawa definiuje aktywności, które są objęte zakresem działalności kosmicznej:

- a) **wyniesienie obiektu kosmicznego** to wypuszczenie obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną w rozumieniu Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 29 marca 1972 r. oraz Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r. Tłumaczenie „*launching*” jako „wypuszczenie” nie odpowiada obecnej technologii: sugeruje brak kontroli nad obiektem kosmicznym z chwilą jego „wypuszczenia” w przestrzeń kosmiczną. Lepszym sformułowaniem wydaje się być wobec tego „wyniesienie”. W obecnej praktyce językowej, umieszczenie obiektu w przestrzeni kosmicznej określone jest jako „wyniesienie” lub ew. „wystrzelenie”⁶. Chodzi o wyniesienia zarówno z polskiego terytorium lub polskich urządzeń, jak i z terytorium lub urządzeń należących do innego państwa. W aktualnych realiach działalności kosmicznej wykonywanej przez podmioty polskiego sektora kosmicznego należy założyć, że zdecydowana większość (jeśli w ogóle nie wszystkie) wyniesień obiektów w przestrzeń kosmiczną będą następowały z miejsc startowych (tzw. *launchpadów*) usytuowanych poza terytorium RP. Samo operowanie i kontrola nad wyniesionym w ten sposób obiektem kosmicznym następuje już z

⁶ M. Polkowska, K. Hopej, M.T. Kłoda, K. Malinowska, B. Malinowski, Ankieta dla profesjonalistów i przedsiębiorców polskiego sektora kosmicznego w sprawie zakresu regulacji i rozwiązań ustawy o działalności kosmicznej oraz jej wyniki, Ad Astra: Program badań nad astropolityką i prawem kosmicznym - 2021, nr 1, s. 2-34, artykuł dostępny pod adresem internetowym <http://adastra.im.edu.pl/wp-content/uploads/2022/01/Ad-Astra-Nr1-2021-Malinowska-raport.pdf>.

terytorium RP i leży w gestii operatora, którego wiążą przepisy ustawy,

- b) **eksploatacja obiektu kosmicznego** została zdefiniowana szeroko, obejmując czynności związane z technicznym użytkowaniem obiektu kosmicznego. Oznacza to elastyczne podejście do zakresu działalności kosmicznej, obejmujące także potencjalnie nowe, rozwijające się formy aktywności w przestrzeni kosmicznej lub te, które zaistnieją dopiero w przyszłości wraz z dynamicznie zmieniającymi się warunkami technologicznymi (np. *in orbit servicing*, górnictwo kosmiczne, w tym pozyskiwanie zasobów w celu płynnej realizacji misji, np. podtrzymania życia, optymalizacji parametrów misji, pozyskanie tlenu).

Projektowana ustawa nie reguluje natomiast kwestii własności zasobów kosmicznych, pozostawiając w tym zakresie pierwszeństwo regulacjom międzynarodowym, w tym zwyczajowi międzynarodowemu, czy też wykorzystania danych satelitarnych na poziomie naziemnym,

- c) **kontrolowanie obiektu kosmicznego** zostało zdefiniowane jako czynności związanych z monitorowaniem obiektu kosmicznego, znajdującego się w przestrzeni kosmicznej, w szczególności: jego chwilowego położenia, zmian położenia i zmian trajektorii lotu, stanu technicznego i bezpieczeństwa ruchu orbitalnego w tym potencjalnych kolizji z innymi obiektami i ew. zagrożeń przy zakończeniu misji obiektu kosmicznego. Projektowana ustawa przewiduje, że kontrolowanie obiektu kosmicznego będzie realizowane na kilku poziomach, tj. przez operatora w toku wykonywania działalności kosmicznej i eksploatacji obiektu kosmicznego, przez Prezesa Agencji w toku stałego monitorowania działalności kosmicznej wykonywanej na podstawie ustawy i w toku kontroli wykonywania działalności kosmicznej. Kontrolowanie obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej uwzględnia również okresy, w których jest niemożliwe wykonywanie normalnej eksploatacji obiektu kosmicznego przez operatora,
- d) **usuwanie obiektu kosmicznego, w tym jego deorbitację**. Usuwanie obiektu kosmicznego to ważny element cyklu życia obiektu kosmicznego. Podobnie jak eksploatacja, definicja usuwania obiektu kosmicznego i deorbitacja zostały zredagowane w taki sposób, aby nie ograniczały potencjalnie nowych sposobów realizacji tych działań w przestrzeni kosmicznej. Nie ograniczają się zatem do działania na podstawie algorytmu czy za pomocą operatora, obejmując także np.: działania mające na celu sprowadzenie w atmosferę ziemską i samo wprowadzenie w atmosferę (tzw. „re – entry”), umieszczenie obiektu kosmicznego na krótkotrwałej orbicie bardzo

niskiej (VLEO) i wykorzystanie naturalnie występującego na tej wysokości atmosfery albo przeniesienie w głąb kosmosu (np. na orbitę cmentarną⁷), czy też inne potencjalnie nowe metody.

Zakres działalności kosmicznej koresponduje z podziałem sektora kosmicznego na tzw. segment *upstream* (związany z produkcją obiektów wynoszonych w przestrzeń kosmiczną), segment *midstream* (związany z wynoszeniem i operowaniem obiektami w przestrzeni kosmicznej oraz odbiorem danych satelitarnych) oraz segment *downstream* (związany z przechowywaniem i udostępnianiem użytkownikowi końcowemu danych oraz aplikacji bazujących na zobrażowaniach satelitarnych, a także innych usług świadczonych przy pomocy infrastruktury kosmicznej).

Proponowana regulacja dotyczy zatem wyłącznie działalności w obszarze *midstream*.

Działalnością kosmiczną będzie także działalność suborbitalna w zakresie, w jakim będzie ona wykonywana w przestrzeni kosmicznej. Ustawa wprowadza definicję **pojazdu suborbitalnego**, czyli pojazdu wynoszącego, niezdolnego do wejścia na orbitę okołozemską. Obiekty suborbitalne mogą występować w tej samej przestrzeni, co obiekty na trajektorii orbitalnej (przestrzeń kosmiczna). Obowiązki państw – stron Układu kosmicznego dotyczą wszystkich obiektów, które znajdują się w przestrzeni kosmicznej. Zatem nawet te, które będą w niej przebywały przez bardzo krótki czas i w zamierzeniu operatora nie zakończą jednego pełnego obiegu Ziemi – jak jest to w przypadku lotów suborbitalnych – powinny podlegać reżimowi zespoleniowemu i stosownemu nadzorowi ze strony Państwa. Ze względu na specyfikę działalności w zakresie lotów suborbitalnych (np. rakieta suborbitalna nie jest zdolna do wejścia na orbitę okołozemską, nie posiada „parametrów orbitalnych”, w przestrzeni kosmicznej przebywa jedynie kilka minut, nie dokonuje pełnego obiegu Ziemi) projektowana ustawa przewiduje odrębności dla działalności polegającej na wykonywaniu lotów suborbitalnych, np. w toku postępowania w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej nie jest wymagane przedstawienie pozwolenia radiowego albo przydziału częstotliwości, nie podlegają one wpisowi do KROK.

Natomiast nie jest przedmiotem regulacji działalność suborbitalna wykonywana w przestrzeni innej niż przestrzeń kosmiczna, w tym działalność na dużych wysokościach (ang.: *Near Space High Altitude*), czyli w przestrzeni powyżej przestrzeni powietrznej, a poniżej przestrzeni

⁷ Każdy statek kosmiczny, po upływie 25 lat od zakończenia swojej misji, powinien zostać deorbitowany i spłonąć w atmosferze lub zostać wyniesiony 300 kilometrów powyżej pierścienia orbity geostacjonarnej i pozostawiony na orbicie cmentarnej.

kosmicznej. Zagadnienie ewentualnej regulacji w tym zakresie było przedmiotem dyskusji Grupy Roboczej do spraw projektu ustawy o działalności kosmicznej powołanej w Ministerstwie Rozwoju i Technologii, z której wynika, że potencjalna regulacja działalności w tych zakresach wymaga odrębnego reżimu prawnego, w pierwszej kolejności o charakterze międzynarodowym, a następnie ewentualnie uzupełniona krajowym odrębnym aktem prawnym.

Działalnością kosmiczną w rozumieniu projektowanej ustawy nie jest również:

- a) produkcja obiektów kosmicznych (obszar *upstream*), funkcjonowanie portów kosmicznych, ani też działalność bazująca na danych przekazywanych przez obiekt kosmiczny (obszar *downstream*),
- b) eksploatacja lub kontrolowanie obiektu kosmicznego w ramach służby radiokomunikacyjnej amatorskiej w rozumieniu art. 2 pkt 60 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej.

2) obiekt kosmiczny to rzecz ruchoma, która już została wyniesiona w przestrzeń kosmiczną, albo którą planuje się wynieść w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego. Obiektem kosmicznym są także te jego elementy (rzeczy), które są niezbędne do korzystania z obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, ale w sposób zamierzony pozostają w faktycznym związku z obiektem tylko czasowo (np. silnik manewrowy, tzw. *apogee kick motor*, *AKM*), czy też elementy odłączone w sposób niezamierzony, w tym jako pozostałości po zakończonej misji (tzw. śmieci kosmiczne, *space debris*). Określeniem „obekt kosmiczny” objęty jest także pojazd wynoszący i jego elementy składowe począwszy od intencjonalnego zapłonu silnika raketowego, mającego na celu wyniesienie w przestrzeń kosmiczną (ten element definicji obiektu kosmicznego nawiązuje do definicji obiektu kosmicznego zawartej w Artykule I lit. a Konwencji o odpowiedzialności za szkody). Obiektem kosmicznym w rozumieniu ustawy jest zarówno obiekt aktywny, jak i nieaktywny.

Takie rozumienie pojęcia obiektu kosmicznego jest zgodne z regulacjami międzynarodowymi, w szczególności Konwencją o rejestracji obiektów (art. I lit. b) oraz Konwencją o odpowiedzialności za szkody (art. I lit. d). Należy podkreślić, że w przywołanych konwencjach nie została sformułowana definicja legalna określenia „obekt kosmiczny”. Postanowienia stanowią jedynie, że obiekt kosmiczny obejmuje również części składowe obiektu kosmicznego oraz pojazd wynoszący i jego części; nie przesądzają jednak, czym sam obiekt kosmiczny jest;

3) operator – to osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną i która uzyskała zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej albo jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowana, wykonująca tę działalność. Operatorzy dzielą się zatem na dwie grupy:

- a) operatorów, którzy aby wykonywać działalność kosmiczną zobowiązani są uzyskać zezwolenie wydawane przez Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej. Status operatora w rozumieniu projektowanej ustawy uzyskuje się dopiero wraz z udzieleniem zezwolenia na wykonywanie tej działalności. Zgodnie z projektowaną ustawą operatorem będzie mógł być jedynie podmiot utworzony i działający zgodnie z przepisami prawa polskiego;
- b) operatorów, którzy ze względu na swój specyficzny status i zadania (jednostki podległe MON lub przez niego nadzorowane), będą wykonywali działalność kosmiczną bez konieczności uzyskania zezwolenia, choć będą musieli spełniać większość wymagań określonych w ustawie dla wykonywania tej działalności. Dodatkowo, specyfika tej grupy polega również na tym, że obejmuje ona wyspecjalizowane jednostki, które ani nie są osobami prawnymi, ani nawet ułomnymi osobami prawnymi. Przykładem takiej jednostki jest Agencja Rozpoznania Geoprzestrzennego i Usług Satelitarnych (ARGUS).

W żadnej z wymienionych grup nie przewiduje się, aby operatorem była osoba fizyczna.

4) pojazd wynoszący – jest to pojazd rakietowy wraz z wynoszonym przez niego obiektem kosmicznym lub bez niego, zdolny do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej. Pojęcie pojazdu wynoszącego zostało wprowadzone w związku z definicją obiektu kosmicznego, który potrzebuje pojazdu wynoszącego w celu umieszczenia obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej. Pojazd wynoszący stanowi w rozumieniu Konwencji o odpowiedzialności za szkody część obiektu kosmicznego. Oznaczenie sposobu napędu pojazdu wynoszącego ma na celu jego odróżnienie od pojazdu wynoszącego raketę na odpowiednią wysokość statku powietrznego, w przypadku wyniesienia w przestrzeń kosmiczną metodą „*air launch*”;

5) przestrzeń kosmiczna – przestrzeń znajdująca się powyżej 100 km nad średnim poziomem morza. Jak dotąd prawo międzynarodowe, jego doktryna, jak i prawo krajowe, nie wypracowały jednolitej, wiążącej i niekontrowersyjnej definicji przestrzeni kosmicznej, ani też definicji „działalności kosmicznej”. Rodzi to szczególne zagrożenie dla finansowanej ze środków publicznych działalności badawczo-rozwojowej z zakresu lotów suborbitalnych, która może być prowadzona zarówno w przestrzeni, w której występują statki powietrzne, jak i przestrzeni, przez którą przebiegają trajektorie orbitalne satelitów. Brak definicji

„przestrzeni kosmicznej” na potrzeby praktycznego stosowania prawa krajowego rodzi też ryzyko nieoznaczoności normy prawnej, co byłoby sprzeczne z obowiązkiem zapewnienia dobrej legislacji, wynikającym z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Brak międzynarodowego konsensusu co do definicji „przestrzeni kosmicznej” nie powinien oddziaływać negatywnie na konstytucyjne prawa obywateli polskich, czy też osób prawnych (lub ułomnych osób prawnych) mających siedzibę na terytorium RP. Ma to szczególne znaczenie z uwagi na projektowane przepisy dotyczące odpowiedzialności administracyjnej za wykonywanie działalności kosmicznej bez zezwolenia (poprzez administracyjne kary pieniężne). Należy zwrócić uwagę, że kluczowy dla powstania wszystkich regulacji krajowych w zakresie upoważnienia i nadzoru Artykuł VI Układu kosmicznego odnosi się ściśle do działalności w przestrzeni kosmicznej, bez względu na to, jakie są cechy obiektów lub pojazdów wynoszonych w tą przestrzeń, jaki jest czas przebywania w niej danego obiektu kosmicznego lub jaka jest natura jego misji. Nadzorowi powinna podlegać każda działalność w przestrzeni kosmicznej, także wówczas, gdy nie polega ona na kierowaniu (kontrolowaniu) obiektami kosmicznymi, na co wskazuje wyraźnie Artykuł VI Układu kosmicznego.

W przypadku popularnie akceptowanych przestrzennych (spatialistycznych) propozycji definicji „przestrzeni kosmicznej”, odnosi się je do takiej odległości od powierzchni Ziemi, na której lot przy pomocy płatów nośnych statku powietrznego jest już niemożliwy, oraz w której możliwy jest lot orbitalny. Spośród różnych propozycji granicy przestrzeni kosmicznej, z najszerzą akceptacją spotyka się tzw. linia von Kármána, tj. pułap 100 km nad średnim poziomem morza.

Dla przykładu, z tego rodzaju wyraźnym przestrzennym (tj. odniesionym do konkretnej odległości od powierzchni Ziemi) określeniem przedmiotu regulacji krajowego prawa kosmicznego mamy do czynienia w ustawodawstwie australijskim, duńskim (w których jako pułap istotny z punktu widzenia zastosowania krajowych przepisów przyjęto właśnie linię von Kármána) oraz ustawodawstwie Zjednoczonych Emiratów Arabskich, a więc nowszych ustaw krajowych regulujących działalność kosmiczną (tj. powstałych po roku 2000). Wypada także zwrócić uwagę, że normy wskazujące na przestrzenny próg zastosowania przepisów, które mogą stanowić próbę odniesienia się krajowego ustawodawcy do obowiązku z Artykułu VI Układu kosmicznego, wynikają także z prawodawstwa Stanów Zjednoczonych (ustalenie górnego pułapu lotów rakiet amatorskich, warunkującego ich wyłączenie z regulacji kosmicznych lotów suborbitalnych), Zjednoczonego Królestwa

(ustalenie stratopauzy jako dolnego pułapu tzw. „działalności suborbitalnej” kwalifikowanej jako „działalność w zakresie lotów kosmicznych”) i Nowej Zelandii (ustalenie obowiązku uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności na „dużych wysokościach” bez określenia górnego pułapu takiej działalności).

Wyraźne i zrozumiałe zdefiniowanie ww. pojęcia w ustawie zwiększy pewność prawa, a także ułatwi stosowanie przepisów projektowanej ustawy. Należy mieć na uwadze, że ustawa ta będzie miała charakter pionierski, jeżeli chodzi o prawo polskie. W procesie stosowania prawa nie będzie zatem można wesprzeć się orzecznictwem, praktyką stosowania prawa przez organy administracji publicznej. Polska doktryna również nie wypracowała w omawianym zakresie znaczącego dorobku, ponieważ nie było jeszcze ku temu jurydycznej okazji;

6) śmieci kosmiczne to obiekty kosmiczne, w tym ich części składowe lub fragmenty, które utraciły zdolność do wykonywania przewidzianych dla nich funkcji. Są to zatem wszystkie obiekty pochodzenia antropogenicznego (stworzone przez człowieka), w tym ich części składowe lub fragmenty, znajdujące się na orbicie lub wchodzące ponownie w atmosferę, które nie funkcjonują lub nie służą już określonemu celowi, w tym części rakiet lub sztucznych satelitów, lub nieaktywne sztuczne satelity. Definicja ta nawiązuje do wskazówek Inter Agency Space Debris Coordination Committee (IADC) branych także pod uwagę w pracach COPUOS;

7) państwo wynoszące – należy przez to rozumieć państwo wypuszczające w przestrzeń w rozumieniu Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 29 marca 1972 r. oraz Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r.

II.4. Relacja do Prawa lotniczego – art. 5 projektu ustawy.

Brak międzynarodowego konsensusu w zakresie delimitacji przestrzeni kosmicznej ma swój praktyczny wymiar, jeśli chodzi o zakres zastosowanie prawa lotniczego do działalności kosmicznej. Etap wyniesienia i deorbitacji obiektu kosmicznego wymaga bowiem przemieszczenia się przez przestrzeń powietrzną w rozumieniu tych przepisów. Zdecydowana większość państw (w tym Polska) korzysta ze stanowisk startowych usytuowanych na terytorium innego państwa, a zatem wyniesienie obiektu kosmicznego następuje przez przestrzeń kosmiczną innego państwa niż państwo operatora obiektu kosmicznego. Reżim

prawny obowiązujący w przestrzeni powietrznej zakłada, że każde państwo posiada całkowitą i wyłączną suwerenność w przestrzeni powietrznej nad swoim terytorium (art. I Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym podpisanej w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r., dalej: Konwencja chicagowska). Z tego względu, przejście przez przestrzeń powietrzną, co do zasady, wymaga autoryzacji albo w oparciu o postanowienia umowne, albo wyraźnej zgody lub zezwolenia państwa. Jeśli wyniesienie następuje z terytorium państwa obcego (niezależnie od tego, czy wyniesienie ma charakter państwowy czy też komercyjny) wyniesienie musi posiadać albo wyraźną zgodę tego państwa, albo też musi być dokonywane co najmniej za wiedzą tego państwa.

Mając powyższe na uwadze, zarówno w celu poszanowania zasady suwerenności, a także dla zapewnienia bezpieczeństwa lotu zarówno obiektu kosmicznego, jak i statków powietrznych, do wykorzystania przestrzeni powietrznej w związku z wykonywaniem działalności kosmicznej za pomocą pojazdów wynoszących nie będących statkami powietrznymi, a także wynoszenia obiektów kosmicznych nie będących pojazdem wynoszącym przepisy ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze będą miały zastosowanie w zakresie wykorzystywania przestrzeni powietrznej, określone zgodnie z aktami wykonawczymi wydanymi na podstawie art. 119 ust. 4 i art. 121 ust. 5 tej ustawy. Wnioskujący o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej będzie zobowiązany do wskazania w szczegółowym opisie planowanego sposobu wykonywania działalności kosmicznej, stanowiącym załącznik do tego wniosku, opisu procedur lub rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa wykorzystania polskiej przestrzeni powietrznej.

Przepisy Prawa lotniczego znajdą zastosowanie, co do zasady, w następujących okolicznościach:

1) start rakiety suborbitalnej: projektowana ustawa reguluje także działalność suborbitalną, czyli taką, gdy zgodnie z zamiarem operatora, obiekt kosmiczny nie zakończy pełnego obrotu wokół Ziemi. Jednakże działalność taka jest objęta ustawą tylko wówczas, gdy odbywa się z wykorzystaniem przestrzeni kosmicznej. Rakiety suborbitalne (pojazdy suborbitalne w rozumieniu ustawy) są wystrzeliwane na pułapy do ok. 300 km – ich celem nie jest umieszczenie ładunku na orbicie, a wyniesienie ładunku w przestrzeń kosmiczną i jego natychmiastowy powrót na Ziemię (zwykle za pomocą spadochronów). Rakiety są przeważnie napędzane silnikiem hybrydowym, który jest bezpieczniejszy od tradycyjnych silników na paliwo stałe lub ciekłe. Starty odbywają się z terenu poligonów wojskowych (Centralny Poligon Sił Powietrznych i Centrum Szkolenia Bojowego Drawsko) i są oparte o

regulacje Sił Zbrojnych RP (w szczególności instrukcje poligonowe). W takich przypadkach Polska Agencja Kosmiczna zabezpiecza start w zakresie przygotowania raportu bezpieczeństwa, natomiast komenda poligonu zwraca się do właściwych instytucji państwowych w sprawie zgłoszenia startu i zamknięcia przestrzeni powietrznej;

- 2) start rakiety orbitalnej metodą *air-launch*:** rakiety *air-launch* służą do responsywnego wynoszenia niewielkich ładunków na orbitę (np. mikrosatelitów). Ich zaletą jest brak zależności od portów kosmicznych i znacznie szybsze przygotowanie do startu. Odpalenie rakiety odbywa się ze statku powietrznego (samolotu) poziomo – rakieta jest odpalana spod skrzydła lub wyrzucana z przestrzeni ładunkowej samolotu. Dotychczas przypadki tego typu startów są bardzo nieliczne, państwa, w tym Polska, dopiero pracują nad rozwojem tego typu technologii. Dotychczasowe starty (Virgin Orbit/Virgin Galactic) odbywały się przeważnie znad morza, na wodach międzynarodowych. Z perspektywy Polski to na chwilę obecną jedyna metoda, umożliwiająca wynoszenie ładunków na orbitę w sposób niezależny od innych państw. Z tego względu rozwijane są technologie, które będą umożliwiały start metodą *air launch*. Do statku powietrznego wynoszącego raketę orbitalną przepisy ustawy – Prawo lotnicze będą miały zastosowanie wprost.

Natomiast w zakresie **Re-entry (deorbitacji) obiektu, dla którego wydawane będzie zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej zgodnie z projektowaną ustawą**, nie przewiduje się planowanego wykorzystania polskiej przestrzeni powietrznej, z wyjątkiem lotów suborbitalnych. W ramach postępowania o wydanie zezwolenia, wnioskodawca będzie zobowiązany do przedstawienia w szczegółowym opisie planowanego sposobu wykonywania działalności opisu procedur lub rozwiązań dotyczących przejścia obiektu w stan nieaktywny lub deorbitacji, zapewniający wykonywanie działalności w sposób bezpieczny niezagrażający interesom bezpieczeństwa, ograniczający ryzyko dla życia i zdrowia ludzkiego. Ponadto projektuje się, że Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej wyda wytyczne dotyczące sposobu spełnienia standardów m.in. bezpieczeństwa działalności kosmicznej. Obecne praktyki wykonywania działalności kosmicznej wymagającej kontrolowanej deorbitacji (np. loty załogowe) wskazują na projektowanie zakończenia misji i deorbitacji obiektów nad oceanami (głównie środek Oceanu Spokojnego, tzw. Punkt Nemo) lub nad terytoriami niezamieszkałymi, z których można podjąć elementy deorbitujące (np. Kazachstan, kapsuły załogowe). Inne przypadki wtargnięcia obiektu kosmicznego w polską przestrzeń powietrzną należy traktować zatem w kategoriach wypadku lub działania niezgodnego z warunkami zezwolenia. W przypadkach wykonywania działalności kosmicznej niezgodnie z zezwoleniem, ustawa

przewiduje przepisy umożliwiające Prezesowi Agencji kontrolę działalności i przeciwdziałanie niepożądanym skutkom (Rozdział 5). Szczegółowy opis procedur reagowania w tych sytuacjach może być też opisany przez RCB poprzez ujęcie RE-entry nad terytorium RP w Planie Reagowania Kryzysowego. Tego rodzaju praktyka jest stosowana jednak co do zasady przez te państwa, dla których ze względu na położenie geograficzne prawdopodobieństwo upadku obiektów kosmicznych jest duże. Przykładem jest Australia, gdzie znajdowane jest wiele odpadów kosmicznych wyrzuconych przez ocean na brzeg wprowadzono narodowy plan reagowania (będący częścią reagowania kryzysowego) na odnalezione odpady kosmiczne angażujący wiele agencji rządowych w tym agencję kosmiczną. W Polsce nie przewiduje się, że tych odpadów będzie na tyle wiele, aby szczegółowo układać plan działania na taki wypadek.

W odniesieniu do sytuacji **niekontrolowanego RE-entry (deorbitacji) obiektu kosmicznego innego niż opisany wyżej nad terytorium RP**, to trzeba przede wszystkim wskazać, że w przestrzeni kosmicznej wokół Ziemi jest aktualnie ponad 13,5 tys. aktywnych satelitów ok. 3 tys. nieaktywnych i ok. 15,5 tys. zidentyfikowanych odłamków i odpadów kosmicznych (np. górne człony rakiet nośnych). Regularnie nieaktywne obiekty kosmiczne wchodzą ponownie w atmosferę Ziemi (*RE – Reentry*) w sposób kontrolowany i niekontrolowany, płonąc w niej. Niejednokrotnie szczątki tych obiektów docierają do powierzchni Ziemi. Obecny stan rozwoju techniki (obserwacje obiektów kosmicznych w tym odłamków i odpadów, analityka wyznaczenia ich położenia i orbity) pozwala jedynie na określenie trajektorii lotu i szacunkowe określenie chwilowego położenia takiego obiektu w kosmosie oraz na szacowanie (ze zidentyfikowaną niepewnością) okresu i miejsca spodziewanego RE takiego obiektu. Nie jest natomiast możliwe zaprojektowanie przepisów regulujących niekontrolowaną deorbitację obiektów kosmicznych i obiektów pozostających poza zakresem wydawania zezwolenia na działalność na podstawie projektowanej ustawy, tj. praktycznie wszystkich aktualnie istniejących nieaktywnych satelitów oraz odłamków i odpadów kosmicznych (np. członów rakiety). Przypadek niekontrolowanego *RE entry* należy traktować jako nieprzewidziane zdarzenie związane z wykonywaniem działalności kosmicznej w rozumieniu przepisów Rozdziału 7, które może też – jeśli jego skutkiem jest upadek szczątków obiektu kosmicznego na terytorium RP – spowodować konieczność zastosowania przepisów Rozdziału 8.

II.5. Działalność kosmiczna jako działalność gospodarcza

Działalność kosmiczna może mieć dwojaki charakter, tzn. działalność kosmiczna wykazująca także cechy działalności gospodarczej oraz działalność kosmiczna – niebędąca działalnością gospodarczą (przede wszystkim o charakterze naukowym).

Działalność kosmiczna może być prowadzona zarówno przez przedsiębiorcę (osobę prawną) w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, jak i podmiot niebędący przedsiębiorcą. Zezwolenie regulowane niniejszą ustawą określa nie tylko warunki wyniesienia indywidualnego obiektu kosmicznego lub serii obiektów, funkcjonowania tych obiektów w przestrzeni kosmicznej, a po zakończeniu jego resursu – sprowadzenia w atmosferę ziemską (tzw. „re – entry”) lub przeniesienia w głąb kosmosu (np. na orbitę cmentarną)⁸, ale również innych form działalności w przestrzeni kosmicznej, które mogą także wykazywać cechy działalności gospodarczej. Oznacza to, że zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej będzie przejawem reglamentacji uprzedniej w rozumieniu ustawy – Prawo przedsiębiorców. Reglamentacja oznacza, że działalność gospodarcza określonego rodzaju nie może być wykonywana jako wolna i jej podjęcie wymaga dopełnienia przez przedsiębiorcę określonych w przepisach formalności. Warto zauważyć, że specyfika działalności kosmicznej (internacjonalizacja misji) może prowadzić do konieczności stosowania regulacji prawnych kilku krajów⁹.

II.6. Tryb i organy właściwe w sprawach wykonywania działalności kosmicznej

Organem wydającym zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej (a także odmawiającym wydania zezwolenia, wydającym zgody na zmianę, zawieszenia zezwolenia lub jego przeniesienie i cofającym zezwolenia), będzie Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej (PAK) – art. 7, wskazujący na przysługujące Prezesowi PAK uprawnienia organu w zakresie wykonywania działalności kosmicznej. Jego zadaniem jest także kontrola wykonywania działalności kosmicznej, ewentualne nakładanie kar pieniężnych oraz dochodzenie od operatora roszczenia w imieniu Skarbu Państwa. Organem wyższego stopnia w stosunku do Prezesa Agencji będzie minister właściwy do spraw gospodarki.

Ponadto, zgodnie z art. 6, w przypadku, gdy działalność kosmiczna będzie wykonywana przez jednostki nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej lub mu podległe, organem właściwym do tej działalności będzie właśnie Minister Obrony Narodowej. Celem zakładanym przez projektodawcę jest stosowanie i obowiązywanie ustawy wobec jednostek MON. Niemniej jednak, jeżeli specyfika tej działalności wymaga traktowania odrębnego, ustawa wprost wskazuje te okoliczności, tj:

⁸ Każdy statek kosmiczny, po upływie 25 lat od zakończenia swojej misji, powinien zostać deorbitowany i spłonąć w atmosferze lub zostać wyniesiony 300 kilometrów powyżej pierścienia orbity geostacjonarnej i pozostawiony na orbicie cmentarnej.

⁹ Np. przepisy prawa francuskiego w zakresie operatorów, chcących korzystać z launchpadów francuskich.

- 1) na wykonywanie działalności kosmicznej przez jednostki podległe MON lub przez MON nadzorowane nie będzie wymagane zezwolenie (art. 2 pkt 5 i art. 10 ust. 2),
- 2) wykonywanie działalności kosmicznej przez te jednostki nie będzie wiązało się z obowiązkiem posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (art. 32 ust. 2 pkt 2),
- 3) kontrola działalności kosmicznej wykonywanej przez te podmioty będzie prowadzona przez MON na podstawie przepisów odrębnych (art. 35 ust. 4),
- 4) zgłoszenie do KROK obiektu kosmicznego wyniesionego w wyniku działalności tych podmiotów nie będzie podlegało opłacie (art. 51 ust. 4),
- 5) do działalności kosmicznej wykonywanej przez te jednostki nie będą miały zastosowania przepisy dotyczące administracyjnych kar finansowych (art. 66).

Natomiast obiekty kosmiczne wyniesione w ramach działalności kosmicznej jednostek MON będą podlegały obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych, a do nieprzewidzianych zdarzeń wywołanych tą działalnością będą miały zastosowanie przepisy rozdziałów 7 i 8 ustawy.

W konsekwencji, na podstawie art. 6, w ewentualnym powiązaniu z innymi przepisami:

- 1) to MON, a nie Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej będzie egzekwował wykonywanie działalności kosmicznej swoich jednostek zgodnie z art. 9;
- 2) to MON, a nie Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej będzie kontrolował działalność kosmiczną podległych sobie jednostek. Do kontroli tej stosowane będą przepisy odrębne;
- 3) MON będzie miał podstawę przyjmowania regulacji wewnętrznych związanych z działalnością kosmiczną podległych sobie jednostek np. w zakresie przeprowadzania kontroli czy wydawania wewnętrznych wytycznych dotyczących nadzoru nad tymi jednostkami.

II.7. Wykonywanie działalności kosmicznej

Przestrzeń kosmiczna jest areną coraz bardziej aktywnej działalności człowieka. Tymczasem, zasoby orbitalne, niezbędne do jej wykonywania, mają charakter ograniczony. Zwiększająca się liczba śmieci kosmicznych, megakonstelacji satelitów, mogą mieć istotne znaczenie dla dalszego niezakłóconego i otwartego dla wszystkich na równych zasadach badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej.

Istotne jest zatem, aby działalność kosmiczna realizowana była z dbałością o długoterminowy zrównoważony rozwój przestrzeni kosmicznej i była wykonywana nie tylko bezpiecznie, lecz także z najmniejszym możliwym negatywnym wpływem dla środowiska kosmicznego.

Przestrzeń kosmiczna powinna pozostać stabilnym operacyjnie i bezpiecznym środowiskiem, które jest utrzymywane do celów pokojowych i otwarte na eksplorację, wykorzystanie i współpracę międzynarodową przez obecne i przyszłe pokolenia, w interesie wszystkich krajów, niezależnie od ich stopnia rozwoju gospodarczego lub naukowego, bez jakiegokolwiek dyskryminacji i we właściwy sposób zaspokajający zasadę równości.

Mając powyższe na uwadze, przepisy zawarte w rozdziale 2 projektowanej ustawy, wprowadzają zasady wykonywania działalności kosmicznej obowiązujące każdego operatora wykonującego działalność kosmiczną na obszarze objętym zakresem obowiązywania niniejszej ustawy.

Projekt przewiduje, że wskazana działalność powinna być wykonywana:

- 1) w sposób niezagrożający interesom bezpieczeństwa i obronności państwa;
- 2) z ograniczeniem, w największym możliwym stopniu, ryzyka dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia;
- 3) z uwzględnieniem potrzeby długotrwałego zrównoważonego wykorzystania przestrzeni kosmicznej dla celów pokojowych, eliminowania lub ograniczania w największym możliwym stopniu negatywnego wpływu na środowisko naturalne Ziemi oraz w przestrzeni kosmicznej. Zasada ta związana jest postanowieniami art. IX Układu kosmicznego, nakazującym *„prowadzenie studiów i badań przestrzeni kosmicznej łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi w taki sposób, aby uniknąć ich szkodliwego zanieczyszczenia, jak również niekorzystnych zmian w środowisku ziemskim, wynikających z wprowadzenia substancji pozaziemskich”*. Dbałości o badanie i użytkowanie przestrzeni kosmicznej z uwzględnieniem potrzeby długotrwałego i zrównoważonego jej wykorzystania to myśl przewodnia Rekomendacji LTS. Długotrwały rozwój działalności w przestrzeni kosmicznej jest w tych Rekomendacjach definiowany jako *„zdolność prowadzenia działalności kosmicznej nieograniczenie w przyszłości, w sposób, który zapewnia równy dostęp do korzyści z badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej dla celów pokojowych, tak aby zaspokoić potrzeby obecnych pokoleń zachowując środowisko kosmiczne dla przyszłych pokoleń.”*;
- 4) z gwarancją spełniania przez obiekt kosmiczny szeregu uznanych standardów dotyczących m.in. wytrzymałości mechanicznej i odporności na warunki kosmiczne czy stabilności paliwa i utleniaczy oraz niezawodności silników, stabilności źródeł energii, komunikacji obiektu kosmicznego ze stacją kontrolną, precyzji systemów kontrolnych i nawigacyjnych, wyposażenia w systemy kontroli termicznej. Uwzględniając fakt, że każda misja kosmiczna

ma swoją specyfikę, a wiele z nich ma charakter badawczy, niemożliwe jest określenie na ogólnym poziomie regulacyjnym wspólnych standardów dla wszystkich obiektów kosmicznych. Niewiele może bowiem łączyć model masowy satelity wyniesiony w przestrzeń w miejsce funkcjonalnego satelity, satelitę wykonującego misję demonstracyjną, łazik na powierzchni ciała niebieskiego, z rakieta przeznaczoną do lotów orbitalnych lub suborbitalnych. Dodatkowo działalność kosmiczna to obszar podlegający gwałtownym zmianom związanym z postępem technologicznym. Szczegółowe wymogi dla poszczególnych rodzajów działalności nie są możliwe do określenia *a priori*. Właściwe jest w tym zakresie raczej rozstrzyganie *case-by-case*, wspierane w przyszłości np. ewentualnym opracowaniem przez PAK niewiążącego dokumentu stanowiącego tzw. *soft law*, tłumaczącego ogólnie, jak organ rozumie ogólne wymogi ustawowe w zakresie bezpieczeństwa, z uwzględnieniem krajowych lub międzynarodowych standardów lub norm. Niezależnie od powyższego, określenie, czy opisywane wymogi są spełniane, będzie zależało od indywidualnej oceny Prezesa PAK uzależnionej od indywidualnych i unikatowych warunków i okoliczności danego przypadku. Rezygnacja ze szczegółowych regulacji prawnych w tym zakresie (np. określonych w ustawie lub rozporządzeniu) może zapewniać zarówno operatorom wykonującym lub zamierzającym wykonywać działalność kosmiczną, jak i Prezesowi Agencji, pewną elastyczność, czyniąc projektowaną ustawę bardziej neutralną technologicznie¹⁰. Niemniej, aby zwiększyć pewność co do standardów wykonywania działalności kosmicznej, ustawa zobowiązuje Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej do opracowania wykazu rekomendowanych standardów i podania go do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Agencji. Pierwszy wykaz Prezes Agencji zobowiązany będzie ogłosić w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Dodatkowo, obecnie procedowany jest projekt *rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa, odporności i zrównoważonego charakteru działań kosmicznych w Unii* (*Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on the safety, resilience and sustainability of space activities in the Union*), który będzie odnosił się do kwestii warunków technicznych działalności kosmicznej na poziomie europejskim.

II.8. Zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej

Projektowana regulacja zakłada, że z wyjątkiem działalności jednostek nadzorowanych przez

¹⁰ Takie podejście stosowane jest w przypadku działalności, które są wysoce technologiczne i w których technologie podlegają bardzo szybkim zmianom (np. w obszarze sztucznej inteligencji) albo w których możliwe są bardzo zróżnicowane sposoby dojścia do określonego celu (np.: w obszarze ochrony danych osobowych).

MON lub mu podległych, wykonywanie działalności kosmicznej wymagać będzie uzyskania zezwolenia, wydawanego w formie decyzji, przez Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej. Podmiot po uzyskaniu zezwolenia uzyska status operatora. Zezwolenie może obejmować jeden lub kilka obiektów kosmicznych. Może dotyczyć wszystkich aspektów wykonywania działalności kosmicznej (zob. wyżej), albo tylko części z nich. Zezwolenie będzie wydawane na wniosek podmiotu zamierzającego wykonywać działalność kosmiczną, który może, ale nie musi być właścicielem obiektu kosmicznego.

Projektowana ustawa określa warunki, jakie powinien spełnić podmiot, aby uzyskać zezwolenie.

Odnoszą się one zarówno do:

- 1) zapewnienia spełniania zasad prowadzenia działalności kosmicznej. Dotyczy to więc najważniejszych zasad uregulowanych w rozdziale 2, takich jak posiadanie zezwoleń (innych niż samo zezwolenie na działalność kosmiczną), ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zapewnienia bezpieczeństwa prowadzonej działalności itp.);
- 2) wiedzy, wykształcenia lub doświadczenia osób, które pracują lub świadczą usługi na rzecz operatora w zakresie wykonywania przezeń działalności kosmicznej. Działalność kosmiczna postrzegana jest jako działalność ryzykowna, której negatywne skutki, w przypadku niepowodzenia, mogą być poważne tak dla życia i zdrowia ludzkiego, jak i mienia czy środowiska, a tym samym dla finansów państwa;
- 3) na wnioskodawcy (a więc potencjalnym operatorze) spoczywa konieczność wypełnienia przesłanek dot. wiedzy, wykształcenia lub doświadczenia osób mu „podległych” w zakresie prowadzenia działalności kosmicznej, tak aby bezpiecznie można było realizować zadania operacyjne. Wprowadzenie ww. wymogu jest uzasadnione względami ochrony nadrzędnego interesu publicznego (w szczególności życia i zdrowia ludzkiego, mienia, środowiska) i jest proporcjonalne do wyznaczonego celu, jakim jest zapewnienie przez państwo warunków do bezpiecznego wykonywania działalności kosmicznej. Ponadto, z uwagi na specyfikę działalności kosmicznej nie jest celowe określanie szczegółowych kryteriów dotyczących wykształcenia na poziomie ustawy. Ocena ta prowadzona będzie indywidualnie w ramach konkretnego postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia;
- 4) zdolności finansowej operatora, która zapewnia niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej. Ustawa nie precyzuje tego wymogu. W sposób zamierzony ma on charakter ocenny. Powinien być weryfikowany indywidualnie przez Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej, z uwzględnieniem rodzaju i skali planowanej działalności kosmicznej.

Ustalanie sztywnych kryteriów finansowych byłoby nieadekwatne ze względu na zróżnicowanie podmiotów sektora kosmicznego oraz trudność w określeniu uniwersalnych parametrów pozwalających ocenić zdolność finansową. Polski sektor kosmiczny tworzą w dużej mierze małe i średnie przedsiębiorstwa (w tym startupy), dla których wprowadzenie stałych progów finansowych mogłoby stanowić nieuzasadnioną barierę wejścia na rynek. Pozostawienie oceny organowi udzielającemu zezwolenia na wykonywanie działalności zapewnia elastyczność i proporcjonalność w stosowaniu przepisów, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa i stabilności działalności kosmicznej. Warunek ten uznano bowiem za konieczny dla zarządzania ryzykiem działalności; spełnienie go zwiększa stabilność i szanse na ukończenie misji kosmicznej (lub misji kosmicznych) objętej wnioskiem oraz zmniejsza prawdopodobieństwo powstania szkody (np. poprzez zapewnienie odpowiedniego sprzętu i personelu o odpowiednich kwalifikacjach, wykonanie zobowiązań finansowych wobec podwykonawców, itp.).

Opisany sposób uregulowania warunków uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej opiera się na obiektywnych, niedyskryminacyjnych i znanych wcześniej kryteriach. Jednocześnie, proponowana regulacja wprowadza element uznania administracyjnego, w szczególności w zakresie oceny: czy działalność nie zagraża istotnym interesom bezpieczeństwa państwa, ogranicza w należyтым stopniu ryzyko zagrożenia życia ludzkiego, mienia, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego, a także negatywnego wpływu na środowisko kosmiczne lub ziemskie, czy wreszcie stopnia ograniczenia ryzyka generowania śmieci kosmicznych. Uznanie administracyjne jest w tym zakresie niezbędne, aby z jednej strony dostosowywać warunki stawiane operatorom do charakteru i rozmiaru wnioskowanej działalności kosmicznej, z drugiej zaś należyte dbanie o szeroko rozumiane bezpieczeństwo działalności kosmicznej. Ramy uznania administracyjnego zostały zakreślone w taki sposób, aby nie mogło być ono stosowane w sposób arbitralny, a jednocześnie zapewniało wykonywanie działalności kosmicznej w sposób bezpieczny i zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z międzynarodowego prawa w tym zakresie. Należy w tym względzie podkreślić, że działalność kosmiczna zawiera istotny element eksperymentalności i niepowtarzalności, a w konsekwencji generuje konieczność indywidualnej oceny przez organ nadzorujący szans powodzenia i ryzyka związanego z konkretnym wnioskiem o wydanie zezwolenia. Z tego też względu warunki uzyskania zezwolenia zostały uregulowane w sposób bardziej ogólny, a dokumenty, które mają dowodzić ich spełnienia, będą oceniane poprzez pryzmat treści wniosku o wydanie zezwolenia, a więc w kontekście rodzaju i zakresu

planowanej działalności kosmicznej.

Warunkiem wykonywania działalności kosmicznej (oprócz lotów suborbitalnych realizowanych z zagranicy) jest także posiadanie pozwolenia radiowego, o którym mowa w art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej, przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 72 ust. 1 tej ustawy albo przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 128 ust. 1 tej ustawy. Niemniej, mając na uwadze specyfikę zarówno działalności kosmicznej, jak i procedur związanych z wydawaniem ww. pozwoleń lub dokonywania przydziałów, projektowana ustawa przewiduje, że w przypadku braku tych dokumentów na etapie wniosku o udzielenie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, dołącza się oświadczenie o wystąpieniu z wnioskiem o jego wydanie odpowiednio do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej albo Ministra Obrony Narodowej. Operator obowiązany jest uzyskać dokument, najpóźniej do dnia rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej.

Projektowana ustawa określa elementy wniosku oraz załączniki do niego.

Organem właściwym w sprawach dotyczących zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej jest, jak już wspomniano, Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej, który w szczególności udziela, odmawia udzielenia, cofa, zmienia, zawiesza, przenosi zezwolenie na inny podmiot lub podejmuje inne rozstrzygnięcia przewidziane w KPA. W toku postępowania organ nadzorujący zobowiązany będzie zasięgnąć opinii Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw transportu (który wyda swoją opinię po zasięgnięciu opinii Prezesa Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej i Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego) oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego zakresie spraw wskazanych w ustawie. Ze względu na inny ważny interes państwa, Prezes Agencji będzie mógł zasięgnąć opinii także innego organu administracji rządowej. Współdziałanie między tymi organami i podmiotami realizowane będzie zgodnie z art. 106 KPA, przy czym stanowisko organu opiniującego nie wymaga wydania postanowienia, oraz nie podlega zaskarżeniu. Opinia powinna być przedstawiona w terminie 1 miesiąca od dnia przekazania organowi opiniującemu kompletnego wniosku. Niemniej, jeżeli szczególny charakter sprawy będącej przedmiotem tej opinii nie będzie pozwalał na jej wydanie w ww. terminie, organ opiniujący będzie miał możliwość skorzystania z jego wydłużenia o dodatkowy miesiąc. Istotne jest, że czas określony dla przedstawienia opinii nie wpływa na długość terminu rozpatrywania przez Prezesa Agencji wniosku o wydanie zezwolenia: terminów opiniowania nie wlicza się bowiem do 6 miesięcznego terminu na wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie zezwolenia na

wykonywanie działalności kosmicznej. Opinia będzie miała charakter wiążący: przedstawienie przez choćby jeden z organów opinii negatywnej stanowi przesłankę odmowy wydania zezwolenia.

Natomiast Prezes Agencji nie będzie zobowiązany do zasięgnięcia opinii Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz Szefa ABW w przypadku działalności związanej z realizacją umowy z jednostką podległą MON lub przez niego nadzorowaną; w tym przypadku bowiem okoliczności, które są przedmiotem opinii, badane są na wcześniejszym etapie planowania działalności kosmicznej.

Prezes Agencji zobowiązany będzie do wydania rozstrzygnięcia, co do wnioskowanego zezwolenia, w terminie 6 miesięcy od dnia przedłożenia przez wnioskodawcę kompletnego wniosku. W toku postępowania organ ten może wzywać wnioskodawcę do uzupełnienia, w wyznaczonym terminie, szczegółowego opisu planowanej działalności kosmicznej lub dokonania w nim zmian, a także żądać przedłożenia wyjaśnień związanych z planowaną działalnością kosmiczną. W zakresie terminu rozpatrzenia wniosku o wydanie zezwolenia, ustawa przewiduje szczególną regulację w odniesieniu do działalności kosmicznej wykonywanej przez operatora cywilnego (art. 10 ust. 1 pkt 1 lub 2), a wynikającej z realizacji kontraktu z jednostką podległą MON lub przez nią nadzorowaną (art. 16 ust. 2). W takim przypadku, jeżeli z przyczyn obiektywnych będzie to niezbędne dla realizacji tego kontraktu, Minister Obrony Narodowej będzie uprawniony do wystąpienia do Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z wnioskiem o skrócenie 6-cio miesięcznego terminu rozpatrywania wniosku. Realizacja zadań związanych z bezpieczeństwem i obronnością państwa w wielu przypadkach wymaga pilnego pozyskania nowego sprzętu wojskowego. Dlatego, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, wynikających np. z konieczności pilnego zapewnienia Siłom Zbrojnym RP (SZ RP) odpowiednich zdolności w odpowiedzi na istniejące zagrożenia, Minister Obrony Narodowej powinien mieć możliwość zgłoszenia potrzeby skrócenia czasu wydania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej. Może być to szczególnie istotne np. w związku z potrzebą pilnego uzupełnienia istniejącej konstelacji o dodatkowe sensory lub pilne pozyskanie nowego systemu wypełniającego luki w zdolnościach SZ RP. Należy jednocześnie zaznaczyć, że zadania realizowane na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa mają charakter szczególny i nie mogą być porównywane z innymi zadaniami tego typu realizowanymi na potrzeby innych operatorów, co uzasadnia w tym przypadku uwzględnienie możliwości skrócenia terminu wyłącznie w przypadku realizacji przez wykonawcę umowy z jednostką podległą Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowaną.

Ewentualne skrócenie terminu na wydanie zezwolenia na wniosek MON, pozostaje bez wpływu na czas na wydanie opinii, o których mowa w art. 14 ust. 1 w zw. z ust. 3 i 4. W takich przypadkach bowiem – zgodnie z art. 14 ust. 10 – Prezes Agencji nie będzie występował o opinię do organów wymienionych w art. 14 ust. 1.

W toku postępowania o wydanie zezwolenia chronione będą zarówno informacje niejawne w rozumieniu art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, jak i informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, jeżeli wnioskodawca, wraz z przekazaniem takich informacji zastrzegł, że nie mogą być one udostępniane oraz wskazał, że zastrzeżone informacje stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa.

Zezwolenie będzie określało: nazwę operatora, adres jego siedziby na terytorium RP, zakres działalności kosmicznej objętej zezwoleniem, planowaną datę rozpoczęcia jej wykonywania oraz zakończenia wykonywania, opis sposobu jej wykonywania, określenie obiektu kosmicznego lub grupy obiektów kosmicznych, których dotyczy zezwolenie, nazwę właściciela obiektu kosmicznego lub obiektów kosmicznych oraz adres jego siedziby albo miejsca zamieszkania, a także wysokość sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności za szkodę. Zezwolenie będzie wydawane na określony czas (okres nie krótszy niż okres między planowanymi datami rozpoczęcia i zakończenia działalności). Z tego względu w zezwoleniu będzie wskazany okres jego ważności. Przewiduje się także, że jeżeli działalność kosmiczna ma być wykonywana przez operatora we współpracy z innym podmiotem (np. w ramach konsorcjum), to w zezwoleniu muszą znaleźć się także dane dotyczące tego ostatniego.

Zezwolenie może określać szczególne warunki wykonywania działalności kosmicznej. Chodzi tu o okoliczności dotyczące np. konieczności zapewnienia ochrony osób lub mienia, interesu bezpieczeństwa i obronności państwa.

Projektodawca nakłada na operatora obowiązek niezwłocznego zgłaszania Prezesowi PAK zmiany danych zawartych we wniosku o udzielenie zezwolenia, poinformowania o dniu rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej, dniu zakończenia jej wykonywania, zawarciu umowy ubezpieczenia, a także informacje o wszelkich innych zdarzeniach mających wpływ na działalność kosmiczną objętą zezwoleniem. Norma ta jest elementem systemu nadzoru nad działalnością kosmiczną. Zaniechanie wypełniania obowiązków informacyjnych jest obwarowane sankcją w postaci administracyjnej kary pieniężnej.

Projektowana ustawa określa przesłanki cofnięcia zezwolenia, tj.: nieusunięcie w

wyznaczonym terminie naruszeń stwierdzonych w toku kontroli wykonywania działalności kosmicznej oraz stwierdzenie utraty przez operatora niebędącego jednostką podległą MON lub przez niego nadzorowaną wiarygodności niezbędnej do wykluczenia zagrożenia dla interesów bezpieczeństwa lub obronności państwa. Przesłanka ta zmaterializuje się w szczególności w przypadku przekazania Prezesowi Agencji przez Ministra Obrony Narodowej lub ministra właściwego do spraw wewnętrznych, informacji o wykonywaniu przez ww. podmiot działalności kosmicznej w sposób zagrażający interesowi bezpieczeństwa lub obronności państwa, interesowi bezpieczeństwa wewnętrznego oraz realizacji zadań z zakresu ochrony ludności lub zarządzania kryzysowego. Cofnięciu zezwolenia, w zależności od okoliczności danego przypadku może towarzyszyć obowiązek podjęcia przez operatora działań ograniczających ryzyko wyrządzenia szkody, w tym, jeśli to konieczne i możliwe do przeprowadzenia – obowiązek deorbitacji obiektu kosmicznego w wyznaczonym terminie. Ze względu na potencjalne ryzyko, jakie wiąże się z wykonywaniem działalności kosmicznej, zwłaszcza takiej, która narusza przepisy ustawy lub zezwolenia, ustawa przewiduje możliwość wykonania zastępczego w zakresie deorbitacji, czyli zrealizowanie jej przez inny podmiot na koszt operatora, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Projektowane przepisy przewidują także instytucję zawieszenia zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej – art. 21 na wnioski dwóch organów – Ministra Obrony Narodowej lub ministra właściwego ds. transportu.

Przesłanką zawieszenia na wniosek Ministra Obrony Narodowej jest stwierdzenie negatywnego wpływu działalności kosmicznej prowadzonej przez podmiot, inny niż jednostka podległa MON lub przez niego nadzorowana na działania operacyjne Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym w szczególności na prowadzoną operację wojskową w czasie pokoju lub w ramach samoobrony państwa w sytuacji zbrojnej napaści, jeżeli nie jest możliwe usunięcie negatywnego wpływu w inny sposób. Jedynym podmiotem uprawnionym do wnioskowania o zawieszenie zezwolenia jest Minister Obrony Narodowej. Prezes Agencji zawiesza zezwolenie na czas określony we wniosku Ministra. Zawieszenie następuje w drodze decyzji administracyjnej, której Prezes Agencji nadaje rygor natychmiastowej wykonalności. Aby zapewnić bezpieczeństwo w okresie zawieszenia, podmiot, którego działalność została zawieszona, ma obowiązek podejmowania działań ograniczających ryzyko wyrządzenia szkody w związku z wykonywaniem działalności kosmicznej, w szczególności zabezpieczenia

realizacji podstawowych funkcji obiektu kosmicznego w celu zapewnienia bezpieczeństwa wykonywanej działalności kosmicznej.

Wprowadzenie natomiast możliwości zawieszenia zezwolenia na wniosek ministra właściwego ds. transportu uzasadnione jest z następujących przyczyn. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze Rzeczpospolita Polska ma całkowite i wyłączone zwierzchnictwo w swojej przestrzeni powietrznej. Funkcje wynikające z tego zwierzchnictwa wykonuje, w zakresie niezwiązanym z umacnianiem obronności państwa, minister właściwy do spraw transportu. Na podstawie delegacji ustawowej z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 października 2007 r. w sprawie wykonywania funkcji wynikających ze zwierzchnictwa w polskiej przestrzeni powietrznej oraz umacniania obronności na czas pokoju (Dz. U. z 2015 r. poz. 100) określa w § 2 ust. 1 pkt 1, że „wykonywanie funkcji wynikających ze zwierzchnictwa w polskiej przestrzeni powietrznej polega na zapewnianiu bezpiecznej, ciągłej, płynnej i efektywnej żeglugi powietrznej przez zapewnianie służb żeglugi powietrznej, zarządzanie przestrzenią powietrzną i zarządzanie przepływem ruchu lotniczego”. Wprowadzenie możliwości zawieszenia zezwolenia jest uzasadnione zapewnieniem właściwego poziomu bezpieczeństwa ruchu lotniczego w przypadku wystąpienia odmiennych warunków niż w dniu wydania przez ministra właściwego do spraw transportu opinii w ramach postępowania o wydanie zezwolenia. Rozwiązanie to umożliwia zapobieżenie sytuacjom, w których realizacja działalności kosmicznej zgodnie z zezwoleniem, miałaby bezpośredni wpływ na bezpieczną, ciągłą, płynną i efektywną żeglugę powietrzną w polskiej przestrzeni powietrznej zapewnianą przez służby żeglugi powietrznej oraz na zarządzanie przestrzenią powietrzną i zarządzanie przepływem ruchu lotniczego. Rozwiązanie to ma na celu przeciwdziałanie sytuacjom, w których kontynuowanie działalności kosmicznej zgodnie z udzielonym zezwoleniem prowadziłoby do wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lotniczego w polskiej przestrzeni powietrznej, a usunięcie powstałego ryzyka w inny sposób nie byłoby możliwe. Celem zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa ruchu lotniczego minister właściwy do spraw transportu, w ramach kompetencji nadanych ustawą, może wnioskować o zawieszenie zezwolenia wydanego operatorowi na czas określony, wskazany we wniosku. Brak kompetencji do wnioskowania o zawieszenie zezwolenia w przypadku zaistnienia nowych okoliczności, nieznanych w dniu wydawania opinii, uniemożliwiłoby wykonywanie przez ministra właściwego do spraw transportu zadań związanych ze zwierzchnictwem w polskiej przestrzeni

powietrznej, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze oraz zapewnieniem bezpieczeństwa żeglugi powietrznej.

Należy podkreślić, że w obu przypadkach instytucja zawieszenia zezwolenia jest środkiem nadzwyczajnym. Wprowadzenie tej regulacji ma charakter prewencyjny – ma umożliwić czasowe wstrzymanie określonych działań do czasu wyeliminowania ryzyka lub ustania przyczyn zawieszenia, przy zachowaniu możliwości podejmowania przez operatora czynności niezbędnych do zabezpieczenia obiektu kosmicznego i zapobieżenia wyrządzeniu szkody.

Ścisłe określenie w przepisach zakresu działań, które mogą być podejmowane w okresie zawieszenia zezwolenia, w tym działań mających na celu ograniczenie ryzyka nie jest możliwe. Zakres ten będzie bowiem każdorazowo uzależniony od indywidualnych okoliczności sprawy, w szczególności od rodzaju prowadzonej działalności kosmicznej, charakteru obiektu kosmicznego oraz rodzaju działań operacyjnych Sił Zbrojnych RP, które mogłyby być zagrożone, rodzaju zagrożenia dla bezpieczeństwa przestrzeni powietrznej. W praktyce zakres dopuszczalnych czynności będzie określany przez Prezesa Agencji w decyzji o zawieszeniu zezwolenia, po uzgodnieniu odpowiednio z Ministrem Obrony Narodowej lub ministrem właściwym do spraw transportu, tak aby z jednej strony zapewnić bezpieczeństwo operacyjne państwa, a z drugiej – umożliwić operatorowi podejmowanie działań koniecznych dla ochrony infrastruktury kosmicznej oraz zapobieżenia skutkom technicznym nagłego przerwania misji.

Należy również podkreślić, że zawieszenie zezwolenia nie oznacza automatycznego wstrzymania całej działalności prowadzonej przez dany podmiot. Celem przepisu jest zapewnienie możliwości szybkiego i skutecznego reagowania w sytuacjach, gdy działalność kosmiczna może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa lub obronności państwa. Decyzja o zawieszeniu ma charakter tymczasowy, podlega uzasadnieniu i kontroli instancyjnej, co stanowi gwarancję ochrony interesów podmiotów prowadzących działalność kosmiczną.

Projektodawca uznaje, że przyjęta regulacja w sposób właściwy równoważy interes publiczny w zakresie bezpieczeństwa narodowego oraz interes operatorów. Przepis nie wymaga doprecyzowania, ponieważ zakres działań możliwych w okresie zawieszenia jest z natury rzeczy zmienny i powinien być każdorazowo dostosowywany do konkretnego stanu faktycznego.

Przepisy przewidują też możliwość przeniesienia zezwolenia. Czynnikiem inicjującym jest wniosek podmiotu, który chce przejąć zezwolenie. Konieczne będzie, by operator i podmiot przejmujący zezwolenie wyrazili w tym zakresie pisemną zgodę. Ten ostatni będzie też musiał

spełniać warunki uprawniające go do prowadzenia przejmowanej działalności, a ponadto zobowiązać się pisemnie do wykonywania jej w sposób określony w przejmowanym zezwoleniu oraz zgodnie z warunkami w nim określonymi. Z chwilą przeniesienia zezwolenia, podmiot przejmujący zezwolenie przejmuje wszystkie prawa i obowiązki z niego wynikające. Przeniesienie może też wiązać się z nałożeniem przez Prezesa PAK nowych dodatkowych obowiązków, zarówno na dotychczasowego operatora, jak i podmiot przejmujący, jeśli będzie to konieczne dla zapewnienia ciągłości i bezpieczeństwa wykonywania działalności.

W przypadku, gdy przejmujący zamówienie jest podmiotem zagranicznym, dla przeniesienia zezwolenia warunkiem niezbędnym będzie uprzednie obowiązywanie umowy międzynarodowej między Polską a państwem utworzenia tego podmiotu, która dotyczy kwestii odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny.

Wnioski o udzielenie zezwolenia, zmianę zezwolenia lub przeniesienie zezwolenia na inny podmiot będą miały charakter odpłatny. Opłata będzie stanowiła przychód Agencji, a jej wysokość będzie miała charakter dynamiczny w czasie, tzn. będzie uzależniona od kwoty obowiązującego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Dla instytucji tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki przewiduje się niższą wysokość tejże, tj. jedną trzecią „regularnej” opłaty.

II.9. Odpowiedzialność cywilna za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny

Zgodnie z art. VII *Układu kosmicznego*, Rzeczpospolita Polska, jako strona tych traktatów, jeżeli jest państwem wypuszczającym obiekt kosmiczny, ponosi międzynarodową odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez taki obiekt lub jego część składową na Ziemi, w przestrzeni powietrznej lub przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi wobec innego Państwa Strony Układu albo jego osób fizycznych lub prawnych. Szczegółowe zasady tej odpowiedzialności regulują postanowienia *Konwencji o odpowiedzialności za szkody*. Zarówno *Układ kosmiczny*, jak i *Konwencja o odpowiedzialności za szkody* to umowy międzynarodowe ratyfikowane za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Stanowią zatem źródło powszechnie obowiązującego prawa i dla swej skuteczności nie wymagają wprowadzenia za pomocą przepisów krajowych. Należy też mieć na uwadze, że przepisy zawarte w *Konwencji o odpowiedzialności za szkody* są adresowane wyłącznie do państwa (tj. odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa). Z tego względu ustawa o działalności kosmicznej nie powieli tych przepisów, a zawiera postanowienia regulujące

odpowiedzialność podmiotów wykonujących działalność kosmiczną w oparciu o przepisy ustawy.

Adresatem przepisów o odpowiedzialności jest zasadniczo operator, choć jeśli działalność jest wykonywana we współpracy z innymi podmiotami w ramach konsorcjum, to odpowiedzialność operatora i tych podmiotów jest solidarna.

Z odmienną sytuacją mamy do czynienia w przypadku podmiotów innych, niż konsorcjanci: wówczas odpowiedzialność pomiędzy operatorem i konsorcjantami a tymi podmiotami ogranicza się do szkód wyrządzonych z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa. Proponowane rozwiązanie ma na celu ochronę podwykonawców wykonujących czynności związane z działalnością kosmiczną. Rozwiązanie, zgodnie z którym odpowiedzialność podwykonawców (podmiotów innych podmiotów niż operator lub jego konsorcjanci) ograniczona jest do przypadków winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa, wynika z zasad proporcjonalności oraz racjonalnego rozłożenia ryzyk w łańcuchu dostaw. Celem tej regulacji jest zapewnienie, by ciężar odpowiedzialności za szkody związane z działalnością kosmiczną spoczywał przede wszystkim na operatorze i jego konsorcjantach, czyli podmiotach faktycznie wykonujących działalność i mających bezpośredni wpływ na przebieg misji oraz kontrolę nad obiektem kosmicznym. Natomiast pozostałe podmioty uczestniczące w działalności kosmicznej (np. dostawcy komponentów, usługodawcy techniczni, podmioty badawcze czy programistyczne) wykonują czynności pośrednie, często o ograniczonym wpływie na bezpieczeństwo i funkcjonowanie obiektu kosmicznego. Rozszerzenie ich odpowiedzialności cywilnej byłoby nieproporcjonalne, mogłoby zniechęcić do współpracy z operatorami i w efekcie zahamować rozwój polskiego sektora kosmicznego, opartego w dużej mierze na współpracy małych i średnich przedsiębiorstw, startupów i instytucji naukowych.

Ograniczenie solidarności odpowiedzialności do operatora i jego konsorcjantów (art. 27 ust. 2) również jest rozwiązaniem celowym. Konsorcjanci są podmiotami współodpowiedzialnymi za realizację misji kosmicznej, a zatem istnieją przesłanki do stosowania wobec nich solidarności. Pozostali uczestnicy działalności ponoszą odpowiedzialność w granicach winy, co zapewnia zgodność z zasadą proporcjonalności, ochrony obrotu gospodarczego i pewności prawa.

Przyjęty model jest zgodny z praktyką międzynarodową. Podobne rozwiązania funkcjonują m.in. w prawie francuskim, gdzie operator ponosi zasadniczą odpowiedzialność za szkody, natomiast inne podmioty odpowiadają w granicach winy. Również w systemie brytyjskim,

odpowiedzialność cywilna koncentruje się na licencjodawcy (operatorze), a pozostałe podmioty ponoszą odpowiedzialność jedynie w zakresie zawinionych działań.

W konsekwencji, przyjęte w projekcie rozwiązania w sposób zrównoważony łączą ochronę interesów Skarbu Państwa z zapewnieniem przewidywalności i bezpieczeństwa prawnego dla uczestników sektora kosmicznego. Jednocześnie umożliwia ono skuteczne dochodzenie roszczeń w przypadkach faktycznej winy.

Państwo – strona ww. traktatów odpowiada za szkodę niezależnie od tego, czy wyrządzona została przez podmiot prywatny czy też państwowy. Zapłata przez państwo odszkodowania za szkodę wywołaną przez działalność obiektu kosmicznego nie powinna zwalniać z odpowiedzialności za szkodę operatora tego obiektu. Biorąc powyższe pod uwagę, zakres odpowiedzialności cywilnej upoważnionego operatora powinien być kompatybilny z zakresem odpowiedzialności państwa. *Konwencja o odpowiedzialności za szkody* reguluje zasady odpowiedzialności w sposób swoisty. Z tego względu, aby odpowiedzialność upoważnionego operatora mogła stanowić co najmniej lustrzane odbicie odpowiedzialności państwa, niezbędne jest uregulowanie jej w projektowanej ustawie, z równoczesnym roszczeniem zwrotnym państwa do tego operatora. Z uwagi jednak na to, że zakres przedmiotowy ustawy jest potencjalnie szerszy niż postanowienia *Układu kosmicznego* (obejmuje bowiem także typy działalności kosmicznej, co do których istnieje wątpliwość co do objęcia ich *Układem kosmicznym* lub *Konwencją o odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny*), ustawodawca wprowadził jednolity reżim odpowiedzialności nie tylko dla szkód wyrządzonych przez obiekt kosmiczny, lecz przez każdy rodzaj działalności kosmicznej. Takie ujęcie stało się konieczne z uwagi na znaczny rozwój technologii i technik satelitarnych w porównaniu z latami '60 i '70-tymi ubiegłego wieku i na powstanie nowych typów działalności, niejednokrotnie wykraczających poza wynoszenie obiektów na orbitę. Dotyczy to takich czynności jak serwisowanie na orbicie, górnictwo kosmiczne i inne, które choć dopiero w początkowym stadium rozwoju, muszą być brane pod uwagę przy budowaniu reżimu odpowiedzialności. Rolą ustawodawcy jest bowiem zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, w tym kompensacji szkód w najszerszym możliwym zakresie.

Należy w tym względzie zaznaczyć, że odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne przewidziana w *Konwencji o Odpowiedzialności* została ukształtowana 50 lat temu, w innym stanie technologicznego rozwoju. Wątpliwości co do ograniczenia tejże odpowiedzialności do szkód wyrządzonych przez obiekt kosmiczny zaczęły się pojawiać wkrótce po przyjęciu Konwencji. Bogata literatura przedmiotu wskazuje na liczne kontrowersje

na temat chociażby związku przyczynowego pomiędzy szkodą a oddziaływaniem obiektu kosmicznego. Wśród sposobów oddziaływania obiektu kosmicznego mogącego skutkować odpowiedzialnością międzynarodową można wymienić zarówno kinetyczne uderzenie obiektu, jak i wywołane przez obiekt skażenie promieniotwórcze lub chemiczne.

Ustawodawca zrezygnował z definicji szkody w przepisach ustawy. Zastosowana w Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej 29 marca 1972 r., definicja szkody pokrywa się z pojęciem szkody istniejącym w polskiej doktrynie prawa cywilnego i orzecznictwie. Tworzenie nowej „branżowej” definicji szkody nie zwiększy ochrony finansów publicznych w przypadku wszczęcia procedury odszkodowawczej, o której mowa w tej Konwencji. Wystarczające będzie posługiwanie się w planowanej ustawie takim właśnie już wyjaśnionym doktrynalnie i dostatecznie szerokim terminem „szkoda”, znajdującym szerokie odzwierciedlenie w doktrynie i orzecznictwie, które ewoluuje odpowiednio do stopnia zaawansowania technologicznego, obejmując nowe rodzaje uszczerbków, jakie mogą się w związku z tym pojawiać. Zdefiniowanie szkody w ustawie mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego „zamrożenia” możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych.

Ustawa przewiduje częściowe przejęcie odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez państwo. Jest uzasadnione, aby w warunkach rodzącego się przemysłu kosmicznego, państwo przejęło na siebie część ryzyka, np. poprzez zagwarantowanie ponoszenia odpowiedzialności przekraczającej wysokość sumy gwarancyjnej w ubezpieczeniu odpowiedzialności za szkodę, nie ma jednak uzasadnienia dla obarczania Skarbu Państwa odpowiedzialnością w sytuacji istnienia ubezpieczenia (do wysokości sumy gwarancyjnej).

Ponadto w ustawie uregulowano możliwość ubiegania się przez osoby poszkodowane, do których mogą należeć także właściciele lub operatorzy polskich obiektów kosmicznych, o wypłatę kwot odszkodowania w przypadku uzyskania przez Skarb Państwa odszkodowania za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny innego państwa.

II.10. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej

Z uwagi na przedstawione w pkt 9 zobowiązania międzynarodowe przewidujące odpowiedzialność finansową Rzeczypospolitej Polskiej za szkody wyrządzone przez polskie obiekty kosmiczne, bez względu na to, czy miały one charakter rządowy, czy pozarządowy, warunkiem wykonywania działalności kosmicznej będzie zawarcie przez operatora umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej i utrzymywanie ochrony ubezpieczeniowej przez

cały okres prowadzenia działalności objętej zezwoleniem.

Przy projektowaniu tych przepisów konieczne było wyważenie kilku, często sprzecznych interesów:

- 1) Skarbu Państwa – który na gruncie prawa międzynarodowego może ponosić odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, a zatem potrzebuje odpowiedniego zabezpieczenia finansowego w przypadku zgłoszenia roszczeń przez inne państwa; Ubezpieczenie ma na celu ochronę interesów Rzeczypospolitej Polskiej w szczególności przed ponoszeniem wysokich kosztów nieprawidłowej działalności kosmicznej polskich podmiotów prywatnych;
- 2) operatorów – którzy reprezentują młody i dopiero rozwijający się w Polsce sektor kosmiczny. Nadmierne obciążenia regulacyjne lub finansowe mogłyby zahamować rozwój działalności kosmicznej w kraju. Dlatego przepisy muszą być proporcjonalne i pozostawiać im elastyczność;
- 3) zakładów ubezpieczeń– które w Polsce co do zasady nie oferują takich produktów, a rynek ubezpieczeń kosmicznych ma charakter międzynarodowy. Produkt taki wymaga specjalistycznej wiedzy inżynierskiej, analizy ryzyka kosmicznego, międzynarodowych umów, a także dostępu do rynku reasekuracji. Regulacja powinna być tak skonstruowana, aby nie wykluczała możliwości korzystania z wyspecjalizowanych produktów oferowanych na rynkach zagranicznych oraz z mechanizmów reasekuracji.

W toku prac nad ustawą, w wyniku przeprowadzonych uzgodnień międzyresortowych, konsultacji publicznych i procesu opiniowania, zidentyfikowano potrzebę weryfikacji koncepcji ubezpieczenia w celu lepszego osiągnięcia zamierzonego celu regulacji. W szczególności uznano za wskazane wyłączenie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyłączone przez obiekt kosmiczny z zakresu zastosowania przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (dalej jako „ustawa z 2003 roku”)¹¹, głównie z uwagi na następujące okoliczności:

- 1) ubezpieczenia obowiązkowe regulowane w tej ustawie opierają się w praktyce na jednolitym modelu odpowiedzialności – ochroną objęte są szkody powstałe w wyniku zdarzeń mających miejsce w okresie ubezpieczenia. W przypadku działalności kosmicznej taki model może utrudniać uzyskanie ochrony ubezpieczeniowej z uwagi na specyfikę ryzyka i znaczne różnice w naturze ryzyka w poszczególnych fazach operacji kosmicznych. W fazie

¹¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 367, 1019, 1174, 1175 i 1176 i 1669.

wyniesienia (która jest najkrócej trwającym stadium misji kosmicznej, lecz najbardziej ryzykownym) może dojść do awarii rakiety lub innej anomalii, która spowoduje szkodę na powierzchni ziemi. W fazie operacji orbitalnych obiektu kosmicznego (która jest najdłużej trwającym stadium misji kosmicznej) ryzyko jest mniejsze, lecz z uwagi na uwarunkowania fizyczne mogą wystąpić trudności w identyfikacji momentu zajścia zdarzenia wyrządzającego szkodę i jego okoliczności. Dodatkowo, zachodzi ryzyko, że szkody mogą ujawnić się dopiero po wielu miesiącach lub latach od zdarzenia inicjującego. Z uwagi na taki splot okoliczności i natury ryzyka związanego z misją kosmiczną, wykształcona została międzynarodowa praktyka ubezpieczeniowa, zgodnie z którą ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej bazuje na wypadku ubezpieczeniowym określonym jako powstanie lub ujawnienie szkody w okresie ubezpieczenia (tzw. trigger loss occurrence). Z uwagi na fakt, że ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych definiuje wypadek ubezpieczeniowy jako zdarzenie wyrządzające szkodę (tzw. trigger act committed), uznano, że jej zastosowanie jest nie do pogodzenia z potrzebami sektora kosmicznego i rynku ubezpieczeniowego. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej – obejmuje odpowiedzialność za szkody wyrządzone osobom trzecim, w tym również odpowiedzialność państwa wynikającą z Konwencji o odpowiedzialności z 1972 r. Zgodnie z koncepcją odpowiedzialności przewidzianą w Konwencji, odpowiedzialność uzależniona jest od zajścia zdarzenia rozumianego jako *wyrządzenie szkody przez obiekt kosmiczny*, które może mieć miejsce na Ziemi lub w przestrzeni kosmicznej, także wiele lat po starcie. Różnica w stosunku do ustawy z 2003 r. polega więc na tym, że: w OC komunikacyjnym, rolnym czy profesjonalnym decydujący jest moment zdarzenia wyrządzającego szkodę w rozumieniu przepisów cywilnego (art. 361 k.c. i następne) (np. spowodowanie kolizji drogowej, błąd projektowy skutkujący wypadkiem na budowie, itp.), podczas gdy w ubezpieczeniu odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny definicja *triggera* uzależniona jest od fazy misji (start, wejście na orbitę, faza operacyjna), albo ujawnienia się awarii, która może być skutkiem zdarzeń sprzed wielu miesięcy. W praktyce oznacza to, że w przypadku działalności kosmicznej trigger bywa kontraktowo modyfikowany, często łącząc elementy *loss occurrence* i *claims made* – ochrona ubezpieczeniowa może obejmować szkody powstałe, jak i roszczenia zgłoszone w okresie ubezpieczenia, nawet jeśli przyczyna powstała dużo wcześniej. Taki model rynkowy wymagałby daleko idących zmian w stosunku do konstrukcji prawnej ubezpieczeń obowiązkowych w rozumieniu polskiej ustawy z 2003 r.;

- 2) zakres podmiotów objętych ochroną ubezpieczeniową (w szczególności objęcie tą ochroną także producentów w łańcuchu dostaw);
- 3) wynikający z ustawy z 2003 roku obowiązek przedstawienia oferty ubezpieczeniowej przez polski zakład ubezpieczeń, podczas gdy polski rynek ubezpieczeniowy nie dysponuje odpowiednimi produktami ubezpieczeniowymi.

W związku z powyższym, kierując się potrzebą wyważenia opisanych wyżej interesów, rozwiązania przyjęte ostatecznie w projekcie ustawy zostały wypracowane w ten sposób, aby regulacja chroniła interes Skarbu Państwa, i jednocześnie nie blokowała rozwoju rodzimego sektora kosmicznego i pozostawała w zgodzie z realiami rynku ubezpieczeniowego.

W konsekwencji, proponowana regulacja zawiera wyłącznie niezbędne elementy: obowiązek operatora zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny, wysokość sumy gwarancyjnej, moment rozpoczęcia i zakończenia ochrony, zakres odpowiedzialności, wyłączenia, bez nadmiernych wymagań proceduralnych lub formalnych, które mogą zniechęcać operatorów lub uniemożliwiać zawarcie umowy z międzynarodowym ubezpieczycielem. Minimalna regulacja pozwoli także na elastyczność w negocjacjach warunków ubezpieczenia i korzystanie z najlepszych ofert.

Ustawa jednoznacznie przesądza więc, że ubezpieczenie nie podlega przepisom ustawy z 2003 r. W ten sposób odróżniono to ubezpieczenie od typowych ubezpieczeń obowiązkowych OC – w przeciwnym wypadku nieadekwatne przepisy (np. wymogi, które OC przewiduje, ale tu są niepraktyczne lub niemożliwe do spełnienia) mogłyby uniemożliwić zawarcie odpowiednich umów lub znacząco zwiększyć koszty.

Suma gwarancyjna ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, jaką może określić Prezes Agencji w zezwoleniu, nie może wynosić więcej niż równowartość w złotych kwoty 60 milionów euro (celowe jest podanie kwoty maksymalnej – nie będzie się określać minimalnej kwoty ubezpieczenia, ta wynikać będzie z oceny ryzyka przedstawionej wraz z wnioskiem). Określając wysokość sumy gwarancyjnej, będzie należało wziąć pod uwagę rodzaj działalności, w tym rodzaj obiektu kosmicznego oraz ryzyko wystąpienia szkody. Ustalenie wysokości sumy gwarancyjnej na jednym, stałym poziomie, mogłoby być nie tylko rozwiązaniem niesprawiedliwym wobec podmiotów wynoszących niewielkie obiekty kosmiczne, ale także stanowić realną barierę prowadzenia działalności kosmicznej przez polskie start-upy. Skarb Państwa będzie mógł otrzymać pokrycie kosztów szkody bezpośrednio

od ubezpieczyciela bez konieczności pozywania operatora (od którego odszkodowanie pochodziłoby i tak od ubezpieczyciela). W konsekwencji ustawodawca przewidział możliwości dochodzenia roszczenia przez Skarb Państwa wobec operatora tylko w zakresie, w jakim ubezpieczyciel jest zwolniony z odpowiedzialności (co wobec obowiązkowego charakteru ubezpieczenia OC będzie rzadką sytuacją), lub w przypadku winy umyślnej operatora, uprawniającej do dochodzenia roszczenia zwrotnego w pełnej wysokości.

Szczegółowe warunki ubezpieczenia (w tym *triggera*) będą określane przez strony w umowie na zasadach rynkowych, w taki sposób, aby była możliwa jego reasekuracja na rynkach światowych, specjalizujących się w tego rodzaju ubezpieczeniach.

II.11. Kontrola wykonywania działalności kosmicznej

Mając na względzie ryzyka związane z wykonywaniem działalności kosmicznej, koniecznym jest zapewnienie, że następuje ono zgodnie z przepisami ustawy oraz udzielonego zezwolenia. Koniecznym jest także identyfikowanie i przeciwdziałanie sytuacjom, w których działalność tego typu prowadzona jest samowolnie, bez zezwolenia. W konsekwencji Prezes PAK powinien mieć prawo kontrolowania tego typu przypadków. Warto w tym miejscu podkreślić, że podmiotem kontrolowanym nie musi być przedsiębiorca w rozumieniu ustawy – Prawo przedsiębiorców. Ponadto, ponieważ – w zakresie kontroli – projektowana ustawa nie dokonuje rozróżnienia pomiędzy przedsiębiorcami i nie-przedsiębiorcami, zachowując tym samym spójne i jednakowe zasady dla wszystkich kategorii podmiotów, a dodatkowo w sposób kompleksowy reguluje to zagadnienie, to należy przyjąć, że w omawianym przedmiocie stanowi *lex specialis* wobec odpowiednich przepisów rozdziału 5 ustawy – Prawo przedsiębiorców.

Kontrolę w sensie operacyjnym przeprowadzać będzie pracownik PAK, upoważniony przez Prezesa. Mogą jednak zdarzyć się także sytuacje, gdy ze względu na stopień skomplikowania materii konieczna będzie realizacja czynności kontrolnych przez specjalistów niezatrudnionych w Agencji. Do prowadzenia kontroli konieczne będzie posiadanie upoważnienia wydanego przez Prezesa PAK.

Kluczowym elementem jest zapewnienie, by kontrole miały charakter skuteczny, ale jednocześnie transparentny i niezakłócający nadmiernie regularnej działalności kontrolowanego podmiotu. Jednym z gwarantów takiego stanu rzeczy jest prowadzenie czynności kontrolnych w obecności odpowiednich reprezentantów tegoż. Może to być osoba uprawniona na podstawie ogólnych zasad prawnych (np. prezes jednoosobowej spółki z o.o.)

lub też osoba upoważniona (na podstawie pełnomocnictwa). Dopiero w przypadku nieobecności takich osób, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli oraz legitymacja służbowa, której wzór określi rozporządzenie wydane przez ministra właściwego do spraw gospodarki, mogą być okazane tzw. osobie czynnej w lokalu przedsiębiorstwa lub też przywołanemu świadkowi, jeżeli jest funkcjonariuszem publicznym niebędącym pracownikiem PAK.

Projektowana ustawa wyczerpująco reguluje zakres czynności kontrolnych, do których uprawniony jest kontrolujący. Są to:

- 1) wstęp do nieruchomości, pomieszczeń, instalacji, środków transportu i innych obiektów związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej lub służących, choćby pośrednio, wykonywaniu tej działalności, a także przeprowadzanie ich oględzin;
- 2) wykonywanie czynności kontrolno-pomiarowych, badań obiektów kosmicznych lub urządzeń wykorzystywanych do wykonywania działalności kosmicznej;
- 3) dostęp do dokumentów, materiałów oraz innych danych związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej, a także sporządzanie ich kopii lub pobierania wyciągów;
- 4) żądanie ustnych i pisemnych wyjaśnień.

Jednym z obowiązków podmiotu kontrolowanego jest zapewnienie warunków umożliwiających skuteczne wykonanie ww. czynności.

Końcowym efektem prowadzonej kontroli będzie sporządzenie z niej protokołu, w którym wskazywać się będzie m.in. zakres ewentualnych wykrytych naruszeń oraz zalecenia pokontrolne. Intencją bowiem jest to, by w pierwszej kolejności – zamiast karania – próbować „pouczyć” podmiot w zakresie stwierdzonych uchybień i dać mu szansę na naprawę zaistniałej sytuacji. Podmiot kontrolowany będzie miał obowiązek przygotowania programu naprawczego oraz przekazania go do zatwierdzenia Prezesowi Agencji. Może on go zatwierdzić lub też zmodyfikować, w zależności od sytuacji. Natomiast w przypadku nieotrzymania programu, Prezes sam wyznaczy termin i sposób usunięcia nieprawidłowości. Podmiot kontrolowany będzie sporządzał pisemny raport z realizacji programu, będzie też mógł być poddany specjalnej kontroli mającej na celu weryfikację w tym zakresie. Dopiero brak usunięcia naruszeń w wyznaczonym terminie będzie skutkował nałożeniem sankcji administracyjnych. Będzie to kara pieniężna w przypadku podmiotu niebędącego operatorem, zaś w przypadku operatora – dodatkowo cofnięcie zezwolenia, a także obowiązek podjęcia działań ograniczających ryzyko wyrządzenia szkody w związku z wykonywaniem działalności kosmicznej, w tym, jeśli jest to konieczne, obowiązek deorbitacji obiektu kosmicznego.

Przyjmuje się także, że w niektórych przypadkach naruszenia mogą mieć charakter na tyle ciężki bądź też powodować zagrożenia tak nagłe, że procedura związana z formułowaniem planu naprawczego może okazać się niewłaściwa. W takich sytuacjach Prezes Agencji będzie od razu wzywał do ich usunięcia w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni, zaś brak właściwej reakcji skutkować będzie nałożeniem sankcji, o których mowa wcześniej.

II.12. Krajowy Rejestr Obiektów Kosmicznych

Obowiązek rejestracji obiektów kosmicznych wynika z podstawowych zasad międzynarodowego prawa kosmicznego i jest wyrazem ponoszonej przez państwa odpowiedzialności międzynarodowej za swoją działalność w przestrzeni kosmicznej. Rzeczpospolita Polska jest sygnatariuszem *Układu o zasadach działalności państw w zakresie badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi* z 27.01.1967 r. oraz *Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną* z 14.01.1975 r. a także *Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne*.

Projektowana ustawa będzie stanowiła podstawę prawną utworzenia i funkcjonowania Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych (KROK). Celem rejestru będzie ewidencjonowanie informacji o obiektach kosmicznych, wypuszczonych na orbitę okołozemską lub poza nią, dla których Rzeczpospolita Polska jest państwem wynoszącym. Obowiązek rejestracji dotyczy wszystkich obiektów kosmicznych, także tych, które zostaną wyniesione w ramach działalności prowadzonej przez podmioty podległe MON lub przez MON nadzorowane.

Podmiotem zobowiązanym do prowadzenia rejestru będzie Prezes PAK. Rejestr będzie jawny i prowadzony w systemie teleinformatycznym, a dane w nim zawarte – powszechnie dostępne (w Biuletynie Informacji Publicznej PAK).

Wpis do Rejestru będzie miał charakter czynności materialno-technicznej. Dokonywany będzie na podstawie zgłoszenia operatora.

Zgłoszenie do KROK będzie zawierało dane dotyczące operatora, jak i informacje wymagane postanowieniami Konwencji o rejestracji obiektów kosmicznych, tj.:

oznaczenie operatora, adres: siedziby operatora (w przypadku operatora będącego przedsiębiorcą lub jednostką organizacyjną, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 i 2 projektu) albo adres operatora (w przypadku, gdy operatorem jest jednostka organizacyjna podległa MON lub przez niego nadzorowana – art. 10 ust. 1 pkt 3 projektu – operatorem w tym

przypadku nie będzie Minister Obrony Narodowej, ale ta jednostka posiadająca po prostu adres), datę wydania i oznaczenie zezwolenia, nazwę obiektu kosmicznego, datę i miejsce wyniesienia obiektu kosmicznego oraz nazwę pojazdu wynoszącego obiekt, podstawowe parametry orbitalne (okres obiegu, inklinację, apogeum, perygeum), ogólne przeznaczenie obiektu kosmicznego, nazwę państwa lub państw wynoszących oraz informacje o statusie obiektu kosmicznego (aktywny bądź nieaktywny), datę wpływu zgłoszenia oraz dokonania wpisu, a także numer rejestrowy obiektu, który będzie nadawany przez Prezesa PAK.

Zgłoszenie podlegać będzie opłacie.

W ciągu miesiąca od dokonania wpisu obiektu kosmicznego do Rejestru, Prezes PAK będzie występował z wnioskiem do ministra właściwego do spraw zagranicznych o dokonanie notyfikacji obiektu kosmicznego Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych zgodnie z art. IV Konwencji o rejestracji obiektów kosmicznych.

Operator będzie miał obowiązek niezwłocznego informowania Prezesa Agencji o zmianie informacji i danych w nim zawartych.

Obecnie w przestrzeni kosmicznej znajduje się 8 obiektów, które można uznać za polskie lub pochodzące od polskich podmiotów gospodarczych i instytucjonalnych. Są to dwa satelity naukowe „Brite” operowane przez Instytut Polskiej Akademii Nauk oraz sześć (StarVibe, Intuition, Repicator, Eagleye, Hype, Bluebon) satelitów komercyjnych służące weryfikacji technologii i świadczeniu usług. Obiekty te pochodzą od instytucji takich jak Polska Akademia Nauk, AGH czy Politechnika Warszawska, oraz od przedsiębiorstw Creotech, Satrev, KPLabs, Scanway.

Od 2012 r. odnotowano łącznie 20 obiektów, które można uznać za polskie. 12 z nich zakończyło swoją misję, ulegając deorbitacji.

II.13. Komisja do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej

Działalność kosmiczna jest postrzegana jako działalność wysokiego ryzyka: pomimo, że opiera się na najnowszej technologii, a próg wejścia jest wysoki (m.in. ze względu na konieczność spełnienia wielu wymagań), istnieje ryzyko zaistnienia zdarzeń, związanych z jej wykonywaniem, których przewidzenie nie jest możliwe, a które mogą prowadzić do powstania szkody. Potencjalny istotny rozmiar tej szkody, w tym zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego, a także specyficzne zasady odpowiedzialności za tę szkodę (w pierwszej kolejności

za szkodę odpowiada Państwo) powoduje, że celowe jest stworzenie prawnej możliwości utworzenia przez Prezesa PAK Komisji, której celem będzie:

- 1) ustalenie okoliczności, przyczyn i skutków zdarzenia;
- 2) sformułowanie wniosków i wydanie zaleceń mających na celu zapobieżenie podobnym wydarzeniom w przyszłości;
- 3) bieżąca współpraca z centrami zarządzania kryzysowego.

Komisja nie będzie dokonywała ustaleń w zakresie winy i odpowiedzialności podmiotów, które spowodowały szkodę. Jej ustalenia będą miały charakter opiniotwórczo-doradczy. Projektowana ustawa zawiera zasadnicze uregulowania dotyczące Komisji (skład, sposób powołania członków, podstawowe zasady działania), odsyłając – w zakresie szczegółowych rozwiązań – do regulaminu, do ustalenia którego ustawa upoważnia Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej.

Członkowie Komisji będą posługiwali się legitymacjami, których wzór określi – w drodze rozporządzenia – minister właściwy do spraw gospodarki.

Zasadność stworzenia możliwości funkcjonowania Komisji w najwyższym stopniu potwierdza wydarzenie z lutego 2025 r., gdy na terytorium RP spadły szczątki obiektu kosmicznego.

II.14. Postępowanie w przypadku znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym

Wydarzenie, o którym mowa wyżej, dobitnie wskazało także na potrzebę prawnego uregulowania sposobu postępowania w przypadku znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym. Regulacje o charakterze międzynarodowym w tym zakresie wynikają z Umowy o ratowaniu kosmonautów. Zgodnie z art. 5 Umowy o ratowaniu kosmonautów, na Państwie – Stronie Umowy spoczywają w szczególności następujące obowiązki w związku z ustaleniem upadku na jego terytorium obiektu kosmicznego lub jego części składowych: (1) powiadomienie państwa wypuszczającego dla obiektu, którego szczątki spadły, a także Sekretarza ONZ o fakcie upadku, (2) podjęcie, na prośbę władzy wypuszczającej i z pomocą tej władzy środków, jakie będzie uważała za właściwe dla odzyskania obiektu lub jego części składowych, (3) zwrócenie obiektu lub jego części przedstawicielom władzy wypuszczającej na ich wniosek lub zatrzymanie tych obiektów do ich dyspozycji. Projektowane przepisy zapewnią pełną wykonalność tych przepisów. W pierwszej kolejności, wprowadzono obowiązek poinformowania o znalezieniu rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym. Obowiązek w tym zakresie będzie miał charakter powszechny. Przewiduje się, że każdy kto znajdzie wspomnianą rzecz powinien

niezwłocznie poinformować o tym Policję. Ta z kolei przekaze informację w tym zakresie Prezesowi PAK niezwłocznie, lecz nie później niż w ciągu 24 godzin, chyba że stwierdzi, że podejrzenie jest nieuzasadnione. Co ważne, mając na uwadze względy bezpieczeństwa, rzecz ta nie będzie mogła być przenoszona z miejsca znalezienia bez zgody Policji, a dokonujący tych działań powinni utrwalić dostępnymi środkami położenie tej rzeczy przed jej zmianą. W przypadku znalezienia śmiecia kosmicznego, Prezes PAK jest zobowiązany utworzyć Komisję do spraw nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej, w sposób określony w rozdziale 7. O powołaniu Komisji, Prezes PAK informuje Komendanta Głównego Policji, który przekazuje tę informację właściwym jednostkom organizacyjnym Policji. Takie rozwiązanie umożliwia szybkie przekazanie informacji w powyższym zakresie. Na etapie właściwych postępowań krajowych wszczętych w związku z upadkiem rzeczy, stanowi ona dowód i jest przechowywana przez Policję lub właściwą Prokuraturę. Po zakończeniu tych postępowań, aż do czasu wydania rzeczy państwu właściwemu dalsze jej przechowanie zapewnia Prezes Agencji, który wskazuje miejsce i czas przechowywania tej rzeczy, zapewniając jej należyte zabezpieczenie.

II.15. Przepisy o karach pieniężnych i przepis karny

Jak wskazano wyżej, działalność kosmiczna postrzegana jest jako działalność mogąca potencjalnie rodzić istotne skutki. Określana bywa jako działalność potencjalnie niebezpieczna (*hazardous*). Jej prowadzenie wymaga odpowiedzialności i stosowania się do restrykcyjnych wymagań mających na celu m.in. zapewnienie bezpieczeństwa działalności, uniknięcie potencjalnych szkód, ochronę środowiska i przestrzeni kosmicznej przed zaśmiecaniem (*space debris*). Na państwie wynoszącym spoczywa obowiązek stałego nadzoru (*continuing supervision*)¹² nad wykonywaniem tej działalności. Ewentualna szkoda powstała w związku z działalnością kosmiczną obiektu, dla którego państwo jest państwem wynoszącym, rodzi międzynarodową odpowiedzialność odszkodowawczą tego państwa. Z tego względu niezbędne jest też, aby państwo dysponowało skutecznymi instrumentami prawnymi zapewniającymi realną i skuteczną kontrolę nad prawidłowością, w tym bezpieczeństwem wykonywania tej działalności. Temu służą przepisy dotyczące udzielania zezwolenia, kontroli wykonywania działalności kosmicznej, a także przepisy w zakresie administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezgodnego z prawem działania podmiotów wykonujących działalność kosmiczną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

¹² Art. VI Układu kosmicznego.

Należy podkreślić, że nakładanie sankcji za niezgodne z prawem działanie podmiotów prowadzących działalność kosmiczną jest powszechną praktyką także w innych porządkach prawnych. Co do zasady przewiduje się kary pieniężne. Odnosić należy także i takie porządki prawne, w których obok kar pieniężnych przewiduje się także sankcje karne za naruszenie przepisów w zakresie działalności kosmicznej (np. Nowa Zelandia¹³).

W ocenie projektodawcy sankcja karna za prowadzenie działalności kosmicznej niezgodnie z przepisami (jak to ma miejsce w niektórych porządkach prawnych) stanowiłaby nieadekwatną dolegliwość ze względu na wymiar działalności kosmicznej prowadzonej obecnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dlatego proponuje się, aby działanie niezgodne z przepisami w zakresie wykonywania działalności kosmicznej sankcjonowane było administracyjnymi karami pieniężnymi. Wysokość kar oraz ich nieuchronność są, w ocenie projektodawcy, wystarczającymi czynnikami motywującymi do działania zgodnie z przepisami.

Intencją projektodawcy jest, aby administracyjna kara pieniężna przewidziana projektowaną ustawą była sprawiedliwa, adekwatna do wagi naruszenia i odpowiadała celom, dla których jest stosowana, a postępowanie w sprawie jej nałożenia i wymierzenia zapewniało gwarancje procesowe ochrony swoich praw podmiotowi, któremu kara ma być wymierzona oraz realizowało zasadę zaufania do organów państwa.

W celu zadośćuczynienia postulatowi adekwatności i proporcjonalności, proponuje się, aby kara przewidziana projektowaną ustawą uzależniona była od rodzaju naruszenia.

Projekt zakłada, że kara pieniężna nałożona zostanie na następujące podmioty w następujących okolicznościach:

1) na każdy podmiot, jeżeli wykonuje działalność kosmiczną bez zezwolenia.

Uzyskanie zezwolenia jest warunkiem *sine qua non* rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej w rozumieniu niniejszej ustawy. Zezwolenie, które m.in. określa warunki wykonywania działalności, ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa. Ponadto, zgodnie z prawem międzynarodowym, „działalność pozarządowych osób prawnych w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi wymaga upoważnienia i stałego nadzoru ze strony danego Państwa”. Z tego względu, karze pieniężnej powinien podlegać każdy, kto wykonuje działalność kosmiczną bez zezwolenia. Co istotne, przy wymierzaniu wysokości kary pieniężnej, Prezes Agencji powinien wziąć pod uwagę liczbę obiektów kosmicznych wykorzystywanych przy tej działalności;

¹³ <http://legislation.govt.nz/bill/government/2016/0179/latest/DLM6966522.html>.

- 2) na operatora, jeżeli wykonuje działalność kosmiczną niezgodnie z warunkami udzielonego zezwolenia lub przepisami niniejszej ustawy;
- 3) na operatora, jeżeli nie dopełnia obowiązku informowania o każdej zmianie danych w przewidzianym przepisami terminie;
- 4) na operatora, jeżeli nie dopełnia obowiązku wystąpienia, w przewidzianym przepisami terminie, z wnioskiem o wpis do Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych obiektu kosmicznego, na którego wyniesienie uzyskał zezwolenie;
- 5) na operatora, jeżeli utrudnia w sposób określony przepisami przeprowadzenie kontroli wykonywania działalności kosmicznej.

Jako podstawę wysokości kary proponuje się wielokrotność przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej ogłaszanego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z ww. przepisem, Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” kwotę przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, w terminie do 7 dnia roboczego lutego każdego roku.

W myśl komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2024 r. przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 2024 r. wyniosło 8181,72 zł. Uwzględniając widełki przewidziane projektowanymi przepisami, w warunkach 2025 r. kary wynosiłyby zatem:

- 1) do 4 090 860,00 zł – w przypadku wykonywania działalności kosmicznej bez zezwolenia;
- 2) do 818 172,00 zł – w przypadku wykonywania działalności kosmicznej niezgodnie z warunkami udzielonego zezwolenia;
- 3) do 81 817,20 zł – w przypadku niedopełnienia obowiązku informacyjnego;
- 4) do 8 181,72 zł – w przypadku niedopełnienia obowiązku wystąpienia z wnioskiem o wpis do Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych;
- 5) do 245 451,60 zł – w przypadku niedopełnienia obowiązków w toku kontroli.

Kary przewidziane w projektowanej ustawie to administracyjne kary pieniężne w rozumieniu art. 189b Kodeksu postępowania administracyjnego. Powyższy przepis stanowi element przepisów ogólnych w zakresie nakładania i wymierzania kar administracyjnych, zawartych w dziale VIa KPA¹⁴. Zgodnie z art. 189a § 1 KPA „w sprawach nakładania lub wymierzania

¹⁴ Przepisy te zostały wprowadzone ustawą o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw i obowiązują od 1 czerwca 2017 r.

administracyjnej kary pieniężnej lub udzielania ulg w jej wykonaniu stosuje się przepisy niniejszego działu.”.

Organem uprawnionym do nakładania kar pieniężnych będzie Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej. Kara będzie nakładana w drodze decyzji administracyjnej, której z urzędu będzie nakładany rygor natychmiastowej wykonalności. Proponowane rozwiązanie ma na celu osiągnięcie efektu nieuchronności kary. Organem wyższego stopnia w przypadku zaskarżenia tej decyzji będzie minister właściwy do spraw gospodarki.

Kary pieniężne wraz z odsetkami za zwłokę będą dochodzone w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Należności z tytułu kar pieniężnych będą stanowiły dochód budżetu państwa. Będą wpłacane na wyodrębniony rachunek bankowy Polskiej Agencji Kosmicznej. PAK jest agencją wykonawczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i zgodnie z art. 22 ust. 1 tej ustawy jest obowiązana corocznie wpłacać do budżetu państwa, na rachunek bieżący dochodów państwowej jednostki budżetowej obsługującej ministra sprawującego nadzór nad tą agencją, nadwyżkę środków finansowych ustaloną na koniec roku, pozostającą po uregulowaniu zobowiązań podatkowych.

Przepis karny – art. 67.

Przepis karny ograniczono jedynie do działań związanych z uniemożliwianiem lub utrudnianiem wykonywania czynności dla członków Komisji badającej nieprzewidziane zdarzenia. Projektodawca celowo nie zakłada penalizowania innych czynności czy braku jakiś czynności związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej – kary administracyjne i kontrola tej działalności w ocenie projektodawcy są regulacją wystarczającą. Ustawa ma na celu wsparcie i rozwój sektora kosmicznego jako nowej formy prowadzenia działalności gospodarczej, niezasadnym jest więc w ocenie projektodawcy tworzenie katalogu ew. wykroczeń lub przestępstw – nadmierna liczba oraz surowość przepisów karnych i sankcji mogłaby nieproporcjonalnie obciążać przedsiębiorców i blokować ich inicjatywę, w ich ocenie prowadzącą do kar za niezamierzone błędy albo do nadmiernej obawy przed ewentualnym popełnieniem czynu zabronionego.

II.16. Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe, dostosowujące i przepis końcowy

1) zmiany w ustawie z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej

W związku z wejściem w życie projektowanej ustawy, nowelizacji wymaga ustawa z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej. Proponowane zmiany, dzielą się na dwie grupy: zmiany dostosowujące i powiązane z rozwiązaniami wprowadzonymi przez projektowaną ustawę, a także wymagań KPO w zakresie reformy A.2.6. i inwestycji A.2.6.1. oraz zmiany usprawniające działalność Agencji i usuwające z ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej najważniejsze niedociągnięcia, które objawiły się w trakcie jej dziesięcioletniego obowiązywania.

Do pierwszej grupy należą następujące zmiany:

- a) w art. 1 ust. 5 i 6 – upoważnienie Agencji do używania wizerunku orła oraz pieczęci urzędowej, co wynika z nałożonego na Agencję obowiązku wydawania decyzji administracyjnych, a także możliwość posługiwania się przez nią tłumaczeniem nazwy na język angielski w brzmieniu „Polish Space Agency” oraz skrótem „POLSA”;
- b) w art. 3 ust. 1 pkt 6 oraz ust. 2 pkt 1a i pkt 17, jak również art. 3b – wynikają z obowiązków Agencji jako krajowego administratora danych satelitarnych;
- c) w art. 3 ust. 2 pkt 18 – wynika z obowiązku monitorowania działalności kosmicznej;
- d) w art. 7 ust. 1a pkt 1 – wynika z obowiązku udzielania zezwoleń na wykonywanie działalności kosmicznej;
- e) w art. 7 ust. 1a pkt 2 – wynika z obowiązku prowadzenia Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych.

Dodanie art. 3b sankcjonuje faktyczne działanie Polskiej Agencji Kosmicznej, która od 2020 r. tworzy warunki organizacyjne i techniczne oraz zamawia wykorzystujące dane satelitarne usługi i produkty, stanowiące obecnie zasoby Narodowego Systemu Informacji Satelitarnej (NSIS).

Polska Agencja Kosmiczna (przyszły krajowy administrator danych satelitarnych) podejmuje szereg faktycznych działań organizacyjnych, administracyjnych i operacyjnych obejmujących uruchomienie, utrzymywanie, prowadzenie i bieżące administrowanie NSIS, a także aktualizuje oraz powiększa jego zasoby. Do zadań krajowego administratora danych satelitarnych będzie należeć również pozyskiwanie i udostępnianie produktów i usług wykorzystujących dane satelitarne, zwiększając tym samym funkcjonalność i zasobność całego systemu. Kwestią osobną od działalności kosmicznej w rozumieniu projektowanego art. 8 ustawy o działalności kosmicznej jest administrowanie danymi satelitarnymi, co reguluje dodawany art. 3b, stąd umiejscowienie tych przepisów w ustawie o PAK, jako że jest to zadanie PAK odrębne od zadań związanych z czynnościami wynikającymi z przepisów regulujących

wykonywanie działalności kosmicznej. Część pozyskiwanych danych MON będzie udostępniał krajowemu administratorowi – MON jednak nie jest i nie będzie krajowym administratorem – jedynym administratorem ma być PAK.

W celu zwiększenia świadomości potencjału danych satelitarnych i możliwości ich wykorzystywania, krajowy administrator danych satelitarnych będzie upowszechniał wiedzę o danych satelitarnych i propagował ich wykorzystanie wśród szerokiej grupy odbiorców w tym obywateli, administracji publicznej i podmiotów gospodarczych.

Krajowy administrator danych satelitarnych będzie pełnił funkcję punktu kontaktowego dla podmiotów administracji publicznej, które wystąpią do PAK z informacją dotyczącą ich zapotrzebowania na konkretny rodzaj danych satelitarnych. Takie rozwiązanie ma wpłynąć na efektywniejszą realizację zadań przez te instytucje, a także na przyspieszenie i ustandaryzowanie sposobu pozyskiwania danych satelitarnych na ich potrzeby.

Jednocześnie, w ramach działania proaktywnego, PAK, działając jako krajowy administrator danych satelitarnych, będzie podejmowała działania mające na celu wspieranie podmiotów administracji publicznej oraz służb im podległych w zakresie wykorzystania danych satelitarnych w zarządzaniu kryzysowym. Przykładowo, w sytuacji katastrofy naturalnej czy zdarzenia wywołanego działaniem człowieka, PAK poinformuje służby odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe z informacją dotyczącą dostępności danych znajdujących się w zasobach NSIS, obejmujących teren zdarzenia.

Biorąc pod uwagę źródło pochodzenia znaczącej liczby danych satelitarnych, jakim są satelity komercyjne, zadaniem krajowego administratora danych satelitarnych będzie również integrowanie potencjału sektora komercyjnego z potrzebami podmiotów administracji publicznej, zarówno jeżeli chodzi o same dane, jak i produkty i usługi tworzone z ich wykorzystaniem w miarę zidentyfikowanych potrzeb użytkowników.

Zadaniem krajowego administratora danych satelitarnych w ramach projektowanych zmian do ustawy o PAK będzie również autoryzowanie danych satelitarnych i produktów satelitarnych. Proces autoryzacji będzie służył potwierdzeniu wiarygodności danych satelitarnych, a przez to zapewnienie większej mocy dowodowej tych danych w postępowaniach administracyjnych, cywilnych i podatkowych. Rodzaj danych i produktów satelitarnych podlegających autoryzacji oraz zasady i tryb takiej autoryzacji określi minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia. Analiza obowiązującego ustawodawstwa wskazuje bowiem na istotny potencjał w zakresie wykorzystania danych satelitarnych przez administrację przy realizacji

różnego rodzaju zadań publicznych, w szczególności z zakresu takich działów administracji rządowej, jak: klimat, środowisko, budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, mieszkalnictwo oraz transport, w szczególności:

- a) zadań polegających na wydawaniu decyzji i innych rozstrzygnięć o charakterze władczym (np. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia wydawanej przez właściwy organ ochrony środowiska czy decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji itp.),
- b) zadań nadzorczych i kontrolnych (np. nadzór w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt sprawowany przez organy Inspekcji Weterynaryjnej czy nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych realizowany przez Państwową Straż Pożarną),
- c) zadań weryfikacyjnych (np. weryfikacja informacji gromadzonych w Bazie Danych o Odpadach przeprowadzana przez marszałka województwa czy weryfikacja zgłoszenia o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku przeprowadzana przez właściwy organ ochrony środowiska),
- d) zadań monitorujących (np. państwowy monitoring środowiska czy monitorowanie przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi),
- e) zadań planistycznych (np. miejscowy plan rewitalizacji uchwalany przez radę gminy czy plan urządzenia lasu),
- f) zadań związanych z egzekwowaniem obowiązków prawnych od adresatów tych obowiązków (np. nakładanie i miarkowanie przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska administracyjnych kar pieniężnych za naruszenie niektórych zakazów wynikających z ustawy o odpadach).

Wykorzystanie danych satelitarnych przy realizacji wskazanych wyżej zadań publicznych napotyka obecnie na istotne trudności, wywołane przede wszystkim z brakiem odpowiednich podstaw normatywnych dla korzystania z danych satelitarnych jako materiału dowodowego, w postępowaniach. Dlatego proponuje się, aby autoryzowane przez PAK dane satelitarne miały moc dokumentu urzędowego.

Druga grupa zmian w ustawie o Polskiej Agencji Kosmicznej to zmiany o charakterze punktowym, których celem jest usprawnienie działania Agencji i usunięcie braków w ustawie ją konstytuującej. Są to następujące zmiany:

- a) w art. 1 ust. 6 – ustawowe upoważnienie do używania tłumaczenia anglojęzycznej nazwy Agencji i skrótu „POLSA” wynika z faktu, że znaczna część pracy Agencji ma charakter międzynarodowy, a także z tego, że dotychczasowe usytuowanie tego przepisu w statucie Agencji budziło wątpliwości natury formalnej;

b) w art. 3 ust. 2 pkt 15 i 16 – stanowią zmianę sformułowania dotychczasowych przepisów. Zapis pkt 15 okazał się w praktyce trudny do zastosowania, z kolei w pkt 16 dotychczasowe brzmienie sugerowało, że obejmuje jedynie z zakresu obronności i bezpieczeństwa państwa, co utrudniało współpracę z organami administracji rządowej innymi niż Minister Obrony Narodowej. Ponadto, w nowym brzmieniu pkt 16 wprowadzono obowiązek prowadzenia przez PAK kompleksowego i zintegrowanego Narodowego Systemu Bezpieczeństwa Kosmicznego (w ramach którego, zgodnie z dodawanym ust. 3a, można wykorzystywać informacje i dane, w tym dane sensoryczne, przekazane lub udostępnione Agencji przez organy i podmioty krajowe, zagraniczne i międzynarodowe). Po nowelizacji przepis zawarty w lit. b) w pkt 16 będzie precyzyjnie wskazywał, że system ten obejmuje:

- stałą obserwację i monitorowanie przestrzeni kosmicznej, w szczególności w celu wykrywania, identyfikacji i analizy zagrożeń,
- zawiadamianie i przekazywanie właściwym organom informacji o zagrożeniach w przestrzeni kosmicznej,
- udzielanie wsparcia właściwym organom w zakresie sposobu wykorzystania przekazanych informacji o zagrożeniach w przestrzeni kosmicznej;

Z kolei w lit. c w punkcie 16 w art. 3 doprecyzowano, że zadanie dotyczące nawigacji i łączności satelitarnej obejmuje w szczególności prowadzenie krajowego systemu monitorowania zakłóceń sygnałów Globalnego Systemu Nawigacji Satelitarnej (GNSS). Krajowy system monitorowania zakłóceń sygnału GNSS zapewni stałą kontrolę nad integralnością i dostępnością sygnałów nawigacyjnych, które stanowią podstawę funkcjonowania kluczowych usług publicznych i infrastruktury krytycznej. Pozwoli na szybkie wykrywanie, lokalizację oraz neutralizację źródeł zakłóceń i zagrożeń dla bezpieczeństwa obywateli oraz służb ratowniczych. System zwiększy odporność państwa na zagrożenia hybrydowe, ataki cybernetyczne oraz działania mogące naruszać łańcuchy dostaw, transport i koordynację działań kryzysowych. Dodatkowo umożliwi lepszą koordynację interwencji między instytucjami państwowymi, w tym resortami spraw wewnętrznych, obrony i cyfryzacji. Wyszczególnienie tego zadania w ustawie ma na celu zwiększenie świadomości społecznej i instytucjonalnej związanej z zagrożeniami związanymi z zakłóceniami GNSS. Monitorowanie takich zakłóceń powinno przyczynić się do ochrony życia, zdrowia i majątku obywateli w sytuacjach nadzwyczajnych;

c) w art. 7 – uzupełniono przepis o zadania powierzone Prezesowi PAK ustawą o działalności kosmicznej (m.in. prowadzenie postępowań oraz prowadzenie KROK);

- d) w art. 8 ust. 4 – proponuje się odejście od zasady, że powierzenie obowiązków prezesa Agencji może być przedłużone jedynie jednokrotnie; wynika to z faktu, że w dotychczasowej działalności Agencji zdarzyło się już raz, że termin ten upłynął bezskutecznie, co tworzy istotne ryzyko prawne dla ciągłości działania Agencji;
- e) w art. 13 w ust. 1 w pkt 3 i 5 oraz w art. 16 w ust. 3 – proponuje się ujednolicenie terminologii, dotyczącej „planu działania”;
- f) w art. 14 proponuje się zmianę polegającą na rozszerzeniu katalogu osób, spośród których minister właściwy do spraw gospodarki, który jest organem nadzorczym, będzie mógł powoływać członków Rady Polskiej Agencji Kosmicznej zwanej dalej „Radą Agencji”. Zaproponowane w projekcie rozwiązania mają na celu umożliwienie wskazywania przez ministrów do członkostwa w Radzie Agencji reprezentantów z jak najszerszego gremium osób posiadających wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Agencji, w tym również spoza administracji rządowej. Bez zmian pozostaje natomiast zakres podmiotowy ministrów wyznaczających osoby do członkostwa w Radzie Agencji. W składzie Rady Agencji będzie znajdować się również, zgodnie z obowiązującymi regulacjami, po czterech przedstawicieli nauki i przemysłu powołanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Odstąpienie od dotychczas obowiązującego wymogu powiązania członków Rady Agencji z administracją rządową na poziomie co najmniej dyrektora departamentu posiadającego wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Agencji podyktowane jest otwarciem się administracji publicznej na merytoryczny i zawodowy potencjał osób spoza administracji rządowej. Mając na uwadze, że zadania Rady Agencji mają merytoryczny i wysoce specjalistyczny charakter, zapewnienie możliwości aktywnego udziału w Radzie Agencji również osób spoza stricte administracji rządowej, przyczyni się do zwiększenia efektywności jej działań i szerszego spektrum postrzegania zagadnień realizowanych przez Agencję. Zróżnicowana reprezentacja przedstawicieli administracji rządowej, osób spoza administracji rządowej, przedstawicieli nauki i przemysłu w składzie Rady Agencji będzie odpowiedzią na dynamiczny rozwój sektora działalności kosmicznej, a także na nowe zadania nakładane na Agencję. W związku z projektowaną zmianą wymagań dla członków Rady Agencji wskazywanych przez właściwych ministrów, w art. 14 w ust. 9 obowiązującej ustawy usunięto przesłankę odwołania ww. członków dotyczącą zaprzestania pełnienia funkcji co najmniej dyrektora departamentu. Jednocześnie jednak, aby zapewnić dalszą możliwość kształtowania składu Rady Agencji w trakcie trwania kadencji członka Rady Agencji (co umożliwiał uchylany art. 14 ust. 9 pkt 4) w zakresie osób wskazywanych przez ministrów określono, że poza przesłankami określonymi w obowiązującej ustawie, tj.:

- 1) niewykonywanie obowiązków członka Rady Agencji,
 - 2) utrata autorytetu dającego rękojmię prawidłowej realizacji zadań Rady Agencji,
 - 3) choroba uniemożliwiająca sprawowanie funkcji członka Rady Agencji,
 - 4) konieczność zapewnienia składu Rady Agencji zgodnego z przepisami
– odwołanie będzie następowało również na wniosek wyznaczającego ministra, z przyczyn innych niż wyżej wymienione;
- g) w art. 18 w ust. 1 pkt 2 i pkt 4 lit. d – proponuje się usunięcie sformułowań, których znaczenie prawne jest niejasne.

III. Zgodność projektu z Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Projektowana ustawa jest reformą A.2.6. w ramach KPO (kamień milowy A7L). Realizacja kamienia milowego polegać ma na wejściu w ww. terminie w życie ustawy, która zgodnie z CID, powinna m.in.:

- 1) ułatwić korzystanie z danych satelitarnych przez administrację publiczną;
- 2) powołać narodowego administratora danych satelitarnych;
- 3) wprowadzić obowiązek dla krajowego administratora danych satelitarnych do promowania wykorzystania danych satelitarnych przez firmy prywatne, m.in. poprzez organizowanie szkoleń dla wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Projektowana ustawa realizuje opisane wyżej założenia KPO w ten sposób, że:

- 1) wskazuje PAK jako narodowego administratora danych satelitarnych (projektowany art. 3 ust. 2 pkt 17 ustawy o PAK oraz art. 3b);
- 2) określa zadania administratora danych satelitarnych, w tym obowiązek propagowania i wsparcia wykorzystania danych satelitarnych (art. 3b ustawy o PAK);
- 3) przewiduje, że PAK realizuje system informacji satelitarnej, zwany „Narodowym Systemem Informacji Satelitarnej”, jako krajowy punkt dostępu do danych satelitarnych, serwisów monitoringowych, produktów informacyjnych, narzędzi analitycznych i usług, organizacyjne, techniczne i ekonomiczne zasady dostępu do danych satelitarnych i ich wykorzystania. Zadaniem PAK będzie także stałe aktualizowanie zasobów Narodowego Systemu Informacji Satelitarnej, a także pozyskiwanie i udostępnianie produktów i usług z wykorzystaniem danych satelitarnych. Dzięki temu PAK będzie z jednej strony stanowiła punkt kontaktowy dla administracji publicznej w przypadku potrzeby uzyskania danych satelitarnych, z drugiej zaś integrowała potencjał rynku z potrzebami administracji publicznej w zakresie wykorzystania danych satelitarnych.

IV. Zgłoszenie lobbingowe

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa oraz art. 52 § 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt ustawy został udostępniony w BIP Rządowego Centrum Legislacji oraz na stronie rządowego portalu konsultacji publicznych (konsultacje online).

V. Oświadczenie o zgodności projektowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

VI. Ocena, czy projekt ustawy będzie podlegał notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych

Zawarte w projekcie ustawy regulacje nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, w związku z tym projekt nie będzie podlegał notyfikacji technicznej. Projekt nie podlega także ani notyfikacji usługowej ani jako program pomocowy.

VII. Informacja dotycząca przedstawienia projektu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

VIII. Termin wejścia w życie

Planuje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Wyznaczenie terminu wejścia w życie ustawy niespełniającego wymogu, o którym mowa w art. 68b ustawy – Prawo przedsiębiorców, dalej „PP” (po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia) jest w ocenie wnioskodawcy uzasadnione.

Przede wszystkim działalność kosmiczna nie jest typową działalnością gospodarczą, ponieważ nie dotyczy wyłącznie przedsiębiorców w rozumieniu ustawy PP. Ponadto, działalność tę można uznać za działalność jeszcze niszową, aczkolwiek dynamicznie się rozwijającą w ostatnich latach, której rynek związany z technologiami kosmicznymi i wynoszeniem obiektów kosmicznych oczekuje (przede wszystkim jasne zasady i procedura uzyskania zezwolenia –

obecnie brak jakichkolwiek regulacji w tym zakresie).

Ponadto, przepisy projektowanej ustawy, wypełniając dotychczasową lukę regulacyjną, nie obciążają obecnych podmiotów wykonujących działalność tego typu – nie będą one musiały spełniać wymogów ustawy, uzyskiwać zezwolenia itp. Jedynym obowiązkiem będzie rejestracja takich obiektów w KROK (czynność ta będzie jednak dokonana z urzędu przez prezesa PAK), a następnie wyłącznie aktualizacja tych danych w rejestrze – o ile oczywiście znajdzie taka potrzeba. Stąd nowe regulacje będą dotyczyły wyłącznie nowych zainteresowanych uzyskaniem zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej na jasnych określonych zasadach, z enumeratywnie wymienionymi wymogami tak formalnymi, jak i technicznymi. Obecnie kwestie te rządzą się zupełną swobodą, co dla wielu podmiotów nie musi być ułatwieniem, ale trudnością, ponieważ chcą działać bezpiecznie i zgodnie z prawem.

Ustawa wprowadza również zmiany do ustawy o PAK, w której tworzy regulacje wspierające zwiększenie wykorzystania danych satelitarnych, co z kolei stanowi realizację reformy A.2.6. Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), która to reforma musi być niezwłocznie wprowadzona w życie. Przy czym przepisy w ustawie o PAK nie powinny wchodzić w życie odrębnie (wcześniej) niż cała ustawa, ponieważ zagadnienia merytoryczne w obu ustawach wzajemnie się uzupełniają.

Nazwa projektu Ustawa o działalności kosmicznej Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rozwoju i Technologii (ministerstwo wiodące) Ministerstwo Spraw Zagranicznych Ministerstwo Obrony Narodowej Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Ministerstwo Finansów Ministerstwo Aktywów Państwowych Ministerstwo Infrastruktury Ministerstwo Sprawiedliwości Ministerstwo Cyfryzacji Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Andrzej Domański, Minister Finansów i Gospodarki Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Karol Sobczak – Dyrektor Departamentu Przemysłu Obronnego w Ministerstwie Rozwoju i Technologii e-mail: Karol.Sobczak@mrit.gov.pl tel. 22 411 96 03 Marta Kolibabska, Naczelnik Wydziału Polityki Kosmicznej, Departament Przemysłu Obronnego w Ministerstwie Rozwoju i Technologii e-mail: Marta.Kolibabska@mrit.gov.pl tel. 22 411 95 42	Data sporządzenia 2025-11-25 Źródło: Strategia: Uchwała nr 6 Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie przyjęcia Polskiej Strategii Kosmicznej Inne: Wiążące Rzeczpospolitą Polską wielostronne umowy międzynarodowe z zakresu badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD20
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowana ustawa będzie rozwiązywała następujące problemy:

I) brak w krajowym porządku prawnym przepisów kompleksowo regulujących zasady wykonywania działalności kosmicznej, kontrolę wykonywania tej działalności, odpowiedzialność operatora obiektu kosmicznego za wyrządzoną szkodę, a także przepisów stanowiących podstawę funkcjonowania krajowego rejestru obiektów kosmicznych, do którego utworzenia zobowiązują wiążące Rzeczpospolitą Polską (RP) umowy międzynarodowe.

Obecność człowieka w kosmosie ma wymiar zarówno naukowy, jak i gospodarczy. Jest to zjawisko charakterystyczne dla ery New Space, w której działalność kosmiczna stanowi już nie tylko domenę aktywności państw, lecz także podmiotów prywatnych, a w wyniku intensywnego rozwoju technologii i technik kosmicznych, następuje miniaturyzacja obiektów kosmicznych, co prowadzi do zmniejszenia kosztów prowadzenia tego rodzaju działalności. Polski sektor kosmiczny podąża za ww. globalnym trendem.

Sektor kosmiczny jest jednym z najbardziej zaawansowanych i innowacyjnych obszarów, który ma coraz większe znaczenie dla krajowego i międzynarodowego bezpieczeństwa oraz gospodarki. Daje możliwość monitorowania i przewidywania zjawisk i zdarzeń zachodzących na Ziemi, jak i w bliskiej przyszłości rozszerzenia możliwości technologicznych przemysłu. Produkty i aplikacje powstające z udziałem sektora kosmicznego mają szczególnie istotne znaczenie dla zapewnienia szybkiej i dokładnej informacji w przypadku kryzysów, zwiększenia poziomu bezpieczeństwa, przewidywania i zwalczania skutków zmian klimatycznych. Są wykorzystywane na potrzeby: obronności i bezpieczeństwa, obserwacji Ziemi (co oznacza m.in: lepsze zarządzanie sytuacjami kryzysowymi, skuteczne zarządzanie środowiskiem, tańszy i bardziej ekologiczny transport, tworzenie warunków do przemysłanego zagospodarowania przestrzennego, rozwój technologii smart cities, racjonalną gospodarkę rolną, leśną, a także w zakresie rybołówstwa), meteorologii, telekomunikacji, nawigacji czy usług zintegrowanych. Prowadzone są prace nad technologiami dual-use oraz tzw. generic technologies, czyli technologiami, które wykorzystywane są w wielu gałęziach przemysłu, m.in. przemyśle obronnym, lotniczym, energetycznym, IT i materiałowym. Stałe zwiększanie znaczenia udziału space technologies to ogólny trend w światowej i europejskiej gospodarce, w szczególności w zakresie cybersecurity, digitalizacji, green economy. Na poziomie europejskim, podejmowane są także działania na rzecz synergii między przemysłem cywilnym, obronnym i kosmicznym, poprzez badanie i wykorzystywanie przełomowego potencjału technologii na styku tych sektorów (np. chmura, procesory, technologie cybernetyczne i kwantowe, w tym bezpieczna łączność oparta na infrastrukturze kosmicznej i szyfrowaniu kwantowym oraz sztuczna inteligencja).

Polski sektor kosmiczny odnotowuje dynamiczny wzrost, do czego w znacznym stopniu przyczyniło się nawiązanie współpracy z Europejską Agencją Kosmiczną (ESA) w 1994 r., a potem pełne członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w tej organizacji, uzyskane w 2012 r.

Zwiększają się kompetencje podmiotów tego sektora do realizowania i uczestniczenia w dojrzałych i złożonych projektach kosmicznych. O ile u swych początków, sektor ten tworzyły głównie publiczne jednostki naukowe, tj.: Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk (CBK PAN), Centrum Astronomiczne im. Mikołaja Kopernika Polskiej Akademii Nauk (CAMK PAN) oraz uniwersytety, o tyle obecnie dołączyły do niego także podmioty prywatne.

Wielkość polskiego sektora kosmicznego szacowana jest m.in. na podstawie liczby podmiotów zarejestrowanych na portalu rejestracji oraz ubiegania się o przetargi Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA's System for Tendering And Registration, ESA-STAR). W 2023 r. w ESA-STAR zarejestrowanych było 450 podmiotów z Polski, z czego: 80% to spółki a 20% to instytucje naukowe (instytucje tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki). Według szacunków Polskiej Agencji Kosmicznej (PAK), w polskim sektorze kosmicznym zatrudnionych jest ok. 12.000 osób.

Podmioty sektora, w jego naukowej części, posiadają doświadczenie zwłaszcza w budowie instrumentów badawczych dla misji naukowych i edukacyjnych oraz elementów do satelitów, a także w przetwarzaniu uzyskiwanych z kosmosu danych. Sektor naukowy prowadzi aktywną współpracę międzynarodową z ośrodkami z całego świata.

Przemysłowa część polskiego sektora kosmicznego jest zdominowana przez małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), które stanowią 60% tej części sektora. Duże firmy stanowią 40% części przemysłowej sektora. Obszary, w których rozwijają się polskie podmioty to m.in.: oprogramowanie kosmiczne i naziemne, mechanika precyzyjna, rozwiązania robotyczne, optyka, optoelektronika, podsystemy mikrofalowe, awionika, systemy orientacji na orbicie i korekcji orbity, systemy zasilania, technologie materiałowe i kompozyty, technologie materiałów pędnych i napędów, systemy deorbitacyjne. Znaczny potencjał istnieje także w systemach obserwacji przestrzeni kosmicznej, zarówno optycznych, jak i radarowych. Ponadto polskie firmy oferują usługi oparte na wykorzystaniu technik satelitarnych. W przeciągu ostatnich kilku lat powstało wiele innowacyjnych zastosowań w obszarze obrazowania satelitarnego, nawigacji satelitarnej oraz gromadzenia i dostarczania informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego. Dużym zainteresowaniem cieszy się również rozwój zintegrowanych aplikacji dla takich obszarów jak transport, rolnictwo czy leśnictwo.

Do mocnych stron polskiego sektora kosmicznego należy przede wszystkim dynamizm, elastyczność i innowacyjność polskich firm oraz duże doświadczenie podmiotów nauki i podmiotów prywatnych w obszarze downstream. Słabymi stronami jest uboga jeszcze „historia lotów” (tzw. flight heritage) sprzętu rodzimych przedsiębiorstw, duże rozproszenie kompetencji technologicznych, niewielka kadra sektora i niski dotąd poziom inwestycji w sektor ze strony państwa. Zagrożeniem stanowi wysoka bariera wejścia w sektor dla nowych firm, zakończenie w 2019 r. preferencyjnych dla Polski warunków realizacji projektów w ramach ESA, ciągle jeszcze ograniczony popyt ze strony państwa i spowolnienie gospodarki przez pandemię COVID-19. Szansą natomiast może być dostrzeżenie sektora jako nowej, innowacyjnej gałęzi polskiej gospodarki, wzrost zapotrzebowania na zastosowania technologii kosmicznych po stronie państwa polskiego i Unii Europejskiej, zjawisko „New space” polegające m.in. na zwiększeniu roli małych satelitów i nowych technologii środków wynoszenia.

Odpowiedzią na część opisanych wyżej słabych stron była decyzja o przeznaczeniu przez Rząd RP dodatkowych środków (360 mln EUR na lata 2023–2027) na realizację polskich projektów wspólnie i przy wsparciu ESA, co pozwoli rozwinąć kompetencje polskich firm, w tym zdobyć niezbędny flight heritage.

Podmioty polskiego sektora kosmicznego, w tym także prywatne, wynoszą lub planują w nieodległej przyszłości wyniesienie obiektów kosmicznych w przestrzeń kosmiczną. Także administracja publiczna realizuje liczne projekty w tym zakresie, m.in.:

- 1) projekt CAMILA realizowany na podstawie umowy między Ministrem Rozwoju i Technologii Rzeczypospolitej Polskiej a Europejską Agencją Kosmiczną dotyczącej udzielenia pomocy przez ESA dla Polski dotyczącej projektu Obserwacji Ziemi „Krajowa misja świadomości w zakresie analizy gruntów”, zawartej w dniu 30 października 2023 r. o wartości 85 mln EUR. Jego przedmiotem jest zaprojektowanie, zbudowanie, wyniesienie na orbitę i uruchomienie co najmniej czterech satelitów Obserwacji Ziemi wraz z rozwojem urządzeń segmentu naziemnego zapewniających użytkownikom publicznym, a zwłaszcza samorządom i władzom krajowym określony zestaw zintegrowanych usług geoprzestrzennych. Projekt obejmuje również specyfikację parametrów infrastruktury segmentu naziemnego potrzebnej do obsługi Segmentu Naziemnego Danych. Wyniesienie satelitów planowane jest do końca 2027 r.;
- 2) projekt System Satelitarnej Obserwacji Ziemi (SSOZ) – MIKROGLOB, realizowany przez Ministra Obrony Narodowej i finansowany jako jedno z dwóch przedsięwzięć w ramach inwestycji A.2.6.1. Krajowego Planu

Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) w kwocie 108 mln EUR, którego celem jest zaprojektowanie, wyniesienie na orbitę i uruchomienie czterech satelitów. Termin realizacji projektu to 30 czerwca 2026 r.;

3) projekty realizowane przez Ministra Obrony Narodowej w ramach Planu Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych RP, w tym:

- a) pozyskanie Satelitarnego Systemu Optoelektronicznego Rozpoznania Obrazowego Wysokiej Rozdzielczości (SSOROWR),
- b) pozyskanie Satelitarnego systemu obserwacji Ziemi SAR;
- c) zadania związane z pozyskaniem zdolności do łączności satelitarnej.

Oznacza to konieczność uregulowania działalności kosmicznej w krajowym porządku prawnym. Działalność kosmiczna, z jednej strony jest bowiem źródłem ultranowoczesnych rozwiązań, z drugiej zaś bywa postrzegana jako niosąca za sobą istotny potencjał ryzyka. Z tego względu, wymaga regulacji zapewniającej wykonywanie jej według najwyższych standardów bezpieczeństwa i z poszanowaniem potrzeby zrównoważonego korzystania z przestrzeni kosmicznej. Tym samym, istnieje potrzeba prawnej regulacji działalności w przestrzeni kosmicznej, w tym utworzenie rejestru obiektów kosmicznych, dla których RP jest państwem wynoszącym w rozumieniu przepisów prawa międzynarodowego.

Zobowiązania wynikające z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych, tj. *Układu o zasadach działalności państw w zakresie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi*, sporządzonego w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 27 stycznia 1967 r., zwanym dalej: „Układem kosmicznym”, *Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne*, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 29 marca 1972 r., zwanej dalej: „Konwencją o odpowiedzialności za szkody” oraz *Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną*, otwartej do podpisania w Nowym Jorku, 14 stycznia 1975 r., zwanej dalej: „Konwencją o rejestracji obiektów kosmicznych”, zakładają konieczność uregulowania w prawie krajowym następujących kwestii:

- 1) zasad wyrażania zgody na działalność w przestrzeni kosmicznej przez podmioty krajowe oraz wyznaczenie organu odpowiedzialnego za nadzór nad tego rodzaju działalnością. Zgodnie z artykułem VI Układu kosmicznego Państwo – Strona Układu ma obowiązek „upoważnienia i stałego nadzoru” nad działalnością kosmiczną prowadzoną przez „pozarządowe osoby prawne”, a zatem także i podmioty prywatne;
- 2) utworzenia i prowadzenia krajowego rejestru obiektów kosmicznych. Artykuł II Konwencji o rejestracji obiektów kosmicznych zobowiązuje Strony do stworzenia i administrowania rejestrem obiektów kosmicznych wypuszczanych w przestrzeń kosmiczną przez podmioty tego państwa, przy jednoczesnym, każdorazowym notyfikowaniu informacji o wyniesieniu Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ). Z aktem rejestracji obiektu kosmicznego wiąże się prawo wykonywania przez państwo rejestracji jurysdykcji i egzekwowania określonych prerogatyw oraz obowiązek ponoszenia międzynarodowej odpowiedzialności za działania takiego obiektu;
- 3) zagadnień dotyczących odpowiedzialności państwa za szkodę oraz kwestii odszkodowawczych. Konwencja o odpowiedzialności za szkody ustanawia międzynarodową odpowiedzialność państwa za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny, dla którego jest ono państwem wynoszącym, niezależnie od tego, czy obiekt wyniesiony został przez obiekt państwowy czy też prywatny. Konwencja nie reguluje natomiast zasad odpowiedzialności za szkodę, jeśli chodzi o operatora obiektu, który jest jej źródłem, a także regresu państwa wobec podmiotu, którego obiekt kosmiczny wyrządził szkodę. W tym zakresie niezbędna jest regulacja krajowa.

Do niniejszego dokumentu dołącza się analizę SWOT polskiego sektora kosmicznego.

II) stosunkowo niewielkie wykorzystywanie danych satelitarnych, szczególnie w celu realizacji przez administrację publiczną swoich zadań.

Efekty działalności kosmicznej, badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej mają coraz większe znaczenie także dla zwiększenia sprawności administrowania państwem, zarządzania sytuacjami kryzysowymi, zapewnienia bezpieczeństwa. Szczególnie istotna w tym kontekście jest informacja satelitarna, w szczególności obrazowanie optyczne i radarowe Ziemi (ang. *Earth Observation*). Pomimo łatwego, nieograniczonego i w wielu przypadkach darmowego dostępu do europejskich zasobów i danych satelitarnych pochodzących z flagowych programów Unii Europejskiej (COPERNICUS, GALILEO), ich wykorzystywanie jest jeszcze w Polsce niedostateczne. Z tego względu, projektowana ustawa stanowi podstawę reformy A.2.6. „Rozbudowa krajowego systemu serwisów monitoringowych, produktów, narzędzi analitycznych, usług i towarzyszącej infrastruktury wykorzystujących dane satelitarne” w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Jej celem jest usprawnienie funkcjonowania administracji publicznej (tak szczebla rządowego, jak i samorządowego) oraz gospodarki poprzez zwiększenie wykorzystania danych satelitarnych. Wejście w życie projektowanej ustawy jest jednym z kamieni milowych KPO.

Ustawa będzie także stanowiła realizację następujących celów Polskiej Strategii Kosmicznej (PSK), przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 26 stycznia 2017 r.:

- 1) celu szczegółowego nr 4 – „Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju sektora kosmicznego w Polsce”, który przewiduje konieczność opracowania projektu ustawy o Krajowym Rejestrze Obiektów Kosmicznych. Na etapie opracowywania PSK zakładano, że ustawa będzie regulowała wyłącznie KROK. Obecnie, w związku ze wzrostem aktywności polskiego sektora kosmicznego istnieje potrzeba rozszerzenia projektowanej regulacji i uregulowania także zasad i warunków prowadzenia działalności kosmicznej w Polsce, a w związku z realizacją KPO – także kwestii związanych z upowszechnianiem wykorzystania danych satelitarnych;
- 2) celu strategicznego nr 2 – „Polska administracja publiczna będzie wykorzystywać dane satelitarne dla szybszej i skuteczniejszej realizacji swoich zadań, a krajowe przedsiębiorstwa będą w stanie w pełni zaspokoić popyt wewnętrzny na tego typu usługi oraz eksportować je na inne rynki”.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rozwiązaniem problemu **braku krajowych zasad bezpiecznego wykonywania działalności kosmicznej** jest:

- 1) wprowadzenie ustawowej regulacji ustanawiającej zasady wykonywania tej działalności, uwzględniające międzynarodowe uwarunkowania wynikające z postanowień Układu kosmicznego, Konwencji o odpowiedzialności za szkody oraz Konwencji o rejestracji obiektów kosmicznych, a także rekomendacje i dobre praktyki w zakresie bezpieczeństwa, ochrony środowiska, redukcji ryzyka;
- 2) wprowadzenie obowiązku uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, a także ustalenie warunków i trybu jego udzielania;
- 3) wprowadzenie zasad i trybu sprawowania kontroli wykonywania działalności kosmicznej.

Nie jest możliwe rozwiązanie ww. problemu poprzez działania nielegislacyjne.

Projektowana regulacja będzie dotyczyć działalności wykonywanej z terytorium RP, pokładu zarejestrowanego w RP: statku morskiego albo statku powietrznego (adresując tym samym możliwość wyniesienia obiektu kosmicznego metodą *air launch*), a także do operatorów (osoby prawne/jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, mające siedzibę na terytorium RP, jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane) wykonujących działalność kosmiczną z terytorium obcego państwa lub przestrzeni niepodlegającej suwerenności państwa. Zastosowania projektowanej ustawy nie wyklucza fakt wyniesienia obiektu kosmicznego z *launchpadu* znajdującego się na terytorium innego państwa, czy też np. Międzynarodowej Stacji Kosmicznej (ISS: International Space Station) lub innego statku kosmicznego, o ile dokonuje się ono na zlecenie polskiego operatora, a obiekt będzie wpisany do polskiego Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych (KROK).

Z wyjątkiem działalności kosmicznej wykonywanej przez jednostki podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane, działalność kosmiczna będzie mogła być wykonywana wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia udzielanego przez Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej (PAK). Zakłada się, że zezwolenie będzie mogło obejmować jeden lub kilka obiektów kosmicznych, dotyczyć wszystkich etapów wykonywania działalności kosmicznej, albo tylko części z nich – w zależności od rodzaju działalności kosmicznej (wyniesienie lub próba wyniesienia obiektu na orbitę, eksploatacja, kontrolowanie lub usuwanie). Zezwolenie będzie wydawane na wniosek podmiotu zamierzającego wykonywać działalność kosmiczną. Działalność kosmiczna postrzegana jest jako działalność ryzykowna, której negatywne skutki, w przypadku niepowodzenia, mogą być poważne tak dla życia i zdrowia ludzkiego, jak i mienia czy środowiska, a tym samym dla finansów Państwa. Z tego względu, ustawa zakłada, że wnioskującym o zezwolenie może być wyłącznie podmiot posiadający skuteczną kontrolę nad obiektem kosmicznym. Wnioskodawca nie musi być właścicielem obiektu. Na wnioskodawcy (a więc potencjalnym operatorze) będzie spoczywać konieczność wypełnienia warunków określonych w ustawie. Warunki, jakie powinien spełnić operator, aby uzyskać zezwolenie to m.in: zapewnienie wykonywania działalności kosmicznej w odpowiedni sposób m.in. nie zagrażając interesom bezpieczeństwa i obronności. Konieczne może być również posiadanie zezwoleń (innych niż samo zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej). W zależności od konkretnego przypadku może to być, np. pozwolenie radiowe, decyzja w sprawie rezerwacji/dzierżawienia/prawa do użytkowania częstotliwości na podstawie innego tytułu prawnego, zezwolenie na wywiezienie technik lub usług o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa). Ponadto konieczne będzie posiadanie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zatrudnianie lub korzystanie z usług osób posiadających wiedzę, wykształcenie lub doświadczenie niezbędne do wykonywania działalności kosmicznej, a także posiadanie zdolności finansowej operatora, która zapewni niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej.

Zgody Prezesa PAK będzie wymagało także przeniesienie zezwolenia na innego operatora. Ustawa będzie regulowała ponadto przesłanki zawieszenia lub cofnięcia powyższego zezwolenia.

Mając na uwadze względy obronności i bezpieczeństwa państwa, przewiduje się rozwiązania szczególne dla działalności kosmicznej wykonywanej przez jednostki nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej lub mu podległe, w szczególności:

- (1) określenie organu właściwego – dla tej działalności nie będzie to Prezes PAK, lecz Minister Obrony Narodowej (w tym w zakresie kontroli wykonywania działalności kosmicznej),

(2) wykonywanie tej działalności nie będzie wymagało uzyskania zezwolenia, a operator nie będzie musiał posiadać ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkodę wyrządzoną przez ww. obiekt. Natomiast obiekty kosmiczne wyniesione na orbitę w ramach działalności wykonywanej przez jednostki nadzorowane przez MON lub mu podległe będą podlegały wpisowi do Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych (KROK).

Działalność kosmiczna, w rozumieniu projektowanej ustawy, może mieć zarówno charakter gospodarczy (działalność gospodarcza w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców), jak i niegospodarczy (np. naukowy). Wymagane będzie zapewnienie bezpieczeństwa informacji o charakterze wrażliwym i tajemnicy przedsiębiorstwa np. patentów wykorzystanych w rozwiązaniu technicznym obiektu kosmicznego będącego przedmiotem zgłoszenia i wpisu do KROK. Przewiduje się wymóg zapewnienia bezpieczeństwa danych i postępowania z danymi wrażliwymi, poprzez zapewnienie dokumentacji technicznej systemu, odpowiedniego personelu obsługi administracyjnej i technicznej, w szczególnych przypadkach zapewnienia bezpieczeństwa informacji niejawnych. W procesie wydawania zezwolenia i rejestracji wymagane będzie zabezpieczenie przepływu i wymiany danych, zapewnienia integralności danych, składowania danych, postępowania z kopiami danych, monitorowanie ryzyka i występowania incydentów ryzyka bezpieczeństwa teleinformatycznego, identyfikacji i autentykacji użytkowników systemu. Rozwiązania administracyjne i techniczne mają również przeciwdziałać atakom o charakterze szpiegostwa i szpiegostwa przemysłowego.

Rozwiązaniem problemu braku przepisów regulujących kontrolę wykonywania działalności kosmicznej będą przepisy zobowiązujące Prezesa PAK do wykonywania tej kontroli (z wyjątkiem kontroli wykonywaną przez jednostki nadzorowane przez MON lub mu podległe), a także określające zasady i tryb wykonywania kontroli. W efekcie, zrealizowane zostanie zobowiązanie wynikające z art. VI *Układu kosmicznego*, zgodnie z którym, państwo wypuszczające obiekt kosmiczny jest zobowiązane sprawować stały nadzór nad działalnością kosmiczną, związaną z tym obiektem. Operator będzie zobowiązany, na każde żądanie Prezesa PAK, do przekazywania informacji o działalności kosmicznej wykonywanej na podstawie zezwolenia. Kontrolujący będzie miał prawo: wstępu do nieruchomości, pomieszczeń, instalacji, miejsc operacji, środków transportu i innych obiektów związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej lub służących, choćby pośrednio, wykonywaniu tej działalności; przeprowadzania oględzin obiektów kosmicznych, miejsca startu, miejsc operacji; wykonywania czynności kontrolno-pomiarowych, badań obiektów kosmicznych lub urządzeń wykorzystywanych do wykonywania działalności kosmicznej; dostępu do dokumentów, materiałów oraz innych danych związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej, a także sporządzania ich kopii lub pobierania wyciągów; żądania ustnych i pisemnych wyjaśnień w procesie kontroli. Z kontroli będzie sporządzany protokół.

Rozwiązaniem problemu **braku zasad odpowiedzialności operatora obiektu kosmicznego za szkodę przezeń wyrządzoną** jest uregulowanie tej kwestii w projektowanej ustawie. Działalność kosmiczna postrzegana jest nie tylko jako ultrainnowacyjna, ale także jako ryzykowna, potencjalnie mogąca skutkować powstaniem szkody. Zgodnie z postanowieniami *Układu kosmicznego*, odpowiedzialność międzynarodową za szkodę spowodowaną przez obiekt kosmiczny ponosi państwo wynoszące obiekt. Zasady odpowiedzialności państwa uregulowane są w *Konwencji o odpowiedzialności za szkody*. Projektowana ustawa uzupełnia regulację odpowiedzialności za szkodę o zasady odpowiedzialności operatorów, których obiekty kosmiczne lub działalność są przyczyną tej szkody. Wprowadza prawo skierowania przez RP roszczeń regresowych do tego operatora, jeżeli RP zapłaciła odszkodowanie ustalone w postępowaniu międzynarodowym. Roszczenia te zaspokajane będą z obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Ustawa określa wysokość sumy gwarancyjnej (nie więcej niż równowartość w złotych 60 milionów euro). Ubezpieczenie odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny nie będzie podlegała przepisom ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

W przypadku szkody spowodowanej przez obiekt kosmiczny zarejestrowany w polskim rejestrze obiektów kosmicznych albo zaistniałej na terytorium RP, projekt przewiduje powołanie komisji *ad hoc*, której celem będzie zbadanie przyczyn zdarzenia skutkującego szkodą, niezależnie od postępowania międzynarodowego.

Projekt ustawy będzie zawierał także przepisy **w zakresie administracyjnych kar pieniężnych, stanowiących sankcje za naruszenie przepisów projektowanej ustawy** lub warunków udzielonego zezwolenia. Organem uprawnionym do nakładania kar będzie Prezes PAK. Działalność kosmiczna postrzegana jest jako działalność mogąca potencjalnie rodzić istotne skutki. Określana bywa jako działalność potencjalnie niebezpieczna (*hazardous*). Jej prowadzenie wymaga odpowiedzialności i stosowania się do restrykcyjnych wymagań mających na celu m.in. zapewnienie bezpieczeństwa działalności, uniknięcie potencjalnych szkód, ochronę środowiska i przestrzeni kosmicznej przed zaśmiecaniem (*space debris*). Na państwie wynoszącym spoczywa obowiązek stałego nadzoru (*continuing supervision*)¹ nad wykonywaniem tej działalności. Ewentualna szkoda powstała w związku z działalnością kosmiczną obiektu, dla którego państwo jest

¹ Art. VI *Układu kosmicznego*.

państwem wynoszącym rodzi międzynarodową odpowiedzialność odszkodowawczą tego państwa. Z tego względu niezbędne jest też, aby państwo dysponowało skutecznymi instrumentami prawnymi zapewniającymi realną i skuteczną kontrolę nad prawidłowością, w tym bezpieczeństwem wykonywania tej działalności. Temu służą przepisy dotyczące udzielania zezwolenia, kontroli wykonywania działalności kosmicznej, a także przepisy w zakresie administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezgodnego z prawem działania podmiotów wykonujących działalność kosmiczną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Kary pieniężne przewidziane projektowaną ustawą są sprawiedliwe, adekwatne do wagi naruszenia i odpowiadają celom, dla których są stosowane, a postępowanie w sprawie ich nałożenia i wymierzenia zapewnia gwarancje procesowe ochrony swoich praw podmiotowi, któremu kara ma być wymierzona oraz realizuje zasadę zaufania do organów państwa. W celu zadośćuczynienia postulatowi adekwatności i proporcjonalności, proponuje się, aby kara przewidziana projektowaną ustawą uzależniona była od rodzaju naruszenia, a jej wysokość określona w sposób widełkowy („od” – „do”). Jako podstawę wysokości kary, proponuje się wielokrotność przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej ogłaszanego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z ww. przepisem, Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” kwotę przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, w terminie do 7 dnia roboczego lutego każdego roku.

Projektowana ustawa będzie ponadto **normowała sytuację prawną obiektów kosmicznych wyniesionych w przestrzeń kosmiczną przed dniem wejścia w życie tej ustawy**, a także związanej z nią działalności. W odniesieniu do podmiotów wykonujących taką działalność, przepisy ustawy nie będą miały zastosowania za wyjątkiem wpisu obiektów kosmicznych do KROK. Wpis do KROK wyniesionych dotychczas obiektów i wciąż pozostających w przestrzeni kosmicznej nastąpi z urzędu w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Rozwiązaniem problemu **braku krajowego rejestru obiektów kosmicznych, wymaganego postanowieniami wiążącymi Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych** jest utworzenie KROK, prowadzonego w systemie teleinformatycznym, a także uregulowanie zasad jego funkcjonowania.

Obowiązek utworzenia i administrowania krajowego rejestru obiektów kosmicznych wynika z postanowień *Konwencji o rejestracji obiektów kosmicznych*. Celem rejestru będzie ewidencjonowanie informacji o obiektach kosmicznych, wypuszczonych na orbitę okołoziemską lub poza nią, dla których RP jest państwem wypuszczającym. Podmiotem zobowiązanym do prowadzenia rejestru będzie Prezes PAK. Rejestr będzie jawny, a dane i informacje w nim zawarte powszechnie dostępne (będą udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej PAK). Wpis do Rejestru będzie miał charakter czynności materialno-technicznej. Dokonywany będzie na podstawie zgłoszenia operatora. Przepis szczególnie może przewidywać wpis z urzędu. Regulacja o charakterze szczególnym dotyczy obiektów wypuszczonych już w przestrzeń kosmiczną i notyfikowanych przez Polskę Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych. Zgłoszenie do KROK będzie zawierało dane dotyczące operatora, jak i informacje wymagane postanowieniami *Konwencji o rejestracji obiektów kosmicznych*, tj. nazwę i oznaczenie obiektu kosmicznego, datę i miejsce wypuszczenia obiektu kosmicznego, podstawowe parametry orbitalne (okres obiegu, inklinację, apogeum, perygeum), ogólne przeznaczenie obiektu kosmicznego, nazwę państwa lub państw wypuszczających oraz informacje o statusie obiektu kosmicznego. Po wpisie obiektu kosmicznego do Rejestru, Prezes PAK występuje z wnioskiem do Ministra Spraw Zagranicznych o dokonanie notyfikacji obiektu kosmicznego Sekretarzowi Generalnemu ONZ zgodnie z art. IV *Konwencji o rejestracji obiektów kosmicznych*.

Zagadnienie **wykorzystywania danych satelitarnych, szczególnie w celu realizacji przez administrację publiczną swoich zadań** planuje się rozwiązać m.in. poprzez zmianę ustawy o PAK w zakresie zadań realizowanych przez tę Agencję.

Dane satelitarne obserwacji Ziemi, produkty oraz usługi powstające z ich wykorzystaniem stanowią ogromny potencjał informacyjny, który w sposób bezpośredni powinien być wykorzystywany w celach wspierania realizacji zadań administracji publicznej. Podnoszenie stopnia wykorzystania danych satelitarnych przez organy władzy publicznej, zarówno rządowej, jak i samorządowej, ma istotne znaczenie dla sprawności i rzetelności prowadzonych postępowań administracyjnych, w tym w szczególności dla ochrony interesu publicznego oraz zasadnego interesu stron postępowania. Zwiększenie wykorzystania danych satelitarnych na potrzeby gospodarki i państwa (w tym rozbudowa krajowego systemu serwisów monitoringowych, produktów, narzędzi analitycznych i usług oraz towarzyszącej infrastruktury wykorzystującej dane satelitarne) stanowi jedno z kluczowych przedsięwzięć związanych z transformacją klimatyczną i cyfryzacją i nie będzie możliwa do realizacji w sposób systemowy bez proponowanych uregulowań prawnych. Aby zapewnić administracji swego rodzaju pewność wykorzystania danych tzn. ich dostępność, jakość, aktualność należy prawnie usankcjonować podmiot zwany narodowym administratorem danych satelitarnych, w tym przypadku PAK, odpowiedzialny za ich gromadzenie, administrowanie, przetwarzanie np. w celu udostępniania i udostępnianie jak również za koordynację współpracy i współdziałania w tym zakresie administracji publicznej (w domenie cywilnej). Rolę krajowego punktu dostępu realizować będzie Narodowy System Informacji Satelitarnej jako krajowy interoperacyjny system odbioru, przechowywania, przetwarzania i udostępniania danych satelitarnych wraz z niezbędną infrastrukturą, którego celem

będzie dostarczanie serwisów monitoringowych, produktów informacyjnych, narzędzi analitycznych i usług dla administracji publicznej, obywateli i przedsiębiorców.

Projektowane przepisy ustawy określą m.in:

1) wskazanie PAK jako narodowego administratora danych satelitarnych oraz jego obowiązki i uprawnienia, w tym obowiązki do promowania i wsparcia wykorzystania danych satelitarnych przez administrację i firmy prywatne,

2) Narodowy System Informacji Satelitarnej, jako krajowy punkt dostępu do danych satelitarnych, serwisów monitoringowych, produktów informacyjnych, narzędzi analitycznych i usług,

Formalne usankcjonowanie podmiotu i miejsca gromadzenia oraz zasad udostępniania danych wpłynie pozytywnie na wzrost wykorzystania danych satelitarnych w procesach realizowanych przez administrację publiczną, gwarantując jakość danych, ich użyteczność, opisując standardy techniczne i organizacyjne dostępu. Proponowane rozwiązania przyczynią się do:

1) transformacji cyfrowej administracji, przedsiębiorców, jednostek naukowych i badawczych poprzez, w szczególności zapewnienie stałego, szybkiego i pewnego dostępu do danych satelitarnych oraz wykorzystanie zaawansowanych cyfrowych narzędzi do rozwoju technologii i badań, co zagwarantuje szeroki wachlarz usług, serwisów, produktów w wielu dziedzinach, np.: zagospodarowanie przestrzenne, zarządzanie kryzysowe, zdrowie, rolnictwo, ochrona środowiska, skuteczność polityki fiskalnej, bezpieczeństwo w różnych wymiarach (np. ochrona granic, bezpieczeństwo transportu, cyberbezpieczeństwo, smart cities);

2) zwiększenia efektywności wydatków publicznych poprzez: zintegrowanie danych satelitarnych rozproszonych obecnie w ramach wielu podmiotów (co pozwoli na skuteczne świadczenie usług/serwisów opartych na tych danych), cyfryzację procedur, zwiększenie dostępu do e-usług, a w konsekwencji zmniejszenie niepotrzebnych obciążeń regulacyjnych i administracyjnych, skierowanie zasobów finansowych i ludzkich w kierunku wspierania synergii między przemysłem a nauką, technologiami cywilnymi a technologiami podwójnego zastosowania oraz synergii między rozwojem przemysłu a gospodarką;

3) transformacji ekologicznej, poprzez: rozwój usług/serwisów/produktów pozwalających monitorować stan środowiska, zapobiegać lub mitygować skutki katastrof naturalnych (np.: powódzie, susze, osuwiska), przyczynienie się do transformacji klimatycznej miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz poprawy jakości życia mieszkańców i świadczenia usług publicznych, wymagających zastosowania bardziej efektywnych metod monitorowania zmian zachodzących w środowisku oraz w formach użytkowania terenu, kompetencji polskiego sektora kosmicznego, w tym rozbudowa zdolności w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa, określenie i wsparcie najbardziej obiecujących obszarów technologicznych.

Obecne przepisy pozwalają na realizację prac związanych z budową narzędzi czy opracowywaniem produktów i usług pochodzących z danych satelitarnych głównie jako forma promocji, popularyzacji zastosowań, współpracy i wsparcia w realizacji procesów w administracji publicznej wynikających z odrębnych porozumień i działalności komunikacyjnej. Bez wprowadzenia wnioskowanych przepisów nie będzie możliwe systemowe prowadzenie polityki państwa związanej z dostępem do danych i narzędzi umożliwiających bieżące wykorzystanie danych satelitarnych zarówno w działalności organów administracji publicznej, jak i w działalności podmiotów rynkowych dostarczających produkty i usługi, ale również realizujących działalność na podstawie tych danych i usług.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Na świecie można zauważyć następujące modele regulacji w zakresie działalności kosmicznej:

- 1) całkowity brak regulacji krajowych i stosowanie wyłącznie prawa międzynarodowego, w tym prawa miękkiego (soft law), tj. rekomendacji, dobrych praktyk;
- 2) regulacja w akcie powszechnie obowiązującym wyłącznie zagadnień rejestracji obiektów kosmicznych;
- 3) regulacja w akcie powszechnie obowiązującym zarówno zagadnień rejestracji obiektów kosmicznych, jak i innych aspektów wykonywania działalności kosmicznej, w tym działalności dotyczącej zapewnienia przez wskazany podmiot administracji publicznej dostępu do danych satelitarnych oraz produktów i usług bazujących na tych danych.

Zakres przedmiotowy regulacji narodowych jest uzależniony od poziomu rozwoju sektora kosmicznego w danym państwie. Państwa o silnie rozwiniętym sektorze kosmicznym, a także potencjałe, jeśli chodzi o terytorium, regulują w ramach zasad i warunków prowadzenia działalności kosmicznej także zasady prowadzenia launchpadów (np. Francja, Wielka Brytania). Niemniej jednak, zasadnicza większość regulacji krajowych reguluje:

- 1) zasady wykonywania działalności kosmicznej uwzględniające uwarunkowania międzynarodowe w tym zakresie (umowy międzynarodowe, rekomendacje, dobre praktyki), a także kary za naruszenie tych zasad;
- 2) warunkuje możliwość wykonywania działalności od uprzedniego uzyskania zgody/zezwoleń właściwego organu, a także poddania działalności kosmicznej rygorystycznemu nadzorowi właściwych organów;
- 3) zasady odpowiedzialności za szkodę operatorów/właścicieli obiektów kosmicznych;
- 4) tworzy krajowy rejestr obiektów kosmicznych.

Zgodnie z informacjami zbieranymi przez ONZ, rejestry obiektów kosmicznych wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną mają m.in. Republika Południowej Afryki, Algieria, Argentyna, Australia, Austria, Belgia, Białoruś, Brazylia, Chile, Chiny, Dania, Finlandia, Francja, Hiszpania, Holandia, Indonezja, Japonia, Kanada, Kazachstan, Kolumbia, Korea Południowa, Luksemburg, Niemcy, Nigeria, Norwegia, Nowa Zelandia, Peru, Rosja, Ukraina, ZEA.

11 państw członkowskich UE posiada krajowe regulacje określające zasady wykonywania działalności kosmicznej na ich terytorium (Austria, Belgia, Dania, Grecja, Finlandia, Francja, Luksemburg, Niderlandy, Portugalia, Szwecja, Słowenia). Krajowej regulacji nie posiadają, oprócz Rzeczypospolitej Polskiej także: Niemcy, Rumunia, Czechy, Cypr, Słowacja, Litwa, Łotwa, Węgry, Bułgaria, Malta, Estonia (trwają prace nad krajową legislacją w zakresie działalności kosmicznej). W dniu 25 czerwca 2025 r. Komisja Europejska ogłosiła projekt rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa, odporności i zrównoważonego charakteru działań kosmicznych w Unii (Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on the safety, resilience and sustainability of space activities in the Union), który będzie odnosił się do kwestii warunków technicznych działalności kosmicznej na poziomie europejskim.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Polska Agencja Kosmiczna	1	Ustawa z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej	Obowiązki związane z: 1) prowadzeniem postępowań administracyjnych w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej; 2) prowadzeniem kontroli wykonywania działalności kosmicznej; 3) powoływaniem i obsługą Komisji do spraw badania zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej; 4) prowadzeniem spraw związanych z wpisem do KROK i administrowaniem tym rejestrem; 5) upowszechnianiem korzystania z danych satelitarnych.
Minister właściwy do spraw gospodarki	1	Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej	Wykonywanie zadań organu wyższego stopnia w sprawach: 1) udzielenia, odmowy udzielenia, zmiany, cofnięcia, zawieszenie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, a także przeniesienia tego zezwolenia na inny podmiot; 2) dochodzenia od operatora w imieniu Skarbu Państwa roszczenia za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny; 3) kontroli działalności kosmicznej; 4) postępowań w przedmiocie kar pieniężnych; 5) wydania rozporządzenia ws. prowadzenia KROK.
Minister właściwy do spraw zagranicznych		Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej	1) Obowiązek poinformowania Sekretarza Generalnego ONZ o utworzeniu KROK; 2) obowiązek podjęcia właściwych działań

			dyplomatycznych w przypadku wystąpienia zdarzenia poza granicami RP z udziałem podmiotu wykonującego działalność kosmiczną na podstawie tej ustawy, np. w przypadku ewentualnych roszczeń odszkodowawczych kierowanych do RP; 3) obowiązek podjęcia właściwych działań dyplomatycznych w razie upadku na terytorium RP śmiecia kosmicznego, w szczególności w postępowaniu dotyczącym dochodzenia ewentualnego odszkodowania.
Minister Obrony Narodowej		Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej	1) Wyrażanie opinii w zakresie wpływu planowanej działalności kosmicznej na interes bezpieczeństwa i obronności państwa; 2) realizowanie zadań organu właściwego w sprawach działalności kosmicznej wykonywanej przez jednostki podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane.
Minister właściwy do spraw wewnętrznych		Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej	Wyrażanie opinii w zakresie wpływu planowanej działalności kosmicznej na interes bezpieczeństwa wewnętrznego oraz realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.
Minister właściwy do spraw transportu		Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej	Wyrażanie opinii w zakresie wpływu wyniesienia lub usunięcia obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej na bezpieczeństwo operacji lotniczych wykonywanych w polskiej przestrzeni powietrznej.
Sądy administracyjne i NSA	16 (wojewódzkie sądy administracyjne) i 1 (NSA)		Rozpatrywanie spraw ze skarg na rozstrzygnięcia wydane w postępowaniu w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej.
Sądy powszechne	319 – sądy rejonowe 47 – sądy okręgowe 11 – sądy apelacyjne	Informacja ogólnodostępna	Rozpatrywanie spraw spornych z zakresu roszczeń regresowych.
Policja	1 Komenda Główna Policji 16 komend wojewódzkich	Informacja ogólnodostępna	1) Przyjmowanie zgłoszeń znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie,

	Komenda Stołeczna Policji 65 komend miejskich 271 komend powiatowych 7 komend rejonowych		że jest śmieciem kosmicznym; 2) odbiór i przekazanie właściwym jednostkom Policji informacji Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej o utworzeniu Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej (Komenda Główna Policji); 3) wszczęcie i prowadzenie właściwych postępowań w przypadku upadku na terytorium RP rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym.
Prokuratura	1 Prokuratura Krajowa 11 Prokuratur regionalnych 45 Prokuratur okręgowych 342 Prokuratury rejonowe	Informacje ogólnodostępne	Udział w postępowaniach w przypadku znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym, w tym prowadzenie stosownych postępowań (dochodzeń).
Przedsiębiorcy (w tym MŚP)	ok. 200	1) „Katalog podmiotów sektora kosmicznego”, Polska Agencja Kosmiczna; 2) „Ocena stanu rozwoju badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej – Raport za 2021 r.”, Polska Agencja Kosmiczna, Gdańsk, 2022 r.; 3) analizy własne	Realizacja obowiązków nałożonych na operatorów działalności kosmicznej: 1) obowiązek uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej; 2) obowiązek rejestracji obiektu kosmicznego w KROK; 3) odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny; 4) obowiązek posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.
Instytuty badawcze/naukowe	Ok. 50	1) „Katalog podmiotów sektora kosmicznego”, Polska Agencja Kosmiczna; 2) „Ocena stanu rozwoju badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej – Raport za 2021 r.”, Polska Agencja Kosmiczna, Gdańsk, 2022 r.; 3) analizy własne	Obowiązek uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej; Obowiązek rejestracji obiektu kosmicznego w KROK; Ponoszenie odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny.
Zakłady Ubezpieczeń	32 zakłady ubezpieczeń działu II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe) oraz 1 zakład reasekuracji.	„Raport o stanie sektora ubezpieczeń po III kwartałach 2020 r.”, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, styczeń 2021 r.	Udzielanie ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej dla operatorów wykonujących działalność kosmiczną.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Za punkt wyjścia w pracach nad projektem wzięto efekty współpracy wielu instytucji w latach poprzednich (w szczególności w latach 2021–2023). Wówczas, projekt ustawy był wypracowywany w ścisłej współpracy z ekspertami z zakresu regulacji międzynarodowych dotyczących badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej, podmiotami polskiego sektora kosmicznego oraz przedstawicielami organów administracji publicznej, których zakresu działania może dotyczyć projektowana regulacja. W tym celu, w ówczesnym Ministerstwie Rozwoju i Technologii powołana została Grupa robocza do spraw projektu ustawy o działalności kosmicznej, składająca się z przedstawicieli i ekspertów następujących podmiotów: Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, Akademii Leona Koźmińskiego, Akademii Sztuki Wojennej, CBK PAN, CAMK PAN, Związku Pracodawców Sektora Kosmicznego (ZPSK), Stowarzyszenia Polskich Profesjonalistów Sektora Kosmicznego (PSPA), Klastra Technologii Kosmicznych (KTK), Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej, Polskiej Agencji Kosmicznej, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Edukacji i Nauki, Ministerstwa Finansów, Polskiej Izby Ubezpieczeń (PIU), Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Intencją powołania ww. Grupy było wypracowanie rozwiązań prawnych adekwatnych do wymogów wynikających ze zobowiązań prawnomiędzynarodowych, jak i uwarunkowań polskiego sektora kosmicznego. Niezależnie od powyższego, projekt ustawy wraz z towarzyszącymi jej dokumentami, w dniu 14 maja 2025 r. został przekazany:

– do konsultacji publicznych następującym podmiotom:

1. Związek Pracodawców Sektora Kosmicznego;
2. Stowarzyszenie Polskich Profesjonalistów Sektora Kosmicznego;
3. Klastr Technologii Kosmicznych;
4. Komitet Badań Kosmicznych i Satelitarnych Polskiej Akademii Nauk;
5. Akademia Leona Koźmińskiego, Centrum Studiów Kosmicznych;
6. Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji;
7. Polska Izba Gospodarcza Zaawansowanych Technologii;
8. Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji;
9. Krajowa Izba Gospodarcza.

– do zaopiniowania następującym organom i instytucjom państwowym:

1. Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej;
2. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
3. Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej;
4. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
5. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego;
6. Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego;
7. Polska Agencja Żeglugi Powietrznej;
8. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców;
9. Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej;
10. Prezes Urzędu Patentowego RP;
11. Prezes Głównego Urzędu Miar;
12. Polska Izba Ubezpieczeń;
13. Business Centre Club;
14. Konfederacja Lewiatan;
15. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
16. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
17. Związek Rzemiosła Polskiego;
18. Forum Związków Zawodowych;
19. NSZZ Solidarność;
20. Rada Dialogu Społecznego;
21. Uniwersytet Warszawski, Wydział Prawa i Administracji, Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego, Centrum Prawa Kosmicznego im. Manfreda Lachsa;
22. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Prawa i Administracji, Laboratorium Prawnohandlowych Aspektów Nowych Technologii i Eksploracji Kosmosu;
23. Akademia Sztuki Wojennej, Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego;
24. Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Centrum Technologii Kosmicznych.

Termin zgłaszania uwag został skrócony z 21 dni do 14 dni (z wyłączeniem Rady Dialogu Społecznego) ze względu na konieczność dochowania terminów wskazanych w KPO. Projektowana ustawa jest jednym z kamieni milowych KPO. Realizacja kamienia milowego (wskaźnikiem realizacji tego kamienia — A7L), musi być przedstawiona Komisji Europejskiej do weryfikacji wraz z 7 Wnioskiem o Płatność, planowanym do złożenia w grudniu 2025 r.

Stosownie do § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

1. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0,62	0,87	0,92	0,94	0,97	1,02	1,04	1,07	1,10	1,13	1,16	10,84
budżet państwa	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,27
JST	0,12	0,21	0,23	0,24	0,25	0,26	0,27	0,28	0,29	0,30	0,32	2,77
FUS	0,37	0,48	0,50	0,51	0,53	0,54	0,55	0,57	0,58	0,60	0,61	5,84
NFZ	0,09	0,12	0,13	0,13	0,13	0,14	0,14	0,14	0,15	0,15	0,15	1,47
Fundusz Pracy	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,21
Fundusz Solidarnościowy	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,28
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wydatki ogółem	3,21	2,22	2,30	2,35	2,41	2,46	2,52	2,58	2,64	2,70	2,76	28,15
budżet państwa	3,21	2,22	2,30	2,35	2,41	2,46	2,52	2,58	2,64	2,70	2,76	28,15
JST	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
FUS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NFZ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Fundusz Pracy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Fundusz Solidarnościowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo ogółem	-2,59	-1,35	-1,38	-1,41	-1,44	-1,44	-1,48	-1,51	-1,54	-1,57	-1,60	-17,31
budżet państwa	-3,20	-2,20	-2,28	-2,33	-2,39	-2,43	-2,49	-2,55	-2,61	-2,67	-2,73	-27,88
JST	0,12	0,21	0,23	0,24	0,25	0,26	0,27	0,28	0,29	0,30	0,32	2,77
FUS	0,37	0,48	0,50	0,51	0,53	0,54	0,55	0,57	0,58	0,60	0,61	5,84
NFZ	0,09	0,12	0,13	0,13	0,13	0,14	0,14	0,14	0,15	0,15	0,15	1,47
Fundusz Pracy	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,21
Fundusz Solidarnościowy	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,28
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Źródła finansowania												

Za rok „0” przyjęto rok 2026, bowiem planuje się, że ustawa wejdzie w życie w I kwartale 2026 r.

Źródła finansowania	1) w zakresie kosztów zatrudnienia nowych pracowników w PAK: zwiększony limit części 20 – Gospodarka począwszy od roku 2027 (w 2026 r. w ramach limitu przewidzianego w projekcie ustawy budżetowej na 2026); 2) w zakresie utworzenia i utrzymywania KROK: zwiększony limit części 20 – Gospodarka począwszy od roku 2027 (w 2026 r. wydatki w ramach limitu przewidzianego w projekcie ustawy budżetowej na 2026 r.); 3) w zakresie zapłaty odszkodowania przez RP w razie szkody wynikłej w związku z działalnością kosmiczną i funkcjonowaniem obiektu kosmicznego, dla którego RP jest państwem wypuszczającym: budżet państwa.																
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	1/ Wejście w życie projektowanej ustawy będzie wiązało się z nałożeniem nowych obowiązków na PAK wynikających z: prowadzenia postępowań w przedmiocie udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności kosmicznej, nakładania finansowych kar administracyjnych, kontroli wykonywania działalności kosmicznej, prowadzeniem KROK, obsługi Komisji do spraw badania zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej, realizacji zadań związanych z administrowaniem danymi satelitarnymi, a także promowania wykorzystania danych satelitarnych przez firmy prywatne, m.in. poprzez organizowanie szkoleń dla wszystkich zainteresowanych podmiotów. Oznacza to potrzebę zwiększenia zatrudnienia w PAK co najmniej o 7 etatów. W 2026 r. planowany budżet wynagrodzeń wynosi 13 652 tys. oraz w zakresie składek ZUS 2 638 tys. zł. Stan zatrudnienia w Agencji na 31.12.2024 r. wyniósł 77 osób (74,7 etatów). Zgodnie z regulaminem wynagradzania w PAK, widełki wynagrodzeń na stanowiskach eksperckich to 13 000 – 17 000 zł brutto, co przekłada się na koszt pracodawcy od 15 714,40 zł do 24 176 zł. Przyjęta do obliczeń kwota 17 000 zł mieści się w pierwszym kwartalu tego zakresu, gdzie środek przedziału to 19 945,20 zł. W celu realizacji zadań wynikających z projektowanej ustawy Agencja wymaga wysoko specjalistycznych kompetencji (detekcja, technika satelitarna itp.). Agencja już obecnie boryka się z problemem pozyskania z rynku osób o takich kompetencjach i należy założyć, że oczekiwania w zakresie poziomu wynagrodzeń będą rosły. W związku z powyższym przyjęto: <table border="1" data-bbox="387 987 1350 1512"> <tr> <td>17 000 zł</td><td>stawka kalkulacyjna PAK na 2026 r. na 1 etat (w 2026 r. – zwiększenie o wskaźnik inflacji)</td></tr> <tr> <td>1 428 000 zł</td><td>wynagrodzenie brutto dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku</td></tr> <tr> <td>245 473, 20 zł</td><td>składki ZUS ponoszone przez pracodawcę dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku</td></tr> <tr> <td>14 280 zł</td><td>Składki na Fundusz Pracy dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku</td></tr> <tr> <td>20 706 zł</td><td>Składki na Fundusz Solidarnościowy dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku</td></tr> <tr> <td>41 883,80 zł</td><td>Dodatkowe wydatki związane z zatrudnieniem (m.in. ZFŚS, PPK) 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku</td></tr> <tr> <td></td><td></td></tr> <tr> <td>1 799 343 zł</td><td>Razem wydatki związane z 7 pracownikami na 12 mc (rok 2026)</td></tr> </table> Pracochłonność nowych zadań w PAK: Przyjmuje się, że zadania związane z dokumentacją postępowań administracyjnych wykonywane są przez pracowników zatrudnionych w urzędzie lub agencji państwowej na etacie, ze względu na wrażliwość prowadzonych spraw (dostęp do informacji o technologii itp.). Przewiduje się, że na potrzeby wydania zezwolenia na działalność kosmiczną i rejestracji w KROK dla ok. 5 obiektów kosmicznych rocznie. Szacuje się, że utrzymanie i zabezpieczenie platformy informatycznej na potrzeby wydawania zezwoleń na działalność kosmiczną i rejestru KROK wymaga zaangażowania: – 1 osoby (Informatyk) w pełnym wymiarze czasu pracy (Zadania: zapewnienie funkcjonowania infrastruktury IT, zapewnienie sprawności oprogramowania, zapewnienie dostępności i bezpieczeństwa strony www, administracja kontami użytkowników, bezpieczeństwo danych). Prowadzenie postępowań administracyjnych związanych z wydaniem zezwolenia na działalność – 3 osoby w pełnym wymiarze czasu pracy (Zadania: przyjmowanie wniosków o wydanie zezwolenia i rejestrację, analiza dokumentacji technicznej, prowadzenie korespondencji ws. dokumentacji wniosku, przygotowanie decyzji, czynności w przypadku wpływu odwołania od decyzji, obsługa KROK, komunikacja z ministrami wł. ds. gospodarki i spraw zagranicznych ws.	17 000 zł	stawka kalkulacyjna PAK na 2026 r. na 1 etat (w 2026 r. – zwiększenie o wskaźnik inflacji)	1 428 000 zł	wynagrodzenie brutto dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku	245 473, 20 zł	składki ZUS ponoszone przez pracodawcę dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku	14 280 zł	Składki na Fundusz Pracy dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku	20 706 zł	Składki na Fundusz Solidarnościowy dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku	41 883,80 zł	Dodatkowe wydatki związane z zatrudnieniem (m.in. ZFŚS, PPK) 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku			1 799 343 zł	Razem wydatki związane z 7 pracownikami na 12 mc (rok 2026)
17 000 zł	stawka kalkulacyjna PAK na 2026 r. na 1 etat (w 2026 r. – zwiększenie o wskaźnik inflacji)																
1 428 000 zł	wynagrodzenie brutto dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku																
245 473, 20 zł	składki ZUS ponoszone przez pracodawcę dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku																
14 280 zł	Składki na Fundusz Pracy dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku																
20 706 zł	Składki na Fundusz Solidarnościowy dla 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku																
41 883,80 zł	Dodatkowe wydatki związane z zatrudnieniem (m.in. ZFŚS, PPK) 7 pracowników na 12 miesięcy w 2026 roku																
1 799 343 zł	Razem wydatki związane z 7 pracownikami na 12 mc (rok 2026)																

rejestracji w ONZ, obsługa punktu kontaktowego, obsługa komisji ds. wypadków, czynności w postępowaniu egzekucyjnym). Wymagania dot. doświadczenia i wykształcenia osób obsługujących postępowania będą dotyczyć wiedzy technicznej zw. z technologią kosmiczną lub administracyjnej zw. prowadzeniem postępowań administracyjnych.

– 3 osoby w pełnym wymiarze czasu pracy (Zadania: prowadzenie prac operacyjnych związanych z monitorowaniem położenia orbitalnego obiektów w przestrzeni kosmicznej dla których wydano zezwolenie na działalność, prowadzenie baz danych dot. pozyskiwanych informacji o położeniu obiektów kosmicznych na podstawie ustawy, prowadzenie korespondencji z operatorami posiadającymi pozwolenie, wykrywanie i dokumentacja nieprawidłowości w wykonywaniu działalności kosmicznej na podstawie ustawy, ostrzeganie o potencjalnych zagrożeniach dla obiektów objętych zezwoleniem i powodowanych przez obiekty objętych zezwoleniem, produkcja materiałów informacyjnych dot. tych zagrożeń). Szacuje się występowanie od 5 do 10 potencjalnych zagrożeń kolizji miesięcznie dla szacowanej liczby 5 obiektów kosmicznych, w zależności od typu działalności objętej zezwoleniem. W 2024 r. odnotowano przez POLSA 146 raportów ReEntry nad terytorium Polski, odnotowano 2371 informacji o potencjalnej kolizji dla 6 polskich satelitów (obecnych w kosmosie w 2024) oraz, 6 o charakterze ostrzeżenia i 4 o charakterze Alarmu.

Polska Agencja Kosmiczna uczestnicząc w europejskim Partnerstwie EUSST www.eusst.eu, uczestniczy w opracowaniu dokumentacji dla 58 rekomendacji uniknięcia kolizji (dla 545 zarejestrowanych w EUSST satelitów) i 6 fragmentacji powodujących nowe chmury niezidentyfikowanych odłamków. Na podstawie oszacowania PAK, koszty utworzenia i prowadzenia KROK nie uwzględniają specjalistycznego wsparcia prawnego i ubezpieczenia, które może być konieczne.

2) W związku z utworzeniem KROK oraz systemu elektronicznego do przyjmowania wniosków w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej zakłada się następujące koszty:

Etap I – utworzenie KROK /tylko w roku utworzenia KROK/ – oszacowana wartość kosztów: - 900 tys. zł, w tym:

- a) ekspertyza – koncepcja zakresu prac: 200 tys. zł;
- b) utworzenie dedykowanej strony internetowej dla KROK 300 tys. zł (z interaktywnym formularzem zgłoszeniowym dla firm oraz bazą obiektów kosmicznych);
- c) utworzenie wydzielonej przestrzeni biurowej dla KROK, w tym archiwum dokumentacji z postępowań (w przypadku konieczności posługiwania się dokumentacją papierową) – adaptacja pomieszczeń: 200 tys. zł;
- d) zakup sprzętu i oprogramowania dla KROK (przynajmniej 3 stanowiska komputerowe, w tym I: wsparcie informatyczne rejestru, II: obsługa wniosków i wydawanie zezwoleń na działalność w przestrzeni kosmicznej, III – prowadzenie archiwum, dedykowana baza danych – 200 tys. zł).

Etap II – prowadzenie KROK – oszacowana wartość kosztów:
utrzymanie sprzętu i pomieszczeń: 150 tys. zł rocznie /75 tys. zł w roku 2026/.

Analogicznie szacuje się koszty utworzenia i prowadzenia systemu wydawania zezwoleń:

Etap I – utworzenie systemu /tylko w roku jego utworzenia / – oszacowana wartość kosztów: 800 tys. zł, w tym:

- a) ekspertyza – koncepcja zakresu prac: 200 tys. zł;
- b) utworzenie dedykowanej strony internetowej dla systemu 300 tys. zł (z interaktywnym formularzem zgłoszeniowym dla operatorów);
- c) utworzenie wydzielonej przestrzeni biurowej dla systemu, w tym archiwum dokumentacji z postępowań – adaptacja pomieszczeń: 100 tys. zł;
- d) zakup sprzętu i oprogramowania dla systemu (przynajmniej 3 stanowiska komputerowe, w tym I: wsparcie informatyczne rejestru, II: obsługa wniosków i wydawanie zezwoleń na działalność w przestrzeni kosmicznej, III – prowadzenie archiwum, dedykowana baza danych – 200 tys. zł).

Etap II – prowadzenie systemu wydawania zezwoleń – oszacowana wartość kosztów:
utrzymanie sprzętu i pomieszczeń: 150 tys. zł rocznie /75 tys. zł w roku 2026/.

3/ funkcjonowanie Komisji do spraw nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej zostało przez PAK oszacowane na kwotę ok. 750 tys. zł rocznie. Zakładając konieczność powołania komisji jednokrotnie w ciągu każdego roku /zero w roku 2025/, przyjęto następujące koszty: 200 tys. zł na ekspertyzę techniczną, 200 tys. zł na ekspertyzę

prawną, 3x50 tys. zł (łącznie z kosztami) na ekspertów technicznych, 150–200 tys. zł na akcje służb ratowniczych, porządkowych oraz zabezpieczenie terenu;

5/ pozostałe skutki finansowe projektowanej ustawy (wydatki) są na obecnym etapie, trudne do ścisłego określenia. Koszty ewentualnej szkody powstałej w wyniku wypadku podczas wyniesienia obiektu w przestrzeń kosmiczną lub odpowiedzialność cywilna ponoszona przez operatora obiektu zależą od rodzaju działalności kosmicznej, wielkości projektu kosmicznego i zastosowanych technologii. W efekcie, rozpiętość szacowanych kwot ewentualnych odszkodowań może być duża. Niemniej jednak odpowiedzialność ta wynika bezpośrednio z prawa międzynarodowego, dlatego nie jest kosztem projektowanej ustawy. Zaistnienie znaczącej szkody wyrządzonej przez obiekty kosmiczne nie jest częstym zjawiskiem. Jedynym dającym się odnotować zdarzeniem tego rodzaju było rozbicie się na terytorium Kanady satelity Cosmo 954 w 1978 r. Kanada domagała się od Związku Radzieckiego 6 mln dolarów odszkodowania. Ostatecznie oba państwa uzgodniły przekazanie przez rząd Związku Radzieckiego 3 mln dolarów kanadyjskich *ex gratia*. Większość danych potrzebnych do analizy kosztowej ewentualnej odpowiedzialności Rzeczypospolitej Polskiej jest tajemnicą przedsiębiorstw, a Polska nie posiada własnych doświadczeń w tym zakresie. Ryzyko ewentualnej odpowiedzialności państwa zostało przeniesione na ubezpieczyciela, w postaci umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, której stroną mają być podmioty wypuszczające obiekty kosmiczne, wpisywane do Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych. Wysokość sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkodę wyrządzoną przez wykonywanie działalności kosmicznej powinna odpowiadać rozmiarowi ryzyka związanego z konkretnym rodzajem działalności kosmicznej (wyniesienie obiektu kosmicznego, operacje na orbicie, deorbitacja, loty suborbitalne). Największe ryzyko związane jest z fazą wynoszenia obiektu kosmicznego, ale także i w tym przypadku konieczne będzie rozróżnienie z uwagi na parametry techniczne obiektu i pojazdu wynoszącego. Z posiadanych informacji wynika również, że maksymalna wysokość sumy gwarancyjnej ubezpieczenia dla fazy wynoszenia konwencjonalnych obiektów kosmicznych w innych ustawodawstwach wynosiła w ostatnich latach około 60 mln Euro (wysokość sumy gwarancyjnej dla operacji na orbicie w Królestwie Niderlandów ustalona na 20 mln. euro).

Zamiast podejścia opartego na stałej sumie ubezpieczenia, proponuje się zastosowanie coraz bardziej popularnego podejścia opartego na prawdopodobnej maksymalnej stracie (PML) – stosowanego w USA i Australii lub na modelowanym wymogu ubezpieczenia (MIR – *modelled insurance requirement*) – stosowanym w Wielkiej Brytanii, które pozwala na dostosowanie wysokości sumy gwarancyjnej do rzeczywistej wysokości ryzyka danej misji kosmicznej. Dzięki temu, wysokość kosztów ubezpieczenia może być bardziej przystępna dla operatorów (choć powoduje to konieczność modelowania ryzyka). Należy pamiętać, że istnieje szereg czynników, które wpływają na wysokość składek ubezpieczeniowych ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w tym przede wszystkim poziom ryzyka i zakres ochrony ubezpieczeniowej (w tym to, czy stosuje się nadwyżkę, czy stosuje się wyłączenia, itp.) oraz warunki panujące na rynku ubezpieczeniowym. Rynek ubezpieczeń kosmicznych jest rynkiem podlegającym zmianom, nieraz bardzo dynamicznym, na które wpływa nawet jedno roszczenie o bardzo dużej wysokości (może to wpłynąć na dostępność i koszt ubezpieczenia). W ostatnich latach składka ubezpieczeniowa w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej związanym z działalnością kosmiczną kształtowała się na poziomie 0.1% sumy gwarancyjnej.

Jeżeli szkoda została wyrządzona przez obiekt kosmiczny, dla którego RP jest państwem wypuszczającym, RP po zapłaceniu odszkodowania państwu trzeciemu, może dochodzić zwrotu poniesionych kosztów do wysokości sumy ubezpieczeniowej. Pozostałą kwotę pokrywa Skarb Państwa, z zastrzeżeniem, iż jeśli szkoda nastąpiła z winy lub rażącego niedbalstwa operatora prywatnego, Skarb Państwa może dochodzić regresu zwrotu pozostałych poniesionych kosztów. W przypadku konieczności zapłaty przez Rzeczpospolitą Polską odszkodowania na podstawie rokowań dyplomatycznych, o których mowa w art. IX Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 29 marca 1972 r., albo decyzji, o której mowa w art. XIX Konwencji, w związku ze szkodą wyrządzoną przez obiekt kosmiczny, koszty związane z zapłatą odszkodowania pokrywa minister właściwy do spraw gospodarki ze środków budżetu państwa. Instytucja obowiązkowego ubezpieczenia została zastosowana w ustawie w celu ochrony interesów Państwa, gwarantującego wypłatę odszkodowania w pierwszej kolejności oraz w celu ochrony podmiotów prowadzących działalność kosmiczną przed ewentualnym bankructwem spowodowanym koniecznością poniesienia odpowiedzialności za szkodę.

Dochody:

	Zakłada się, że w najbliższych latach, średnio 5 razy na rok (1 raz w roku „0”) mogą wystąpić łącznie następujące zdarzenia: 1) wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności; 2) zmiana zezwolenia na wykonywanie przez operatora działalności kosmicznej; 3) nałożenie kary na prowadzenie działalności kosmicznej bez zezwolenia lub niezgodnie z przepisami prawa. Wydanie zezwolenia bądź jego zmiana będą poprzedzone procedurą administracyjną, w trakcie której będzie weryfikowana sytuacja ekonomiczno-finansowa wnioskodawcy, jego potencjał do realizacji misji oraz spełnienia warunków bezpiecznej działalności kosmicznej, a także szereg innych okoliczności wymagających wiedzy eksperckiej z różnych dziedzin. W związku z tym racjonalnym wnioskiem jest, że będzie ona wymagała zaangażowania osobowego i finansowego ze strony Agencji, w związku z czym opłata za wydanie zezwolenia jest racjonalna i zasadna. Przyjmując na 2026 r. kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z marca tego roku na 9055,92 zł oraz przewidywany wskaźnik inflacji przewiduje się dochód z tego tytułu w 2026 r. na poziomie ok. 70,5 tys. zł, PAK prognozuje do 5 postępowań w przedmiocie wpisu obiektu kosmicznego do KROK (1 raz w roku „0”). Przyjmując wcześniejsze założenia, dochód z tego tytułu w 2026 r. powinien znaleźć się na poziomie ok. 9,4 tys. zł, Jeśli chodzi o skalę prognozowanych czynności PAK związanych z kontrolą wykonywania działalności kosmicznej oraz prowadzeniem Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych, najistotniejszą kwestią będzie dokonywanie przez POLSA oceny systemów i procedur wnioskodawcy. Co do oszacowania skali prognozowanych czynności Agencji z prowadzeniem Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych, to w pierwszej kolejności należy wskazać na czynności utworzenia rejestru oraz zapewnienia jego funkcjonowania jako systemu teleinformatycznego. W następnej kolejności niezbędne jest zapewnienie prowadzenia postępowań w sprawie wpisu do rejestru lub zmiany wpisu w rejestrze. Czynnością powiązaną będzie przygotowanie zgłoszenia obiektu kosmicznego do Rejestru Obiektów Wystrzelonych w Przestrzeń Kosmiczną ONZ. POLSA powinna przekazać go w formie papierowej i elektronicznej, za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych, do Stałego Przedstawicielstwa RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych w Wiedniu. Uwzględniając projektowane ustawowe widełki kar administracyjnych przyjęto założenie, że wystąpienie w danym roku wszystkich ww. zdarzeń może skutkować uzyskaniem przychodów przez PAK na poziomie nie przekraczającym łącznie 500 000 zł rocznie. Biorąc pod uwagę uproszczone założenia i niepewny charakter tych dochodów, oraz kierując się względami ostrożnościowymi, szacunki dochodów z kar zostały przedstawione w sposób opisowy, bez uwzględniania w postaci liczbowej w powyższej tabeli dotyczącej skutków dla sektora finansów. Wydanie zezwolenia będzie poprzedzone procedurą administracyjną, w trakcie której będzie weryfikowana sytuacja ekonomiczno-finansowa wnioskodawcy, jego potencjał do realizacji misji oraz spełnienia warunków bezpiecznej działalności kosmicznej, a także szereg innych okoliczności wymagających wiedzy eksperckiej z różnych dziedzin. W związku z tym racjonalnym wnioskiem jest, że będzie ona wymagała zaangażowania osobowego i finansowego ze strony Agencji, w związku z czym opłata za wydanie zezwolenia jest racjonalna i zasadna. Koszty, które wystąpią po stronie podmiotów wskazanych w pkt 4 OSR (w wierszach od 2 do 9 – z wyłączeniem PAK, który wskazano w wierszu 1), wynikające z zadań związanych z realizacją przepisów ustawy, będą ponoszone w ramach przyznawanych limitów w ramach ich części budżetowych, bez możliwości ubiegania się o dodatkowe środki na zadania wynikające z przedmiotowej ustawy.
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-

W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	– zwiększenie pewności prawnej co do warunków wykonywania działalności kosmicznej w Polsce; – nowe obowiązki administracyjno-prawne w przypadku zamiaru wyniesienia obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną (obowiązek uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, obowiązek rejestracji obiektu kosmicznego w KROK, obowiązek poddania się czynnościom podejmowanym przez PAK w ramach nadzoru nad działalnością kosmiczną; – nowe obowiązki finansowe – obowiązek posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej; – potencjalne ryzyko odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny; – usprawnienie niektórych postępowań i czynności organów administracji publicznej w związku z możliwością wykorzystywania w nich w większym stopniu danych satelitarnych (np. w postępowaniach z zakresu zagospodarowania przestrzennego i Prawa budowlanego, upraw rolnych, gospodarki wolnej i leśnej, zarządzania kryzysowego); – zwiększenie bezpieczeństwa w związku z wprowadzeniem procedury postępowania w przypadku upadku na terytorium RP rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym oraz realizacją przez PAK zadań w ramach Narodowego Systemu Bezpieczeństwa Kosmicznego;
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	– zwiększenie pewności prawnej co do warunków wykonywania działalności kosmicznej w Polsce; – nowe obowiązki administracyjno-prawne w przypadku zamiaru wyniesienia obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną (obowiązek uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, obowiązek rejestracji obiektu kosmicznego w KROK, obowiązek poddania się czynnościom podejmowanym przez Prezesa PAK w ramach kontroli wykonywania działalności kosmicznej; – nowe obowiązki finansowe – obowiązek posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej; – potencjalne ryzyko odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny; – zwiększenie bezpieczeństwa w związku z wprowadzeniem procedury postępowania w przypadku upadku na terytorium RP rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym oraz realizacją przez PAK zadań w ramach Narodowego Systemu Bezpieczeństwa Kosmicznego; – usprawnienie niektórych postępowań i czynności organów administracji publicznej w związku z możliwością wykorzystywania w nich w większym stopniu danych satelitarnych (np. w postępowaniach z zakresu zagospodarowania przestrzennego i Prawa budowlanego, upraw rolnych, gospodarki wolnej i leśnej, zarządzania kryzysowego);
	Rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, osoby starsze i niepełnosprawne	– konieczność określonego postępowania w przypadku znalezienia szczątków obiektu kosmicznego; – zwiększenie bezpieczeństwa w związku z wprowadzeniem procedury postępowania w przypadku upadku na terytorium RP rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym oraz realizacją przez PAK zadań w ramach Narodowego Systemu Bezpieczeństwa Kosmicznego; – usprawnienie niektórych postępowań i czynności organów administracji publicznej w związku z możliwością wykorzystywania w nich w większym stopniu danych satelitarnych (np. w postępowaniach z zakresu zagospodarowania przestrzennego i Prawa budowlanego, upraw rolnych, gospodarki wolnej i leśnej, zarządzania kryzysowego);
Niemierzalne	przedsiębiorcy	
	Obywatele, organizacje	
	Gospodarka	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Projekt zakłada nowe obowiązki administracyjno-prawne dla: 1) podmiotów, które zamierzają wykonywać działalność kosmiczną (osoby prawne, jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną lub jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane): obowiązek uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej (z wyjątkiem jednostek organizacyjnych podległych MON lub przez niego nadzorowanych), obowiązek rejestracji obiektu kosmicznego w KROK, obowiązek poddania się czynnościom podejmowanym odpowiednio przez Prezesa PAK albo Ministra Obrony Narodowej w ramach kontroli wykonywania działalności kosmicznej). Zakłada się, że postępowanie administracyjne w przedmiocie udzielenia zgody na wykonywanie działalności kosmicznej, w tym wyniesienie obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną, będzie dopuszczało wniesienie wniosku w drodze elektronicznej. Ponadto KROK będzie prowadzony w systemie teleinformatycznym. Wniosek w przedmiocie udzielenia zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, a także wpisu do KROK będzie mógł być złożony także drogą elektroniczną; 2) PAK w związku z prowadzeniem postępowań w przedmiocie udzielenia zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, nakładania finansowych kar administracyjnych, kontroli wykonywania działalności kosmicznej, prowadzeniem KROK, obsługi Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej, realizacji zadań związanych z administrowaniem danymi satelitarnymi, a także promowania wykorzystania danych satelitarnych przez firmy prywatne, m.in. poprzez organizowanie szkoleń dla wszystkich zainteresowanych podmiotów; 3) ministra właściwego do spraw gospodarki – w związku z wykonywaniem zadań organu wyższego stopnia w stosunku do Prezesa PAK w sprawach udzielania, odmowy udzielania, zmiany, cofnięcia, zawieszenia, a także przeniesienia zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej; 4) sądów administracyjnych lub Naczelnego Sądu Administracyjnego – w związku z prowadzeniem postępowań sądowo-administracyjnych ze skarg na rozstrzygnięcia wydane w postępowaniach w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej; 5) sądów powszechnych – w związku z rozpatrywaniem spraw spornych z zakresu roszczeń regresowych; 6) Ministra Spraw Zagranicznych – w związku z realizacją obowiązku informowania Sekretarza Generalnego ONZ o utworzeniu KROK, podjęcia właściwych działań dyplomatycznych w przypadku wystąpienia zdarzenia poza granicami RP z udziałem podmiotu wykonującego działalność kosmiczną na podstawie tej ustawy, np. w przypadku ewentualnych roszczeń odszkodowawczych kierowanych do RP, obowiązek podjęcia właściwych działań dyplomatycznych w razie upadku na terytorium RP śmiecia kosmicznego, w szczególności w postępowaniu dotyczącym dochodzenia ewentualnego odszkodowania; 7) Ministra Obrony Narodowej – w związku z wykonywaniem zadań organu właściwego w sprawach działalności kosmicznej wykonywanej przez jednostki podległe MON lub przez niego nadzorowane, a także w związku z przedstawianiem opinii w postępowaniach w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej; 8) ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw transportu, a także innych organów administracji rządowej (ze względu na ważny interes państwa) – w związku z przedstawianiem opinii w postępowaniach w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej; 9) Policji – w związku z udziałem i dokonywaniem właściwych czynności/prowadzeniem postępowań w przypadku powiadomienia o znalezieniu rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym;		

10) Prokuratury – w związku z prowadzenie właściwych postępowań w przypadku upadku na terytorium RP rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym; 11) zakładów ubezpieczeń – w związku z udzielaniem ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej dla operatorów wykonujących działalność kosmiczną.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie projektowanych przepisów wpłynie korzystnie na rozwój przedsiębiorstw i rynek pracy. Założeniem jest, aby projektowana regulacja stanowiła „enabler”, tj. bezpieczne ramy prawne sprzyjające rozwojowi inwestycji w sektorze kosmicznym, które będą odzwierciedlały nie tylko obowiązki, ale także i prawa uczestników tego sektora. Bezpieczne ramy prawne wykonywania działalności kosmicznej będą sprzyjać tworzeniu nowych podmiotów sektora kosmicznego, a zatem także nowych miejsc pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne ☐ lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☒ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Sądy powszechne i administracyjne mogą prowadzić nowe postępowania w zakresie odpowiednio rozpatrywania spraw spornych z zakresu roszczeń regresowych oraz rozpatrywania spraw ze skarg na rozstrzygnięcia wydane w postępowaniu w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej. KROK będzie prowadzony w systemie teleinformatycznym.	
12. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planowane wejście w życie projektowanej ustawy – po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.		
13. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Pierwsza ewaluacja funkcjonowania przepisów ustawy o działalności kosmicznej zostanie przeprowadzona po jednym pełnym roku kalendarzowym ich obowiązywania (o ile wystąpią minimum 4 wnioski o wydanie zezwolenia). Wynika to z długoterminowego charakteru projektów kosmicznych, co może skutkować zbyt małą liczbą przypadków pozwalających na rzetelną ocenę funkcjonowania projektowanej ustawy. Efekty regulacji będą opisywane w rocznym Sprawozdaniu z działalności PAK, do opracowania którego Agencja jest zobowiązana na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej. Wśród badanych mierników będą analizowane m.in.: 1) rzeczywisty czas potrzebny do uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej obiektu od momentu złożenia kompletnego wniosku; 2) liczba wydanych zezwoleń; 3) liczba odwołań od wydanych decyzji administracyjnych.		
14. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
1) Analiza SWOT dla polskiego sektora kosmicznego; 2) „Katalog podmiotów sektora kosmicznego”, Polska Agencja Kosmiczna. https://polsa.gov.pl/o-katalogu; 3) „Ocena stanu rozwoju badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej – Raport za 2021 r.”, Polska Agencja Kosmiczna, Gdańsk, 2022 r. https://polsa.gov.pl/wp-content/uploads/2022/04/2022-03-31-Raport-ocena-stanu-rozwoju-badan-i-uzytkowania-przestrzeni-kosmicznej-w-2021.pdf; 4) „Raport o stanie sektora ubezpieczeń po III kwartałach 2020 roku”, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, 2021 r. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Raport_sektor_ubezpieczen_III_kw_2020_72458.pdf.		

ANALIZA SWOT DLA POLSKIEGO SEKTORA KOSMICZNEGO

Mocne strony	Słabe strony
Dynamika, elastyczność i potencjał innowacyjny polskich przedsiębiorstw, w szczególności MŚP.	Brak przedsiębiorstw z wieloletnim doświadczeniem (ang. <i>flight heritage</i>) w segmencie <i>upstream</i> .
Doświadczenie na poziomie światowym w kilku kluczowych dziedzinach, takich jak m.in. IT, w tym przetwarzanie danych wielkoskalowych (ang. <i>big data</i>), robotyka, mechanika, elektronika, optoelektronika (w tym detektory podczerwieni) astronomia, napędy satelitarne, technologie małych rakiet.	Relatywnie niski poziom inwestycji ze strony Państwa w działalność kosmiczną skutkujący wolno rosnącym zainteresowaniem dużych firm (zarówno w kontekście podjęcia roli integratora w <i>upstream</i> , jak i możliwości poważnych inwestycji i silnego marketingu w <i>downstream</i>).
Bogate doświadczenie instytucji sfery nauki i szkolnictwa wyższego w realizacji projektów kosmicznych.	Niewielki poziom krajowych inwestycji w infrastrukturę laboratoryjno-testową przeznaczoną dla środowiska kosmicznego oraz infrastrukturę naziemną, niezbędną do wdrażania rozwiązań opartych o dane satelitarne.
Istniejący potencjał instytutów B+R+I nad opracowywaniem rozwiązań technologicznych i innowacyjnych w zakresie robotyki, automatyzacji i rozwiązań kosmicznych.	Braki w części technologii kluczowych. Początkowa faza rozwoju sektora powoduje, że część istotnych technologii nie została w naszym kraju opracowana, co wymusza poszukiwanie się partnerami zagranicznymi, którzy nie wyrażają dużego zainteresowania transferem swoich kluczowych technologii do Polski z powodu braku perspektyw rozwoju biznesu.
Dobra pozycja konkurencyjna polskich podmiotów wynikająca z niższych kosztów pracy oraz zdolności do optymalizacji kosztowej projektów.	
Wysoka jakość kształcenia w polskich szkołach wyższych w obszarze nauk technicznych, w szczególności mechaniki,	

elektroniki oraz technologii telekomunikacyjnych i informatycznych (ICT).

Stabilność i wielkość polskiej gospodarki oraz ambicje krajowych podmiotów rynku kosmicznego w Polsce, będące zachętą do inwestycji zagranicznych o największym potencjale innowacyjnym.

Brak wystarczająco licznej wyspecjalizowanej kadry. Sektor jest na tyle młody, że nie zdążyła się wykształcić odpowiednio liczna grupa specjalistów mogących prowadzić duże projekty w obszarze *upstream*.

Szanse	Zagrożenia
Rodzimny rynek kosmiczny w Polsce jako jeden z najbardziej innowacyjnych sektorów, silny inkubator nowych technologii i docelowo dodatkowy impuls dla rozwoju polskiej gospodarki.	Wysokie bariery wejścia w sektor kosmiczny w szczególności <i>upstream</i> , wynikające m.in. z braku doświadczenia, odpowiednio wykwalifikowanej kadry, produktów, infrastruktury i braku rynku krajowego oraz z istnienia ugruntowanych więzi kooperacyjnych pomiędzy integratorami systemów i mniejszymi firmami europejskimi, w tym MŚP.
Rozwój nowych obszarów aktywności kosmicznej, w tym New Space oraz nowych technologii wykorzystywanych w działalności kosmicznej, pozwalających na wzrost w dopiero tworzących się niszach, m. in. nowe technologie przetwarzania danych wielkoskalowych, rozwój technologii chmurowych deorbitacja satelitów, ekologiczne technologie satelitarne, technologie przyrostowe (3D).	Ekspansja na krajowy rynek zagranicznych przedsiębiorstw, które stanowią konkurencję polskich podmiotów w ramach programów ESA i innych programów sektorowych.
Duży potencjalny popyt ze strony użytkownika instytucjonalnego w tym przez administrację publiczną wszystkich szczebli.	Niskie zainteresowanie administracji publicznej wykorzystaniem produktów uzyskanych dzięki technologiom satelitarnym na zasadach komercyjnych (ograniczony popyt). Brak wystarczającej liczby zorganizowanych działań szkoleniowych i promujących techniki satelitarne wśród odbiorców instytucjonalnych.
Obecność na krajowym rynku zagranicznych przedsiębiorstw, które dysponują znacznie większym	

doświadczeniem i dokonały już amortyzacji istotnej części swoich inwestycji infrastrukturalnych i w *know-how*.

Możliwość nawiązania szerokiej współpracy z sektorem obronnym wynikająca z dużego zapotrzebowania wojska na technologie kosmiczne i wykorzystanie danych satelitarnych w obszarze bezpieczeństwa i obronności.

Potencjalne nowe możliwości wynikające ze zmian w europejskiej polityce kosmicznej (m.in. nacisk na komercyjne wykorzystywanie danych satelitarnych w różnych obszarach) oraz te wynikające z Nowej strategii przemysłowej dla Europy, w szczególności w związku z wprowadzeniem Europejskiego Funduszu Obronnego i dążeniem do osiągnięcia synergii między przemysłem cywilnym, obronnym oraz kosmicznym. Uruchomienie nowej perspektywy finansowej UE wraz z przewidywanym wzrostem.

Szerokie możliwości rozwoju współpracy bilateralnej pomiędzy Polską i wybranymi krajami europejskimi i pozaeuropejskimi w niektórych obszarach, w tym związanych z nauką, ochroną środowiska, bezpieczeństwem i obronnością.

Tendencja do rozproszenia rynku i budowania powiązań kooperacyjnych na poziomie europejskim i globalnym, pozwalająca na wchodzenie nowych podmiotów w łańcuchy dostaw sektora, co

Ograniczony rynek wewnętrzny w sektorze *upstream i middlestream* (mniej w *downstream*), co skutkuje ograniczeniem inwestycji wewnętrznych, koniecznością walki o klienta na rynku światowym oraz odpływem (i tak już nielicznych) polskich specjalistów za granicę.

Wzrost liczby sztucznych obiektów kosmicznych, skutkujący wzrostem zagrożenia kolizjami sztucznych obiektów kosmicznych. Wzrost liczby startów rakiet nośnych, skutkujący zwiększeniem zagrożenia upadku ich szczątków na powierzchnię Ziemi. Brak informacji o materiałach użytych do produkcji satelitów i rakiet skutkujący brakiem możliwości przewidywania skutków *re-entry*.

przełoży się na rosnącą zdolność polskich podmiotów do działań eksportowych oraz wysoki wzrost rentowności inwestycji po przejściu bariery wejścia w rynek europejski.

RAPORT Z KONSULTACJI
do projektu ustawy o działalności kosmicznej (UD20)

I. Informacje ogólne.

Projektowana ustawa jest pierwszą regulacją działalności kosmicznej w polskim porządku prawnym. Jej celem jest m. in.:

- 1) realizacja założeń przewidzianych w Polskiej Strategii Kosmicznej, przyjętej przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 26 stycznia 2017 r.¹, w której założono m.in., że sektor kosmiczny jest jedną z branż, która może przyczynić się do rozwoju polskiej gospodarki, opartego w większym stopniu na wiedzy, innowacjach i postępie technologicznym niż na niskich kosztach produkcji;
- 2) uregulowanie zasad wykonywania działalności kosmicznej, w tym uregulowanie odpowiedzialności za szkodę spowodowaną przez obiekt kosmiczny, w zakresie, w jakim kwestia ta nie jest uregulowana postanowieniami umów międzynarodowych;
- 3) wykonanie międzynarodowych zobowiązań spoczywających na Rzeczypospolitej Polskiej (RP) w zakresie ustanowienia krajowego rejestru obiektów kosmicznych, upoważniania do wykonywania działalności kosmicznej oraz zapewnienia skutecznego i stałego nadzoru na działalnością kosmiczną;
- 4) wprowadzenie instrumentów zwiększających usprawnienie funkcjonowania administracji publicznej oraz gospodarki poprzez zwiększenie wykorzystania danych satelitarnych przez podmioty publiczne i prywatne. Ustawa ustanowi krajowego administratora danych satelitarnych, który będzie m.in. zobowiązany do promowania korzystania z danych satelitarnych.

Projekt ustawy o działalności kosmicznej jest też jedną z reform w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (dalej: KPO), tj.: reformą A.2.6. – „Rozbudowa krajowego systemu serwisów monitoringowych, produktów, narzędzi analitycznych i usług i towarzyszącej infrastruktury wykorzystujących dane satelitarne” (kamień milowy A7L).

II. Przebieg konsultacji publicznych.

Projekt został przekazany do konsultacji publicznych w dniu 14 maja 2025 r. następującym podmiotom:

1. Związek Pracodawców Sektora Kosmicznego;
2. Stowarzyszenie Polskich Profesjonalistów Sektora Kosmicznego;
3. Klaster Technologii Kosmicznych;
4. Komitet Badań Kosmicznych i Satelitarnych Polskiej Akademii Nauk;
5. Akademia Leona Koźmińskiego, Centrum Studiów Kosmicznych;
6. Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji;
7. Polska Izba Gospodarcza Zaawansowanych Technologii;
8. Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji;
9. Krajowa Izba Gospodarcza.

¹ Uchwała nr 6 Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie przyjęcia Polskiej Strategii Kosmicznej (M.P. poz. 203).

Spośród ww. podmiotów oraz podmiotów, którym ww. podmioty przekazały projekt, w wyznaczonym terminie 14 dni, stanowisko zajęły:

- Centrum Studiów Kosmicznych Akademia L.Koźmińskiego – zgłoszono 14 uwag, w tym 8 z nich uwzględniono, a 6 nie uwzględniono. Minister Finansów i Gospodarki (MFiG) swoje stanowisko przedstawił zgłaszającemu uwagi; stanowisko znajduje się w tabeli uwag zamieszczonej na BIP RCL w zakładce Konsultacje Publiczne;
- Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji – zgłoszono 13 uwag, w tym dwie uznano za niezasadne ponieważ projekt odzwierciedla złożone postulaty, 1 uwzględniono, 10 nie uwzględniono. MFiG swoje stanowisko przedstawił zgłaszającemu uwagi; stanowisko znajduje się w tabeli uwag zamieszczonej na BIP RCL w zakładce Konsultacje Publiczne;
- Stowarzyszenie Polskich Profesjonalistów Sektora Kosmicznego - Polish Space Professionals Association (PSPA) – zgłoszono 28 uwag, w tym 3 uwzględniono częściowo, 12 uwzględniono w całości i 13 nie uwzględniono. MFiG swoje stanowisko przedstawił zgłaszającemu uwagę; stanowisko znajduje się w tabeli uwag zamieszczonej na BIP RCL w zakładce Konsultacje Publiczne;
- Związek Pracodawców Sektora Kosmicznego (ZPSK) - zgłoszono 17 uwag w tym: 8 uwzględniono, 1 uwzględniono częściowo, 8 nie uwzględniono. MFiG swoje stanowisko przedstawił zgłaszającemu uwagę; stanowisko znajduje się w tabeli uwag zamieszczonej na BIP RCL w zakładce Konsultacje Publiczne;
- CloudFerro S.A. zgłoszono 1 ogólne stanowisko wyrażające opinię pozytywną o projekcie oraz 1 uwagę, która uwzględniono. MFiG swoje stanowisko przedstawił zgłaszającemu uwagę; stanowisko znajduje się w tabeli uwag zamieszczonej na BIP RCL w zakładce Konsultacje Publiczne;
- Creotech Instruments S.A. - zgłoszono 38 uwag, 1 uznano za nieaktualną, ponieważ zrezygnowano z przepisu upoważniającego do wydania rozporządzenia, 8 uwzględniono, 29 nie uwzględniono. MFiG swoje stanowisko przedstawił zgłaszającemu uwagę; stanowisko znajduje się w tabeli uwag zamieszczonej na BIP RCL w zakładce Konsultacje Publiczne;
- Polskie Towarzystwo Astronautyczne - zgłoszono 3 uwagi, 1 uznano za nieaktualną, ponieważ zrezygnowano z przepisu upoważniającego do wydania rozporządzenia, 1 uwzględniono, 1 nie uwzględniono. MFiG swoje stanowisko przedstawił uznaną za niezasadną; stanowisko znajduje się w tabeli uwag zamieszczonej na BIP RCL w zakładce Konsultacje Publiczne;
- Sybilla Technologies Sp. z o.o. - zgłoszono 15 uwag, 1 uznano za nieaktualną, ponieważ zrezygnowano z przepisu upoważniającego do wydania rozporządzenia, 5 uwzględniono, 9 nie uwzględniono. MFiG swoje stanowisko przedstawił uznaną za niezasadną; stanowisko znajduje się w tabeli uwag zamieszczonej na BIP RCL w zakładce Konsultacje Publiczne;

Po upływie wyznaczonego terminu stanowiska przekazały ponadto dwa podmioty:

- 18 czerwca 2025 Starlink Poland Sp. z o.o. – zgłoszono 2 uwagi, 1 uwzględniono, 1 nie uwzględniono. MFiG swoje stanowisko przedstawił uznaną za niezasadną; stanowisko znajduje się w tabeli uwag zamieszczonej na BIP RCL w zakładce Konsultacje Publiczne;
- 15 sierpnia 2025 r. Pan Piotr Parkita – zgłoszono 4 uwagi, 2 uwzględniono, 2 nie uwzględniono. MFiG swoje stanowisko przedstawił uznaną za niezasadną; stanowisko znajduje się w tabeli uwag zamieszczonej na BIP RCL w zakładce Konsultacje Publiczne;

Pozostałe podmioty i organizacje przedsiębiorców nie zajęły stanowiska, tym samym żaden z tych podmiotów nie zgłosił uwag do projektu ustawy.

Do wszystkich stanowisk wyrażonych w konsultacjach publicznych Minister Finansów i Gospodarki odniósł się pismem z dnia 15 września 2025 r.

III. Przebieg opiniowania.

Projekt został także przekazany do zaopiniowania następującym organom i instytucjom państwowym, takim jak:

1. Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej;
2. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
3. Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej;
4. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
5. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego;
6. Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego;
7. Polska Agencja Żeglugi Powietrznej;
8. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców;
9. Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej;
10. Prezes Urzędu Patentowego RP;
11. Prezes Głównego Urzędu Miar;
12. Polska Izba Ubezpieczeń;
13. Business Centre Club;
14. Konfederacja Lewiatan[;
15. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
16. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców;
17. Związek Rzemiosła Polskiego;
18. Forum Związków Zawodowych;
19. NSZZ Solidarność;
20. Rada Dialogi Społecznego;
21. Uniwersytet Warszawski, Wydział Prawa i Administracji, Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego, Centrum Prawa Kosmicznego im. Manfreda Lachsa;
22. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Prawa i Administracji, Laboratorium Prawnohandlowych Aspektów Nowych Technologii i Eksploracji Kosmosu;
23. Akademia Sztuki Wojennej, Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego;
24. Akademia Górniczo - Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Centrum Technologii Kosmicznych.

W ramach opiniowania dla wszystkich wyżej wymienionych podmiotów termin na zajęcie stanowiska wyznaczono na 14 dni, z wyłączeniem Rady Dialogu Społecznego, dla której termin wyznaczono na 21 dni.

17 podmiotów wyraziło opinie w tym 5, do których nie skierowano projektu do zaopiniowania:

1. Przewodniczący Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów;
2. Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa;
3. Porozumienie Zielonogórskie Federacja Pracodawców Ochrony Zdrowia;
4. Państwowy Instytut Badawczy–Instytut Łączności;
5. Prezes Agencji Rozwoju Przemysłu; Porozumienie Zielonogórskie Federacja Pracodawców Ochrony Zdrowia.

3 podmioty zajęły stanowisko, iż nie zgłaszają uwag do projektu: Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Prezes Urzędu Patentowego RP oraz Porozumienie Zielonogórskie Federacja Pracodawców Ochrony Zdrowia).

14 podmiotów zajęło stanowiska, w których zgłosiło uwagi:

1. Przewodniczący Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów;
2. Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej[;
3. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
4. Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego;
5. Polska Agencja Żeglugi Powietrznej;
6. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców;
7. Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej;
8. Prezes Głównego Urzędu Miar;
9. Uniwersytet Warszawski, Wydział Prawa i Administracji, Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego, Centrum Prawa Kosmicznego im. Manfreda Lachsa;
10. Akademia Sztuki Wojennej, Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego;
11. Akademia Górniczo - Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Centrum Technologii Kosmicznych;
12. Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa;
13. Państwowy Instytut Badawczy–Instytut Łączności;
14. Prezes Agencji Rozwoju Przemysłu;
15. Polska Izba Ubezpieczeń.

Szczegółowe zestawienie i omówienie wszystkich uwag i stanowisk (uwzględnionych oraz nieuwzględnionych) zgłoszonych w ramach opiniowania i konsultacji publicznych zostało przedstawione w Tabeli – „Załącznik do Raportu z Konsultacji”, zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 51 Regulaminu pracy Rady Ministrów.

Uwagi zgłoszone w ramach opiniowania przez ww. 15 podmiotów, które nie zostały uwzględnione zostały ujęte w odrębnym zestawieniu w formie Tabeli – Zestawienie nieuwzględnionych uwag zgłoszonych w ramach opiniowania”, zgodnie z wytycznymi zawartymi § 50 ust. 3 Regulaminu pracy Rady Ministrów.

IV. Opinia Ministra Spraw Zagranicznych

W ocenie MFiG projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej, w związku z czym nie wystąpiono w trybie § 42 ust. 4 Regulaminu pracy Rady Ministrów do ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej o opinię co do zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej. Ponadto minister właściwy do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej nie przedstawił opinii z własnej inicjatywy (§ 42 ust. 6 Regulaminu Rady Ministrów).

V. Podmioty, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 Regulaminu pracy Rady Ministrów, projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji pod numerem z wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów UD20. Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem w trybie ww. ustawy.

**ZAŁĄCZNIK
DO RAPORTU Z KONSULTACJI**

ZESTAWIENIE UWAG ZGŁOSZONYCH W RAMACH OPINIOWANIA I KONSULTACJI PUBLICZNYCH DO PROJEKTU USTAWY O DZIAŁANOŚCI KOSMICZNEJ UD20						
LP.	PODMIOT ZGŁASZAJĄCY UWAGĘ	PRZEPIS, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA	UWAGA	UZASADNIENIE UWAGI	PROPOZYCJA ROZWIĄZANIA, W TYM PROPOZYCJA REDAKCJI PRZEPISU	STANOWISKO MFiG
1.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Ogólne stanowisko	Ogólna charakterystyka projektu	[Ogólna charakterystyka treści Projektu] Projekt przewiduje ustanowienie po raz pierwszy w polskim porządku prawnym ogólnych ram prawnych dla wykonywania działalności kosmicznej. Projekt zawiera w szczególności przepisy określające zasady wykonywania działalności kosmicznej, w tym zezwolenia na działalność kosmiczną, zasady odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny, zasady i tryb kontroli działalności kosmicznej, sposób prowadzenia Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych, zasady odpowiedzialności za naruszenie przepisów przyszłej ustawy, w tym kary pieniężne, a także sposób wyjaśniania zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej. Projekt liczy sobie 59 artykułów zgrupowanych w 10 rozdziałach		Ogólna charakterystyka- nie wymaga stanowiska MRiT
2.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Ogólne stanowisko	Ogólna ocena Projektu	Rada Legislacyjna pozytywnie opiniuje Projekt i opowiada się za prowadzeniem nad nim dalszych prac prawodawczych zmierzających do jego udoskonalenia. Zdaniem Rady Legislacyjnej, na pozytywną ocenę zasługuje sama już rządowa inicjatywa uregulowania w Polsce działalności kosmicznej; inicjatywa ta nie jest zresztą nowa, gdyż została ona oficjalnie podjęta na szczeblu rządowym już w roku 2017. Opracowanie i przedstawienie przez polski Rząd projektu ustawy normującej działalność kosmiczną nie jest bynajmniej działaniem na wyrost, lecz ma swoje głębokie merytoryczne uzasadnienie w występujących w Polsce potrzebach gospodarczych, społecznych i cywilizacyjnych, a także ma to swoją podstawę w istniejącym w Polsce w tym zakresie potencjale intelektualno-naukowym, ludzkim i		Ogólna charakterystyka projektu – MRiT dziękuje za ogólnie pozytywną opinię

				technicznym. W Polsce od stuleci prowadzone są badania naukowe dotyczące kosmosu, zaś od kilku dziesięcioleci również badania dotyczące eksploracji kosmosu. W naszym kraju istnieją instytucje, które prowadzą zarówno badania naukowe i prace rozwojowe w tym obszarze, jak też uczestniczą w realizacji konkretnych projektów o wymiarze praktycznym, w tym w ramach szerokiej współpracy międzynarodowej. Ponadto szereg podmiotów w Polsce (np. instytutów badawczo-rozwojowych oraz prywatnych przedsiębiorców) jest zaangażowanych w opracowywanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych stosowanych przy badaniu i eksploracji kosmosu (np. w zakresie robotyki, automatyzacji, napędów satelitarnych, technologii małych rakiet). Od roku 2015 istnieje utworzona na podstawie ustawy Polska Agencja Kosmiczna, która realizuje zadania publiczne w zakresie wspierania przemysłu kosmicznego, badań, użytkowania przestrzeni kosmicznej, rozwoju techniki kosmicznej, w tym inżynierii satelitarnej, a także wykorzystania badań i ich wyników do celów użytkowych, gospodarczych, obronnych, bezpieczeństwa państwa i naukowych. Można już obecnie mówić o istnieniu w Polsce rodzimego rynku kosmicznego, będącego jednym z najbardziej innowacyjnych sektorów i docelowo silnym dodatkowym impulsem dla rozwoju polskiej gospodarki. Na rynku tym dużą siłą popytową dysponują użytkownicy instytucjonalni, w tym administracja publiczna, a także podmioty zagraniczne. Co więcej, szereg polskich podmiotów publicznych i prywatnych dokonało skutecznego wyniesienia obiektów kosmicznych w przestrzeń kosmiczną (dla celów technologicznych, naukowych lub dla obserwacji Ziemi), a więc podmioty te były lub są zaangażowane w działalność, która jest lub będzie bezpośrednio objęta zakresem przedmiotowym Projektu. Z całą zatem pewnością istnieje w Polsce realna potrzeba oraz merytoryczna podstawa do tego, aby działalność kosmiczną poddać w naszym kraju ogólnym ustawowym ramom prawnym. Przemawiają za tym także zobowiązania prawnomiędzynarodowe wiążące Rzeczpospolitą Polską, w tym obowiązek stworzenia krajowej rejestracji obiektów kosmicznych wynikający z ratyfikowanej przez Polskę Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r. Warto dodać, że przedstawiciele polskiej doktryny prawa specjalizujący się w prawie kosmicznym nie mają najmniejszych	
--	--	--	--	--	--

				wątpliwości co do potrzeby uchwalenia krajowej ustawy dotyczącej działalności kosmicznej. Przy czym w doktrynie od dawna toczono w tym względzie dyskusje zarówno na temat ogólnej koncepcji i pożądanego zakresu przedmiotowego takiej ustawy, jak też na temat rozmaitych kwestii szczegółowych wymagających w niej unormowania. Rada Legislacyjna zauważa, że Projekt przyjmuje koncepcję stosunkowo ograniczonego w sensie przedmiotowym zakresu regulacji działalności kosmicznej. W rozumieniu Projektu działalnością kosmiczną jest wyłącznie działalność związana w określony sposób z obiektem kosmicznym (tzn. jest to działalność, która polega na: wyniesieniu lub próbie wyniesienia obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną, eksploataowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej, kontrolowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej lub usuwaniu obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej), natomiast poza zakresem tak zdefiniowanej działalności kosmicznej pozostaje cały szereg innych rodzajów aktywności, które są związane z badaniem kosmosu lub jego aktualną lub przyszłą eksploracją. W szczególności, w zakresie zdefiniowanego przez Projekt pojęcia „<i>działalności kosmicznej</i>” nie mieści się np. tworzenie sprzętu kosmicznego lub technologii kosmicznych, prowadzenie badań naukowych i rozwojowych w tym zakresie, świadczenie pewnych usług związanych z aktywnością w kosmosie, wykonywanie lotów suborbitalnych, organizowanie turystyki kosmicznej czy też wykonywanie tzw. górnictwa kosmicznego. W odniesieniu do tak określonego zakresu przedmiotowego Projektu Rada Legislacyjna nie zgłasza zasadniczych zastrzeżeń (uzasadnienie tego stanowiska wymagałoby zresztą znacznie szerszego opracowania niż ramy niniejszej opinii), aczkolwiek dostrzega ona okoliczność, iż w toku wcześniejszych prac nad założeniami polskiej regulacji działalności kosmicznej wielu interesariuszy wyrażało pogląd o konieczności znacznie szerszego zakresu przedmiotowego polskiej ustawy. W każdym razie uchwalenie ustawy mającej taki zakres przedmiotowy, jak to przewiduje Projekt, zrealizuje najpilniejsze potrzeby regulacyjne w Polsce w tym zakresie (w tym zwłaszcza wypełni zobowiązania międzynarodowe Polski), a przy tym nie zamknie to możliwości ewentualnego poszerzenia w przyszłości tego zakresu. Projekt w stosunkowo ogólny (ramowy, niezbyt szczegółowy) sposób normuje warunki wykonywania działalności kosmicznej (zob. art. 7	
--	--	--	--	--	--

				Projektu), warunki uzyskania zezwolenia na działalność kosmiczną (art. 10 ust. 1 Projektu) oraz warunki wykonywania tego zezwolenia (art. 15 ust. 2 Projektu). Mianowicie, w tym zakresie Projekt ustanawia wymogi o charakterze jedynie ramowym, pozostawiając ich konkretyzację praktyce decyzyjnej Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej (dalej: „Prezes Agencji”), czyli organu, który w świetle Projektu ma kompetencję do udzielania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej (zob. art. 9 ust. 1 Projektu). Skoro to Prezes Agencji będzie udzielał zezwoleń oraz odmawiał ich udzielenia, to tym samym do niego będzie w praktyce należało przyjmowanie autorytatywnego rozumienia określonych ogólnych pojęć Projektu używanych w jego przepisach na opisanie wspomnianych wyżej warunków (np. co to konkretnie oznacza, że wnioskodawca <i>„posiada zdolność finansową pozwalającą na niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej”</i> lub gwarantuje <i>„spełnianie przez obiekt kosmiczny standardów dotyczących [...] wytrzymałości mechanicznej i odporności na warunki kosmiczne, [...] stabilności paliwa [...] oraz niezawodności silników, [...] wyposażenia w systemy kontroli termicznej, [...] posiadania odpowiednich systemów ratunkowych”</i>, a także co w praktyce konkretnie oznaczają <i>„warunki wykonywania działalności kosmicznej, mające na celu zapewnienie ochrony osób lub mienia, interesu bezpieczeństwa i obronności państwa, wykonania międzynarodowych zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej lub ważne dla współpracy międzynarodowej w obszarze badania lub wykorzystania przestrzeni kosmicznej”</i>). Hipotetycznie tego rodzaju ogólne lub może wręcz ogólnikowe pojęcia mogłyby zostać w Projekcie określone w sposób bardziej konkretny lub też Projekt mógłby upoważniać właściwego ministra do sprecyzowania tego rodzaju pojęć, warunków czy standardów w sposób bardziej szczegółowy w drodze rozporządzenia – tak jak to zresztą ma miejsce w wielu innych polskich ustawach regulujących takie rodzaje działalności (w tym rodzaje działalności gospodarczej), które charakteryzują się szczególnie wysokim stopniem technicyzacji i skomplikowania lub generalnie są ważne ze względu na wchodzące w grę interesy. Tymczasem Projekt tego nie czyni, poprzestając na regulacji o dużym stopniu ogólności. Zdaniem Rady Legislacyjnej, tego rodzaju ramowa regulacja warunków wykonywania działalności kosmicznej, warunków uzyskania zezwolenia na działalność kosmiczną oraz warunków wykonywania tego zezwolenia – choć potencjalnie może generować pewne	
--	--	--	--	--	--

				zagrożenia – ma swoje niewątpliwe zalety. Mianowicie, może okazać się ona bardziej trwała i stabilna niż regulacja bardziej szczegółowa, która – dotycząc obszaru ulegającego gwałtownym zmianom związanym z postępem technologicznym – musiałaby być poddawana częstym zmianom. Brak nadmiaru szczegółowych regulacji prawnych może zapewniać operatorom wykonującym lub zamierzającym wykonywać działalność kosmiczną pewną elastyczność i swobodę działania oraz może sprzyjać podejmowaniu przez nich inicjatyw o charakterze innowacyjnym i wdrażaniu ich rezultatów. Zapewni to również Prezesowi Agencji niezbędną elastyczność działania poprzez danie mu możliwości adekwatnego dostosowywania swoich działań (interpretacji, praktyki decyzyjnej, nakładanych wymogów) do rodzaju, charakteru i zakresu danej konkretnej działalności kosmicznej. Ponadto taki sposób regulacji może umożliwiać Prezesowi Agencji (oraz organom współdziałającym z nim w toku wydawania zezwolenia) stałe gromadzenie doświadczeń regulacyjnych, zaś w miarę upływu czasu, gromadzonych doświadczeń oraz w ślad za postępem w rozwoju technologii może to prowadzić do pewnego zaostrzania stosowanych przez Prezesa Agencji wymogów regulacyjnych bez konieczności zmiany ustawy, np. poprzez podwyższanie na podstawie art. 13 pkt 3 w zw. z art. 7 pkt 4 Projektu standardów, jakie muszą obligatoryjnie spełniać obiekty kosmiczne. Równocześnie jest niemal pewne, że przyszła ustawa o działalności kosmicznej będzie po jakimś czasie nowelizowana i być może wówczas polski ustawodawca dojdzie do wniosku, że wiele kwestii trzeba uregulować w samej ustawie bardziej szczegółowo lub też należy upoważnić właściwego ministra do ustanawiania szczegółowych regulacji w drodze rozporządzenia. Zapewne w przyszłości pojawią się też dalsze zagadnienia wymagające w ustawie określonego uregulowania, które obecnie nawet trudno jest z całą pewnością przewidzieć. Rada Legislacyjna pozytywnie ocenia zrezygnowanie w Projekcie z podziału działalności kosmicznej na wykonywaną w ramach działalności gospodarczej oraz na niebędącą działalnością gospodarczą. W przekonaniu Rady Legislacyjnej, w odniesieniu do działalności kosmicznej podział ten nie ma szczególnie istotnego (krytycznego) znaczenia, gdyż waga tej działalności oraz zagrożenia z nią związane zawsze wymagają jej określonej reglamentacji, i to na identycznym poziomie rygorystyki, nawet wtedy, gdy działalność ta jest	
--	--	--	--	--	--

				wykonywana w ramach niegospodarczej działalności naukowo-badawczej. Zdaniem Rady Legislacyjnej, Projekt zawiera bardzo czytelną systematykę wewnętrzną (podział na merytoryczne rozdziały) i w odniesieniu do zdecydowanej większości swoich przepisów jest zgodny z Zasadami techniki prawodawczej, w tym z regułami dotyczącymi formułowania przepisów prawnych, układu przepisów, oznaczania przepisów i stosowanych środków techniki prawodawczej. Jednocześnie Projekt posiada określone mankamenty czy też niedoskonałości. Dotyczą one wszakże nie ogólnej koncepcji ustawy, zakresu jej regulacji czy też wskazanej ogólnikowości regulacji warunków wykonywania działalności kosmicznej oraz uzyskania i wykonywania zezwolenia. Mankamenty Projektu odnoszą się raczej do poszczególnych zawartych w nim unormowań szczegółowych, tzn. szczegółowych rozwiązań i przepisów Projektu, które niekiedy nie są ze sobą dostatecznie spójne lub nie wykazują się dostateczną precyzyjnością i wprowadzają niepotrzebne wątpliwości (dwuznaczności) interpretacyjne. Są też w przepisach Projektu pewne luki tetyczne, tzn. brak jest unormowania w nich pewnych kwestii, które <i>de lege ferenda</i> powinny być unormowane, bo mają konkretne znaczenie prawne dla funkcjonowania całości Projektu i jego poszczególnych rozwiązań. O wszystkich dostrzeżonych niedoskonałościach Projektu i sposobach im zaradzenia jest szczegółowo mowa w dalszej części niniejszej opinii.	
3.	Polska Agencja Kosmiczna	Ogólna – bez wskazania artykułu	W dotychczasowych pracach nad projektem ustawy, przewidziane były szerokie wyłączenia dla działalności kosmicznej wykonywanej przez jednostki podległe Ministrowi Obrony Narodowej albo przez niego nadzorowane. Wersja przedstawiona	Celowym wydaje się nam rozważenie, czy konieczne jest na przykład, by to Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej udzielał jednostkom organizacyjnym Ministra Obrony Narodowej zezwolenia na prowadzenie działalności kosmicznej (art. 9 projektowanej ustawy) albo też, czy powinny one podlegać obowiązkowi ubezpieczenia (Rozdział 4 projektowanej ustawy) czy też karom pieniężnym (Rozdział 7 projektowanej ustawy). Z drugiej strony konieczne jest w ocenie Agencji, by obiekty kosmiczne wyniesione przez Ministra Obrony Narodowej podlegały wpisowi do Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych (Rozdział 6 projektowanej ustawy) oraz były objęte bieżącym monitorowaniem przez Agencję, zgodnie z nowelizowaną ustawą o Polskiej Agencji Kosmicznej. Jest to niezbędne dla zachowania spójności i kompletności KROK i monitorowania.	Uwaga została uwzględniona. POLSA uczestniczyła w opracowywaniu projektu także na etapie omawiania przepisów związanych z działalnością kosmiczną wykonywaną przez jednostki podległe, nadzorowane przez MON i wstępnej rezygnacji z tych przepisów. Projekt w proponowanym brzmieniu zawiera stosowne rozwiązania w zakresie działalności kosmicznej wykonywanej

			nam do zaopiniowania wyłączeń takich nie zawiera.		przez jednostki nadzorowane przez MON lub podległe MON.
4.	Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy	Uwaga ogólna	Projekt ustawy powinien uwzględniać strategiczne podejście do łączności satelitarnej i jej wykorzystania na potrzeby służb państwowych oraz umożliwić wzmocnienie działania Państwa w odniesieniu do systemu ochrony usług krytycznej GPS/GNSS. .	Wydaje się konieczne przyjęcie zintegrowanego podejścia do rozwoju suwerennej łączności satelitarnej, która jest krytyczna dla funkcjonowania innych systemów, zwłaszcza obserwacji Ziemi. Podkreślić należy, że łączność satelitarna jest strategicznym zasobem państwa. Projekt ustawy nie reguluje takiej potrzeby budowy własnych, suwerennych zdolności w zakresie telekomunikacji satelitarnej.	Uwaga nieuwzględniona. 1) tematyka przedstawiona w uwadze – jakkolwiek bardzo istotna z punktu widzenia bezpieczeństwa – wykracza poza zakres przedmiotowy projektowanej ustawy. Ustawa nie będzie regulowała systemowych zagadnień związanych z poszczególnymi technikami kosmicznymi. Ustawa ma na celu uregulowanie wykonywania działalności kosmicznej w ujęciu ogólnym – m.in. zasad wykonywania tej działalności, odpowiedzialności za szkodę, kontroli działalności kosmicznej, prowadzenia Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych. Natomiast łączność satelitarna wpisuje się przede wszystkim w obszar polityki dot. gospodarki częstotliwościami, telekomunikacji i bezpieczeństwa narodowego, a nie prawa kosmicznego; <i>sensu stricto</i> , czy ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej 2) Istnieją odrębne ramy regulacyjne dla spraw związanych z

					zarządzaniem częstotliwościami radiowymi, dostępem do pasma, licencjonowaniem usług telekomunikacyjnych czy zapewnianiem bezpieczeństwa transmisji (w szczególności Prawo komunikacji elektronicznej). Dublowanie regulacji w ustawie o działalności kosmicznej mogłoby prowadzić do rozproszenia kompetencji, niejasności interpretacyjnych i konfliktów regulacyjnych. Łączność satelitarna to część systemu bezpieczeństwa narodowego Kwestie takie jak suwerenne zdolności telekomunikacyjne czy rozwój własnych systemów łączności satelitarnej mają charakter strategiczny i powinny być regulowane w ramach dokumentów i ustaw dotyczących bezpieczeństwa narodowego, obronności i telekomunikacji, a nie ogólnej ustawy o działalności kosmicznej. To pozwala na lepsze uwzględnienie specyfiki bezpieczeństwa, współpracy międzynarodowej i wymagań wojska. (3) Rozwój suwerennej łączności satelitarnej wymaga spójnej polityki obejmującej przemysł
--	--	--	--	--	--

					telekomunikacyjny, obronny, technologiczny i kosmiczny. Umieszczenie tych regulacji w ustawie o działalności kosmicznej zawęziłoby perspektywę wyłącznie do aspektów kosmicznych, podczas gdy pożądane jest zintegrowane podejście obejmujące cały sektor telekomunikacyjny.
5.	Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji (KIGeIT)	Stanowisko ogólne	Projekt ustawy wprowadzający system zezwoleń na działalność kosmiczną, nadzór, rejestrację obiektów w KROK oraz zasady odpowiedzialności za szkodę wypełnia istotną lukę i realizuje międzynarodowe zobowiązania Polski. Jednocześnie, przy tak wczesnym etapie rozwoju sektora, kluczowe jest, aby ustawa stanowiła przede wszystkim wsparcie i bezpieczne ramy prawne sprzyjające inwestycjom – a nie ograniczenie wynikające z nadmiernych lub nieadekwatnych do specyfiki branży regulacji, co wydaje się uwzględniać projektodawca, stosując np. zasadę proporcjonalności w ocenie wniosków czy zróżnicowane podejście do wysokości kar. W przypadku kar należy stosować zasadę proporcjonalności i nie powinny być one określone ogólnie. Nawiązując do naszego wcześniejszego stanowiska, ponownie podkreślamy potrzebę holistycznego i zrównoważonego, długoterminowego podejścia do rozwoju sektora kosmicznego, ukierunkowanego na budowę suwerennych rozwiązań w pełnym zakresie. O ile projekt ustawy o działalności kosmicznej tworzy ramy prawne dla prowadzenia takiej działalności przez polskie podmioty i wpisuje się w realizację celów Polskiej Strategii Kosmicznej dotyczących pozyskania systemów satelitarnych obserwacji Ziemi, a także reformy KPO dotyczącej zwiększenia wykorzystania danych satelitarnych przez administrację i gospodarkę, to stwierdzamy brak wyraźnego i zintegrowanego podejścia do rozwoju suwerennej łączności satelitarnej, która jest krytyczna dla funkcjonowania innych systemów, zwłaszcza obserwacji Ziemi. Jak sygnalizowaliśmy w naszej wcześniejszej komunikacji, znaczenie suwerennej łączności satelitarnej jest fundamentalne. Brak krajowych zdolności w tym obszarze, w tym np. łączności międzysatelitarnej, powoduje, że dane z systemów obrazowania mogą być dostępne z istotnym opóźnieniem. Wykorzystywanie łączności obcej istotnie uzależnia nasze inwestycje obserwacyjne, które obecnie planowane są na znaczącym poziomie (wg naszej wiedzy ponad 4 mld PLN). Choć ustawa pośrednio wymaga posiadania innych niezbędnych zezwoleń, jak pozwolenia radiowe, nie adresuje strategicznej potrzeby budowy własnych, suwerennych zdolności w zakresie satelitarnej telekomunikacji, co postulowaliśmy w naszym stanowisku.		Uwaga nieuwzględniona, uzasadnienie jw.

			Kolejnym obszarem, w którym projekt ustawy nie dostarcza kompleksowych rozwiązań, jest brak szczegółowego określenia mechanizmów planowania strategicznego w perspektywie 5, 10 czy 15 lat, obejmującego budowę suwerennych systemów. W naszym stanowisku wskazywaliśmy na potrzebę aktualizacji wytycznych strategicznych i wdrożenia Krajowego Programu Kosmicznego, a także konieczność skoordynowanych działań resortów i konsolidacji zapotrzebowania narodowego. Choć ustawa realizuje założenia PSK i wzmacnia rolę PAK jako krajowego administratora danych satelitarnych oraz w ramach Narodowego Systemu Bezpieczeństwa Kosmicznego, co jest krokiem w kierunku koordynacji cywilnej, nie określa mandatu ani narzędzi dla spójnego, długoterminowego planowania budowy suwerennych zdolności satelitarnych w oparciu o zidentyfikowane potrzeby. W związku z powyższym, proponujemy uzupełnienia i uwagi do projektu ustawy lub pokrewnych dokumentów strategicznych/ustawowych (np. ustawy o PAK), które wzmocniłyby holistyczne i suwerenne podejście	
6.	CloudFerro S.A.	Stanowisko ogólne	W imieniu firmy CloudFerro - aktywnego uczestnika i przedstawiciela polskiego sektora kosmicznego, przede wszystkim pragniemy wyrazić daleko idącą radość wynikającą z przedstawienia do konsultacji publicznych projektu ustawy o działalności kosmicznej (numer z wykazu prac legislacyjnych UD20) („Projekt”). Z dużym uznaniem odnosimy się do przygotowanego Projektu, który, jak wierzymy, stworzy kompleksowe i nowoczesne ramy prawne dla działalności kosmicznej w Polsce. W naszej ocenie, jest to krok we właściwym kierunku - zarówno z perspektywy rozwoju gospodarczego, jak i wzmocnienia pozycji Polski jako państwa aktywnego i odpowiedzialnego w przestrzeni kosmicznej. Co szczególnie istotne, Projekt ustawy pojawia się w kluczowym momencie dla krajowej i europejskiej polityki kosmicznej - w okresie poprzedzającym Radę Ministerialną Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA) oraz w toku dyskusji o wysokości polskiej składki członkowskiej. To czas podejmowania decyzji, które będą kształtować przyszłe zaangażowanie Polski w programy ESA i budować zdolności przemysłowe w perspektywie dekady. Jednocześnie, znajdujemy się w momencie dynamicznego rozwoju sektora kosmicznego w Polsce. Liczba podmiotów zaangażowanych w projekty satelitarne, obserwację Ziemi, technologie rakietowe czy przetwarzanie danych stale rośnie. Firmy te potrzebują stabilności prawa, jasnych procedur administracyjnych i instytucjonalnej przewidywalności, które umożliwią im planowanie inwestycji i podejmowanie ryzyka w środowisku międzynarodowej konkurencji. Dlatego przyjęcie ustawy, która będzie spójna, przejrzysta i dostosowana do realiów rynku, ma fundamentalne znaczenie dla dalszego rozwoju branży. W szczególności chcielibyśmy podkreślić znaczenie obserwacji Ziemi jako obszaru, w którym Polska posiada silne kompetencje oraz duży potencjał wzrostu. Technologie i usługi związane z obserwacją Ziemi (Earth Observation) stanowią nie tylko źródło przychodów eksportowych, ale	Ogólna charakterystyka projektu – MRiT dziękuje za ogólnie pozytywną opinię

			również ważne narzędzie wspierające administrację publiczną w takich obszarach jak rolnictwo, planowanie przestrzenne, monitorowanie środowiska czy bezpieczeństwo.	
7.	KIGEiT	Uwaga ogólna	Wzmocnienie roli i znaczenia suwerennej łączności satelitarnej: Postulujemy, aby dokumenty strategiczne lub przepisy (np. w ustawie o PAK) wyraźniej podkreślały kluczowe znaczenie krajowych zdolności w zakresie telekomunikacji satelitarnej jako elementu krytycznego dla suwerenności informacyjnej i bezpieczeństwa państwa, a także jako "enablera" dla skutecznego wykorzystania systemów obserwacyjnych i innych usług satelitarnych.	Uwaga nieuwzględniona. Uzasadnienie analogiczne jak w przypadku uwagi nr 4.
8.	KIGEiT	Uwaga ogólna	Określenie roli PAK w planowaniu strategicznym budowy suwerennych rozwiązań: Proponujemy, aby ustawa o PAK (lub dokumenty wykonawcze) wyraźnie powierzyła Polskiej Agencji Kosmicznej rolę w strategicznym planowaniu rozwoju krajowych systemów satelitarnych, w tym:° a) Zbieranie danych o zapotrzebowaniu krajowych podmiotów (administracji, służb, przemysłu) na usługi satelitarne (obserwacja, łączność, nawigacja, SSA).° b) Wykonywanie analiz dostępnych rozwiązań (krajowych i międzynarodowych) pod kątem ich przydatności i możliwości integracji. c) Przygotowywanie długoterminowych planów strategicznych (np. na 5, 10, 15 lat) budowy suwerennych rozwiązań, z uwzględnieniem budowy własnych zdolności zamiast wyłącznie zakupu usług, oraz konsolidacji zapotrzebowania. W powyższym kontekście, nadzór nad PAK powinien sprawować bezpośrednio KPRM.	Uwaga nieuwzględniona. Uzasadnienie analogiczne jak w przypadku uwagi nr 4. Dodatkowo, warto podkreślić, że zarówno Rada Ministrów jak i organy administracji rządowej mogą powierzyć PAK dodatkowe zadania określając stosowny budżet na ich realizację.
9.	KIGEiT	Uwaga ogólna	Wyraźne wskazanie zadań PAK w obszarze wykorzystania danych i usług satelitarnych przez administrację: Choć uzasadnienie projektu ustawy wskazuje na cel zwiększenia wykorzystania danych satelitarnych przez administrację publiczną i gospodarkę w ramach KPO, a proponowane zmiany do ustawy o PAK czynią Agencję krajowym administratorem danych satelitarnych i koordynatorem w dziedzinie cywilnej proponujemy, aby w samej ustawie o działalności kosmicznej (lub w ustawie o PAK) wyraźniej zdefiniowano zadania Agencji w tym zakresie, w sposób podobny do zaproponowanego: a) Zadanie udostępniania użytkownikom rządowym produktów i usług oferowanych w ramach wdrażania Europejskiej Polityki Kosmicznej. b) Zadanie wspierania organów administracji rządowej w wykonywaniu zadań operacyjnych dotyczących udostępniania produktów i usług oferowanych w ramach wdrażania Europejskiej Polityki Kosmicznej.	W ocenie projektodawcy zmiany proponowane do ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej w art. 3b ust. 3 określają już, pożądane zgodnie z uwagą, zadania POLSA jako krajowego administratora danych. W szczególności zadaniem POLSA będzie: 3) pozyskiwanie i udostępnianie w Narodowym Systemie Informacji Satelitarnej produktów i usług powstałych z wykorzystaniem danych satelitarnych;

				4) upowszechnianie wiedzy o danych satelitarnych i propagowanie ich wykorzystania, w tym organizowanie szkoleń dla zainteresowanych podmiotów; 5) pełnienie funkcji punktu kontaktowego dla podmiotów administracji publicznej w celu pozyskania danych satelitarnych; 6) wspieranie podmiotów administracji publicznej oraz służb im podległych w zakresie wykorzystania danych satelitarnych w zarządzaniu kryzysowym”. Projektowane przepisy przewidują udostępnienie produktów i usług ogółowi podmiotów bez względu, czy są przedstawicielami sektora rządowego czy prywatnego.
10.	KIGEiT	Uwaga ogólna	Zwiększenie zasobów UKE w obszarze rezerwacji częstotliwości dla obiektów satelitarnych i udziału w organach ITU. Postulujemy, aby ustawa wskazywała, a wręcz zapewniała niezbędne wsparcie dla Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) w zakresie budowania kompetencji dotyczących rezerwacji częstotliwości dla obiektów satelitarnych. Kluczowe jest również umożliwienie UKE aktywnego i pełnoprawnego udziału w organach Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego (ITU). Takie rozwiązania są niezbędne do sprawnego i efektywnego wykonywania koordynacji międzynarodowych, co w konsekwencji pozwoli na skuteczne pozyskiwanie zasobów na potrzeby Polski w obszarze komunikacji satelitarnej. Uzasadnienie:	Uwaga nieuwzględniona: proponowana tematyka wykracza poza zakres projektowanej ustawy. Regulacje dotyczące częstotliwości, a także pozycji UKE w systemie prawnym reguluje ustawa z dnia 12 lipca 2024 r- Prawo komunikacji elektronicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1221)

			Firmy z branży kosmicznej wskazywały na problemy w obszarze rezerwacji częstotliwości dla obiektów satelitarnych i konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia szybszej realizacji procedur ITU w przyszłość. Podsumowując, projekt ustawy o działalności kosmicznej jest bardzo potrzebnym fundamentem prawnym. Aby jednak w pełni sprostać wyzwaniom i strategicznym celom polskiego sektora kosmicznego, postulujemy szersze, bardziej zintegrowane podejście, które obejmie jasne planowanie strategiczne budowy suwerennych systemów, ze szczególnym uwzględnieniem krytycznej roli łączności satelitarnej, oraz wzmocni koordynację działań międzyresortowych i roli PAK w konsolidacji zapotrzebowania i rozwijaniu krajowych zdolności w oparciu o realne potrzeby państwa i gospodarki.			
11.	PIU	Uwaga ogólna - systemowa	Uwaga w zakresie uzupełnienia innej ustawy	Dodatkowo pragniemy wskazać, że załącznik do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, określający podział ryzyka według działów, grup i rodzajów ubezpieczeń nie przewiduje ubezpieczenia obiektów kosmicznych. Załącznik ten w dziale II w grupie 11 wskazuje na ubezpieczenia <i>odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania statków powietrznych, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika</i>; jednak obiekty kosmiczne nie są statkami powietrznymi. Wprawdzie Załącznik w dziale II w grupie 13 wskazuje <i>na ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej) nieujętej w grupach 10-12</i>, jednak wydaje się, że ubezpieczenie oc operatora obiektu kosmicznego ubezpieczeniem oc ogólnym nie jest. Wskazać też	Zatem wprowadzenie do systemu prawa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej operator obiektu kosmicznego może wiązać się z koniecznością nowelizacji ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej w zakresie ww. Załącznika.	Uwaga nieaktualna. Przede wszystkim przepisy zmieniono wytyczając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły od art. 31 i dalej. Wyjaśnienia w tej sprawie odbyły się na spotkaniu roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br.z MF. Ponadto przepisy ustawy uzupełniono o regulacje związane z sumą gwarancyjną i triggerem. W związku z powyższym, zrezygnowano z konieczności wydawania rozporządzenia w tym zakresie.

				należy, że w zezwoleniu na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej zakładu ubezpieczeń wskazywane są działy, grupy i rodzaje ubezpieczeń (według systematyki Załącznika), w których dany zakład działalność może prowadzić.		
12.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Tytuł ustawy: "o działalności kosmicznej"	Tytuł ustawy nie jest precyzyjny i nie oddaje przedmiotu ustawy	Proponowany tytuł sugeruje uregulowanie w ustawie działań prowadzonych w kosmosie (przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi; do takich działań ma zastosowanie układ kosmiczny z 1967 r. i inne umowy składające się na międzynarodowe prawo kosmiczne, których stroną jest Polska). Tymczasem projekt skupia się w dużej mierze na działaniach o charakterze administracyjnym dotyczących warunków i trybu udzielania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, odmowy jego udzielenia, zmiany oraz cofnięcia, a także zasady przeniesienia zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej na inny podmiot.		Uwaga nieuwzględniona. Tytuł „ustawa o działalności kosmicznej” jest adekwatny, zgodny z praktyką legislacyjną i międzynarodową oraz wystarczająco ogólny, by obejmować zarówno aspekty <i>stricte</i> „kosmiczne”, jak i administracyjno-reglamentacyjne. Tytuł prawidłowo określa, że dotyczy ona wykonywania działalności związanej z wykorzystaniem przestrzeni kosmicznej, niezależnie od tego, że główne przepisy regulują kwestie zezwoleń, kontroli i innych spraw o charakterze administracyjnym.
13.	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa	Obszar obowiązywania	Sugeruje rozróżnienie aktywności wojskowych od cywilnych	Ze względu na kwestie niejawności oraz rozdzielnych procedur i potrzeb, potencjalnie problematyczna dla MON może być kwestia uzyskania zgody od POLSA na wypuszczenie wojskowego obiektu kosmicznego, lub realizację lotu rakiety suborbitalnej z ładunkiem wojskowym na terenie	Sugeruje się podział aktywności na wojskowe i cywilne w odniesieniu do całej ustawy. Kwestia wydzielenia lotów suborbitalnych do osobnej regulacji może być jednym z rozwiązań.	Uwaga uwzględniona: projekt ustawy został uzupełniony o przepisy dotyczące działalności kosmicznej wykonywanej przez jednostki podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane obejmujące także niezbędne odrębności

				poligonu wojskowego (np. imitator celu balistycznego lecący ponad pułap 100 km). Kwestia rozdzielnosci jest właściwie ujęta w przypadku ubezpieczenia (Art. 29. 3.), natomiast sugeruje się rozważenie podziału w odniesieniu do całości ustawy. Podobny problem napotkała Wielka Brytania w ramach własnego ustawodawstwa, co opóźniło programy wojskowe.		dla tego rodzaju działalności (np.: brak obowiązku uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej a także posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny, ogólna właściwość MON dla działalności kosmicznej wykonywanej przez ww jednostki).
14.	KIGEiT	Ogólna -przepis do dodania	Art. do dodania	Brak klarownego zapewnienia odpowiednich kompetencji UAE w zakresie rezerwacji częstotliwości i udziału w organach ITU.	Konieczność sprawnej koordynacji międzynarodowej oraz szybkiego pozyskiwania zasobów częstotliwości dla obiektów satelitarnych.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowana tematyka jest poza zakresem przedmiotowym projektowanej ustawy. Argumentacja, analogiczna jak w przypadku uwagi nr 4.
15.	Polish Space Professionals Association (PSPA)	Tytuł ustawy: "o działalności kosmicznej"	Tytuł ustawy jest mylący	Tytuł ustawy jest mylący, skoro wskutek art. VI Układu z1967 r. regulacji podlegać ma działalność w przestrzeni kosmicznej, a nie działalność naziemna związana z przestrzenią kosmiczną, taką jak działalność dostawców komponentów i podsystemów.	"o działalności w przestrzeni kosmicznej"; istotna zmiana redakcyjna, pod kątem której winno się przejrzeć cały projekt. Dodatkowo Art.3 ust. 1 winien przyjąć brzmienie "wykonywanej z"	Uwaga uwzględniona w części dotyczącej redakcji art. 3 ust. 1. Natomiast projektodawca nie podziela zastrzeżeń do brzmienia tytułu projektowanej ustawy. Tytuł „ustawa o działalności kosmicznej” jest adekwatny, zgodny z praktyką legislacyjną i międzynarodową oraz wystarczająco ogólny, by obejmować zarówno aspekty stricte „kosmiczne”, jak i administracyjno-reglamentacyjne. Tytuł prawidłowo określa, że dotyczy ona wykonywania

						działalności związanej z wykorzystaniem przestrzeni kosmicznej, niezależnie od tego, że główne przepisy technicznie regulują kwestie zezwoleń, kontroli i innych spraw o charakterze administracyjnym.
16.	KIGEiT	Ogólna -dodanie definicji	Rozdział 3	Proponujemy uzupełnienie projektu ustawy o definicję „szkody” wyrządzonej przez obiekt kosmiczny – w kontekście zapisów przede wszystkim Rozdziału 3.	Brak definicji szkody w obecnej wersji projektu ustawy.	Uwaga nieuwzględniona. Zastosowana w Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej 29 marca 1972 r., definicja szkody pokrywa się z pojęciem szkody istniejącym w doktrynie prawa cywilnego i orzecznictwie. Tworzenie nowej „branżowej” definicji szkody nie zwiększy ochrony finansów publicznych w przypadku wszczęcia procedury odszkodowawczej, o której mowa w tej Konwencji. Wystarczające będzie posługiwanie się w planowanej ustawie takim właśnie już wyjaśnionym doktrynalnie i dostatecznie szerokim terminem „szkoda”, znajdującym szerokie odzwierciedlenie w doktrynie i orzecznictwie, które ewoluuje odpowiednio do stopnia zaawansowania technologicznego, obejmując nowe rodzaje uszczerbków, jakie mogą się w związku z

						tym pojawiać. Zdefiniowanie szkody w ustawie mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego „zamrożenia” możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych.
17.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 1 pkt 3 „zasady i tryb kontroli działalności kosmicznej;”	konieczność doprecyzowania!	W świetle art. 1 pkt 3 ustawa reguluje „zasady i tryb kontroli działalności kosmicznej;” Działalność kosmiczna zdefiniowana w art. 6 projektu polega, m.in. „na kontrolowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej;” (pkt.3). W świetle art. 9 ust. 2 projektu Prezes Agencji udziela zezwolenia operatorowi, m.in. na kontrolowanie danego obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej. Natomiast w świetle Art. 32. 1. projektu Prezes Agencji sprawuje kontrolę działalności kosmicznej w zakresie zgodności wykonywania tej działalności z zezwoleniem oraz zasadami określonymi w ustawie przez operatora. Oznacza to, że Prezes Agencji kontroluje, m. in. kontrolowanie danego obiektu przez operatora Czy Prezes Agencji może sprawować kontrolę nad obiektami kosmicznymi wypuszczanymi przez instytucje rządowe, np. MON?		Uwaga uwzględniona w zakresie kontroli działalności kosmicznej wykonywanej przez jednostki nadzorowane przez MON lub podległych MON, w sprawach której właściwy będzie Minister Obrony Narodowej. Natomiast nie jest zasadna wątpliwość w zakresie zbiegu pojęć kontroli obiektu kosmicznego jako jednego z obszarów działalności kosmicznej i kontroli wykonywania działalności kosmicznej sprawowanej przez Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej. Określenie „kontrola obiektu kosmicznego” (zdefiniowanego w art. 2 pkt 3 projektu) odnosi się do technicznego i operacyjnego monitorowania obiektu kosmicznego przez operatora. Natomiast „kontrola działalności kosmicznej” oznacza czynności Prezesa Agencji w zakresie zgodności prowadzonej działalności z

				Warto rozważyć rozwiązania przyjęte w sekcji 3 fińskiej ustawy o działalności kosmicznej. Należy pamiętać, że Polska, jako państwo strona układu kosmicznego z 1967 r. (art. VIII), w którym zarejestrowany jest obiekt wypuszczony w przestrzeń kosmiczną zachowuje jurysdykcję i kontrolę nad każdym takim obiektem kosmicznym oraz znajdującą się na jego pokładzie załogą, gdy znajduje się on w przestrzeni kosmicznej lub na ciele niebieskim niezależnie od tego czy działalność kosmiczna jest prowadzona przez instytucje rządowe czy pozarządowe Ponadto zgodnie z art. VI układu kosmicznego z 1967 r. państwa strony układu sprawują stały nadzór (<i>continuing supervision</i>) nad działalnością w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi jeśli działalność taką prowadzą pozarządowe osoby prawne. <u>Nadzór jest pojęciem szerszym od kontroli.</u> W nauce prawa administracyjnego termin nadzór używany jest najczęściej do określenia sytuacji, w której organ nadzorujący jest wyposażony w środki oddziaływania na postępowanie jednostek nadzorowanych. Podmiot	ustawą i udzielonym zezwoleniem. Są to zatem dwie odrębne kategorie działań: kontrolowanie obiektu jako element działalności operatora oraz kontrola działalności jako uprawnień o charakterze administracyjnym. Użycie tego samego rdzenia słownego nie powoduje tożsamości znaczeń, lecz odzwierciedla różne perspektywy – techniczną (operatora) i prawnokontrolną (organu administracji). Dlatego nie zachodzi sprzeczność w przepisach, a uwaga nie wymaga uwzględnienia. Przepisy projektowanej ustawy zapewniają także zgodność z wymogiem stałego nadzoru (<i>continuing supervision</i>) wynikającym z art. VI Układu z 1967 r. , zachowując jednocześnie poprawność terminologiczną na gruncie prawa krajowego. Projektowana ustawa przewiduje, że Prezes Agencji wykonuje czynności kontrolne w zakresie zgodności działalności kosmicznej z ustawą i udzielonym zezwoleniem, posiadając przy tym instrumenty władczego
--	--	--	--	--	--

				nadzorujący, na podstawie przyznanych mu w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa, środków nadzoru (czyli uprawnień do władczego oddziaływania na organ lub jednostkę organizacyjną nadzorowaną) ma oczywiście prawo do przeprowadzenia kontroli oraz w następstwie jej przeprowadzenia, wydania rozstrzygnięcia nadzorczego, które będzie wiążące dla podmiotu objętego nadzorem i będzie wpływało (modyfikująco) na sposób jego funkcjonowania.		oddziaływania. W wyniku przeprowadzonej kontroli Prezes Agencji może m.in. nałożyć obowiązek przygotowania programu naprawczego, cofnąć udzielone zezwolenie, a cofnięciu temu może towarzyszyć zobowiązanie operatora do dokonania deorbitacji obiektu kosmicznego. W przypadku niewykonania tego obowiązku projekt ustawy przewiduje możliwość przeprowadzenia deorbitacji przez inne podmioty na koszt operatora. Tak skonstruowany system kontroli nie ogranicza się zatem wyłącznie do czynności sprawdzających, lecz obejmuje cały wachlarz środków, które umożliwiają realne, ciągłe oddziaływanie państwa na działalność prowadzoną w przestrzeni kosmicznej przez podmioty pozarządowe. Jednocześnie należy podkreślić, że w polskim systemie prawnym termin „nadzór” wiąże się z istnieniem stosunku organizacyjnej podległości między organem nadzorującym a podmiotem nadzorowanym. Operatorzy
--	--	--	--	---	--	--

						działalności kosmicznej, będący co do zasady przedsiębiorcami, nie są organizacyjnie podporządkowani Prezesowi Polskiej Agencji Kosmicznej. Dlatego użycie pojęcia „kontrola” jest w tym kontekście bardziej precyzyjne i odpowiada rzeczywistej relacji między organem administracji a operatorami.
18.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 1 pkt 7 „sposób postępowania w przypadku znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym.”	konieczność zmiany/poszerzenia	Umowa o ratowaniu kosmonautów, powrocie kosmonautów i zwrocie obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną z 1968 r. nakłada na państwa strony także podjęcie działań i udzielenie pomocy załodze w przypadku przymusowego lub nie zamierzonego lądowania statku kosmicznego.	„sposób postępowania w przypadku przymusowego lub nie zamierzonego lądowania obiektu kosmicznego albo znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym.”	Uwaga nieuwzględniona W treści wskazanej umowy odnosi się do obowiązków państw-stron w zakresie udzielenia pomocy załodze statku kosmicznego w przypadku przymusowego lub niezamierzonego lądowania. Tymczasem regulacja, której dotyczy uwaga, dotyczy wyłącznie postępowania w przypadku obiektów kosmicznych lub szczątków (tzw. śmieci kosmicznych), a więc kwestii materialnych, a nie ochrony życia i zdrowia członków załogi. Przeniesienie do przepisu obowiązków wynikających z Umowy z 1968 r. prowadziłoby do nieuzasadnionego poszerzenia zakresu regulacji i wprowadzenia elementów,

						które nie pozostają w związku z jej przedmiotem. W konsekwencji uwaga została odrzucona jako nieadekwatna do zakresu regulacji i mogąca wprowadzać niepotrzebne rozbieżności interpretacyjne między systemem prawa międzynarodowego a opracowywanym aktem.
19.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 2	Brak definicji zarządzania obiektem kosmicznym na orbicie	Ang. In-orbit management – to klasyczne pojęcie z zakresu ustawodawstwa o działalności kosmicznej w innych krajach, obejmujące najdłuższy i kluczowy czas z życia obiektów kosmicznych.	Zarządzanie na orbicie odnosi się do wszelkich działań obejmujących eksploatację, kontrolę, konserwację lub modyfikację obiektów kosmicznych, gdy znajdują się one na orbicie: Manewrowanie Dostosowywanie orbit Monitorowanie stanu i funkcjonalności Koordynacja ze stacjami naziemnymi Zarządzanie konstelacjami satelitów Deorbitacja lub zmiana położenia satelitów pod koniec ich żywotności	Uwaga uwzględniona - dodano definicję eksploatacji która zdaniem projektodawcy wyczerpuje uwagę.
20.	Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	Art. 2	Ze względu na niewystarczające rozróżnienie, także w Uzasadnieniu Projektu, warto rozważyć uzupełnienie pojęć definiowanych w art. 2 Projektu – o pojęcia „eksploatowania” i „kontroli” obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej, gdyż brak dookreślenia może skutkować trudnościami interpretacyjnymi na etapie stosowania prawa, tym bardziej, że są to podstawowe rodzaje działalności kosmicznej wymienione w art. 6 ust 1 Projektu, które w myśl art. 9 ust. 1 Projektu wymagają uzyskania odrębnych zezwoleń Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej wydawanych w drodze decyzji administracyjnej;			Uwaga uwzględniona. Projekt został uzupełniony o wyjaśnienie określeń: eksploataowanie obiektu kosmicznego (art. 2 pkt 2 projektu) i kontrola obiektu kosmicznego (art. 2 pkt 3 projektu).

21.	Agencja Rozwoju Przemysłu (ARP)	Art. 2 pkt 1	Doprecyzowanie definicji	Doprecyzować definicję deorbitacji – zrezygnować z wymogu 'kontrolowanego wejścia' i wskazać na zakończenie lotu orbitalnego jako wystarczające.	Obecna definicja może wykluczać bierne formy zakończenia misji, zgodne z praktyką np. w VLEO.	Uwaga uwzględniona - nadano nowe brzmienie definicji deorbitacji
22.	Centrum Studiów Kosmicznych – Akademia Leona Koźmińskiego (CSK-ALK)	Art. 2 pkt 1: "1) deorbitacja - kontrolowane wejście obiektu kosmicznego w atmosferę ziemską, z określonym czasem tego wejścia oraz prognozowanym miejscem upadku lub przyziemienia elementów obiektu kosmicznego na obszarze Ziemi;"	Definicja deorbitacji wymaga poprawy i doprecyzowania	Pojęcie deorbitacji potrzebuje doprecyzowania. Należy ustalić, czy w przypadku małych satelitów takich jak CubeSaty, które są projektowane tak, aby całkowicie spłonąć podczas powrotu do atmosfery, powinno się wymagać planowanego i kontrolowanego zakończenia misji orbitalnej. Dodatkowo trzeba ocenić, na ile możliwe jest dokładne przewidywanie lokalizacji i momentu upadku na Ziemię. Charakteryzowanie przestrzeni kosmicznej jako obszaru poza atmosferą jest nieprecyzyjne - satelity krążące na niskich orbitach wciąż znajdują się w obrębie ziemskiej atmosfery i podlegają jej oddziaływaniu. Atmosfera naszej planety rozciąga się na dystans odpowiadający około połowie drogi do Księżyca.	„1) deorbitacja - zakończenie lotu orbitalnego obiektu kosmicznego;”	Uwaga uwzględniona - nadano nowe brzmienie definicji deorbitacji
23.	Związek Pracodawców Sektora kosmicznego (ZPSK)	Art. 2 pkt 1: "1) deorbitacja - kontrolowane wejście obiektu kosmicznego w atmosferę ziemską..."	Definicja deorbitacji wymaga poprawy i doprecyzowania	Definicja wymaga udoskonalenia pod względem precyzji terminologicznej. Należy rozstrzygnąć, czy w przypadku obiektów typu CubeSat, zaprojektowanych do całkowitego zniszczenia podczas powrotu do dolnych warstw atmosfery, wymagane jest kontrolowane zakończenie lotu orbitalnego. Ponadto, należy ocenić realność	"1) deorbitacja - zakończenie lotu orbitalnego obiektu kosmicznego;"	Uwaga uwzględniona - nadano nowe brzmienie definicji deorbitacji

				dokładnego prognozowania miejsca i czasu lądowania. Błędne jest również określanie przestrzeni kosmicznej jako pozaatmosferycznej - satelity na niskich orbitach znajdują się w resztkowej atmosferze ziemskiej i podlegają jej wpływowi.		
24.	PSPA			Wiele z obiektów podlegających deorbitacji spala się w atmosferze przed dotarciem do powierzchni Ziemi. Nie każda deorbitacja (a nawet większość z deorbitacji) jest niekontrolowana. Należy też zwrócić uwagę, że opisywanie przestrzeni kosmicznej jako przestrzeni pozaatmosferycznej jest niewłaściwe, gdyż wszystkie satelity na LEO znajdują się wciąż w obrębie atmosfery Ziemi i podlegają jej wpływowi.	deorbitacja - wejście obiektu kosmicznego w atmosferę ziemską, zakończone jego spalaniem w atmosferze lub upadkiem na powierzchnię Ziemi.	Uwaga uwzględniona - nadano nowe brzmienie definicji deorbitacji.
25.	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa	Art. 2 pkt 2 - Definicja obiektu kosmicznego	Definicja (wg. uzasadnienia do ustawy) uwzględnia loty suborbitalne, do których problematyki nie są dostosowane zapisy ustawy.	Wprowadzane przez ustawę regulacje są dostosowane do problematyki obiektów, które wchodzi na orbitę okołoziemską. Nie są one jednak dostosowane do lotów suborbitalnych. Przykładowo: -> Rakieta suborbitalna nie posiada „parametrów orbitalnych” -> Nie ma potrzeby ani możliwości wpisania jej w KROK, ponieważ jej pobyt w kosmosie trwa zaledwie kilka minut -> Loty suborbitalne są często planowane z wyprzedzeniem o wiele krótszym, niż loty na orbitę	1. obiekt kosmiczny – rzecz ruchoma, zdolna do samodzielnego funkcjonowania w przestrzeni kosmicznej, wyniesiona na orbitę za pomocą pojazdu wynoszącego lub której na orbitę jest planowane, będąca w stanie aktywnym lub nieaktywnym, lub pojazd wynoszący na orbitę i jego części składowe;	Uwaga uwzględniona. W wyniku zgłoszonych uwag zmieniono definicję obiektu kosmicznego, w ten sposób, że po pojęciem „obekt kosmiczny” należy rozumieć – „rzecz ruchomą wyniesioną w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego lub której wyniesienie w przestrzeń kosmiczną jest planowane, będąca w stanie aktywnym lub nieaktywnym, lub pojazd wynoszący i jego części składowe”. Przepisy ustawy zostały uzupełnione o przepisy odnoszące się

				-> Delimitacja przyjęta w ustawie (100 km) jest zupełnie niedostosowana do problematyki lotów suborbitalnych. Lot rakiety na 99 km generuje identyczne wyzwania i ryzyko, co lot na 101 km. A z uwagi na przyjętą definicję przestrzeni kosmicznej jeden z lotów jest objęty ustawą, a drugi nie. Warto przy tym podkreślić, że polskie podmioty które realizują lub będą realizowały takie loty, realizują to z poligonów zagranicznych, według sprawdzonych procedur bezpieczeństwa - w tym bezpieczeństwa dla obiektów kosmicznych. Specyfika zapewnienia bezpieczeństwa lotów suborbitalnych jest zupełnie inna niż dla obiektów na orbicie, potencjalnie deorbitujących. Zaleca się, by loty suborbitalne podlegały oddzielnej regulacji, na przykład regulacji związanej również z działalnością kosmodromów. Na ten problem napotkała Wielka Brytania po wprowadzeniu regulacji i aktualnie trwają prace nad wydzieleniem aktywności suborbitalnych lub zwiększeniem dopuszczalnego pułapu lotu.	Loty suborbitalne można uwzględnić w innej regulacji, np. W regulacji regulującej działalność kosmodromów.	wprost do lotów suborbitalnych w przestrzeni kosmicznej, tak aby uwzględnić odmienności związane z ich wykonywaniem. Należy podkreślić, że w ramach prac nad projektem ustawy kwestia zasadności i sposobu regulacji lotów suborbitalnych była przedmiotem dyskusji. Rozważano różne warianty w tym zakresie (ewentualne dodatkowe regulacje w ustawie- Prawo lotnicze, dodatkowy rozdział w projektowanej ustawie o działalności kosmicznej, albo odrębna regulacja). Po rozważeniu argumentów, w projektowanej ustawie proponuje się ograniczenie regulacji wyłącznie do tych lotów suborbitalnych, które wykonywane są w przestrzeni kosmicznej. Takie podejście nie wyklucza ewentualnej odrębnej kompleksowej regulacji w zakresie lotów suborbitalnych.
26.	PSPA	Art. 2 pkt 2	„Zdolna do samodzielnego	a) Obecnie to może oznaczać, że zepsuty satelita / satelita wadliwy	obiekt kosmiczny - rzecz ruchoma wyniesiona w	

			funkcjonowania w przestrzeni kosmicznej" - ten fragment definicji jest - o ile dobrze rozumiemy intencje ustawodawcy - niepotrzebny.	nie jest obiektem kosmicznym - bo nie może samodzielnie funkcjonować. Sama definicja „samodzielności” funkcjonowania też jest kłopotliwa. b) Definicji tej nie spełnia sprzęt przeznaczony do eksploatacji na pokładzie innych pojazdów kosmicznych, np. ISS (nie może samodzielnie funkcjonować w przestrzeni), a jednak zasadne jest traktowanie go jako obiekt kosmiczny (może podlegać deorbitacji, np. na skutek nieudanego wyniesienia) c) Wybiegając w przyszłość można sobie wyobrazić obiekty kosmiczne wyprodukowane/złożone już w przestrzeni kosmicznej. Obiekt można zakwalifikować jako „obiekt kosmiczny”, jeżeli jego wyniesienie w ogóle się rozpoczęło. Konwencja o odpowiedzialności za szkody uwzględnia w definicji także wyniesienie zamierzone („intended”), ale nie „planowane” („planned”). Te terminy nie są równoznaczne, planowanie jest zazwyczaj formą stadialną czynu poprzedzającą „zamiar”. Pojazd wynoszący także podlega regule zamiaru wyniesienia, trudno go nazwać obiektem kosmicznym, jeżeli wyniesienie się jeszcze nie rozpoczęło. Obiekt kosmiczny może być blokiem betonu, nie musi być urządzeniem.	przestrzeń kosmiczną lub wypuszczona w tej przestrzeni, lub, w przypadku nieudanego wyniesienia, rzecz, której wyniesienie w przestrzeń kosmiczną jest lub było zamierzone, pojazd wynoszący i jego części składowe, poczynając od rozpoczęcia wyniesienia, a także rzecz wyprodukowana w przestrzeni kosmicznej,	Uwaga uwzględniona. W wyniku zgłoszonych uwag zmieniono definicję obiektu kosmicznego, w ten sposób, że po pojęciem „obiekt kosmiczny” należy rozumieć – „rzecz ruchomą wyniesioną w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego lub której wyniesienie w przestrzeń kosmiczną jest planowane, będąca w stanie aktywnym lub nieaktywnym, lub pojazd wynoszący i jego części składowe”
--	--	--	---	---	--	---

27.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 2 pkt 2: obiekt kosmiczny - rzecz ruchoma, zdolna do samodzielnego funkcjonowania w przestrzeni kosmicznej, wyniesiona w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego lub której wyniesienie w przestrzeń kosmiczną jest planowane, będąca w stanie aktywnym lub nieaktywnym, lub pojazd wynoszący i jego części składowe;"	definicja obiektu kosmicznego wymaga zmiany	Definicja obiektu kosmicznego wymaga poprawy. Obiekt kosmiczny może samodzielnie pozostawać w przestrzeni kosmicznej, ale niekoniecznie musi "funkcjonować".	„obiekt kosmiczny - rzecz ruchoma, wyniesiona w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego lub której dotyczyła próba wyniesienia, będąca w stanie aktywnym lub nieaktywnym oraz pojazd wynoszący i jego części składowe;"	Uwaga uwzględniona. W wyniku zgłoszonych uwag zmieniono definicję obiektu kosmicznego, w ten sposób, że po pojęciem „obiekt kosmiczny” należy rozumieć – „rzecz ruchomą wyniesioną w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego lub której wyniesienie w przestrzeń kosmiczną jest planowane, będąca w stanie aktywnym lub nieaktywnym, lub pojazd wynoszący i jego części składowe”.
28.	CSK-ALK	Art. 2 pkt 2: "2) obiekt kosmiczny - rzecz ruchoma, zdolna do samodzielnego funkcjonowania w przestrzeni kosmicznej, wyniesiona w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego lub której	Definicja obiektu kosmicznego wymaga doprecyzowania	Rekomenduje się korektę definicji obiektu kosmicznego. Choć obiekt kosmiczny może autonomicznie przebywać w przestrzeni pozaziemskiej, nie jest konieczne, aby "funkcjonował" - takie ujęcie sugerowałoby, że obiektem kosmicznym nie może być element bierny, taki jak niedziałające odpady kosmiczne. Przedmiot może zostać zakwalifikowany jako "obiekt kosmiczny" już w momencie rozpoczęcia procesu jego wyrzucenia.	„2) obiekt kosmiczny - rzecz ruchoma, wyniesiona w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego lub, w przypadku nieudanego wyniesienia, której dotyczyła próba wyniesienia, będąca w stanie aktywnym lub nieaktywnym, w tym pojazd wynoszący i jego części składowe;"	Uwaga uwzględniona. W wyniku zgłoszonych uwag zmieniono definicję obiektu kosmicznego, w ten sposób, że po pojęciem „obiekt kosmiczny” należy rozumieć – „rzecz ruchomą wyniesioną w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego lub której wyniesienie w przestrzeń kosmiczną jest planowane, będąca w stanie

		wyniesienie w przestrzeń kosmiczną jest planowane, będąca w stanie aktywnym lub nieaktywnym, lub pojazd wynoszący i jego części składowe;"		Konwencja dotycząca odpowiedzialności za powstałe szkody włącza do swojej definicji próbę wystrzelenia ("attempted launching", Art. I lit. b), lecz nie obejmuje startu "zamierzonego". Terminy te nie są równoznaczne - zamierzenie zazwyczaj stanowi etap poprzedzający faktyczne podjęcie próby lub działanie. Rakieta nośna także podlega zasadzie dotyczącej próby wyniesienia - trudno klasyfikować ją jako obiekt kosmiczny przed faktycznym rozpoczęciem procesu startu.		aktywnym lub nieaktywnym, lub pojazd wynoszący i jego części składowe".
29.	ZPSK	Art. 2 pkt 2: "2) obiekt kosmiczny - rzecz ruchoma, zdolna do samodzielnego funkcjonowania w przestrzeni kosmicznej..."	Definicja obiektu kosmicznego wymaga poprawy	Obiekt kosmiczny może samodzielnie przebywać w przestrzeni kosmicznej, ale niekoniecznie musi aktywnie "funkcjonować" - takie sformułowanie sugerowałoby wykluczenie obiektów takich, jak nieaktywne śmieci kosmiczne. Rzecz można uznać za obiekt kosmiczny już w momencie rozpoczęcia wynoszenia. Konwencja o odpowiedzialności za szkody uwzględnia w definicji próbę wyniesienia, ale nie wyniesienie "planowane". Te pojęcia nie są tożsame - planowanie zwykle poprzedza próbę wyniesienia. Pojazd wynoszący również podlega regule próby wyniesienia - trudno nazywać go obiektem kosmicznym przed rozpoczęciem startu.	"2) obiekt kosmiczny - rzecz ruchoma, wyniesiona w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego lub, w przypadku nieudanego wyniesienia, której dotyczyła próba wyniesienia, będąca w stanie aktywnym lub nieaktywnym, w tym pojazd wynoszący i jego części składowe;"	Uwaga uwzględniona. W wyniku zgłoszonych uwag zmieniono definicję obiektu kosmicznego, w ten sposób, że po pojęciem „obiekt kosmiczny” należy rozumieć – „rzecz ruchomą wyniesioną w przestrzeń kosmiczną za pomocą pojazdu wynoszącego lub której wyniesienie w przestrzeń kosmiczną jest planowane, będąca w stanie aktywnym lub nieaktywnym, lub pojazd wynoszący i jego części składowe”.

30.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 2 pkt 4	Zapis nieprecyzyjny jest	Orbita ziemską zwyczajowo jest opisywana przez co najmniej 6 elementów, a w ustawie wybrano tylko 4, w tym jeden nadmiarowy - okres, jest to rodzina orbit, a nie orbita.	Wybranie dobrze zdefiniowanych elementów opisu klasycznej orbity keplerowskiej, np.: apogeum, perygeum, inklinacja, długość węzła wstępującego, argument perygeum, anomalia prawdziwa lub czas przejścia przez perygeum. Lub mimośród, półosć wielka, inklinacja, długość węzła wstępującego, argument perycentrum, anomalia prawdziwa. https://pl.wikipedia.org/wiki/Elementy_orbitalne	Uwaga nieuwzględniona, ale zmodyfikowano przepis w wyniku uwagi PSPA (powinno być orbita okołoziemską a nie ziemską – okołoziemską występuje w innych przepisach projektu).
31.	ZPSK	Art. 2 pkt 6: "pojazd wynoszący - pojazd raketowy wraz z ładunkiem, zdolny do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej;"	Definicja pojazdu wynoszącego wymaga uzupełnienia	Pierwszy stopień rakiety nośnej stanowi obiekt kosmiczny zgodnie z konwencją o odpowiedzialności, mimo że często nie jest przeznaczony do dotarcia do przestrzeni kosmicznej.	„pojazd wynoszący - pojazd raketowy wraz z ładunkiem, zdolny do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej, w tym również jego części nie przeznaczone do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej;"	Wprowadzenie takiego zapisu było celowe. Definicja jest wystarczająca. Dostosowana do zakresu regulacji ustawy.
32.	PSPA	Art. 2 pkt 6: "pojazd wynoszący -- pojazd raketowy wraz z ładunkiem, zdolny do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej;"	Definicja pojazdu wynoszącego wymaga uzupełnienia	Pierwszy stopień rakiety wynoszącej jest obiektem kosmicznym w rozumieniu konwencji o odpowiedzialności pomimo, że częstokroć może nie być przeznaczony do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej.	pojazd wynoszący -- pojazd raketowy wraz z ładunkiem, zdolny do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej, jak również jego części nie przeznaczone do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej;	Wprowadzenie takiego zapisu było celowe. Definicja jest wystarczająca. Dostosowana do zakresu regulacji ustawy.

33.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 2 pkt 6: "pojazd wynoszący - pojazd raketowy wraz z ładunkiem, zdolny do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej;"	definicja pojazdu wynoszącego wymaga zmiany	W świetle konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne z 1972 r. obiekt kosmiczny obejmuje również części składowe obiektu kosmicznego oraz pojazd wynoszący i jego części. Pierwszy człon rakiety nośnej jest również obiektem kosmicznym mimo, że zazwyczaj nie osiąga przestrzeni kosmicznej. W niektórych przypadkach możliwe jest jego bezpieczne lądowanie i ponowne wykorzystanie.	„Pojazd wynoszący - pojazd raketowy wraz z ładunkiem, zdolny do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej, jak również jego części składowe”	Wprowadzenie takiego zapisu było celowe. Definicja jest wystarczająca. Dostosowana do zakresu regulacji ustawy.
34.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego go	Art. 2 pkt 7; „przestrzeń kosmiczna – przestrzeń znajdująca się powyżej 100 km nad poziomem morza”	Do decyzji politycznej ustawodawcy pozostaje kwestia oceny zasadności dokonywania delimitacji przestrzeni kosmicznej!	Na 45. sesji Podkomitetu Prawnego COPUOS w 2006 r. Grupa Robocza do spraw definicji i delimitacji przedstawiła wniosek skierowany do państw członkowskich, którego celem było uzyskanie odpowiedzi na pytania dotyczące ich stanowisk oraz regulacji wewnętrznych w przedmiocie definicji i delimitacji przestrzeni kosmicznej. Zdecydowana większość państw z tych, które udzieliły odpowiedzi, nie posiadała takowych regulacji. Obecnie znajdujemy się w trudnej sytuacji międzynarodowej. Odmienne poglądy na zagadnienie delimitacji przestrzeni kosmicznej mają także potęgi kosmiczne: Rosja i USA. Niegdyś ZSRR (stosowne wnioski dotyczące wyznaczenia granicy składał w 1979 r, 1983 r., 1987 r.), a obecnie Rosja, dąży do		Podzielamy stanowisko, że kwestia delimitacji przestrzeni kosmicznej ma charakter decyzji z zakresu polityki prawa i nie została dotychczas uregulowana w prawie międzynarodowym z uwagi na brak konsensusu między państwami. Niemniej jednak, projekt ustawy wprowadza definicję przestrzeni kosmicznej z kilku względów: 1. Wprowadzenie ustawowej definicji przestrzeni kosmicznej pozwala jasno określić zakres przedmiotowy stosowania ustawy i eliminuje wątpliwości interpretacyjne co do tego, jakie działania

				zabezpieczenia w należyty sposób suwerennych praw państw, poprzez zawarcie umowy międzynarodowej ustalającej na określonej wysokości granicę między przestrzenią powietrzną a przestrzenią kosmiczną. W 2012 r. Rosja w piśmie do COPUOS zauważyła, że „It has not yet been possible in current international space law to establish such a boundary or a universally agreed legal definition of outer space”. Z kolei USA konsekwentnie się temu sprzeciwiają, uważając wszelkie próby delimitacji za przedwczesne i wskazując, że <u>w najlepszym przypadku delimitacja byłaby ograniczona przez aktualny stan techniki</u>. Przestrzegają COPUOS przed uzgodnieniem sztucznej linii między dwiema przestrzeniami w sytuacji, gdy nie można przewidzieć konsekwencji takiego ustalenia. Podobne stanowisko wyraża przeważająca część państw członkowskich UE, w tym m.in. Francja (France does not consider it appropriate, as the situation with regard to space activities currently stands, to define and delimit outer space.) i Niemcy. Nawet Australia podkreśla, że w swoim prawie wewnętrznym nie miała na celu dokonania delimitacji przestrzeni kosmicznej tylko precyzyjne określenie zakresu działań, do jakich akt ten ma zastosowanie.	wymagają zezwolenia i podlegają kontroli Prezesa Agencji. Zapewnia to większą przewidywalność dla operatorów oraz bezpieczeństwo prawne dla państwa w zakresie odpowiedzialności międzynarodowej. 2. Choć większość państw unika formalnej delimitacji na poziomie prawa międzynarodowego, niektóre zdecydowały się na przyjęcie wewnętrznych rozwiązań ustawowych. Polska przyjmuje podobne podejście, kierując się potrzebą zapewnienia spójności i jasności prawa krajowego. Ustawowe zdefiniowanie przestrzeni kosmicznej stwarza stabilne warunki dla rozwoju krajowego sektora kosmicznego i inwestycji prywatnych. Podsumowując, choć przyjęcie definicji ma charakter polityczny, to jednocześnie pełni funkcję praktyczną – zapewnia pewność prawa, spójność systemu regulacyjnego i bezpieczeństwo międzynarodowe państwa, a także wzmacnia atrakcyjność Polski jako przewidywalnego
--	--	--	--	--	---

				Na podstawie opracowania Grupy Roboczej do spraw definicji delimitacji przestrzeni kosmicznej i prac Podkomitetu Prawnego COPUOS, w 2020 r. Sekretariat COPUOS opracował raport, z którego wynika, że zdecydowanie przeważają argumenty przeciwko ustalaniu granicy przestrzeni kosmicznej. Aktualnie projektowane polskie rozwiązanie jest identyczne z tym przyjętym w Słowacji w 2024 r. "The new Slovak Space Act No. 378/2024 on the regulation of space activities, which entered into force on 1 February 2025, defines outer space as "the space exceeding 100 km above sea level". Polski projekt dokonuje takiej prawnej delimitacji. Oczywiście prawo międzynarodowe nie zabrania takiej regulacji. Jest to właściwie decyzja natury politycznej.		ryнку dla podmiotów wykonujących działalność kosmiczną.
35.	PSPA	Art. 2 pkt 8: "8) śmieci kosmiczne -- obiekty pochodzenia antropogenicznego, w tym ich części składowe lub fragmenty, znajdujące się na orbicie lub wchodzące ponownie w atmosferę, które	Korekta terminologiczna	Bardziej precyzyjne określenie śmieci kosmicznych powracających z przestrzeni kosmicznej. Ponadto, warto doprecyzować, że śmieciem kosmicznym jest również taki, który upadł na Ziemię (co jest założeniem tej ustawy, a nie wynika wprost z definicji śmiecia). Obecnie proponowana definicja wymienia tylko obiekty powracające z orbity, podczas gdy podczas wynoszenia mogą powstać obiekty o	„8) śmieci kosmiczne - obiekty pochodzenia antropogenicznego które utraciły zdolność do wykonywania przewidzianych dla nich funkcji, w tym ich części składowe lub fragmenty: znajdujące się na orbicie; powracające z przestrzeni kosmicznej; które upadły na powierzchnię Ziemi po pobycie w przestrzeni kosmicznej lub pochodzące z pojazdu wynoszącego	Uwaga uwzględniona, definicja śmieci kosmicznych została zmieniona.

		utraciły zdolność do wykonywania przewidzianych dla nich funkcji;"		praktycznie identycznym charakterze i stopniu ryzyka		
36.	ZPSK	Art. 2 pkt 8: "8) śmieci kosmiczne - obiekty pochodzenia antropogenicznego..."	Poprawka terminologii	Wymagana jest bardziej precyzyjna definicja śmieci kosmicznych powracających z przestrzeni kosmicznej.	"8) śmieci kosmiczne - obiekty pochodzenia antropogenicznego, w tym ich części składowe lub fragmenty, znajdujące się na orbicie lub powracające z przestrzeni kosmicznej, które utraciły zdolność do wykonywania przewidzianych dla nich funkcji;"	Uwaga uwzględniona, definicja śmieci kosmicznych została zmieniona.
37.	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 2 pkt 9 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Niepotrzebne rozróżnienie sposobów deorbitacji	Rozróżnienie sposobu deorbitacji na deorbitację na podstawie algorytmu lub za pomocą operatora nie jest wskazany, ponieważ sektor kosmiczny bardzo szybko się rozwija i legislacja nie jest w stanie przewidzieć czy w przeciągu najbliższych lat nie zostanie wynaleziony inny sposób deorbitacji, który nie będzie się mieścić w niniejszym katalogu.	Art. 2 pkt 9 projektu ustawy o działalności kosmicznej powinien zmienić brzmienie na: <i>Usuwanie obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej - działania wykonywane przez obiekt kosmiczny znajdujący się na orbicie ziemskiej zmierzające w celu jego deorbitacji lub wprowadzenia obiektu kosmicznego poza obszar chroniony orbity geostacjonarnej.</i>	Uwaga uwzględniona, definicja deorbitacji została zmieniona, proponowane brzmienie odbiega od propozycji ASW, ale uwzględnia jej istotę, tzn.: nie zawiera już rozróżnienia sposobu deorbitacji na podstawie algorytmu lub za pomocą operatora.
38.	CSK-ALK	Art. 2 pkt 9: "9) usuwanie obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej - działania wykonywane przez obiekt kosmiczny znajdujący się na	Definicja nie zawiera wszystkich istotnych aspektów usuwania obiektów	Rekomenduje się doprecyzowanie definicji usuwania obiektu kosmicznego. Obecne brzmienie nie uwzględnia niektórych metod usuwania obiektów, takich jak umieszczenie obiektu (np. mogącego ulec całkowitemu zniszczeniu podczas deorbitacji) na krótkotrwałej orbicie bardzo niskiej (VLEO) i wykorzystanie naturalnie	„9) usuwanie obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej - działania względem obiektu kosmicznego znajdującego się na orbicie ziemskiej, w celu deorbitacji lub wprowadzania obiektu kosmicznego poza obszar chroniony orbity geostacjonarnej;"	Definicja deorbitacji została zmieniona, proponowane brzmienie odbiega od przedstawionej propozycji, ale uwzględnia jej istotę, tzn.: nie zawiera już rozróżnienia sposobu deorbitacji na podstawie algorytmu lub za pomocą operatora.

		orbicie ziemskiej, na podstawie algorytmu lub za pomocą operatora, w celu deorbitacji lub wprowadzania obiektu kosmicznego poza obszar chroniony orbity geostacjonarnej;		występującej na tej wysokości atmosfery do deorbitacji.		
39.	ZPSK	Art. 2 pkt 9: "9) usuwanie obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej - działania wykonywane przez obiekt kosmiczny..."	Definicja pomija pewne aspekty usuwania obiektów	Obecna definicja nie uwzględnia niektórych metod usuwania obiektów, takich jak umieszczenie obiektu na krótkotrwałej orbicie bardzo niskiej (VLEO) i wykorzystanie naturalnie występującej na tej wysokości atmosfery do deorbitacji.	"9) usuwanie obiektu kosmicznego - działania względem obiektu kosmicznego znajdującego się na orbicie ziemskiej, w celu deorbitacji lub wprowadzenia obiektu kosmicznego poza obszar chroniony orbity geostacjonarnej;"	Definicja deorbitacji została zmieniona, proponowane brzmienie odbiega od przedstawionej propozycji, ale uwzględnia jej istotę, tzn.: nie zawiera już rozróżnienia sposobu deorbitacji na podstawie algorytmu lub za pomocą operatora.
40.	PSPA	Art. 2 pkt 9: "9) usuwanie obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej -- działania wykonywane przez obiekt kosmiczny znajdujący się na orbicie ziemskiej, na podstawie	1) Definicja pomija pewne aspekty usuwania obiektów. 2) Względnie należy ją usunąć.	1) Dotychczasowa definicja pomija umieszczenie obiektu (np. zdolnego do całkowitego zniszczenia przy deorbitacji) na odpowiednio niskiej orbicie i skorzystanie dla jego deorbitacji z sił natury, w tym występującej na tej wysokości atmosfery. Ponadto, nie ma potrzeby, by na poziomie ustawowym wskazywać w definicji metodę wykonania działania (algorytm/operator). Co więcej, przenoszenie obiektu	„9) usunięcie obiektu kosmicznego - działania względem obiektu kosmicznego znajdującego się na orbicie okołoziemskiej, w celu jego deorbitacji lub wycofania poza obszar chroniony orbity geostacjonarnej lub innego silnie wykorzystywanego obszaru orbitalnego”	Definicja deorbitacji została zmieniona, proponowane brzmienie odbiega od przedstawionej propozycji, ale uwzględnia jej istotę, tzn.: nie zawiera już rozróżnienia sposobu deorbitacji na podstawie algorytmu lub za pomocą operatora.

		algorytmu lub za pomocą operatora, w celu deorbitacji lub wprowadzania obiektu kosmicznego poza obszar chroniony orbity geostacjonarnej;		poza obszar chroniony nie oznacza usunięcia go z przestrzeni kosmicznej. Stąd proponujemy, by zmienić nazwę pojęcia na: -> „Wycofanie obiektu kosmicznego z obszaru eksploatacji”. Alternatywnie, można pozostawić pojęcia „usuwania”, ale dodać „wycofanie” dla orbity geostacjonarnej lub innych. 2) Usuwanie obiektu jest elementem eksploatacji i cyklu życia obiektu kosmicznego i jako jego część powinno być postrzegane w przepisach. Jeśli będzie ono wydzielone, oznaczać może dodatkową trudność w usuwaniu obiektów przy końcu ich życia oraz oddziela odpowiedzialność od operatora eksploatującego obiekt.		
41.	Starlink Poland sp. z o.o.	Art. 3	Polska ustawa o działalności kosmicznej powinna mieć zastosowanie do działalności kosmicznej dotyczącej obiektów kosmicznych, dla których Rzeczpospolita Polska jest państwem wynoszącym	Zgodnie z art. 9 ust. 2 projektu ustawy, zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej udziela się w zakresie: 1) wyniesienia danego obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną lub 2) eksploatowania danego obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej , lub 3) kontrolowania danego obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej, lub 4) usuwania danego obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej, w tym przez jego deorbitację.	Art. 3. Ustawa ma zastosowanie do działalności kosmicznej wykonywanej: 1) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; 2) na pokładzie zarejestrowanego w Rzeczypospolitej Polskiej: a) statku morskiego w rozumieniu art. 2 § 1 ustawy z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (Dz. U. z 2023 r. poz. 1309), b) statku powietrznego w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2023 r. poz.	Uwaga uwzględniona – wprowadzono definicję eksploatacji i kontrolowania obiektu kosmicznego. Dodatkowo preredagowano przepis art. 3

				Wobec braku precyzyjnego określenia, czym jest eksploataowanie oraz kontrolowanie danego obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej, pojawiają się wątpliwości co do ich zakresu. Uzasadnienie projektu ustawy wskazuje, że pojęcie działalności kosmicznej obejmuje segment <i>midstream</i> – związany m. in. z odbiozem danych satelitarnych. Takie stwierdzenie sugeruje, że wszystkie podmioty odbierające dane satelitarne mają zostać zobowiązane do uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności kosmicznej w Polsce, między innymi Starlink Poland. Co więcej, w uzasadnieniu projektu ustawy wskazano również, że zakresem regulacji będzie objęte <i>„wyniesienie obiektu w przestrzeń kosmiczną. Chodzi o wyniesienia zarówno z polskiego terytorium lub polskich urzędów, jak i z terytorium lub urzędów należących do innego Państwa.</i> [wyróżnienie nasze] <i>W aktualnych realiach działalności kosmicznej wykonywanej przez podmioty polskiego sektora kosmicznego należy założyć, że zdecydowana większość (jeśli w ogóle nie wszystkie) wyniesień obiektów w przestrzeń kosmiczną będą następowały z miejsc startowych (tzw. launchpadów) usytuowanych</i>	2110, z 2024 r. poz. 731 i 1222 oraz z 2025 r. poz. 31, 179 i 374); 3) na terytorium państwa obcego lub na obszarze niepodlegającym zwierzchnictwu żadnego państwa – przez operatora, o którym mowa w art. 8 - jeżeli Rzeczpospolita Polska jest dla obiektu kosmicznego państwem wynoszącym w rozumieniu art. 2 pkt 5.	
--	--	--	--	--	---	--

				<i>poza terytorium RP. Samo operowanie i kontrola nad wyniesionym w ten sposób obiektem kosmicznym następuje już z terytorium RP [wyróżnienie nasze] i leży w gestii operatora, którego wiążą przepisy ustawy”.</i> Po pierwsze, twierdzenie, jakoby „operowanie i kontrola nad wyniesionym obiektem kosmicznym następuje z terytorium RP” jest całkowicie niezrozumiałe. Przede wszystkim powyższe założenie jest wprost niezgodne z art. VIII Układu o zasadach działalności państw w zakresie badań i wykorzystania przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, sporządzonego w Moskwie, Londynie, i Waszyngtonie dnia 27 stycznia 1967 r. (dalej jako „Układ”), który stanowi: „Państwo Strona Układu, w którym zarejestrowany jest obiekt wypuszczony w przestrzeń kosmiczną, zachowuje jurysdykcję i kontrolę nad tym obiektem oraz nad znajdującą się na jego pokładzie załogą, gdy znajduje się on w przestrzeni kosmicznej lub na ciele niebieskim [wyróżnienie nasze] [...]”. Założenie, jakoby Polska mogłaby sprawować jurysdykcję, w rozumieniu tego przepisu, nad		
--	--	--	--	---	--	--

				objektami satelitarnymi zarejestrowanymi w innym państwie jest niezgodne również z art. 18.1. oraz art. 11.15 Regulaminu Radiokomunikacyjnego. Z przepisów tych wynika, że każda stacja kosmiczna podlega kontroli organów państwa, które z kolei ponosi odpowiedzialność za stacje kosmiczne podlegające jego jurysdykcji. Polska jest członkiem Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego, więc Regulamin Radiokomunikacyjny w Polsce obowiązuje. Zatem trzeba podkreślić, że Polska nie może przejąć jurysdykcji nad obiektem kosmicznym, która przysługuje wyłącznie Państwu, w którym zarejestrowany jest obiekt wypuszczony w przestrzeń kosmiczną. Powyższa zasada dotyczy nie tylko obiektów kosmicznych wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną przez samo państwo, lecz również przez podmioty prywatne, działające na jego terytorium. Zgodnie bowiem z art. VI Układu „Państwa Strony Układu ponoszą odpowiedzialność międzynarodową za swoją działalność w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi, niezależnie od tego, czy jest ona		
--	--	--	--	--	--	--

				<i>prowadzona przez instytucje rządowe lub pozarządowe, osoby prawne, jak również za zapewnienia zgodności tej działalności z postanowieniami niniejszego Układu</i> [wyróżnienie nasze] [...]”. Zatem wyłączną jurysdykcję nad obiektami kosmicznymi wypuszczonymi w przestrzeń kosmiczną przez dowolnego operatora sprawuje państwo wynoszące (wypuszczające), a nie Polska. Należy także dodać, że zgodnie z art. II Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne z 29 marca 1972 r. (dalej jako „Konwencja”), „<i>Państwo wypuszczające jest bezwzględnie zobowiązane do zapłacenia odszkodowania za szkodę, którą wypuszczony przez nie obiekt kosmiczny wyrządził na powierzchni ziemi lub statkowi powietrznemu podczas lotu.</i>”. Kim jest „państwo wypuszczające” (projekt ustawy postuluje się pojęciem „państwa wynoszącego”, jednak definicja ujęta w projekcie ustawy wprost odsyła do Konwencji)? Zgodnie z art. I lit. c Konwencji jest to:		
--	--	--	--	---	--	--

				- państwo, które wypuszcza lub powoduje wypuszczenie obiektu kosmicznego, ORAZ - państwo, z którego terytorium lub urządzeń wypuszczono obiekt kosmiczny. Konsekwentnie, zgodnie z art. I lit. c Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne z 29 marca 1972 r. (dalej jako „Konwencja”), zgodnie z art. VIII ust. 1 Konwencji „<i>Państwo, które poniesie szkodę lub którego osoby fizyczne lub prawne poniosą szkodę, może przedstawić państwu wypuszczającemu roszczenie o odszkodowanie za taką szkodę [...]</i>”. Z kolei art. IX Konwencji precyzuje, że „<i>Roszczenie o odszkodowanie za szkodę przedstawia się państwu wypuszczającemu w drodze dyplomatycznej. [...]</i>”. W związku z powyższym, Rzeczpospolita Polska nie może przejąć jurysdykcji nad obiektami kosmicznymi, dla których nie jest państwem wynoszącym/ wypuszczającym. Ponadto, poddajemy pod rozagę Pana Ministra, że o ile w Konwencji mowa jest o „państwie wypuszczającym”, o tyle w Układzie mowa jest o państwie, w którym obiekty kosmiczne są		
--	--	--	--	---	--	--

				zarejestrowane. Konwencja dotyczy zasad odpowiedzialności za szkodę, a Układ reguluje ogólne zasady prowadzenia działalności w przestrzeni kosmicznej. Kwestia zasad prowadzenia działalności kosmicznej powinna być uregulowana zgodnie z przepisami Układu, a zasady ponoszenia odpowiedzialności za szkodę – zgodnie z przepisami Konwencji.		
42.	Urząd Lotnictwa Cywilnego	Art. 3 projektu ustawy	Biorąc pod uwagę, że w uzasadnieniu do przedmiotowego projektu napisane jest, że „Etap wyniesienia i deorbitacji obiektu kosmicznego wymaga bowiem przemieszczenia się przez przestrzeń powietrzną w rozumieniu tych przepisów” (tj. przepisów prawa lotniczego), to mimo, że zgodnie z informacją zamieszczoną w ww. uzasadnieniu większość państw (w tym Polska) korzysta ze stanowisk startowych usytuowanych na terytorium innego państwa, należy rozważyć w pkt 1 po		W pkt 1 po wyrażeniu „na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” dodanie „oraz polskiej przestrzeni powietrznej”	Uwaga uwzględniona nadano nowe brzmienie przepisowi art. 4 - obecnie w projekcie art. 5

			wyrażeniu „na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” dodanie „oraz polskiej przestrzeni powietrznej”. Powyższa propozycja jest tym bardziej uzasadniona, że art. 4 projektowanej ustawy przewiduje sytuacje, w których obiekt kosmiczny będzie korzystał z „przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej”.			
43.	Urząd Lotnictwa Cywilnego	Art. 3 pkt 2 lit. b projektu ustawy	W przepisie uregulowano, że przedmiotowa ustawa będzie miała zastosowanie do działalności kosmicznej wykonywanej m.in. na pokładzie zarejestrowanego w Rzeczypospolitej Polskiej statku powietrznego w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 2110, z 2024 r. poz. 731 i 1222 oraz z 2025 r. poz. 31, 179 i		Uzasadnienie powinno zostać uzupełnione.	Uwaga uwzględniona nadano nowe brzmienie przepisowi art. 4 - obecnie w projekcie art. 5

			374). Nie jest jasna intencja tego przepisu, uzasadnienie również nie zawiera wyjaśnień w tym zakresie.			
44.	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej	art. 3 pkt 3	take sformułowanie może budzić wątpliwości interpretacyjne i należy poddać je weryfikacji i doprecyzowaniu;	w proponowanym brzmieniu pomięto kwestię obowiązywania na terytorium państwa obcego;	należy rozważyć doprecyzowanie zakresu obowiązywania ustawy;	Uwaga uwzględniona nadano nowe brzmienie przepisowi art. 4 - obecnie w projekcie art. 5
45.	Urząd Lotnictwa Cywilnego	Art. 4 projektu ustawy	Przepis art. 4 projektowanej ustawy przewiduje, że do obiektu kosmicznego korzystającego z przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się przepisy ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze w zakresie zabezpieczenia przestrzeni powietrznej i uzyskiwania pozwolenia na wykonywanie lotu. Należy wskazać, że ustawa – Prawo lotnicze nie przewiduje podstawy prawnej do wydawania pozwolenia na		Brak podstawy prawnej do wydawania pozwolenia na wykonywanie lotów dla obiektów kosmicznych. Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego nie jest organem właściwym do wydawania pozwolenia na wykonywanie lotów dla obiektów kosmicznych.	Uwaga uwzględniona nadano nowe brzmienie przepisowi art. 4 - obecnie w projekcie art. 5

			wykonywanie lotów dla obiektów kosmicznych. Pozwolenia na wykonywanie lotów w kategorii specjalnej wydaje się dla statków powietrznych, o których mowa w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1139 z dnia 4 lipca 2018 r. w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie lotnictwa cywilnego i utworzenia Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego oraz zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2111/2005, (WE) nr 1008/2008, (UE) nr 996/2010, (UE) nr 376/2014 i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/30/UE i 2014/53/UE, a także uchylającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 552/2004 i			
--	--	--	--	--	--	--

			(WE) nr 216/2008 i rozporządzenie Rady (EWG) nr 3922/91 (Dz.Urz. UE L 212 z 22.08.2018, str. 1, z późn. zm.).			
46.	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej	art. 4	brak przewidzianego trybu i procedury powiadamiania PAŻP np. o obiektach nieaktywnych i spadających w przestrzeni powietrznej;	konieczne ustalenie zasad powiadamiania PAŻP o obiektach w przestrzeni powietrznej, celem podjęcia niezbędnych działań przez PAŻP;	należałoby określić tryb powiadamiania PAŻP o takich sytuacjach. Jeżeli powyższe ma być objęte np. normą art. 10 ust. 7 Ustawy, to wskazane wydaje się być doprecyzowanie postanowień Ustawy w kwestii obowiązków operatora;	Uwaga uwzględniona nadano nowe brzmienie przepisowi art. 4 - obecnie w projekcie art. 5
47.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 4 „Do obiektu kosmicznego korzystającego z przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się przepisy ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze w zakresie zabezpieczenia przestrzeni powietrznej i uzyskiwania pozwolenia na wykonywanie lotu.”	konieczność zmiany	Przepisy ustawy Prawo lotnicze nie regulują zagadnienia „zabezpieczenia” przestrzeni powietrznej. Najprawdopodobniej projektodawca ma na myśli zarządzanie przestrzenią powietrzną – art. 121 ustawy. Zarządzanie przestrzenią kosmiczną zdefiniowane jest w rozporządzeniu nr 549/2004 (art.2 pkt 7). W związku z członkostwem Polski w UE należy pamiętać o Europejskiej Sieci Zarządzania Ruchem Lotniczym. Ewentualnie może znaleźć zastosowanie rozdział 4 ustawy Loty międzynarodowe.		Uwaga uwzględniona nadano nowe brzmienie przepisowi art. 4 - obecnie w projekcie art. 5
48.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i	Art. 5 ust.1 pkt 3 „kontroli działalności kosmicznej,”	doprecyzowanie	Wyjaśnienie zostało zawarte do art. 1 pkt 4. Warto zwrócić uwagę na jeszcze jeden aspekt dotyczący kwestii		Uwaga uwzględniona. Wprowadzono definicję kontroli obiektu kosmicznego oraz rozstrzygnięto, że dla działalności kosmicznej

	Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN			sprawowania kontroli. Działalność kosmiczną mogą prowadzić także instytucje/agencje rządowe (administracja publiczna, np. MON). Czy w przypadku gdy działalność kosmiczna realizuje „cele wojskowe” również Prezes Agencji i organ wyższego stopnia w stosunku do Prezesa, czyli minister właściwy do spraw gospodarki, sprawują kontrolę takiej działalności?		wykonywanej przez jednostki nadzorowane przez MON lub podległe MON, organem właściwym jest Minister Obrony Narodowego, a nie Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej.
49.	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 6 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Zakres definicyjny działalności kosmicznej został ujęty zbyt wąsko, co może prowadzić do wyłączenia z regulacji istotnych form aktywności w przestrzeni kosmicznej, zwłaszcza tych, które dopiero się rozwijają lub przybierają nowe formy.	Zaproponowana struktura przepisu może nieproporcjonalnie zawężyć dynamicznie rozwijającą się materię działalności kosmicznej. Umieszczenie szczegółowych działań w treści aktu normatywnego może prowadzić do nadmiernego ograniczenia elastyczności regulacyjnej, utrudniając dostosowanie się do szybko zmieniających się warunków technologicznych i międzynarodowych standardów. Tego rodzaju ujęcie może wymuszać częste nowelizacje ustawy, co nie sprzyja stabilności systemu prawnego.	Zaleca się rozważenie wprowadzenia klauzuli generalnej o charakterze otwartym, wzorowanej na rozwiązaniach przyjętych m.in. w ustawie luksemburskiej o działalności kosmicznej. W art.6 zaleca się dopisanie punktu w sektorze Działalność kosmiczna polega na: <i>5)jakiegokolwiek inną działalność mającą miejsce w przestrzeni kosmicznej, za którą Rzeczpospolita Polska może ponosić międzynarodową odpowiedzialność.</i> Zastosowanie takiej konstrukcji normatywnej umożliwia bardziej elastyczną interpretację przepisów, co jest szczególnie istotne w kontekście wyjątkowo	Uwaga nieuwzględniona. Proponowany zakres działalności kosmicznej, jest sformułowany w sposób funkcjonalny, co pozwala na obejmowanie zarówno obecnie znanych, jak i potencjalnych nowych rodzajów działalności kosmicznej, które mogą pojawić się w przyszłości. Dzięki temu katalog nie jest sztywny i umożliwia wykonywanie zobowiązań międzynarodowych Polski, w tym odpowiedzialności wynikającej z art. VI Układu o przestrzeni kosmicznej, bez wprowadzania niejasnych klauzul otwartych, które mogłyby osłabić pewność prawa i przewidywalność regulacji.

					dynamicznego rozwoju technologii i aktywności w sektorze kosmicznym. Klauzula tego rodzaju pozwala na skuteczniejsze reagowanie na nowe wyzwania i zjawiska, bez konieczności częstych nowelizacji ustawy, a jednocześnie sprzyja przewidywalności i spójności systemu prawnego.	
50.	Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Wydział Technologii Kosmicznych (AGH)	<u>Art. 6 ust. 1:</u> <i>„Działalność kosmiczna polega na:</i> <i>1) wyniesieniu lub próbie wyniesienia obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną;</i> <i>2) eksploataowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej;</i> <i>3) kontrolowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej;</i>	Brak regulacji własności zasobów kosmicznych – postuluje się wprowadzenie odpowiedniej regulacji	Uzasadnienie projektu ustawy, w pkt II. 3, ppkt 1 wskazuje, że ustawodawca proponuje szerokie rozumienie działalności kosmicznej, obejmujące także górnictwo kosmiczne. Projekt nie zawiera natomiast żadnych przepisów odnoszących się do tej materii, w tym własności zasobów kosmicznych.	Proponuje się wprowadzenie w ustawie odrębnego rozdziału poświęconego eksploracji i wykorzystaniu zasobów kosmicznych, np. na wzór luksemburski (ustawy z 20 lipca 2017 o eksploracji i wykorzystaniu zasobów kosmicznych). Postuluje się uregulowanie kwestii własności zasobów kosmicznych w sposób pozytywny, w myśl założenia, że zasoby kosmiczne mogą być przedmiotem własności, przy jednoczesnym zastrzeżeniu, że Polska nie rości sobie suwerenności nad ciałami niebieskimi. Za podjęciem decyzji o wprowadzeniu powyższej regulacji powinna przemawiać m.in. okoliczność nie tyle o zamiarze prowadzenia	Kwestia ta jest poza regulacją ustawy.

		4) usuwaniu obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej, w tym przez jego deorbitację.”			działalności górniczej w dużej skali wydobywczej, lecz o konieczności pozyskiwania zasobów w celu płynnej realizacji misji (w tym np. podtrzymania życia, optymalizacji parametrów misji, np. pozyskanie tlenu).	
51.	Polskie Towarzystwo Astronautyczne	Art. 6 ust. 1	Brak uregulowań dotyczących lotów suborbitalnych.	Brak uregulowań dotyczących wykonywania lotów suborbitalnych stwarza barierę regulacyjną dla operatorów wykonujących loty suborbitalne.	Art. 6.1. Pkt. 5). Wykonywanie lotów suborbitalnych obejmujących przełot pojazdu suborbitalnego przez przestrzeń kosmiczną. Dodanie terminu “lub pojazd suborbitalny”, gdzie jest to adekwatne.	Uwaga uwzględniona. Przepisy ustawy zostały uzupełnione o regulacje szczególne dla lotów suborbitalnych w takim zakresie w jakim będą one wykonywane w przestrzeni kosmicznej
52.	Starlink Poland sp. z o.o	Art. 6 ust. 1	Działalność kosmiczna powinna być regulowana przepisami polskiej ustawy o działalności kosmicznej wyłącznie w zakresie obiektów kosmicznych, dla których Rzeczpospolita Polska jest państwem wynoszącym.	Uzasadnienie uwagi jest tożsame z uzasadnieniem uwagi Starlink Poland nr 1.	Art. 6. 1. Działalność kosmiczna polega na: 1) wyniesieniu lub próbie wyniesienia obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną; 2) eksploataowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej; 3) kontrolowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej; 4) usuwaniu obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej, w tym przez jego deorbitację; - jeżeli Rzeczpospolita Polska jest dla obiektu kosmicznego	Ustawa ma zastosowanie do działalności wykonywanej przez operatora w rozumieniu ustawy – osoba prawna lub jednostka organizacyjna w rozumieniu obowiązujących przepisów (m.in. prawo przedsiębiorców)

					państwem wynoszącym w rozumieniu art. 2 pkt 5	
53.	PSPA	Art. 6. 1. Działalność kosmiczna polega na: 1) wyniesieniu lub próbie wyniesienia obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną; 2) eksploataowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej; 3) kontrolowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej;	Sugestia zmiany redakcyjnej związanej ze zmianą tytułu ustawy	Za wprowadzeniem zmiany przemawia potrzeba jednolitego stosowania przepisów i zwiększenia pewności prawnej przez jasne określenie zakresu niezbędnych do spełnienia wymogów formalnych dla przedstawicieli poszczególnych gałęzi specjalizacyjnych	Art. 6. 1. Działalność w przestrzeni kosmicznej polega na: 1) wyniesieniu lub próbie wyniesienia obiektu kosmicznego; 2) eksploataowaniu obiektu kosmicznego; 3) kontrolowaniu obiektu kosmicznego;	Uwaga nieuwzględniona. W związku z tym, że nie została uwzględniona propozycja PSPA zmiany tytułu, konsekwentnie nie ma potrzeby zmiany art. 6 ust. 1, która ze zmianą tytułu jest bezpośrednio związana.
54.	CloudFerro S.A.	Art. 6 ust. 1 pkt 2	W toku analizy projektu dostrzegamy konieczność doprecyzowania terminu „ <u>eksploatowania obiektu kosmicznego</u> ”, który pojawia się m.in. w art. 6 ust.1 pkt 2 Projektu. Postulujemy wprowadzenie definicji tego terminu do art. 2 Projektu, uwzględniające	Ułatwi to jednolite stosowanie przepisów i zwiększy pewność prawną poprzez jasne określenie zakresu niezbędnych do spełnienia wymogów formalnych dla przedstawicieli poszczególnych gałęzi specjalizacyjnych.		Uwaga uwzględniona, wprowadzono wyjaśnienia określenia „eksploatowanie obiektu kosmicznego”.

			konieczność rozgraniczenia eksploatacji technicznej od wykorzystania danych satelitarnych na poziomie naziemnym.			
55.	PSPA	Art. 6 ust. 1 pkt 4	Niespójność opisu działania z proponowaną ustawową definicją usunięcia obiektu kosmicznego	Należy usunąć słowa "z przestrzeni kosmicznej", skoro definicja usunięcia obejmuje także wyprowadzenie obiektu z określonego obszaru chronionego, przy jego pozostawieniu w przestrzeni kosmicznej.	"4) usuwaniu obiektu kosmicznego, w tym przez jego deorbitację"	Uwaga uwzględniona
56.	CSK-ALK	Art. 7 pkt 1: "1) niezagrożający interesom bezpieczeństwa i obronności w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, z późn. zm.);"	Zapis wymaga uzupełnienia.	Przepisy powinny umożliwiać regulatorowi egzekwowanie także innych istotnych interesów państwa nie mieszczących się zakresie sformułowania: "interesy bezpieczeństwa i obronności".	„1) niezagrożający interesom bezpieczeństwa i obronności w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, z późn. zm.) oraz innym istotnym interesom Rzeczypospolitej Polskiej;"	Uwaga uwzględniona w sposób uzgodniony z MON
57.	ZPSK	Art. 7 pkt 1: "1) niezagrożający interesom bezpieczeństwa i obronności w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny..."	Uzupełnienie o żywotne interesy RP	Przepisy powinny umożliwiać regulatorowi egzekwowanie interesów państwa polskiego wykraczających poza wąsko rozumiane "interesy bezpieczeństwa i obronności".	"1) nie zagrażający interesom bezpieczeństwa i obronności w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, z późn. zm.) oraz żywotnym interesom Rzeczypospolitej Polskiej;"	Uwaga nieuwzględniona. Obecne brzmienie przepisu, odwołujące się do „interesów bezpieczeństwa i obronności w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny”, zapewnia już wystarczający poziom ochrony kluczowych interesów państwa. Zgodnie z ustawą o obronie Ojczyzny

						pojęcie to obejmuje zarówno kwestie związane z bezpieczeństwem militarnym, jak i szeroko pojętą obronę państwa, co w praktyce pokrywa istotne żywotne interesy Rzeczypospolitej Polskiej. Rozszerzenie przepisu o dodatkowe sformułowanie „żywotne interesy Rzeczypospolitej Polskiej” mogłoby wprowadzać niepotrzebną redundancję i nieprecyzyjność, gdyż pojęcie to nie jest ustawowo zdefiniowane i mogłoby prowadzić do dowolnej interpretacji. Obecna konstrukcja przepisu zapewnia wystarczające podstawy prawne do egzekwowania interesów państwa w kontekście działalności kosmicznej. Warto podkreślić, że MON zaakceptował proponowane brzmienie, uznając je za należycie zabezpieczające interesy w zakresie bezpieczeństwa. W związku z powyższym uwaga została odrzucona.
58.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i	Art. 7 pkt 2: "2) ograniczający do minimum ryzyko dla życia lub	korekta/usunięcie „do minimum”			Uwaga nie została uwzględniona. Zwrot „do minimum” został celowo użyty w projektowanym

	Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowe go Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	zdrowia ludzkiego oraz mienia;"				przepisie, aby podkreślić szczególną wagę obowiązku zapewnienia maksymalnego możliwego poziomu bezpieczeństwa w działalności kosmicznej. Działalność ta, ze względu na swój charakter i potencjalnie wysokie ryzyko dla życia, zdrowia oraz mienia, wymaga zastosowania najwyższych dostępnych standardów technicznych i organizacyjnych. Usunięcie sformułowania „do minimum” mogłoby osłabić normatywny przekaz przepisu, sugerując, że wystarczające jest ograniczanie ryzyka w stopniu jedynie podstawowym, a nie w maksymalnym zakresie możliwym do osiągnięcia przy wykorzystaniu dostępnych rozwiązań. Obecne brzmienie w sposób właściwy odzwierciedla cel regulacji, jakim jest zapewnienie najwyższego poziomu bezpieczeństwa w obszarze działalności kosmicznej. W związku z powyższym uwaga została odrzucona.
--	--	---------------------------------------	--	--	--	---

59.	ZPSK	Art. 7 pkt 2: "2) ograniczający do minimum ryzyko dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia;"	Dodanie odniesienia do standardów międzynarodowych	To uniwersalny wymóg obecny w przepisach kosmicznych innych krajów, zapewniający elastyczność regulacyjną. Umożliwia realizację zamierzeń legislacyjnych zawartych w ostatnim punkcie tego artykułu, który powinien zostać usunięty.	"2) ograniczający do akceptowalnego minimum ryzyko dla życia i zdrowia ludzkiego oraz mienia, w tym odpowiadający międzynarodowo uznanym standardom;"	Uwaga nieuwzględniona. Intencją projektodawcy jest pozostawienie pewnej elastyczności związanej ze specyfiką.
60.	PSPA	Art. 7 pkt 2: "2) ograniczający do minimum ryzyko dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia;"	Dodanie odniesienia do standardów międzynarodowych	Jest to szeroki wymóg pojawiający się w ustawodawstwach kosmicznych innych państw, pozwalający zachować regulacyjną elastyczność. Pozwala wykonać zamiar legislacyjny stojący za ostatnim punktem w tym artykule, który to punkt należy usunąć.	„2) ograniczający do akceptowalnego minimum ryzyko dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia, w tym odpowiadający międzynarodowo uznanym standardom;”	Uwaga nieuwzględniona. Intencją projektodawcy jest pozostawienie pewnej elastyczności związanej ze specyfiką działalności kosmicznej.
61.	CSK-ALK	Art. 7 pkt 2: "2) ograniczający do minimum ryzyko dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia;"	Zapis wymaga uzupełnienia przez odniesienie do standardów międzynarodowych	Rekomenduje się doprecyzowanie wymogu zgodnie z praktyką międzynarodową; Proponowane brzmienie zapewnia jednocześnie elastyczność regulacyjną, jak też ułatwi wykonania wymogów; taki punkt odniesienia zwiększa też pewność prawa po stronie operatora.;	„2) ograniczający do minimum ryzyko dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia, w tym odpowiadający międzynarodowo uznanym standardom;”	Uwaga nieuwzględniona. Intencją projektodawcy jest pozostawienie pewnej elastyczności związanej ze specyfiką działalności kosmicznej.
62.	ZPSK	W art. 7 po pkt 2 dodaje się pkt 3	Dodanie wymogu nienaruszania zobowiązań międzynarodowych	To uniwersalny wymóg obecny w przepisach kosmicznych innych krajów, zapewniający elastyczność regulacyjną. Umożliwia realizację zamierzeń legislacyjnych zawartych w ostatnim punkcie tego artykułu.	"3) nienaruszający międzynarodowych zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej;"	Uwaga nieuwzględniona. Intencją projektodawcy jest pozostawienie pewnej elastyczności związanej ze specyfiką działalności kosmicznej.
63.	ZPSK	W art. 7 dotychczasowy pkt 3 należy przenieść na pkt 4.		Zmiana numeracji		Nieuwzględniona, ponieważ nie będzie zmiany numeracji
64.	Sieć Badawcza Łukasiewicz –	Art. 7 pkt 3	Doprecyzowanie i wprowadzenie dobrych praktyk	Obecna treść jest bardzo ogólna i nie wyraża wprost dobrych praktyk rekomendowanych przez UNOOSA	Odwołanie się do zapisów dokumentu: A/AC.105/C.1/2025/CRP.9	Z uwagi na specyfikę działalności kosmicznej nie jest celowe odwoływanie się

	Instytut Lotnictwa			czy regulacji wprowadzanych np. przez prawodawstwo Republiki Francji.	lub wzorowanie się na legislacji francuskiej.	konkretnych regulacji . Ocena ta prowadzona będzie indywidualnie w ramach konkretnego postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia.
65.	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa	Art. 7 pkt 4	Doprecyzowanie sformułowania „gwarantujący spełnianie przez obiekt kosmiczny standardów”	Nie zostało określone w jaki sposób oceniana jest „gwarancja” oraz według jakich „standardów” będzie weryfikowana. Niesie to ze sobą ryzyko sytuacji, w której projektowany obiekt kosmiczny nie będzie zbieżny z kryteriami oceny, która to zostanie przeprowadzona na późnym etapie.	Należy doprecyzować w jaki sposób spełniona/oceniana jest „gwarancja” oraz według jakich „standardów” będzie weryfikowana.	Ocena ta prowadzona będzie indywidualnie w ramach konkretnego postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia.
66.	PSPA	Art. 7 pkt 4 „gwarantujący spełnianie przez obiekt kosmiczny standardów dotyczących: a) wytrzymałości mechanicznej i odporności na warunki kosmiczne, b) stabilności paliwa i utleniaczy oraz niezawodności silników, c) stabilności źródeł energii i jej optymalnego zużycia, d) komunikacji obiektu kosmicznego ze	Usunięcie szczegółowych standardów technicznych	Ten punkt powinien zostać usunięty, ponieważ poszczególne misje kosmiczne, w szczególności misje B+R, jak i symulatory masy, mogą nie spełniać jakiejś części tych wymogów, a jednak pozwalać na prowadzenie działalności w sposób bezpieczny. Alternatywnie, można rozważyć fakultatywne wydanie podręcznika dla operatorów, takiego, jaki wydała CNES we współpracy z przemysłem. Wskazane są bardziej wnikliwe prace legislacyjne, pozostawienie decyzji regulatorowi w ramach poszczególnych postępowań, lub sektorowa regulacja kooperatywna. Ten punkt nie wskazuje, o jakich standardach jest mowa. Nie wydaje się, aby inni ustawodawcy krajowi przyjęli dokładnie to podejście. Absolutnie konieczne jest także pozytywne zweryfikowanie, czy polskie misje	Należy skreślić pkt 4.	Uwaga nieuwzględniona. Intencją projektodawcy jest pozostawienie pewnej elastyczności związanej ze specyfiką działalności kosmicznej.

		stacją kontrolną, e) precyzji systemów kontrolnych i nawigacyjnych,		kosmiczne obecnie objęte istotnym finansowaniem z krajowych lub unijnych środków publicznych faktycznie przewidują spełnienie wszystkich wymienionych w dotychczasowym pkt 4 wymogów w ramach obecnych założeń finansowych tych misji.		
67.	CSK-ALK	Art. 7 pkt 4 „gwarantujący spełnianie przez obiekt kosmiczny standardów dotyczących: a) wytrzymałości mechanicznej i odporności na warunki kosmiczne, b) stabilności paliwa i utleniaczy oraz niezawodności silników, c) stabilności źródeł energii i jej optymalnego zużycia, d) komunikacji obiektu kosmicznego ze stacją kontrolną, e) precyzji systemów kontrolnych i nawigacyjnych, f) wyposażenia w	Usunięcie szczegółowych standardów technicznych	Rekomenduje się eliminację projektowanego pkt. Z uwagi nato, że przedsięwzięcia kosmiczne, zwłaszcza o charakterze naukowo- badawczym oraz obiekty testowe (symulatory masy), mogą nie wypełniać wszystkich określonych warunków, jednocześnie zapewniając bezpieczne wykonywanie operacji kosmicznych. Jako alternatywę można rozważyć stworzenie dobrowolnych wytycznych dla operatorów, wzorowanych na publikacji opracowanej przez CNES we współdziałaniu z sektorem przemysłowym. Istnieje ryzyko, że większość misji kosmicznych w Polsce może nie spełniać opisanych warunków. Regulacja ta powinna być przeanalizowana nie tylko przez inżynierów kosmicznych, ale wziąć pod uwagę modele biznesowe misji kosmicznych pozostających pod jurysdykcją Polską.	Należy skreślić pkt 4.	Uwaga niezasadna. Uwaga nieuwzględniona. Intencją projektodawcy jest pozostawienie pewnej elastyczności związanej ze specyfiką działalności kosmicznej. Przyjęto minimalny katalog standardów, w celu możliwości wydawania zgody na bezpieczną działalność kosmiczną.

		systemy kontroli termicznej, g) posiadania odpowiednich systemów ratunkowych."				
68.	ZPSK	Art. 7 pkt 4: "4) gwarantujący spełnianie przez obiekt kosmiczny standardów dotyczących: a) wytrzymałości mechanicznej..."	Usunięcie szczegółowych standardów technicznych	Przepis należy usunąć, ponieważ niektóre obiekty kosmiczne, szczególnie te służące celom badawczo-rozwojowym oraz symulatory masy, mogą nie spełniać części wymienionych wymogów, a mimo to umożliwiać bezpieczne prowadzenie działalności. Alternatywnie można rozważyć opracowanie niewiążącego poradnika dla operatorów, podobnego do wydanego przez CNES we współpracy z przemysłem, informującego o przyjętej przez regulatora interpretacji obowiązujących przepisów. Potrzebne są bardziej szczegółowe prace legislacyjne, względnie pozostawienie decyzji regulatorowi w poszczególnych postępowaniach lub współregulacja sektorowa oparta na współpracy z przedstawicielami przemysłu. Wspomniany przepis nie wskazuje, o jakie standardy chodzi. Inne krajowe ustawodawstwa nie przyjęły tego rodzaju podejścia. Kluczowe jest sprawdzenie, czy obecnie planowane polskie misje kosmiczne faktycznie spełniają wszystkie wymogi wymienione w	Należy skreślić cały pkt 4.	Przyjęto minimalny katalog standardów, w celu możliwości wydawania zgody na bezpieczną działalność kosmiczną.

				obecnym pkt 4 w ramach obecnych założeń finansowych.		
69.	Creotech Instruments S.A.	Art. 7 pkt 4 - Art. 10 ust. 3 pkt 4 „niezbędną dokumentację umożliwiającą zweryfikowanie spełniania wymogów określonych w art. 7;” Art. 7 pkt 4.	Uszczegółowienie przepisu, skrócenie czasu procedowania wniosku.	Art. 7 pkt 4 wymaga uszczegółowienia, ze względu na brak precyzji pojęcia ‘obecnych standardów’. Misje kosmiczne charakteryzują się różnymi stosowanymi standardami (np. ECSS, NASA), wobec których stosuje się dostosowanie do wymogów konkretnych misji. Stąd zdecydowana większość misji nie spełnia wszystkich standardów (np. ECSS), lecz jedynie wybrane przez misję szczegółowe zapisy (wymagania) z pełnej gamy tych standardów. Wymagany zestaw dokumentów nie jest również w każdym przypadku w komplecie dostępny na ponad 6 miesięcy przed startem misji (czas uzyskania pozwolenia), przy czym część dokumentacji dostępna jest jedynie 3 miesiące przed startem. Stąd sugerowane jest skrócenie czasu przetwarzania wniosku. Szczególnie w odniesieniu do art. 7 pkt 4: lit. b „niezawodność silników” nie jest parametrem dostarczany przez dostawców komponentów COTS, sugerujemy zastąpienie sformułowaniem „kwalifikacja silników w środowiskowych warunkach odpowiadających kosmicznym”. Brak analiz stabilności paliwa w przypadku napędów z paliwem stałym, np. jonowych;	Uszczegółowienie przepisów, dopuszczenie częściowego wypełnienia stosowanych standardów lub wskazanie konkretnych standardów. Zmiana czasu procedowania wniosku – zgodnie z uwagą nr 21. Zmiana i doprecyzowanie pojęć w art. 7. Usunięcie przepisów art. 7 pkt 4 lit. e, f.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z uzasadnieniem projektu: działalność kosmiczna zawiera istotny element eksperymentalności i niepowtarzalności, a w konsekwencji generuje konieczność indywidualnej oceny przez organ nadzorujący szans powodzenia i ryzyka związanego z konkretnym wnioskiem o wydawanie zezwolenia. Z tego też względu warunki uzyskania zezwolenia zostały uregulowane w sposób bardziej ogólny, a dokumenty, które mają dowodzić ich spełnienia, będą oceniane poprzez pryzmat treści wniosku o wydanie zezwolenia, a więc w kontekście rodzaju i zakresu planowanej działalności kosmicznej.

				lit. d – przepisy wymagają uszczegółowienia co do zakresu przedstawianej informacji; lit. e oraz lit. f – zakres opisanych informacji nie znajduje uzasadnienia w celach uzyskania pozwolenia; lit. g - pojęcie „systemów ratunkowych” nie jest zrozumiałe w odniesieniu do misji innych niż załogowe.		
70.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 7 pkt 4	Brak wyszczególnienia konieczności wykonania manewru w razie ryzyka kolizji	Standardem w zakresie ruchu w przestrzeni kosmicznej jest wykonanie manewru, gdy prawdopodobieństwo kolizji wynosi 10^{-4} (NASA, ESA), przez niektórych operatorów (np. SpaceX) 10^{-5} .	Proponujemy dodanie punktu h) analizowania prawdopodobieństwa kolizji oraz planowania i wykonywania manewrów.	Przyjęto minimalny katalog standardów, w celu możliwości wydawania zgody na bezpieczną działalność kosmiczną.
71.	KIGEiT	Art. 7 pkt 4	Proponujemy dodanie zapisu dot. gwarancji spełnienia przez obiekt kosmiczny standardów dot. eksploatacji widma częstotliwości radiowych i zasobów orbitalnych	Właściwe – tj. zgodne z odpowiednimi regulacjami (np. Regulamin Radiokomunikacyjny ITU-R) – wykorzystanie pozycji orbitalnej oraz użytkowanie częstotliwości radiowych w sposób nie powodujący interferencji jest szczególnie istotne - w szczególności w przypadku systemów na orbicie geostacjonarnej. Wydaje się, że warto uwypuklić ten fakt odpowiednim zapisem.	Art. 7 4) (...) h) <i>użytkowania zasobów orbitalnych i widma częstotliwości radiowych</i>	W ocenie POLSA materię tę wyczerpuje punkt „d) systemów komunikacji w tym komunikacji obiektu kosmicznego ze stacją kontrolną”
72.	Instytut Łączności Państwowy Instytut Badawczy	Art. 7 pkt 4	Przepis zawiera listę krytycznych parametrów dla operacji kosmicznych, jednak są one opisane niewystarczająco dokładnie	Przepis art. 7 określać ma sposób, w jaki ma być wykonywana działalność kosmiczna. W pkt 4 odnosi się do standardów dotyczących określonych kategorii. Nie odsyła jednak ani do konkretnych standardów, ani do sposobu ich ustalania.		Uwaga nieuwzględniona. W uzasadnieniu do Projektu wskazano: “Szczegółowe wymogi dla poszczególnych rodzajów działalności nie są możliwe do określenia a priori. Właściwe jest w tym zakresie

				Nie określa też wystarczająco dokładnie wymienionych kategorii. Dla przykładu: - w lit. b dotyczącej m.in. stabilności paliwa i utleniaczy – brak wskazania, czy istotna jest stabilność przechowywania paliwa w stanie spoczynkowym, czy też stabilność procesu jego spalania (stabilność pracy); - w lit. c dotyczącej stabilności źródeł energii i jej optymalnego zużycia – brak wskazania, czy energia generowana przez źródło ma być stabilna, czy też samo źródło ma być stabilne i nie ulegać degradacji lub nieoczekiwanej destrukcji; - w lit. e dotyczącej precyzji systemów kontrolnych i nawigacyjnych – pojawia się wątpliwość, czy chodzi o precyzję, czy niezawodność. Z uwagi na powyższe projektowany przepis należy uzupełnić poprzez odniesienie się do określonych standardów lub sposobu ich ustalania lub identyfikacji.		raczej rozstrzygnięcie case-by-case,(...). Niezależnie od powyższego, określenie, czy opisywane wymogi są spełniane będzie zależało od indywidualnej oceny Prezesa PAK uzależnionej od indywidualnych i unikatowych warunków i okoliczności danego przypadku.	
73.	Instytut Łączności Państwowy Instytut Badawczy	-	Dodanie w art. 7 pkt 4 lit. h	Proponujemy dodanie zapisu dot. spełnienia przez obiekt kosmiczny standardów dot. eksploatacji widma częstotliwości radiowych i zasobów orbitalnych.	Standardy w zakresie eksploatacji widma częstotliwości radiowych i zasobów orbitalnych wyznaczane są z odpowiednimi regulacjami międzynarodowymi, np.: Regulamin Radiokomunikacyjny ITU-R - w	Dodanie w art. 7 pkt 4 lit. h w następującym brzmieniu „h) <i>użytkowania zasobów orbitalnych i widma częstotliwości radiowych</i>”.	Przyjęto minimalny katalog standardów, w celu możliwości wydawania zgody na bezpieczną działalność kosmiczną.

				zakresie wykorzystania pozycji orbitalnej oraz użytkowanie częstotliwości radiowych w sposób nie powodujący interferencji jest szczególnie istotne - w szczególności w przypadku systemów na orbicie geostacjonarnej. Wydaje się, że warto uwypuklić ten fakt odpowiednim zapisem.		
74.	Zakład Międzynarodowe go Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowe go Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 7 pkt 4 lit. g „gwarantujący spełnianie przez obiekt kosmiczny standardów dotyczących: g) posiadania odpowiednich systemów ratunkowych.”	uzupełnienie	Doprecyzowanie – jakie są i na czym polegają systemy ratunkowe oraz uwzględnienie, iż nie wszystkie obiekty wymagają takich systemów. W najbliższej przyszłości trudno wyobrazić sobie budowę i wystanie załogowych obiektów kosmicznych przez RP. Wymóg zaopatrzenia systemów ratunkowych został zawarty w przepisach Federalnej Administracji Lotnictwa (FAA) w części 460 Kodeksu Przepisów Federalnych (14 CFR Part 460), ale w odniesieniu do lotów załogowych.		W uzasadnieniu do Projektu wskazano: “Szczegółowe wymogi dla poszczególnych rodzajów działalności nie są możliwe do określenia <i>a priori</i> . Właściwe jest w tym zakresie raczej rozstrzyganie <i>case-by-case</i> ,(...). Niezależnie od powyższego, określenie, czy opisywane wymogi są spełniane będzie zależało indywidualnej oceny Prezesa PAK uzależnionej od indywidualnych i unikatowych warunków i okoliczności danego przypadku.
75.	Creotech Instruments S.A.	Art. 8	Zezwolenie na prowadzenie działalności kosmicznej.	Czy zezwolenie na prowadzenie działalności kosmicznej przyznawane jest dla danego podmiotu, czy dla danej misji? Przepisy ustawy w tym zakresie są nieprecyzyjne, a czasami wręcz sprzecznie podchodzą do kwestii zezwolenia na prowadzenie działalności, odnosząc się do działalności podmiotów na rynku kosmicznym, a innym razem do	Doprecyzowanie postanowień w niniejszym zakresie.	Zgodnie z art. 12 (zmieniona numeracja) o zezwolenie występuje operator, a zezwolenia udziela się w zakresie, o którym mowa w art. 11 ust. 2 Projektu ustawy, dla konkretnego operatora i obiektu. Zezwolenie może dotyczyć kilku obiektów.

				danej misji. Przepisy w tym zakresie winny być spójne, jasne i transparentne.		
76.	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 8 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Niestuszone ograniczenie pojęcia "operatora" do osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną.	W celu uniknięcia przyszłych nowelizacji i problemów prawnych, które może stworzyć niniejszy artykuł, nie należy ograniczać pojęcia operatora w taki sposób, by operatorem w rozumieniu niniejszego projektu ustawy nie mogła być osoba fizyczna. Należy wskazać, że w uzasadnieniu projektu ustawy o działalności kosmicznej, wskazano, że cyt: <i>Działalność kosmiczna może być prowadzona zarówno przez przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców jak i podmiot nie będący przedsiębiorcą...</i> Art. 4 ustawy prawo przedsiębiorców stanowi, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą.	Należy rozszerzyć katalog podmiotów, które mogą być operatorami o osoby fizyczne. Propozycja brzmienia art. 8 projektu ustawy o działalności kosmicznej: Działalność kosmiczna może być wykonywana przez osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, zwaną dalej "operatorem", która uzyskała zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej, zwane dalej "zezwoeniem".	Uwaga niezasadna – kierunkowo ustawa ma obejmować wyłącznie osoby prawne i podmioty o których mowa w art. 10 (po zmianach)
77.	Creotech Instruments S.A.	Art. 8, Art. 10 i Art. 24	Niejasna definicja operatora i zakres odpowiedzialności podmiotów współpracujących.	Obecny przepis nie precyzuje, które podmioty są współodpowiedzialne wobec państwa. Brak jasnych kryteriów może prowadzić do niepewności prawnej dla partnerów technologicznych i dostawców. Skutkiem może być zniechęcenie do udziału w projektach	Doprecyzować w ustawie lub w przepisach wykonawczych, że odpowiedzialność solidarna, o której mowa w art. 24, dotyczy wyłącznie podmiotów formalnie wskazanych jako członkowie konsorcjum we wniosku licencyjnym oraz	Uwaga uwzględniona poprzez wprowadzenie definicji operatora i doprecyzowanie przepisu dotyczącego odpowiedzialności solidarnej, jaką ponoszą członkowie konsorcjum.

				prowadzonych przez operatora – z obawy przed niejasno sprecyzowaną odpowiedzialnością. Może to również znacząco obniżyć dostępność wysokiej klasy partnerów do projektów prowadzonych przez polskich operatorów, w tym Creotech Instruments S.A.	objętych zakresem zezwolenia. Należy jednoznacznie wykluczyć możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności dostawców, podwykonawców lub innych podmiotów trzecich, które nie uczestniczą bezpośrednio w wykonywaniu działalności kosmicznej jako współoperatorzy. Takie doprecyzowanie zapewni jasność co do zakresu odpowiedzialności, umożliwi precyzyjne uregulowanie relacji kontraktowych i ograniczy ryzyko nieuzasadnionego obciążenia podmiotów wspierających. Proponowane brzmienie zapisu: Odpowiedzialność solidarna, o której mowa w ust. 2, dotyczy wyłącznie operatora oraz innych podmiotów wskazanych jako członkowie konsorcjum we wniosku o udzielenie zezwolenia, które zostały objęte zakresem decyzji licencyjnej. Nie ponoszą odpowiedzialności za skutki działalności kosmicznej podmioty, które świadczą	
--	--	--	--	---	---	--

					jedynie usługi pomocnicze, wykonują dostawy lub działają jako podwykonawcy operatora, o ile nie zostały formalnie uznane za współoperatorów wykonujących wspólnie działalność kosmiczną objętą zezwoleniem.	
78.	Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	Art. 8	W myśl projektu (art. 8), prowadzenie działalności kosmicznej, przez podmioty komercyjne ma być możliwe wyłącznie w formie osoby prawnej (z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą). W takiej sytuacji projektodawca powinien wyjaśnić w Uzasadnieniu Projektu takie ograniczenie formy wykonywania działalności gospodarczej lub też dokonać adekwatnej korekty w treści omawianego przepisu. Jeżeli ograniczenie to wynika z innych regulacji, należy je enumeratywnie wskazać. W przeciwnym wypadku, proponowane brzmienie przepisu może ograniczać konstytucyjną wolność działalności gospodarczej;			Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało uzupełnione we wskazanym w uwadze zakresie.
79.	Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	Art. 9 ust. 3 pkt 2 i 3	Potrzeba uściślenia przedmiotu oraz zakresu oświadczeń w art. 9 ust. 3 pkt. 2 i 3 Projektu, ze względu na grożącą odpowiedzialność karną. Treść wymaganych oświadczeń może być nieprecyzyjna, a grożące konsekwencje karne nieproporcjonalne. Trzeba także zwrócić uwagę, iż inny będzie zasób i zasady współpracy osób posiadających wiedzę, wykształcenie lub doświadczenie niezbędne do wykonywania działalności kosmicznej – w przypadku podmiotów komercyjnych i naukowych, podobnie jak ich zdolności finansowe pozwalające na niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej;			Uwaga niejasna - art. 9 (projektu skierowanego do opiniowania) nie dotyczy oświadczeń.
80.	Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	Art. 10 ust. 9	Projekt wymaga, iż wniosek o zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej należy złożyć nie później niż 6 miesięcy przed planowanym dniem rozpoczęcia wykonywania takiej działalności (art. 10 ust 9 Projektu). Okres ten jest zbyt długi i warto rozważyć jego skrócenie (do 3 miesięcy). Analogicznie, za zbyt długi należy również uznać 6-miesięczny termin rozpatrywania takich wniosków przez Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej. W tym przypadku organ właściwy powinien działać sprawniej, a maksymalnie 3-miesięczny okres trzeba uznać za w pełni wystarczający;			Uwaga uwzględniona częściowo. Zrezygnowano z wyznaczania terminu w jakim należy składać wniosek o wydanie zezwolenia. Natomiast nie uwzględniono propozycji skrócenia okresu przewidzianego na rozpatrzenie wniosku przez Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej . Przyjęty w

				projekcie termin, tj: 6-miesięczny okres rozpatrywania wniosków przez Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej, wynika ze specyfiki i skomplikowanego charakteru postępowań w przedmiocie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej. Warto podkreślić, że tego rodzaju postępowania nie były jeszcze prowadzone przez polskie organy. Procedury te wymagają zasięgnięcia opinii różnych organów administracji oraz analizy technicznych aspektów ale i potencjalnego wpływu planowanej działalności na wiele obszarów (np. bezpieczeństwo). . Skrócenie terminów mogłoby prowadzić do niewystarczającego przygotowania decyzji, zwiększając ryzyko błędów proceduralnych lub naruszenia obowiązków państwa wynikających z prawa międzynarodowego. W związku z tym przyjęte terminy zapewniają bezpieczeństwo prawne operatorów oraz państwa i pozwalają na rzetelną realizację obowiązków administracyjnych.
--	--	--	--	--

81.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10	Wyłączenie z wniosku informacji niejawnych dotyczących misji.	Część szczegółowych danych projektów kosmicznych na rzecz obronności objęta jest klauzulami niejawności. Projekt ustawy powinien przewidywać możliwość wyłączenia szczegółowych informacji na temat rozwiązań technologicznych, misji (np. pozycji orbitalnych i opisu trajektorii) czy szczegółowej charakterystyki ładunku użytecznego z wniosku przedstawianego prezesowi PAK w takich przypadkach.	Dołączenie klauzuli umożliwiającej zwolnienie z przedstawienia części wymaganych informacji we wniosku w przypadku, gdy objęte są klauzulą niejawności.	Uwaga uwzględniona.
82.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 10 ust. 1 pkt 2	Brak sprecyzowania wymagań dotyczących wiedzy czy doświadczenia niezbędnego do wykonywania działalności kosmicznej.	Brak takiego sprecyzowania może sprawić, że niejasne będzie czy dany pracownik/współpracownik Operatora ma odpowiednią wiedzę czy też doświadczenie niezbędne do wykonywania działalności kosmicznej.	Należy doprecyzować i uściślić warunki dotyczące wiedzy i doświadczenia.	Uwaga niezasadna. Z uwagi na specyfikę działalności kosmicznej nie jest celowe określanie szczegółowych kryteriów dotyczących wykształcenia na poziomie ustawy. Ocena ta prowadzona będzie indywidualnie w ramach konkretnego postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia. y.
83.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 1 pkt 2	Warunek - zatrudnia lub korzysta z usług osób posiadających wiedzę, wykształcenie lub doświadczenie niezbędne do wykonywania działalności kosmicznej.	Brak szczegółowych wytycznych i kryteriów, co oznacza wykazanie posiadanych zasobów osobowych w tym zakresie.	Połączenie Art. 10 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 i nadanie mu brzmienia: „posiada zdolność organizacyjną i finansową pozwalającą na wykonywanie działalności kosmicznej”.	Uwaga niezasadna. Z uwagi na specyfikę działalności kosmicznej nie jest celowe określanie szczegółowych kryteriów dotyczących wykształcenia na poziomie ustawy. Ocena ta prowadzona będzie indywidualnie w ramach konkretnego postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia.
84.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 1 pkt 3	Występowanie sformułowania „niezaktócone” wykonywanie	Brak możliwości spełnienia przez spółki notowane na giełdzie tego warunku – podmiot posiada zdolność finansową pozwalającą na	Usunięcie sformułowania „niezaktócone” i nadanie brzmienia Art. 10 ust. 1 pkt 3 – „posiada zdolność finansową	Zgodnie z uzasadnieniem Projektu ustawy Ustawa nie wskazuje na żadne wymogi kapitałowe

			działalności kosmicznej.	niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej. W chwili obecnej z uwagi na konieczność pozyskiwania kapitału na działalność w obszarze kosmicznym, część podmiotów wykonujących działalność kosmiczną to spółki notowane na giełdzie, spółka w tej formule prawnej nie jest w stanie zapewnić o niezakłóconym funkcjonowaniu, albowiem wpływ na jej funkcjonowanie ma dynamika rynku giełdowego. W praktyce może to oznaczać wykluczenie z ubiegania się o zezwolenie, przez podmioty będące uczestnikami rynku regulowanego.	pozwalającą na wykonywanie działalności Kosmicznej”.	wnioskodawców, lecz zawarcie tego warunku będzie pozwalało organowi nadzorującemu na weryfikację co najmniej przestankę wypłacalności wnioskodawcy. Warunek ten uznano za konieczny dla zarządzania ryzykiem działalności; spełnienie go zwiększa stabilność i szanse na ukończenie misji kosmicznej (lub misji kosmicznych) objętej wnioskiem oraz zmniejsza prawdopodobieństwo powstania szkody (np. poprzez zapewnienie odpowiedniego sprzętu i personelu o odpowiednich kwalifikacjach, wykonanie zobowiązań finansowych wobec podwykonawców, itp.).
85.	AGH	Art. 10 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 17 pkt 3	Projekt ustawy nie wskazuje czy w sytuacji, gdy operator w trakcie wykonywania działalności kosmicznej traci zdolność finansową pozwalającą na niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej powinien poinformować o takim fakcie organ.	Wątpliwości budzi możliwość utraty zdolności finansowej operatora w trakcie prowadzenia działalności kosmicznej, bowiem nie jest wprost określone, czy zaistnienie takiej sytuacji należy również zgłaszać organom.	Należy doprecyzować, czy podmiot powinien również informować o zaistnieniu wskazanej sytuacji.	Zaistnienie takiej sytuacji należy uznać za wystąpienie okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3.

86.	ARP	Art. 10 ust. 1 pkt 7	Doprecyzowanie przepisu w pkt 7	Doprecyzować, że obowiązek uzyskania zezwolenia nie dotyczy dostawców i usługodawców, którzy nie sprawują operacyjnej kontroli nad obiektem kosmicznym.	Brak rozróżnienia między operatorem a dostawcą może prowadzić do nieproporcjonalnych obciążeń regulacyjnych i zniechęcić do współpracy z polskimi operatorami.	Zgodnie z art. 8 projektu ustawy o zezwolenie występuje operator, a zezwolenia udziela się w zakresie, o którym mowa w art. 9 ust. 2 Projektu ustawy, . Zakres działalności kosmicznej regulowanej ustawą określa art. 6 ust. 1 Projektu ustawy
87.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10, ust. 1 pkt 7.	Potrzeba wyraźnego wyłączenia wykonawców komponentów z zakresu działalności kosmicznej podlegającej licencjonowaniu.	Brak jednoznacznego rozróżnienia między operatorem a dostawcą komponentów lub usług może prowadzić do nadinterpretacji, że wszyscy uczestnicy łańcucha dostaw muszą uzyskać zezwolenie. To nieproporcjonalne i może skutecznie sparaliżować zaangażowanie podmiotów zagranicznych i krajowych, ograniczając konkurencyjność i interoperacyjność systemów kosmicznych opracowanych w Polsce.	Należy uzupełnić ustawę o przepis wyraźnie wyłączający z zakresu regulowanej „działalności kosmicznej” dostawę komponentów, podzespołów, urządzeń oraz świadczenie usług wspierających (np. integracji, testów, obsługi naziemnej), o ile dany podmiot nie sprawuje operacyjnej kontroli nad obiektem kosmicznym i nie występuje jako operator. Proponowane brzmienie: „Za działalność kosmiczną w rozumieniu niniejszej ustawy nie uznaje się dostawy elementów wyposażenia, komponentów, urządzeń lub świadczenia usług wspierających wykonywanie działalności kosmicznej, o ile podmiot świadczący takie dostawy lub usługi nie sprawuje operacyjnej kontroli	Uwaga nieuwzględniona Zakres działalności kosmicznej regulowanej ustawą określa art. 6 ust. 1 Projektu ustawy

					nad obiektem kosmicznym i nie występuje jako operator lub współoperator wskazany we wniosku.” Takie doprecyzowanie ograniczy ryzyko nadinterpretacji przepisów oraz zapewni pewność prawa dla dostawców i podwykonawców, co jest istotne dla funkcjonowania łańcucha dostaw w projektach kosmicznych realizowanych w Polsce.	
88.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 1 pkt 7	Współpraca z “innymi podmiotami” w ramach działalności kosmicznej.	Brak kryteriów i wytycznych o jakie podmioty i jaki rodzaj współpracy jest mowa w niniejszym przepisie.	Wykreślenie niniejszego przepisu, albo jego uszczegółowienie.	Uwaga nie uwzględniona – brzmienie wystarczające i jasne.
89.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 10 ust. 2, Art. 15	Brak obowiązku przekazywania planowanego czasu startu (ang. launch time), planowanego czasu oddzielenia się obiektu kosmicznego od pojazdu wynoszącego(ang. planned payload separation time).	Informacje o czasie startu i separacji satelity są kluczowe dla zapewnienia skutecznego monitorowania obiektów kosmicznych przez Polską Agencję Kosmiczną oraz instytucje administracji publicznej/instytucje międzynarodowe. Udostępnianie tych danych w czasie rzeczywistym lub z odpowiednim wyprzedzeniem służy bezpieczeństwu narodowemu oraz zapobieganiu kolizjom i zakłóceniom w przestrzeni kosmicznej. Dane te są również konieczne do synchronizacji obserwacji i śledzenia przez krajowe systemy.	Należy uzupełnić art. 10 ust. 2 o informację, że wniosek powinien zawierać także „planowany czas startu obiektu kosmicznego oraz czas separacji obiektu kosmicznego od pojazdu wynoszącego.” Analogicznie art. 15 powinien ująć taką samą informację w zezwoleniu.	Poza regulacją ustawy. Przywołany art. dotyczy uzyskania zezwolenia a nie czynności operacyjnych związanych z wyniesieniem. Konieczność prowadzenia monitorowania zgłaszana przez POLSA na etapie prac na projektem, nie uwzględniona w jego ostatecznej redakcji.

90.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 2 pkt 6	Informacja o udzieleniu promesy ubezpieczenia lub posiadaniu innego równoważnego dokumentu.	1. Niemożliwe do spełnienia w szczególności w pierwszych miesiącach obowiązywania ustawy. 2. Co oznacza "inny równoważny dokument".	Wydłużenie okresu po wejściu w życie ustawy, w którym to podmiotu będą w stanie uzyskać ubezpieczenie. Uszczegółowienie przepisu.	Obowiązek przedłożenia dokumentu dotyczy obiektów zgłaszanych po wejściu w życie ustawy a nie obiektów funkcjonujących.
91.	CSK-ALK	Art. 10 ust. 2 pkt 7): jeżeli działalność kosmiczna będzie wykonywana we współpracy z innymi podmiotami	Zmiana redakcji	Sugeruje się zmianę sformułowania: „we współpracy” na „wspólnie” – obecne sformułowanie jest zbyt szerokie i może obejmować cały łańcuch dostaw operatora, co nie było zamierzeniem ustawodawcy; Wspólne wykonywanie działalności kosmicznej oznacza równe kompetencje w zakresie podejmowania decyzji i odpowiedzialność; dotyczy to wszystkich przypadków, w których ustawa reguluje wspólne wykonywania działalności kosmicznej.	jeżeli działalność kosmiczna będzie wykonywana wspólnie z innymi podmiotami	Uwaga nie uwzględniona – brzmienie wystarczające i jasne.
92.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 2 pkt 7, Art. 19, ust. 3 pkt 7	Jeżeli działalność kosmiczna będzie wykonywana we współpracy z innymi podmiotami: a) dane i informacje, o których mowa w pkt 1–4, dotyczące tych podmiotów, b) wskazanie podstawy prawnej tej współpracy oraz jej zakresu.	Brak szczegółowych wytycznych co do rodzaju współpracy. Brak informacji, o jakich podmiotach jest mowa. Co oznacza "współpraca"? Czy podwykonawcy w ramach danej misji, również zostaną objęci wymogiem zgłoszenia? Te podmioty nie są zgłaszane na etapie składania wniosku operatora o zezwolenie. Co w przypadku, gdy działalność będzie wykonywana w ramach konsorcjów? Brak jasnych kryteriów.	Usunięcie niniejszego przepisu albo jego uszczegółowienie.	art. 6 ust. 1 Projektu ustawy określa zakres działalności kosmicznej regulowanej ustawą. Ewentualnie rozważyć redakcję przepisu zastępując "we współpracy" słowem "wspólnie". Zgodnie z uzasadnieniem Projektu : „Przewiduje się także, że jeżeli działalność kosmiczna ma być wykonywana przez operatora we współpracy z innym podmiotem (np. w ramach

			To samo dotyczy przekazywania działalności innemu operatorowi.			konsorcjum), to w zezwoleniu muszą znaleźć się także dane dotyczące tego ostatniego.”
93.	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa	Art. 10 ust. 3 pkt 1 lit. b	Doprecyzowanie sformułowania „technologie”	Obecna treść nie definiuje czego dotyczy „technologia użyta w obiekcie kosmicznym”. Przykładowo - czy należy opisać technologie użyte w napędzie obiektu? Jaki jest oczekiwany poziom szczegółowości? Pewne informacje mogą stanowić tajemnicę danego przedsiębiorstwa co wpłynie negatywnie na konkurencyjność polskich podmiotów.	Wydaje się, że pozostałe podpunkty są wystarczające i wskazane sformułowanie jest zbędne.	W ocenie POLSA projektowany zapis jest zasadny. W toku prowadzonego postępowania Prezes POLSA może wzywać wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku, przedłożenia wyjaśnień, informacji i dokumentów (art. 13 Projektu)
94.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 10 ust. 3 pkt 1 lit. b), załączniki	Informacje dotyczące obiektu kosmicznego nie zawierają informacji o jego masie, podstawowych wymiarach, materiałach	Obiekty kosmiczne po wyniesieniu zostają śmieciami kosmicznymi lub wchodzą w atmosferę ziemską ulegając częściowemu, lub całkowitemu spalaniu, brak informacji o masie, wymiarach oraz materiałach uniemożliwi oszacowanie ryzyka dotarcia na powierzchnię Ziemię szczątków satelity, wpływu spalania na atmosferę (np. efekty toksyczne, radioaktywne, albo degradujące warstwę ozonową). Ponadto ocena ryzyka, albo śledzenie obiektu po zastaniu śmieciem kosmicznym, albo fragmentacja obiektu na orbicie będzie utrudniona bez takich danych.	Dodanie do punktu b) informacje dotyczące obiektu kosmicznego, w szczególności: - jego masę - informacja o zawartości i masie materiałów szkodliwych, - wymiary (szerokość, wysokość, głębokość, rozpiętość) - kształt zgodny z metodologią ESA, katalogu DISCOS (jeden z lub połączenie kilku z możliwych typów: cylinder, sfera, stożek, nieregularny, panel, elipsoida, skrzynka, kabel, obcięty stożek, itd., pełna lista dostępna ze strony ESA Space Debris Office), - główne materiały z jakich składa się powierzchnia satelity.	Art.10 ust. 3 pkt 1 lit b – stanowi katalog otwarty, szczegółowy opis planowanej działalności kosmicznej zawiera informacje dotyczące obiektu kosmicznego (to też katalog otwarty) Na mocy art, 13 może Prezes żądać dodatkowych informacji niż złożone we wniosku.

95.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 3 pkt 1 lit. b tiret pierwszy	Nazwa właściciela obiektu kosmicznego.	Niejasne określenie, czy właścicielem może być podmiot wnioskujący/przyszły operator.	Uszczegółowienie przepisu.	Skoro użyto dwóch określeń, to może istnieć sytuacja, że są to dwa odrębne podmioty. Potwierdza to uzasadnienie do Projektu ustawy. „Ustawa zakłada, że wnioskującym o zezwolenie może być wyłącznie podmiot posiadający skuteczną kontrolę nad obiektem kosmicznym. Wnioskodawca nie musi być właścicielem obiektu.”
96.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 3 pkt 1 lit. b tiret trzeci „planowane pozycje orbitalne lub opis trajektorii lotu obiektu kosmicznego”	Termin otrzymania informacji od dostawcy usługi wyniesienia.	Część wymaganych informacji, bazujących na precyzyjnych parametrach od dostawcy usługi wyniesienia obiektu kosmicznego, są dostępne najwcześniej 3 miesiące przed datą startu – w formie wstępnych parametrów iniekcji orbitalnej. W połączeniu z długim terminem procedowania wniosku przez Prezesa PAK, nie jest wykonalne przeprowadzenie kampanii startowej.	Uwaga nr. 21 – skrócenie czasu procedowania wniosku.	W opisie planowanej działalności kosmicznej należy podać planowane pozycje orbitalne lub opis trajektorii lotu. Uwaga niezasadna.
97.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 3 pkt 1 lit. b tiret szósty „opis procedur lub rozwiązań w zakresie:”	Poszerzenie pojęcia „opisu procedur lub rozwiązań” – dopuszczenie deklaracji lub analiz.	Ogólny charakter przepisów utrudni podmiotom wymaganą odpowiedź w formie jedynie „opisu procedur lub rozwiązań”. Przepis wymaga doprecyzowania, na przykład w formie precyzyjnej deklaracji standardów. Należy również poszerzyć zakres możliwych odpowiedzi, ujmując „deklaracje” lub „analizy” jako potencjalną formę stanowiącą odpowiedź na wymienione punkty.	Zastąpienie brzmienia punktu brzmieniem „deklarację zgodności, wyniki analiz, opis procedur lub rozwiązań w zakresie”.	W ocenie POLSA projektowany zapis jest zasadny. W toku prowadzonego postępowania Prezes POLSA może wzywać wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku, przedłożenia wyjaśnień, informacji i dokumentów (art. 13 Projektu)

98.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 3 pkt 3	Występowanie sformułowania “niezakłócone” wykonywanie działalności kosmicznej.	Brak możliwości spełnienia przez spółki notowane na giełdzie warunku – podmiot posiada zdolność finansową pozwalającą na niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej. W chwili obecnej z uwagi na konieczność pozyskiwania kapitału na działalność w obszarze kosmicznym, część podmiotów wykonujących działalność kosmiczną to spółki notowane na giełdzie, spółka w tej formule prawnej nie jest w stanie zapewnić o niezakłóconym funkcjonowaniu, albowiem wpływ na jej funkcjonowanie ma dynamika rynku giełdowego. W praktyce może to oznaczać wykluczenie z ubiegania się o zezwolenie, przez podmioty będące uczestnikami rynku regulowanego.	Usunięcie sformułowania “niezakłócone” z niniejszego przepisu.	Odp jak wyżej w pkt 20.
99.	AGH	art. 10 ust. 3 pkt 4 w związku z art. 7 ust. 3	projekt ustawy nie precyzuje, jakie konkretnie dokumenty oraz w jakim zakresie (np. studia środowiskowe, symulacje deorbitacji) powinny potwierdzać spełnienie przesłanek z art. 7 ust. 3 – tj. uwzględnienia potrzeb długotrwałego, zrównoważonego wykorzystania	Brak tej specyfikacji sprawia, że przepis pozostaje w istocie niedookreślony, co rodzi co najmniej 2 istotne problemy: a) ryzyko arbitralnej oceny wniosku – organy administracji mogą różnie interpretować, czy dostarczone dowody są wystarczające, co obniża przewidywalność i pewność prawną postępowania; b) brak jednolitych standardów – bez wzorców dokumentacyjnych trudno mówić o równości	Zaleca się całkowitą rezygnację z obowiązku udowadniania spełnienia przesłanek z art. 7 ust. 3.	Uwaga niezasadna. Określenie, czy opisywane wymogi są spełniane będzie zależało indywidualnej oceny Prezesa PAK uzależnionej od indywidualnych i unikatowych warunków i okoliczności danego przypadku.

			przestrzeni kosmicznej oraz ograniczania negatywnego wpływu działalności kosmicznej na środowisko naturalne Ziemi i przestrzeni kosmicznej.	podmiotów ubiegających się o zezwolenie; mniejsi operatorzy nie będą wiedzieli jakimi zasobami dowodowymi dysponować.		
100.	AGH	art. 10 ust. 3 pkt. 5	Przepis nie precyzuje, który podmiot (wnioskodawca czy podmiot zewnętrzny) powinien sporządzić ocenę ryzyka	W brzmieniu art. 10 ust. 3 pkt. 5 przewidziano obowiązek załączenia przez wnioskodawcę oceny ryzyka wyrządzenia szkody przy dokonywaniu działalności kosmicznej, w tym ocenę ryzyka, że obiekt kosmiczny spowoduje: a) szkodę na osobie lub mieniu na powierzchni Ziemi lub uszkodzenie statku powietrznego podczas lotu, b) uszkodzenie innego obiektu kosmicznego. Projekt ustawy nie określa czy ocena ma być wykonana przez wnioskodawcę czy powinien być to podmiot zewnętrzny. Brak tych wytycznych powoduje, że „ocena ryzyka” pozostaje przepisem ogólnikowym, co może skutkować: różnymi interpretacjami wymogów i arbitralnym odrzucaniem wniosków.	Należy doprecyzować, iż ocena powinna zostać przygotowana przez wnioskodawcę.	Przepis ten określa obowiązki wnioskodawcy. Brak konieczności precyzowania.
101.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 3 pkt 5 „ocenę ryzyka wyrządzenia szkody przy wykonywaniu	Uszczegółowienie, ograniczenie lub usunięcie przepisu.	Konieczność doprecyzowania przepisu i ograniczenia zakresu wyłącznie do fazy operowania obiektem kosmicznym przez wnioskującego. Na przykład: analizy	Doszczegółowienie przepisu lub jego usunięcie.	Uwaga niezasadna - nie dochodzi do duplikacji koniecznej dokumentacji. Jeden element dotyczy oceny ryzyka, drugi opisu procedur

		działalności kosmicznej”.		dotyczących kolizji orbitalnych ładunków wynoszonych w misjach typu <i>rideshare</i> po separacji od rakiety jest odpowiedzialnością przez dostawcę usług wyniesienia i nie jest dostępna Operatorowi. W obecnym brzmieniu punkt może być interpretowany jako duplikacja dokumentacji koniecznej do przedstawienia w ust. 1 lit. b tiret szósty podwójne tiret drugi „eliminacji lub ograniczania ryzyka powstawania śmieci kosmicznych, w tym rozpadu obiektu kosmicznego lub kolizji na orbicie, także po przejściu obiektu kosmicznego w stan nieaktywny, uwzględniających międzynarodowe rekomendacje lub praktyki w tym zakresie”.		dotyczących eliminacji lub ograniczania ryzyka powstawania śmieci kosmicznych.
102.	CSK-ALK	Art. 10 ust. 3 pkt 6 „6) kopię promesy ubezpieczenia lub równoważnego dokumentu;”	Usunięcie wymogu kopii promesy ubezpieczenia	Wymóg dostarczenia promesy będzie trudny lub nawet niewykonalny, gdyż na etapie składania wniosku nie będą jeszcze znane warunki ubezpieczenia, o których decyduje organ po ocenie ryzyka działalności. Praktyka ustawodawcza w innych państwach (a nawet w Polsce w przypadku innych ubezpieczeń obowiązkowych – wymóg posiadania ubezpieczenia aktualizuje się z chwilą podjęcia regulowanej działalności, a warunki tego ubezpieczenia, a nawet jego dostępność będą zależały od warunków zawartych w decyzji udzielającej zezwolenia na	Należy skreślić pkt 6.	Uwaga uwzględniona – nieaktualna – zrezygnowano z konieczności dotaczania kopii promesy.

				prowadzenie działalności kosmicznej. Organ natomiast w każdym czasie może skontrolować posiadanie ubezpieczenia jako warunku udzielenia zezwolenia.		
103.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 3 pkt 6	Informacja o udzieleniu promesy ubezpieczenia lub posiadaniu innego równoważnego dokumentu.	Nieprecyzyjne i niejasne sformułowanie co oznacza „inny równoważny dokument”.	Uszczegółowienie przepisu.	Ocena będzie prowadzona w toku postępowania. Cel przepisu jasny. Zagwarantowanie, że operator objęty zostanie ubezpieczeniem.
104.	ZPSK	Art. 10 ust. 3 pkt 6: "6) kopię promesy ubezpieczenia lub równoważnego dokumentu;"	Usunięcie wymogu kopii promesy ubezpieczenia	Wymóg ten jest zbędny i niewykonalny, ponieważ warunki ubezpieczenia są określone dopiero na etapie wydawania zezwolenia.	Należy skreślić pkt 6.	Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z obowiązku przedstawienia promesy ubezpieczenia na etapie wniosku o udzielenie zezwolenia.
105.	PSPA	Art. 10 ust. 3 pkt 6 „6) kopię promesy ubezpieczenia lub równoważnego dokumentu;"	Usunięcie wymogu kopii promesy ubezpieczenia	Nie ma potrzeby takiego wymogu, ani nie jest to wykonalne, ponieważ warunki ubezpieczenia są znane dopiero przy wydawaniu zezwolenia.	Należy skreślić pkt 6.	Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z obowiązku przedstawienia promesy ubezpieczenia na etapie wniosku o udzielenie zezwolenia.
106.	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa	Art. 10 ust. 3 pkt 6 i 7	Sugeruje się wprowadzenie wartości progowej dla konieczności posiadania dedykowanego ubezpieczenia	Część aktywności, jak np. strzały rakiet suborbitalnych odbywają się w ramach zamkniętego lub ogłoszonego obszaru niebezpiecznego lądowania co drastycznie ogranicza ryzyko spowodowania szkody. W takim wypadku ryzyko jest bardzo niskie i zakup dedykowanego ubezpieczenia wydaje się nieuzasadniony.	Sugeruje się określenie poziomów ryzyka dla aktywności, które będą określały dla jakich wartości: - nie można ich wykonywać, - można je wykonywać, ale z odpowiednim ubezpieczeniem, można je wykonywać bez dodatkowego ubezpieczenia.	Uwaga uwzględniona częściowo - projekt ustawy uzupełniono o określenie maksymalnej wysokości sumy gwarancyjnej. Natomiast nie uwzględniona została ta część uwagi, której istota sprowadza się do wyodrębnienia poziomów ryzyka w taki sposób, aby część aktywności będących działalnością kosmiczną

						mogła być wykonywana bez obowiązku ubezpieczenia. Należy podkreślić, że obowiązek ten nie oznacza stosowania jednolitego poziomu zabezpieczenia. Wysokość ubezpieczenia będą dostosowane do stopnia ryzyka związanego z daną działalnością, co pozwala na zrównoważenie obowiązku ubezpieczeniowego z faktycznym profilem ryzyka. Tym samym system przewiduje mechanizm różnicowania obciążeń.
107.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwagi dot. przepisów art. 10 ust. 2 pkt 6 i ust. 3 pkt 6 oraz art. 19 ust. 3 pkt 6 i ust. 4 pkt 4 oraz art. 15 ust. 1 pkt 8 oraz art. 12 ust. 1 pkt 1	Konieczność większej precyzji przepisów mówiących o ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej na etapie ubiegania się o zezwolenie	Doprecyzowania wymagają przepisy Projektu, które mówią o ubezpieczeniu i dotyczą przy tym etapu ubiegania się o zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej oraz ubiegania się o przeniesienie tego zezwolenia. Mianowicie, w przepisach art. 10 ust. 2 pkt 6 i ust. 3 pkt 6 oraz art. 19 ust. 3 pkt 6 i ust. 4 pkt 4 Projektu jest mowa o „<i>promesie ubezpieczenia</i>”, zaś w art. 15 ust. 1 pkt 8 Projektu jest mowa o „<i>sumie gwarancyjnej ubezpieczenia</i>”, bez wszakże bliższego sprecyzowania, o jakie konkretnie ubezpieczenie chodzi w tych wszystkich przypadkach. Można się oczywiście domyślać, że chodzi tutaj o obowiązkowe	Dlatego też Rada Legislacyjna proponuje, aby w przepisach art. 10 ust. 2 pkt 6 i ust. 3 pkt 6 oraz art. 19 ust. 3 pkt 6 i ust. 4 pkt 4 Projektu postużyć się określeniem (użyтым w odpowiednim przypadku deklinacyjnym) mówiącym o „<i>promesie ubezpieczenia, o którym mowa w art. 29 ust. 1 ustawy</i>”, a także aby w art. 15 ust. 1 pkt 8 Projektu postużyć się następującym sformułowaniem: „<i>wysokość sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności za szkodę, określoną w granicach wskazanych w przepisach</i>”	Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z wymogu przedstawienia na etapie wniosku o zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej promesy ubezpieczenia.

			ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej operatora za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny, o którym to ubezpieczeniu jest mowa w przepisach art. 29-31 Projektu (rozdział 4 Projektu). Tyle tylko, że kształtując treść powołanych wyżej przepisów Projektu – normujących postępowanie administracyjne w sprawie zezwoleń i kształtujących obowiązki podmiotów prawa w ich relacjach z Prezesem Agencji – nie wolno jest pozostawiać tej kwestii wyłącznie w domyśle, gdyż we wszystkich tych przepisach trzeba od razu wyraźnie sprecyzować rodzaj i charakter tego ubezpieczenia, posługując się stosownymi wyrażeniami kwalifikującymi lub odsyłającymi (wymagają tego rudymenarne prawidła legislacji – zob. § 6, § 154 ust. 1 i § 156 Zasad techniki prawodawczej). W odniesieniu do przepisów Projektu mówiących o ubezpieczeniu i dotyczących etapu ubiegania się o wydanie lub przeniesienie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej należy podnieść jeszcze jeden problem prawny związany z koniecznością doprecyzowania tych przepisów. Mianowicie, powołane wyżej przepisy art. 10 ust. 2 pkt 6 i	wydanych na podstawie art. 31 ustawy”. W ten sposób zostanie zapewniona większa precyzja i jednoznaczność odnośnych przepisów Projektu. Aby ograniczyć tego rodzaju niepewność po stronie wnioskodawcy, Rada Legislacyjna postuluje	
--	--	--	---	---	--

			ust. 3 pkt 6 oraz art. 19 ust. 3 pkt 6 i ust. 4 pkt 4 Projektu wymagają, aby przy ubieganiu się o zezwolenie lub o jego przeniesienie wnioskodawca zamieścił w swoim wniosku informację o uzyskaniu promesy ubezpieczenia i dostarczył kopię tej promesy. Jest to oczywiście rozwiązanie w pełni zasadne merytorycznie, z tym jednak zastrzeżeniem, że trzeba pamiętać, iż w sytuacjach określonych w art. 29 ust. 3 Projektu obowiązek operatora dokonania ubezpieczenia jego odpowiedzialności cywilnej (za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny) jest całkowicie wyłączony. Otóż przepis art. 29 ust. 3 Projektu stanowi, że „<i>Obowiązek ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej nie dotyczy działalności kosmicznej wykonywanej w celu naukowym lub edukacyjnym oraz w istotnym interesie bezpieczeństwa i obronności państwa</i>”. Problem polega jednak na tym, że o ile występujące w tym przepisie pojęcie działalności wykonywanej w celu naukowym lub edukacyjnym może zostać jednoznacznie zrekonstruowane w oparciu o przepisy stosownych ustaw odrębnych, o tyle znacznie mniej jednoznaczne jest pojęcie „<i>istotnego interesu bezpieczeństwa i obronności państwa</i>”. Przy czym problemem jest tutaj nawet nie tyle brak generalnej legalnej definicji	rozważenie rozwiązania, w myśl którego doprecyzowanie rodzajów działalności kosmicznej spełniających kryteria określone w art. 29 ust. 3 Projektu będzie następowało w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw finansów publicznych wydawanego na podstawie art. 31 Projektu, czyli w rozporządzeniu określającym szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 29 ust. 1 Projektu, oraz minimalną sumę gwarancyjną tego ubezpieczenia. Warto w tym kontekście dodać, że Projekt wymaga zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania działalności objętej zezwoleniem (art. 30 ust. 1 Projektu), zaś na etapie ubiegania się przez wnioskodawcę o zezwolenie wymagana jest jedynie promesa tego ubezpieczenia. Tymczasem w poszczególnych państwach na świecie kwestia ta jest regulowana bardzo różnie: niekiedy trzeba mieć zawartą umowę ubezpieczenia już na etapie ubiegania się o zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej. W tym	
--	--	--	---	--	--

			tęgo pojęcia, gdyż taka definicja istnieje, lecz problem jest ze sposobem aplikowania tej definicji do konkretnych przypadków związanych z wykonywaną lub planowaną działalnością kosmiczną (problem subsumpcji). Mianowicie, przystępując do składania wniosku o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej wnioskodawca powinien – w ujęciu idealnym – mieć pewność prawną odnośnie do tego, czy jego planowana działalność podlega obowiązkowi ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej czy też przeciwnie – jako działalność wykonywana „w istotnym interesie bezpieczeństwa i obronności państwa” takiemu obowiązkowi nie podlega, co z kolei zwalnia dany podmiot od powinności informowania Prezesa Agencji we wniosku o zezwolenie o posiadaniu promesy ubezpieczenia oraz od obowiązku przedkładania wraz ze stosownym wnioskiem kopii promesy. Na gruncie obecnych przepisów Projektu wnioskodawca takiej pewności mieć nie może i będzie zmuszony do uprzedniego (tj. jeszcze przed wystąpieniem z wnioskiem o zezwolenie) nieformalnego konsultowania się w tej kwestii z Prezesem Agencji (bez jakiegokolwiek pewności, że Prezes Agencji będzie w stanie w tej kwestii definitywnie się wypowiedzieć jeszcze przed złożeniem wniosku o	względnie rozwiązanie zawarte w Projekcie należy ocenić jako stosunkowo liberalne i rozsądne.	
--	--	--	--	--	--

				zezwoleń), względnie też wnioskodawca będzie musiał podjąć ryzyko uprzedniego faktycznego uzyskania promesy ubezpieczenia, z nadzieją, że być może Prezes Agencji zwolni go następnie z obowiązku ubezpieczenia w toku już prowadzonego postępowania administracyjnego w sprawie zezwolenia (aczkolwiek i tak koszty uzyskania promesy ubezpieczenia zostaną przez wnioskodawcę poniesione w sposób bezzwrotny).		
108.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwaga bez wskazania konkretnego artykułu	Brak podstaw prawnych dających możliwość zidentyfikowania dnia rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej	Przepisy Projektu nie zawierają podstawy prawnej dającej możliwość określenia (zidentyfikowania) dnia lub momentu podjęcia wykonywania przez dany podmiot (operatora) działalności kosmicznej, co jest niepożądane dlatego, gdyż ów moment rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej jest w świetle Projektu zdarzeniem prawnie relewantnym. Przepisy Projektu ani bezpośrednio nie przesądzają o dniu lub momencie rozpoczęcia działalności kosmicznej (tzn. nie determinują tego samodzielnie), ani też nie dają wyraźnych podstaw prawnych do wiążącego wskazania tego dnia lub momentu przez Prezesa Agencji, w tym zwłaszcza w wydawanym przez ten organ zezwoleniu (zob. art. 15 ust. 1 Projektu; chyba, że Prezes Agencji określi ten termin na	Biorąc pod uwagę wskazany mankament przepisów Projektu, a także jego niepożądane konsekwencje, Rada Legislacyjna postuluje wyraźne zobowiązanie w Projekcie operatora do poinformowania Prezesa Agencji o dniu faktycznego rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej. <i>De lege ferenda</i> tego rodzaju notyfikacja powinna być móc dokonywana przez operatora jeszcze uprzednio, przed planowanym dniem rozpoczęcia wykonywania przez niego działalności kosmicznej, a w każdym przypadku (i niezależnie od notyfikacji wyprzedzającej) notyfikacja ta powinna następować niezwłocznie w dniu faktycznego rozpoczęcia	Uwaga uwzględniona. Operator będzie zobowiązany do wskazania we wniosku o udzielenie zezwolenia planowanej daty rozpoczęcia i zakończenia działalności kosmicznej. Również zezwolenie będzie zawierało wskazanie planowanej daty rozpoczęcia i zakończenia działalności kosmicznej. Po wydaniu zezwolenia, operator został zobowiązany do poinformowania Prezesa Agencji o dniu faktycznego rozpoczęcia i zakończenia działalności kosmicznej.

			podstawie ogólnego przepisu art. 15 ust. 2 Projektu upoważniającego go do określenia warunków wykonywania zezwolenia, aczkolwiek taka praktyka byłaby raczej wątpliwa prawnie). Z milczenia w tym względzie przepisów Projektu należy wyciągnąć wniosek, że to operator sam określa ten dzień lub moment, tzn. samodzielnie o tym decyduje (wniosek z milczenia przepisów Projektu w zw. z art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji RP). Przy czym zwraca uwagę okoliczność, iż w świetle przepisów Projektu operator nie ma prawnego obowiązku informowania Prezesa Agencji o tym konkretnym dniu lub momencie rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej. O ile operator ma wyraźny obowiązek informowania Prezesa Agencji o wielu istotnych kwestiach związanych z wykonywaną działalnością kosmiczną, np. trzeba informować ten organ o planowanym zakończeniu wykonywania działalności kosmicznej oraz o innych zdarzeniach mających wpływ na wykonywanie działalności kosmicznej zgodnie z udzielonym zezwoleniem, w terminie 14 dni (zob. art. 17 ust. 1 Projektu), o tyle Projekt nie nakłada na operatora wyraźnego obowiązku informowania Prezesa Agencji o tak podstawowej kwestii, jak data rozpoczęcia wykonywania działalności	wykonywania działalności kosmicznej.	
--	--	--	--	---	--

				kosmicznej. Zgodnie z art. 10 ust. 9 Projektu, wniosek o zezwolenie należy złożyć nie później niż 6 miesięcy przed planowanym dniem rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej objętej wnioskiem, ale ani w samym wniosku o zezwolenie ani też później wnioskodawca czy też operator nie ma prawnego obowiązku informowania Prezesa Agencji o tym konkretnym dniu rozpoczęcia swojej działalności kosmicznej, choćby w celu zweryfikowania, czy wnioskodawca złożył swój wniosek odpowiednio wcześniej, tak jak wymaga tego art. 10 ust. 9 Projektu. Brak w Projekcie obowiązku tego rodzaju notyfikacji jest tym bardziej niezrozumiały, że data czy też dzień rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej jest w świetle przepisów Projektu terminem czy też faktem prawnie relewantnym. W szczególności, najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej objętej zezwoleniem powstaje obowiązek operatora ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (art. 30 ust. 1 Projektu; zob. też art. 48 ust. 1 Projektu), a niezależnie od tego Prezes Agencji ze względów czysto praktycznych powinien być poinformowany o tym dniu, chociażby dlatego, aby mógł od tego momentu odpowiednio kontrolować oraz nadzorować		
--	--	--	--	---	--	--

				wykonywaną przez danego operatora działalność kosmiczną.		
109.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwaga bez wskazania konkretnego artykułu – propozycja rozwiązania do art. 10 ust. 1	Niemożność precyzyjnego określenia w oparciu o przepisy Projektu przesłanek uzyskania statusu operatora oraz momentu uzyskania tego statusu	Przepisy Projektu nie dają niestety jednoznacznej odpowiedzi na kluczowe pytanie, kto konkretnie jest operatorem, tzn. po spełnieniu jakich konkretnie przesłanek dany podmiot uzyskuje ów status i w którym momencie to następuje. W tym kontekście art. 8 Projektu stanowi co następuje: „Działalność kosmiczna może być wykonywana przez osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, zwaną dalej „operatorem”, która uzyskała zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej, zwane dalej „zezwoeniem”.”. Prima facie przepis ten można rozumieć w ten sposób, że operator jest podmiotem (tzn. osobą prawną lub ułomną osobą prawną – podmiotem ustawowym), który uzyskał zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej. Tego rodzaju wniosek interpretacyjny nie jest wszakże jedyny i niepodważalny. Równie dobrze bowiem przepis art. 8 Projektu można rozumieć w ten sposób, iż nie przesądza on o tym, iż operator to podmiot, który już uzyskał zezwolenie, lecz jedynie stwierdza, iż operatorowi jest dopiero wtedy prawnie dozwolone wykonywanie działalności kosmicznej, gdy	Biorąc pod uwagę wskazane wyżej wątpliwości interpretacyjne, a także uwzględniając merytoryczną wagę tej kwestii, Rada Legislacyjna postuluje wyraźne przesądzenie w Projekcie, iż „operatorem” jest podmiot, który posiada (który uzyskał) zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej. Przesądzenie o tym może nastąpić w zmienionym art. 8 Projektu (który mógłby otrzymać np. następujące brzmienie: „Działalność kosmiczna może być wykonywana przez osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, która uzyskała zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej, zwane dalej „zezwoeniem”. Osoba lub jednostka, o której mowa w zdaniu poprzednim jest zwana dalej „operatorem”.”). Równocześnie należy wszakże zastrzec, iż odpowiedzialność za szkodę na zasadach określonych w rozdziale 3 Projektu powinien <i>de lege ferenda</i> ponosić nie tylko operator (tak jak o tym <i>explicite</i>	Uwaga uwzględniona. 1) wprowadzono definicję operatora w następującym brzmieniu: „operator - podmiot, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2, który uzyskał zezwolenie albo jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowana wykonująca działalność kosmiczną.”. 2) zrezygnowano z nazywania podmiotu wnioskującego o udzielenie mu zezwolenia „operatorem”. W efekcie, przepisy w proponowanym brzmieniu wyraźnie przesądzają, iż status operatora przysługuje wyłącznie podmiotowi posiadającemu stosowne zezwolenie. Jednocześnie należy wskazać, że od powyższej zasady przewidziano wyjątek odnoszący się do podmiotów nadzorowanych lub podległych Ministrowi Obrony Narodowej. Ze względu na szczególnie charakter

				uzyskał on zezwolenie na wykonywanie tej działalności; w takim układzie dany podmiot może mieć status prawny operatora jeszcze przed uzyskaniem zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, z tym wszakże zastrzeżeniem, iż operatorowi takiemu nie wolno jest wówczas wykonywać działalności kosmicznej. Znamienne jest zresztą, że przepis art. 8 Projektu najpierw wymienia i definiuje podmiot nazywany „operatorem”, a dopiero potem wspomina o uzyskaniu przez niego zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej. To zaś sugeruje, że przed uzyskaniem zezwolenia dany podmiot może już mieć status operatora. Tę ostatnią interpretację ewidentnie wspiera również literalne sformułowanie zamieszczone w przepisie art. 10 ust. 1 <i>in principio</i> Projektu, stanowiącym co następuje: „Zezwolenia udziela się na wnioszek operatora, który spełnia łącznie następujące warunki: [...]”. Z tego ostatniego przepisu jednoznacznie wynika, iż podmiot wnioskujący o udzielenie mu zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej jak najbardziej posiada już status prawny operatora, choć oczywiście, z uwagi na treść art. 8 Projektu, nie wolno mu jeszcze wykonywać działalności kosmicznej, nawet gdyby spełniał	stanowi art. 24 ust. 1 Projektu), ale również podmiot wykonujący działalność kosmiczną bez zezwolenia, a więc podmiot niebędący jeszcze formalnie operatorem (konieczne byłyby zatem zmiany w art. 24 Projektu, np. poprzez dodanie tam nowego ustępu wyraźnie przesądzającego tę kwestię). Z kolei w przepisie art. 10 ust. 1 <i>in principio</i> Projektu należy definitywnie zrezygnować z nazywania podmiotu wnioskującego o udzielenie mu zezwolenia „operatorem”.	działalności w obszarze obronności państwa, jej powiązanie z realizacją zadań z zakresu bezpieczeństwa narodowego oraz podległość odmiennym mechanizmom nadzoru i kontroli, podmioty te nie są objęte obowiązkiem uzyskiwania zezwolenia na prowadzenie działalności kosmicznej. Rozwiązanie to odpowiada specyfice tej kategorii działalności i zapewnia spójność systemową przepisów.
--	--	--	--	--	---	--

				wszystkie wymagane warunki ustawowe do uzyskania zezwolenia. W takim wszakże układzie pojawia się kluczowe pytanie, z jaką konkretnie chwilą (w którym momencie) dany podmiot uzyskuje w świetle Projektu status prawny operatora? Czy dzieje się to z chwilą ujawnienia przezeń zamiaru wykonywania działalności kosmicznej? (ale w jaki sposób należy to uczynić w sposób prawnie skuteczny?) Czy też może następuje to z chwilą podjęcia przez dany podmiot określonych działań przygotowawczych służących przyszłemu podjęciu działalności kosmicznej? (ale konkretnie jakie to muszą być działania?) A może uzyskanie statusu operatora następuje dopiero z momentem spełnienia przez dany podmiot określonych ustawowo (obecnie w Projekcie) warunków uzyskania zezwolenia? (ta ostatnia odpowiedź jest być może kusząca, ale nigdy nie ma przecież pewności, czy dany podmiot rzeczywiście spełnia wszystkie warunki uzyskania zezwolenia, skoro – jak jest o tym mowa wyżej w części I.3 niniejszej opinii – bardzo duża część tych warunków jest określona w Projekcie w sposób bardzo ogólny i to dopiero Prezes Agencji może autorytatywnie stwierdzić, czy dany podmiot rzeczywiście spełnia te warunki).		
--	--	--	--	--	--	--

				Również przepisy Projektu mówiące o przenoszeniu zezwolenia na inny podmiot nie określają tego, w którym momencie podmiot przejmujący zezwolenie staje się operatorem i nawet nie nazywają one podmiotu przejmującego zezwolenie operatorem (zob. art. 19 ust. 2 i 7 Projektu). Z przepisu art. 39 ust. 8 pkt 2 lit. a) Projektu można by wnosić, że operator jest podmiotem, który zawsze posiada zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej, ale taki wniosek byłby z kolei sprzeczny z powołanym już wyżej przepisem art. 10 ust. 1 <i>in principio</i> Projektu. Tymczasem jednoznaczne stwierdzenie tego, czy w danym momencie określony podmiot jest albo nie jest operatorem w rozumieniu Projektu jest jak najbardziej prawnie relewantne i nie jest to jedynie zagadnienie teoretyczne, gdyż z posiadaniem przez dany podmiot statusu operatora wiążą się bardzo konkretne prawne konsekwencje określone przez Projekt, takie jak np. możliwość bycia kontrolowanym przez Prezesa Agencji (art. 33 ust. 1 pkt 1 Projektu), podleganie obowiązkowi ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej (art. 29 ust. 1 Projektu), czy też ponoszenie odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny (art. 24-28 Projektu).		
--	--	--	--	---	--	--

110.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwaga do art. 10 ust. 4	Brak wskazania przez Projekt sposobu udokumentowania przez wnioskującego o zezwolenie możliwości dzierżawienia lub użytkowania częstotliwości	Przepis art. 10 ust. 4 Projektu nie wskazuje sposobu, w jaki podmiot wnioskujący o zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej powinien udokumentować przysługującą mu możliwość dzierżawienia częstotliwości lub ich użytkowania na podstawie innego tytułu prawnego. Zgodnie z art. 10 ust. 4 Projektu, „Do wniosku [o wydanie zezwolenia na działalność kosmiczną – przyp. RL] <i>dołącza się również kopię pozwolenia radiowego, o którym mowa w art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej, na używanie urządzenia radiowego, a w przypadku, o którym mowa w art. 87 ust. 4 tej ustawy – decyzję w sprawie rezerwacji częstotliwości albo dzierżawienia częstotliwości objętych tą decyzją lub prawa do ich użytkowania na podstawie innego tytułu prawnego.</i> ”. Powołany przepis Projektu odwołuje się m. in. do przepisu art. 87 ust. 4 ustawy Prawo komunikacji elektronicznej, ²⁵ który upoważnia Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej do zwolnienia określonego podmiotu z obowiązku uzyskania pozwolenia radiowego (generalnie wymaganego na używanie urządzenia radiowego – zob. art. 138 Prawa komunikacji elektronicznej), o ile zostały spełnione stosowne ustawowe	W związku z powyższym Rada Legislacyjna proponuje przeformułowanie brzmienia przepisu art. 10 ust. 4 Projektu i wyraźnie uczynienie tam wzmianki o umowie w sprawie dzierżawienia częstotliwości objętych decyzją w sprawie rezerwacji częstotliwości lub umowie dającej prawa do użytkowania tych częstotliwości na podstawie innego tytułu prawnego. W takim ukladzie przepis art. 10 ust. 4 Projektu mógłby uzyskać następujące brzmienie: „Do wniosku <i>dołącza się również kopię pozwolenia radiowego, o którym mowa w art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej, na używanie urządzenia radiowego, a w przypadku, o którym mowa w art. 87 ust. 4 tej ustawy – decyzję w sprawie rezerwacji częstotliwości albo umowę w sprawie dzierżawienia częstotliwości objętych tą decyzją lub umowę dającą prawa do ich użytkowania na podstawie innego tytułu prawnego.</i> ”. Nawiasem mówiąc, brzmienie art. 10 ust. 4 Projektu wskazuje na to, że na podstawie Projektu <i>wykluczona będzie możliwość ubiegania się o uzyskanie zezwolenia na wykonywanie</i>	Uwaga uwzględniona. We współpracy z UKE wypracowane zostało nowe brzmienie art. 10 ust. 4 i 5: <i>„Art. 10 ust. 4. Do wniosku dołącza się również kopię:</i> 1) <i>pozwolenia radiowego, o którym mowa w art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej; albo</i> 2) <i>przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 72 ust. 1 tej ustawy; albo</i> 3) <i>przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 128 ust. 1 tej ustawy.</i> 5. <i>W przypadku braku dokumentu, o którym mowa w ust. 4, do wniosku dołącza się oświadczenie o wystąpieniu z wnioskiem o jego wydanie odpowiednio do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej albo Ministra Obrony Narodowej.</i> ”.
------	---	----------------------------	---	--	---	--

				przesłanki, w tym określono warunki wykorzystywania częstotliwości. Warunki wykorzystywania częstotliwości określa Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej w pozwoleniu radiowym (art. 140 ust. 1 pkt 3 Prawa komunikacji elektronicznej) lub w osobnej decyzji o przydziale częstotliwości (zob. art. 74 ust. 2 pkt 3 i art. 130 ust. 1 pkt 7 Prawa komunikacji elektronicznej) lub w decyzji w sprawie rezerwacji częstotliwości (art. 87 ust. 3 pkt 1 Prawa komunikacji elektronicznej). Przy czym przepisy Prawa komunikacji elektronicznej stanowią, że „Podmiot dysponujący rezerwacją częstotliwości może wydzierżawić lub przekazać do użytkowania na podstawie innego tytułu prawnego częstotliwości objęte rezerwacją częstotliwości, na rzecz innego podmiotu.” (art. 96 ust. 1 Prawa komunikacji elektronicznej), a powinno to nastąpić na podstawie umowy (art. 96 ust. 2 i 3 Prawa komunikacji elektronicznej). Tym samym w świetle przepisów Prawa komunikacji elektronicznej podstawę prawną do wykorzystywania częstotliwości stanowi albo decyzja administracyjna Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej albo stosowna umowa cywilnoprawna (która może być umową dzierżawy, użytkowania lub inną umową o charakterze obligacyjnym). O ile	<i>działalności kosmicznej przez podmiot, który jest zwolniony z obowiązku posiadania urzędu radiowego (w drodze decyzji Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej wydanej na podstawie art. 87 ust. 4 Prawa komunikacji elektronicznej) i który ma prawo do korzystania z częstotliwości nie na podstawie decyzji w sprawie rezerwacji częstotliwości (do której odwołuje się explicite art. 10 ust. 4 Projektu), ale na podstawie decyzji o przydziale częstotliwości (a w której to decyzji – tak samo jak w decyzji w sprawie rezerwacji częstotliwości – również określa się warunki wykorzystywania częstotliwości: zob. art. 74 ust. 2 pkt 3 i art. 130 ust. 1 pkt 7 Prawa komunikacji elektronicznej). Trudno przy tym powiedzieć, czy takie właśnie rozwiązanie prawne – wykluczające decyzję o przydziale częstotliwości z kręgu podstaw prawnych wykorzystywania częstotliwości, które dają następnie możliwość uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej – zostało przez twórców Projektu przyjęte w sposób rozmyślny, czy też jest to wynikiem</i>	
--	--	--	--	--	--	--

				przy tym art. 10 ust. 4 Projektu wyrażnie stanowi, że do wniosku o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej należy dołączyć pozwolenie radiowe albo decyzję w sprawie rezerwacji częstotliwości (jako akty stanowiące dla wnioskodawcy podstawę prawną do używania urządzenia radiowego lub wykorzystywania częstotliwości), o tyle przepis ten jasno nie określa, jaki dokument należy przedłożyć Prezesowi Agencji w przypadku posiadania przez dany podmiot prawnej podstawy (tytułu) do dzierżawienia częstotliwości objętych decyzją w sprawie rezerwacji częstotliwości lub prawa do ich użytkowania na podstawie innego tytułu prawnego. Dotycząca tej kwestii ostatnia część przepisu art. 10 ust. 4 Projektu jest sformułowana bardzo niefortunnie i może skłaniać nawet do supozycji, że owym dokumentem przedkładanym przez wnioskodawcę Prezesowi Agencji i poświadczającym prawo do dzierżawienia częstotliwości lub użytkowania częstotliwości na podstawie innego tytułu prawnego musi być decyzja Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Tymczasem taki wniosek interpretacyjny byłby w oczywisty sposób absurdalny i sprzeczny z przepisami Prawa komunikacji elektronicznej. Tą właściwą	<i>pewnego przeoczenia. Być może autorzy Projektu zechcą ponownie przemyśleć ten fragment art. 10 ust. 4 Projektu.</i>	
--	--	--	--	--	---	--

				podstawą prawną przedkładaną Prezesowi Agencji powinna być wówczas stosowna umowa, o której jest mowa w przepisach art. 96 Prawa komunikacji elektronicznej.		
111.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 4	Kopia pozwolenia radiowego.	Na tym etapie podmioty nie posiadają jeszcze pozwolenia dotyczącego danej misji. Pozwolenie radiowe często jest na samym finiszu, tj. przed startem danej misji, zawsze dla konkretnej misji, często nawet na miesiąc przed lotem. Ubieganie się o pozwolenie UKE oraz ITU trwa około dwóch lat. Dla wielu misji - w tym strategicznych misji Państwa Polskiego - konieczność przedstawienia tego pozwolenia na min. 6 miesięcy przed wyniesieniem oznaczałoby konieczność opóźnienia wyniesienia o minimum pół roku. Ponadto pozwolenie wydawane jest przez UKE, a obowiązek jego posiadania wymagane jest innymi przepisami, nie ma sensu w ustawie ponownie go przytaczać, a co więcej obarczać go nierealizowalnymi terminami.	Wykreślenie przepisu	Uwaga uwzględniona. Wspólnie z UKE, wypracowane zostało nowe brzmienie art. 10 ust. 4 i 5: „Art. 10 ust. 4. Do wniosku dołącza się również kopię: 1) pozwolenia radiowego, o którym mowa w art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej; albo 2) przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 72 ust. 1 tej ustawy; albo 3) przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 128 ust. 1 tej ustawy. 5. W przypadku braku dokumentu, o którym mowa w ust. 4, do wniosku dołącza się oświadczenie o wystąpieniu z wnioskiem o jego wydanie odpowiednio do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej albo Ministra Obrony Narodowej.”.
112.	Urząd Komunikacji Elektronicznej (UKE)	Art. 10 ust. 4 Art. 19 ust. 5	W odniesieniu do projektowanego art. 10 ust. 4 należy zauważyć, że przepis ten uwzględnia jedynie przypadki, w których zostało	Niniejszy przepis nie uwzględnia natomiast przypadków, w których częstotliwości są wykorzystywane zarówno na podstawie rezerwacji częstotliwości jak i pozwolenia radiowego, albo na podstawie przydziału częstotliwości. Należy	W kontekście powyższego proponuje się rozważyć zasadność wskazania w projektowanym art. 10 ust. 4, w sposób ogólny, iż do wniosku o udzielenie zezwolenia na wykonywanie działalności	Uwaga uwzględniona. Wspólnie z UKE wypracowane zostało nowe brzmienie art. 10 ust. 4 i 5: „Art. 10 ust. 4. Do wniosku dołącza się również kopię:

			wydane pozwolenie radiowe (art. 138 ust. 1 Prawa komunikacji elektronicznej) albo została dokonana rezerwacja częstotliwości zawierająca zwolnienie z obowiązku uzyskania pozwolenia radiowego (art. 87 ust. 4 Prawa komunikacji elektronicznej).	też wskazać, że w przypadku dzierżawienia częstotliwości lub ich przekazania do użytkowania na podstawie innego tytułu prawnego Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej nie wydaje, na potwierdzenie tego faktu, odrębnej decyzji administracyjnej. W takim przypadku dla podmiotu, któremu częstotliwości zostały wydierżawione lub przekazane do użytkowania na podstawie innego tytułu prawnego wydawane jest pozwolenie radiowe.	kosmicznej dołącza się kopię decyzji Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, z której wynika uprawnienie do używania urządzenia radiowego wykorzystywanego na danym obiekcie kosmicznym. Powyższa uwaga odnosi się jednocześnie do analogicznego przepisu zawartego w art. 19 ust. 5 projektowanej ustawy, który dotyczy wniosku o przeniesienie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej.	1) <i>pozwolenia radiowego, o którym mowa w art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej; albo</i> 2) <i>przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 72 ust. 1 tej ustawy; albo</i> 3) <i>przydziału częstotliwości, o którym mowa w art. 128 ust. 1 tej ustawy.</i> 5. <i>W przypadku braku dokumentu, o którym mowa w ust. 4, do wniosku dołącza się oświadczenie o wystąpieniu z wnioskiem o jego wydanie odpowiednio do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej albo Ministra Obrony Narodowej.”.</i>
113.	CSK-ALK	Art. 10. Ust. 5 „W przypadku gdy działalność kosmiczna będzie wykonywana we współpracy z innymi podmiotami, Prezes Agencji może, przed udzieleniem zezwolenia, żądać kopii umowy wskazującej podstawę	Doprecyzowanie, że chodzi o wspólne wykonywanie działalności kosmicznej	Projektowany przepis jest nieprecyzyjny. Wykonywanie działalności kosmicznej we współpracy z innymi podmiotami będzie obejmowało de facto każdą działalność kosmiczną i cały łańcuch dostaw. Zakłada się, że w tym przepisie chodzi o wspólne wykonywanie działalności, nie zaś o cały łańcuch dostaw operatora.	Art. 10. Ust. 5 „W przypadku gdy działalność kosmiczna będzie wykonywana wspólnie z innymi podmiotami, Prezes Agencji może, przed udzieleniem zezwolenia, żądać kopii umowy pomiędzy operatorami regulującej wspólne wykonywanie działalności kosmicznej.”	Uwaga nieuwzględniona. Projektowany przepis w obecnym brzmieniu nie stwarza ryzyka, o którym mowa w uwadze, tj. objęcia nim całego łańcucha dostaw. Z jego treści jednoznacznie wynika, że obowiązek przedstawienia umowy dotyczy sytuacji, w których działalność kosmiczna jest wykonywana we współpracy z innymi podmiotami w sposób istotny z punktu widzenia realizacji tej działalności, a nie każdego przypadku

		prawną współpracy”	tej				nabywania usług lub towarów w ramach łańcucha dostaw. Nie ma zatem podstaw do obaw, że przepis będzie stosowany w nadmiernie szeroki sposób. Jego konstrukcja zapewnia Prezesowi Agencji możliwość weryfikacji podstaw prawnych współpracy tylko w przypadkach, w których ma to znaczenie dla oceny zdolności wnioskodawcy do prowadzenia działalności kosmicznej. W konsekwencji dodatkowe doprecyzowanie sugerowane w uwadze nie jest konieczne. W związku z powyższym uwaga została odrzucona.
114.	Creotech Instruments S.A.	Art. 10 ust. 7		Uzyskiwanie dodatkowych zezwoleń.	Brak kryteriów i wytycznych o jaki zezwolenia chodzi i jaki mają wpływ na uzyskanie zezwolenia dla danego operatora.	Wykreślenie tego przepisu albo jego uszczegółowienie.	Uwaga uwzględniona
115.	PSPA			Wniosek składa się nie później niż 6 miesięcy przed planowanym dniem rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej objętej wnioskiem. Prezes Agencji udziela zezwolenia albo odmawia jego udzielenia w terminie	Minimalny czas od złożenia wniosku jest równy maksymalnemu czasowi oczekiwania na zezwolenie.	Art. 14. Prezes Agencji udziela zezwolenia albo odmawia jego udzielenia w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia kompletnego wniosku.	Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z określenia terminu złożenia wniosku o zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej.
		Art. 10 ust. 9 i Art. 14					

			6 miesięcy od dnia złożenia kompletnego wniosku.			
116.	Creotech Instruments S.A.	Art. 12	Brak określenia kryteriów stosowanych przy opiniowaniu wniosku oraz procedury odwoławczej.	Brak jawnych kryteriów może prowadzić do uznaniowości i nieprzewidywalności decyzji o wydaniu zezwolenia. To ogranicza możliwość planowania działalności przez operatorów i może odstraszać inwestorów zagranicznych. Utrudniony dostęp do zezwoleń obniża konkurencyjność polskiego sektora na tle innych krajów UE. Brak formalnej ścieżki odwoławczej lub jasnych kryteriów oceny może skutkować zniechęceniem inwestorów zagranicznych i przenoszeniem projektów do innych państw członkowskich UE, oferujących większą przejrzystość oraz przewidywalność regulacyjną.	Zaleca się, aby przepisy wykonawcze lub ustawa przewidywały: Obowiązek publikacji przez opiniodawców minimalnych, technicznie uzasadnionych kryteriów, których spełnienie lub niespełnienie może skutkować negatywną opinią dotyczącą wniosku, w szczególności w odniesieniu do zdolności obrazowania, manewrowości, transmisji danych lub zakresu geograficznego działania obiektu kosmicznego. Wprowadzenie trybu zaskarżenia lub ponownego rozpatrzenia decyzji administracyjnej o odmowie wydania zezwolenia z uwagi na bezpieczeństwo narodowe lub porządek publiczny - np. poprzez: - złożenie wniosku o ponowną weryfikację decyzji przez ministra właściwego do spraw gospodarki (jako organ nadrzędny licencyjny), - lub zaskarżenie decyzji do sądu administracyjnego. Przykład przepisu: Art. 12 ust. 3 (nowy): W przypadku wydania opinii negatywnej, wnioskodawca może, w terminie 14 dni, złożyć wniosek	Zakres opiniowania jest wskazany w art. 12 ust. 1 Projektu. Projekt ustawy w art. 23 odsyła do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Organem wyższego stopnia wobec Prezesa POLSA będzie Minister, zgodnie z art. 5 Projektu. To opiniowania zastosowanie znajdzie art. 106 ust. 5 k.p.a.

					o ponowne rozpatrzenie sprawy z uzasadnieniem i dodatkowymi informacjami technicznymi lub organizacyjnymi. Informacje o kryteriach technicznych i funkcjonalnych, które mogą stanowić podstawę opinii negatywnej, są publikowane w formie obwieszczenia przez właściwego ministra.	
117.	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej	art. 12 ust. 1 pkt 2) i ust. 2	bardzo krótki termin na przedstawienie opinii, która winna być skonsultowana również z PAŻP i Urzędem Lotnictwa Cywilnego;	rygor uznania opinii za opinię pozytywną, w przypadku jej nieprzedstawienia w terminie 1 miesiąca, tworzy ryzyko niedostatecznego zbadania ewentualnych ryzyk i zagrożeń w lotnictwie cywilnym. Zważywszy, że termin na udzielenie lub odmowę udzielenia zezwolenia wynosi 6 miesięcy, zasadnym byłoby wydłużenie terminu na przedstawianie opinii przez ministra właściwego ds. transportu.	wydłużenie terminu na przedstawianie opinii przez ministra właściwego ds. transportu;	Uwaga uwzględniona. Wprowadzono możliwość przedłużenia terminu na przedstawienie opinii o dodatkowy miesiąc.
118.	Instytut Łączności Państwowy Instytut Badawczy	– Art. 12	Proponujemy uzupełnienie procesu opiniowania zezwolenia na działalność kosmiczną o opinię ministra właściwego do spraw informatyzacji w zakresie wpływu planowanej działalności kosmicznej na systemy łączności o	Z uwagi na fakt, iż działalność kosmiczna obejmuje aspekty telekomunikacyjne, zasadnym jest, aby wydanie zezwolenia na taką działalność było również opiniowania przez ministra właściwego do spraw informatyzacji.	Dodanie w art. 12 ust. 1 pkt 3 w następującym brzmieniu: <i>„3) ministra właściwego do spraw informatyzacji - w zakresie wpływu planowanej działalności kosmicznej na systemy i sieci łączności o charakterze ogólnopolskim i strategicznym.”</i>	Uwaga nieuwzględniona – MC nie zgłosił potrzeby udziału w opiniowaniu w zakresie wskazanym w uwadze.

			charakterze ogólnopolskim i strategicznym			
119.	Urząd Lotnictwa Cywilnego	Art. 12	Zgodnie z art. 12 projektowanej ustawy przed wydaniem zezwolenia Prezes Agencji zasięga opinii m.in. ministra właściwego do spraw transportu – w zakresie wpływu wyniesienia lub usunięcia obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej na bezpieczeństwo operacji lotniczych wykonywanych w polskiej przestrzeni powietrznej.	Zachodzi wątpliwość czy Minister Infrastruktury, jak i podległe mu organy, mają odpowiednie zasoby do oceny oddziaływania obiektów kosmicznych na bezpieczeństwo operacji lotniczych.		Przepis zmieniony w następujący sposób – opiniowanie będzie obligatoryjne wyłącznie wtedy, kiedy obiekt kosmiczny będzie przechodził przez przestrzeń powietrzną.
120.	PSPA	Art.12 ust 1 pkt 2	Doprecyzowanie unikające niepotrzebnej opinii ministra właściwego ds.. Transportu	W zdecydowanej większości misji kosmicznych nie planuje się korzystania z polskiej przestrzeni powietrznej. Z tego względu proponuje się wymagać opinii od ministra właściwego ds. transportu wyłącznie wtedy, gdy plan misji przewiduje korzystanie w polskiej przestrzeni powietrznej.	ministra właściwego do spraw transportu – w zakresie wpływu wyniesienia lub usunięcia obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej na bezpieczeństwo operacji lotniczych wykonywanych w polskiej przestrzeni powietrznej. Prezes Agencji zasięga tej opinii wyłącznie wtedy, gdy szczegółowy opis planowanej działalności kosmicznej z Art. 10, punkt 3 ust. b) wskazuje na potrzebę wykorzystania polskiej przestrzeni powietrznej.	Uwaga uwzględniona – przepis doprecyzowano.

121.	ZPSK	Art. 13 pkt 3: "3) żądać dokonania zmian we wniosku w zakresie wskazanym przez Prezesa Agencji..."	Zmiana słowa na "standardów" "wymogów"	Konieczne jest zastosowanie szerszego terminu, dostosowanego do specyficznych potrzeb danego obiektu kosmicznego.	"3) żądać dokonania zmian we wniosku w zakresie wskazanym przez Prezesa Agencji, w tym w szczególności w zakresie spełnienia przez obiekt kosmiczny określonych wymogów - w wyznaczonym terminie."	Uwaga nie została uwzględniona. Propozycja zastąpienia pojęcia „standardów” pojęciem „wymogów” nie znajduje uzasadnienia, ponieważ termin „wymogi” ma charakter nieostry i mógłby prowadzić do niejednoznaczności interpretacyjnych. Postępowanie się pojęciem „standardów” zapewnia większą precyzję i przewidywalność stosowania prawa, odnosząc się do obiektywnie istniejących, uznanych norm technicznych, organizacyjnych czy bezpieczeństwa, które mogą być jednoznacznie weryfikowane. Zastosowanie określenia „wymogi” oznaczałoby odwołanie do kategorii nieprecyzyjnej, potencjalnie podlegającej dowolnej interpretacji, a tym samym mogłoby ograniczać pewność prawa po stronie wnioskodawców. Wprowadzenie pojęcia „standardów” pozwala na dostosowanie regulacji do specyfiki danego obiektu kosmicznego, przy jednoczesnym zachowaniu
------	-------------	--	--	---	--	---

						przejrzystości i obiektywnych kryteriów oceny. W związku z powyższym uwaga została odrzucona.
122.	CSK-ALK	Art. 13 pkt 3 „3) żądać dokonania zmian we wniosku w zakresie wskazanym przez Prezesa Agencji, w tym w szczególności w zakresie spełnienia przez obiekt kosmiczny określonych standardów - w wyznaczonym terminie.”	Zmiana "standardów" na "wymogów"	Rekomenduje się zastosowanie szerszego terminu, dostosowanego do specyficznych potrzeb danego obiektu kosmicznego.	„3) żądać dokonania zmian we wniosku w zakresie wskazanym przez Prezesa Agencji, w tym w szczególności w zakresie spełnienia przez obiekt kosmiczny określonych wymogów - w wyznaczonym terminie.”	Uwaga nie została uwzględniona. Propozycja zastąpienia pojęcia „standardów” pojęciem „wymogów” nie znajduje uzasadnienia, ponieważ termin „wymogi” ma charakter nieostry i mógłby prowadzić do niejednoznaczności interpretacyjnych. Posługiwanie się pojęciem „standardów” zapewnia większą precyzję i przewidywalność stosowania prawa, odnosząc się do obiektywnie istniejących, uznanych norm technicznych, organizacyjnych czy bezpieczeństwa, które mogą być jednoznacznie weryfikowane. Zastosowanie określenia „wymogi” oznaczałoby odwołanie do kategorii nieprecyzyjnej, potencjalnie podlegającej dowolnej interpretacji, a tym samym mogłoby ograniczać pewność prawa po stronie wnioskodawców. Wprowadzenie pojęcia „standardów” pozwala na dostosowanie regulacji do

						specyfiki danego obiektu kosmicznego, przy jednoczesnym zachowaniu przejrzystości i obiektywnych kryteriów oceny. W związku z powyższym uwaga została odrzucona.
123.	Creotech Instruments S.A.	Art. 14	6 miesięcy na uzyskanie albo odmowę zezwolenia.	Bardzo długi okres oczekiwania, w tym okresie chociażby należy utrzymywać zasoby, zdolność finansową oraz opłacać ubezpieczenie.	Skrócenie okresu do 2 miesięcy.	Uwaga nieuwzględniona. Termin 6 miesięcy na wydanie zezwolenia jest terminem maksymalnym. Prezes Agencji może wydać zezwolenie w terminie krótszym. Postępowanie w przedmiocie zezwolenia będzie postępowaniem wymagającym dokonania oceny wielu aspektów technicznych obiektu kosmicznego, zasięgnięcia opinii podmiotów wskazanych art. 12. Przy braku doświadczeń Prezesa Agencji w zakresie wydawania tego rodzaju zezwoleń, termin do 6 miesięcy na wydanie zezwolenia wydaje się okresem optymalnym, uwzględniającym skomplikowany charakter postępowania.
124.	Polskie Towarzystwo Astronautyczne	Art. 14	Termin podany w artykule jest za długi w przypadku misji wykorzystujących platformy nano-, pikosatelitarne z uproszczonymi	W związku z rosnącym trendem szerokiego wykorzystania tanich i łatwo dostępnych platform satelitarnych klasy nano- i pikosatelitarnych do szerokiego zakresu zadań bez konieczności stosowania zaawansowanych	Art. 14a. W uzasadnionych przypadkach termin wydania decyzji może zostać skrócony do 3 miesięcy.	Uwaga nieuwzględniona. Termin 6 miesięcy na wydanie zezwolenia jest terminem maksymalnym. Prezes Agencji może wydać zezwolenie w terminie krótszym.

			systemami pokładowymi bez konieczności zaawansowanych rozwiązań technicznych potrzebnych do realizacji misji. To samo skrócenie czasu rozpatrywania wniosku o pozwolenie dotyczący programów wykorzystujących tę samą architekturę misji, jak w przypadku programów sieci satelitarnych.	systemów pokładowych zasadnym jest stworzenie szybkiej ścieżki dla operatorów wykorzystujących takie platformy. Jednocześnie to samo podejście jest zasądzane w przypadku stosowania przez operatora architektury misji bazującej na rozwiązaniach w poprzednich misjach lub w przypadku programów sieci satelitarnych. To samo dotyczy działalności wymienionej w artykule 6.2 Ustawy.		
125.	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 14 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Zbyt długi czas na wydanie decyzji administracyjnej odnośnie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej	Sektor kosmiczny jest miejscem nieustannego rozwoju, który nie może być ograniczany ze względu na opieszałość administracji. Termin wynoszący 6 miesięcy na wydanie decyzji o udzieleniu zezwolenia, bądź odmowy na prowadzenie działalności kosmicznej jest zdecydowanie za długi.	Termin 6 miesięcy w niniejszym przypadku należy skrócić do 2 miesięcy. Art. 14 projektu ustawy o działalności kosmicznej musi zyskać brzmienie: <i>Art. 14. Prezes Agencji udziela zezwolenia albo odmawia jego udzielenia w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia kompletnego wniosku.</i>	Uwaga nieuwzględniona. Termin 6 miesięcy na wydanie zezwolenia jest terminem maksymalnym. Prezes Agencji może wydać zezwolenie w terminie krótszym. Postępowanie w przedmiocie zezwolenia będzie postępowaniem wymagającym dokonania oceny wielu aspektów technicznych obiektu kosmicznego, zasięgnięcia opinii podmiotów wskazanych art. 12. Przy braku doświadczeń Prezesa Agencji w zakresie wydawania tego rodzaju zezwoleń, termin do 6 miesięcy na wydanie zezwolenia wydaje się okresem optymalnym,

						uwzględniającym skomplikowany charakter postępowania.
126.	Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	Uwaga ogólna dot. środków odwoławczych (przypisana przez projektodawcę do art. 14)	Dla uniknięcia wątpliwości, warto wskazać przysługujące wnioskodawcy środki odwoławcze od decyzji Prezesa Agencji wydawanych w postępowaniach o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej. Brak wytycznych odniesienia w Projekcie do tej kwestii może powodować trudności w praktyce stosowania aktu;			Art. 19 ust. 7 i art. 23 odsyłają do stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego, z którego jednoznacznie wynika jakie środki odwoławcze przysługują w toku postępowania.
127.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 15	Brak danych kontaktowych takich jak telefon, adres email, do operatora obiektu kosmicznego dostępnego 24/7 odpowiedzialnego za wykonywanie manewrów uniknięcia kolizji, komunikację w zakresie informacji o fragmentacji, manewrach	Obiekt kosmiczny coraz częściej staje się uczestnikiem zdarzeń związanych z kosmiczną kontrolą ruchu oraz przestrzeganiem zasad związanych z zakłóceniami radiowymi, przestrzeganiem zasad uzyskanego pozwolenia na nadawanie i optycznymi (w szczególności komunikacja laserowa i zdolności laserowe).	Dodanie punktu: 9) dane kontaktowe operatora obiektu kosmicznego: telefon oraz adres email z czasem reakcji nie dłuższym niż 8h. Dodanie w Art. 17 punkt 2, wyłączenia zmiany danych kontaktowych z konieczności uzyskania nowego zezwolenia. Dodanie w Art. 17 punkt 1 informacji, że poinformowanie o zmianie danych kontaktowych powinno zostać zgłoszone niezwłocznie, ale nie później niż w ciągu 24h od zmiany.	Uwaga niezasadna. Zmiana danych kontaktowych wymagałaby każdorazowo zmiany zezwolenia.
128.	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 16 projektu ustawy o działalności kosmicznej	W katalogu powodów wydania decyzji odmowy udzielenia zezwolenia do prowadzenia działalności kosmicznej nie jest wymieniona potrzeba do utrzymania	Z uwagi na strategiczną wartość sektora kosmicznego i technologii dual-use wykorzystywanej w rzeczonym sektorze do katalogu powodów odmowy udzielenia zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej należy dodać powód uwzględniający	Do art. 16 projektu ustawy o działalności kosmicznej należy dodać pkt 4 w brzmieniu: <i>Udzielenie zezwolenia zagraża bezpieczeństwu Rzeczypospolitej Polskiej, ciągłości jej stosunków międzynarodowych, ochronie</i>	Projekt przewiduje obowiązek zasięgnięcia opinii MON. Zakres tej opinii obejmuje wpływ planowanej działalności kosmicznej na interes bezpieczeństwa i obronności państwa. Negatywna opinia MON (podobnie jak innych organów

			obronności, bezpieczeństwa, ciągłości stosunków międzynarodowych R P, ochrony krytycznej infrastruktury materialnej i niematerialnej, krajowej ochrony cybernetycznej i bezpieczeństwa informacji.	bezpieczeństwo Rzeczypospolitej Polskiej.	<i>infrastruktury materialnej i niematerialnej, krajowej ochrony cybernetycznej lub bezpieczeństwu informacji.</i>	opiniujących) jest jedną z przesłanek odmowy wydania zezwolenia.
129.	Creotech Instruments S.A.	Art. 17 ust. 1 pkt 3	Nieprecyzyjne sformułowanie dotyczące obowiązku zgłaszania „innych zdarzeń” mających wpływ na działalność kosmiczną.	Zbyt szeroka definicja może prowadzić do nadmiernego raportowania lub – odwrotnie – do niepewności, co powinno być zgłoszone. Brak wytycznych stwarza ryzyko kar administracyjnych w przypadku rozbieżności interpretacyjnych. Może to prowadzić do niepotrzebnych napięć na linii operator–PAK i ograniczyć skłonność do zgłaszania problemów.	Zalecamy opublikowanie katalogu typowych przypadków zdarzeń wymagających zgłoszenia w formie wytycznych PAK - np. utrata kontroli, nieplanowana deorbitacja itd. Polska Agencja Kosmiczna może opracować i publikować w Biuletynie Informacji Publicznej zestaw dobrych praktyk dotyczących identyfikacji i zgłaszania zdarzeń, o których mowa w Art. 17, ust. 1, pkt 3, obejmujący przykładowo: - utratę kontroli nad obiektem kosmicznym, - przekroczenie zaplanowanych parametrów orbitalnych, - nieplanowaną deorbitację, - incydenty zagrażające innym obiektom w przestrzeni kosmicznej.	Uwaga niezasadna, sformułowanie „innych zdarzeń” zostało użyte celowo, aby nie budować katalogu zamkniętego. W projekcie ustawy przewidziano postępowanie kontrolne, w wyniku, którego istnieje możliwość innego niż nałożenie administracyjnej kary pieniężnej dyscyplinowania operatora do prawidłowego realizowania obowiązków.
130.	PIU					Zrezygnowano z obowiązku przedstawienia promesy

		art. 19 ust.3 pkt 6	W związku z przewidzianą w projekcie ustawy możliwością przeniesienia zezwolenia na prowadzenie działalności kosmicznej na inny podmiot Izba proponuje przedmiotową zmianę	Zaproponowane zmiany mają na celu uniknięcie wątpliwości co do obowiązywania promesy ubezpieczenia lub umowy ubezpieczenia oc, jeśli przeniesienie zezwolenia zostanie dokonane po zawarciu umowy oc.	Izba proponuje: następujące brzmienie art. 19 ust.3 pkt 6 projektu ustawy: „6) informację o udzieleniu promesy ubezpieczenia lub posiadania innego równoważnego dokumentu wystawionego na rzecz podmiotu przejmującego zezwolenie;”	ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej na etapie wnioskowania o zezwolenia.
131.	PIU	art. 19 ust. 4 pkt 4	W związku z przewidzianą w projekcie ustawy możliwością przeniesienia zezwolenia na prowadzenie działalności kosmicznej na inny podmiot Izba proponuje przedmiotową zmianę	Zaproponowanej zmiany mają na celu uniknięcie wątpliwości co do obowiązywania promesy ubezpieczenia lub umowy ubezpieczenia oc, jeśli przeniesienie zezwolenia zostanie dokonane po zawarciu umowy oc.	Izba proponuje: następujące brzmienie art. 19 ust. 4 pkt 4 ustawy: „4) kopię promesy ubezpieczenia lub równoważnego dokumentu wystawionego na rzecz podmiotu przejmującego zezwolenie;”	Zrezygnowano z obowiązku przedstawienia promesy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej na etapie wnioskowania o zezwolenia.
132.	Creotech Instruments S.A.	Art. 19 ust. 4 pkt 2	Występowanie sformułowania „niezaktócone” wykonywanie działalności kosmicznej.	Brak możliwości spełnienia przez spółki notowane na giełdzie warunku – podmiot posiada zdolność finansową pozwalającą na niezaktócone wykonywanie działalności kosmicznej. W chwili obecnej z uwagi na konieczność pozyskiwania kapitału na działalność w obszarze kosmicznym, część podmiotów wykonujących działalność kosmiczną to spółki notowane na	Usunięcie sformułowania „niezaktócone” z niniejszego przepisu.	Uwaga nieuwzględniona. Ustawa nie wskazuje na żadne wymogi kapitałowe wnioskodawców, lecz zawarcie tego warunku będzie pozwalało organowi nadzorującemu na weryfikację co najmniej przestaniek wypłacalności wnioskodawcy. Warunek ten uznano za konieczny dla zarządzania ryzykiem

				giełdzie, spółka w tej formule prawnej nie jest w stanie zapewnić o niezakłóconym funkcjonowaniu, albowiem wpływ na jej funkcjonowanie ma dynamika rynku giełdowego. W praktyce może to oznaczać wykluczenie z ubiegania się o zezwolenie, przez podmioty będące uczestnikami rynku regulowanego.		działalności; spełnienie go zwiększa stabilność i szanse na ukończenie misji kosmicznej (lub misji kosmicznych) objętej wnioskiem oraz zmniejsza prawdopodobieństwo powstania szkody (np. poprzez zapewnienie odpowiedniego sprzętu i personelu o odpowiednich kwalifikacjach, wykonanie zobowiązań finansowych wobec podwykonawców, itp.).
133.	Creotech Instruments S.A.	Art. 20	Podmiot przejmujący.	Proszę o wyjaśnienie, czy podmiot zagraniczny może być także podmiotem otrzymującym?	Doprecyzowanie przepisu.	Odniesienie do pytania - Tak, jeśli spełnia warunki m.in. art. 10 ust. 1 (po zmianie art. 12 ust. 1)
134.	Creotech Instruments S.A.	Art. 20	Brak alternatywnego mechanizmu przenoszenia licencji na zagraniczny podmiot w przypadku braku umowy międzynarodowej.	W sytuacji, gdy Polska nie zawarła stosownej umowy międzynarodowej, mechanizm przeniesienia licencji staje się niedostępny. Ogranicza to istotnie możliwość sprzedaży usług „turn-key” (i to już na etapie ofertowania misji) zagranicznym klientom i czyni ofertę polskich firm mniej elastyczną i konkurencyjną na rynku europejskim i globalnym. Utrudnia to internacjonalizację działalności oraz ekspansję eksportową, zwłaszcza dla firm działających w modelu B2B z klientami rządowymi lub komercyjnymi spoza UE.	Należy wprowadzić alternatywny mechanizm umożliwiający przeniesienie licencji na podmiot zagraniczny w przypadku braku umowy międzynarodowej, w szczególności poprzez: - decyzję ministra właściwego, wydawaną w określonym terminie (np. 14 dni), zapewniającą pewność prawa na etapie negocjacji z klientem zagranicznym; - rozporządzenie określające listę państw, do których przeniesienie licencji będzie dopuszczalne; - inne rozwiązania umożliwiające jednoznaczne ustalenie w terminie nie	Uwaga niezasadna – koncepcja i założenia ustawy dotyczą możliwości przeniesienia zezwolenia, kiedy RP zawarła umowę międzynarodową. Tak skonstruowany przepis ma za zadanie zabezpieczać interes Skarbu Państwa.

					dłuższym niż 14 dni (typowy czas ofertowania), czy dopuszczalne będzie przeniesienie licencji na dany podmiot zagraniczny. Celem jest zapewnienie możliwości podjęcia przez przedsiębiorstwo decyzji o przyjęciu zobowiązania umownego wobec klienta zagranicznego, bez konieczności oczekiwania na długotrwałe procesy międzyrządowe. Propozycje przepisów: Art. 20, ust. 2 (nowy): W przypadku, gdy państwo siedziby podmiotu, na rzecz którego ma zostać przeniesione zezwolenie, nie posiada zawartej z Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej dotyczącej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny, minister właściwy do spraw rozwoju i technologii może, na wniosek operatora, wydać zgodę na przeniesienie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, w drodze decyzji administracyjnej, uwzględniając interes publiczny oraz zabezpieczenie odpowiedzialności cywilnej. ust. 3 (nowy): Decyzja, o której mowa w ust. 2,	
--	--	--	--	--	--	--

					powinna zostać wydana w terminie 14 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku. W przypadku jej niewydania w tym terminie, uznaje się, że minister wyraził zgodę. ust. 4 (nowy): Minister właściwy do spraw rozwoju i technologii może, w drodze rozporządzenia, określić listę państw, na rzecz których dopuszczalne jest przeniesienie zezwolenia bez konieczności zawarcia umowy międzynarodowej, uwzględniając poziom ochrony prawnej, stabilność instytucjonalną oraz możliwość egzekwowania odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny.	
135.	ZPSK	Art. 20: "Art. 20. W przypadku, gdy podmiot przejmujący zezwolenie jest osobą zagraniczną..."	Korekta językowa	Zdanie zawiera błąd składniowy. Dodatkowo umowa powinna móc wyrażnie regulować także inne zagadnienia.	"Art. 20. W przypadku, gdy podmiot przejmujący zezwolenie jest osobą zagraniczną, o której mowa w art. 3 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, warunkiem przeniesienia zezwolenia jest obowiązywanie umowy międzynarodowej w rozumieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach	Uwaga uwzględniona

					międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127) z państwem utworzenia podmiotu przejmującego zezwolenie obejmującej odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny objęty zezwoleniem."	
136.	ZPSK	Art. 20: "Art. 20. W przypadku, gdy podmiot przejmujący zezwolenie jest osobą zagraniczną..."	Korekta językowa	Zdanie zawiera błąd składniowy. Dodatkowo umowa powinna móc wyrażnie regulować także inne zagadnienia.	"Art. 20. W przypadku, gdy podmiot przejmujący zezwolenie jest osobą zagraniczną, o której mowa w art. 3 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, warunkiem przeniesienia zezwolenia jest obowiązywanie umowy międzynarodowej w rozumieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127) z państwem utworzenia podmiotu przejmującego zezwolenie obejmującej odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny objęty zezwoleniem."	Uwaga uwzględniona w zakresie korekty językowej. W uwadze nie wyjaśniono, jakie inne elementy mogłaby zawierać umowa, co utrudnia odniesienie się do tej części uwagi.
137.	PSPA	Art. 20 „Art. 20. W przypadku, gdy podmiot przejmujący zezwolenie jest osobą	Korekta językowa	Wada składniowa zdania, ponadto umowa powinna wyrażnie móc obejmować też inne kwestie.	„Art. 20. W przypadku, gdy podmiot przejmujący zezwolenie jest osobą zagraniczną, o której mowa w art. 3 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców	Do uwzględnienia w zakresie korekty językowej. W uwadze nie wyjaśniono, jakie inne elementy mogłaby zawierać umowa, co utrudnia odniesienie się do tej części uwagi.

		zagraniczną, o której mowa w art. 3 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, warunkiem przeniesienia zezwolenia jest obowiązywanie umowy międzynarodowej w rozumieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127) z państwem utworzenia podmiotu przejmującego zezwolenie w odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt			zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, warunkiem przeniesienia zezwolenia jest obowiązywanie umowy międzynarodowej w rozumieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127) z państwem utworzenia podmiotu przejmującego zezwolenie obejmującej odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny objęty zezwoleniem."	
--	--	---	--	--	--	--

		kosmiczny objęty zezwoleniem."				
138.	CSK-ALK	Art. 20 „Art. 20. W przypadku, gdy podmiot przejmujący zezwolenie jest osobą zagraniczną, o której mowa w art. 3 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, warunkiem przeniesienia zezwolenia jest obowiązywanie umowy międzynarodowej w rozumieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127) z	Korekta językowa	Rekomendowana zmiana redakcji zdania. Umowa, o której mowa w przepisie powinna móc wyraźnie regulować także inne zagadnienia.	„Art. 20. W przypadku, gdy podmiot przejmujący zezwolenie jest osobą zagraniczną, o której mowa w art. 3 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, warunkiem przeniesienia zezwolenia jest obowiązywanie umowy międzynarodowej w rozumieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127) z państwem utworzenia podmiotu przejmującego zezwolenie w zakresie zasad ponoszenia odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny objęty zezwoleniem."	Do uwzględnienia w zakresie korekty językowej. W uwadze nie wyjaśniono, jakie inne elementy mogłaby zawierać umowa, co utrudnia odniesienie się do tej części uwagi.

		państwem utworzenia podmiotu przejmującego zezwolenie w odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny objęty zezwoleniem."				
139.	PSPA	Art. 20 „Art. 20. W przypadku, gdy podmiot przejmujący zezwolenie jest osobą zagraniczną, o której mowa w art. 3 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, warunkiem przeniesienia zezwolenia jest obowiązywanie umowy	Korekta językowa	Wada składniowa zdania, ponadto umowa powinna wyraźnie móc obejmować też inne kwestie.	„Art. 20. W przypadku, gdy podmiot przejmujący zezwolenie jest osobą zagraniczną, o której mowa w art. 3 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, warunkiem przeniesienia zezwolenia jest obowiązywanie umowy międzynarodowej w rozumieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127) z państwem utworzenia podmiotu przejmującego zezwolenie obejmującej odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny objęty zezwoleniem."	Do uwzględnienia w zakresie korekty językowej. W uwadze nie wyjaśniono, jakie inne elementy mogłaby zawierać umowa, co utrudnia odniesienie się do tej części uwagi.

		międzynarodowe j w rozumieniu ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowy ch (Dz. U. z 2020 r. poz. 127) z państwem utworzenia podmiotu przejmującego zezwolenie w odpowiedzialnoś ci za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny objęty zezwoleniem."				
140.	Główny Urząd Miar	Art. 22 ust. 4 Art. 47 ust. 2	We wskazanych jednostkach redakcyjnych symbol % został zapisany bez odstępu od poprzedzającej go liczby.	Zgodnie z § 8 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 2020 r. w sprawie legalnych jednostek miar (Dz. U. poz. 1024) <i>Do zapisywania podwielokrotności jednostki "jeden" takich wielkości stosuje się symbol matematyczny %, a pomiędzy nim a wartością liczbową wielkości pozostawia się spację. Z tego względu sugeruje się, aby w treści wskazanych ustępów oddzielić liczby od symbolu % (zasadne wydaje się zostawianie tzw. twardej spacji, aby uniknąć rozdzielenia liczby i symbolu pomiędzy dwa wiersze tekstu).</i> Reguła ta znajduje się również w	art. 22 ust. 4: „(...) 150 % (...)” art. 47 ust. 2: „(...) 20 % (...)”	Uwaga uwzględniona.

				„Międzyinstytucjonalnym przewodniku redakcyjnym” (Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Międzyinstytucjonalny przewodnik redakcyjny, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2022, https://data.europa.eu/doi/10.2830/590196) w Załączniku A3 (rozdz. 4. Znaki specjalne).		
141.	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK)	Art. 22 ust. 5	Projekt ustawy określa m.in. warunki i tryb udzielania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej. Organem wydającym zezwolenia będzie Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej (dalej: PAK). Opłata za wydanie ww. zezwolenia będzie stanowiła przychód PAK, a jej wysokość będzie wynosiła 150% kwoty obowiązującego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Jednocześnie, w odniesieniu do instytucji tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki o których	Ogólne kryteria oceny wsparcia udzielanego podmiotom prowadzącym działalność badawczą i innowacyjną zostały przedstawione w dwóch dokumentach, których autorem jest Komisja Europejska, tj. w Zawiadomieniu Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz w Komunikacie Komisji Zasady ramowe pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną. Zgodnie z Zawiadomieniem, Komisja Europejska uznaje, że do części działalności prowadzonej przez szkoły wyższe i organizacje badawcze / infrastruktury badawcze przepisy o pomocy nie mają zastosowania. Dotyczy to w szczególności niezależnej działalności badawczej i rozwojowej mającej na celu powiększanie zasobów wiedzy i lepsze zrozumienie,	W celu usunięcia wątpliwości interpretacyjnych, dotyczących zakresu działalności prowadzonej przez instytucje tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki, a także uniknięcia konieczności dokonywania każdorazowo skomplikowanej oceny w tym zakresie, proponuję rozważenie wskazania wprost, że obniżona opłata za wydanie zezwolenia stanowi pomoc de minimis w rozumieniu rozporządzenia Komisji (UE) 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis ² albo wykreślenie art. 22 ust. 5 projektu ustawy i zrezygnowanie z wprowadzania obniżki opłaty w odniesieniu do ww. instytucji.	Uwaga uwzględniona

			mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, 1 przewiduje się niższą wysokość opłaty, tj. jedną trzecią standardowej opłaty. Z projektu ustawy nie wynika, jaką dokładnie działalność kosmiczną będą wykonywały instytucje tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki (co do zasady wykonują działalność gospodarczą i niegospodarczą). Jeżeli będzie ona miała charakter gospodarczy, np. komercyjne badania, gospodarcza działalność badawczo-rozwojową, to obniżona opłata za udzielania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej będzie stanowiła dla nich korzyść gospodarczą w rozumieniu art. 107	w tym współpracy w zakresie badań i rozwoju oraz szerokie rozpowszechniania wyników badań (pkt 31 Zawiadomienia). Komisja określiła również okoliczności, w których działalność w zakresie transferu wiedzy prowadzona przez organizacje badawcze i infrastruktury badawcze będzie miała charakter niegospodarczy, a zatem do której również nie będą miały zastosowania przepisy o pomocy publicznej. Działalność ta obejmuje m.in. udzielanie licencji, tworzenie firm typu spin-off lub innych form zarządzania wiedzą, jeśli jest prowadzona przez tę organizację badawczą lub infrastrukturę badawczą albo we współpracy z nimi lub w ich imieniu, a cały zysk z jej prowadzenia jest reinwestowany w zasadniczą działalność organizacji badawczej lub infrastruktury badawczej, tj. kształcenie w ramach publicznego systemu edukacji, niezależną działalność badawczo-rozwojową lub szerokie rozpowszechnianie wyników badań (pkt 31 i 32 Zawiadomienia). W Zasadach Ramowych znajdują się m.in. doprecyzowane pojęcia transferu wiedzy, organizacji prowadzącej badania i szerzącej wiedzę oraz infrastruktury badawczej (część		
--	--	--	---	--	--	--

			ust. 1 TFUE. Poniżej przedstawiam szersze wyjaśnienia dotyczące działalności badawczo-rozwojowej w kontekście przepisów o pomocy publicznej.	1.3 Zasad Ramowych), a także działalności o charakterze niegospodarczym, tj. niezależnej działalności badawczo-rozwojowej, szerokiego rozpowszechniania wyników badań oraz działalności w zakresie transferu wiedzy (część 2.1.1 Zasad Ramowych). Z treści postanowień Zasad Ramowych wynika również, jakiego typu działalności prowadzone przez organizacje badawcze i infrastruktury badawcze Komisja Europejska uznaje za gospodarcze. W pkt 22 Zasad Ramowych przykładowo wskazano, że wynajem wyposażenia lub laboratoriów przedsiębiorstwom i świadczenie usług dla przedsiębiorstw lub prowadzenie badań na zlecenie stanowi prowadzenie działalności gospodarczej przez ww. podmioty. Jednocześnie, przepisy o pomocy publicznej nie będą miały zastosowania do działalności gospodarczej wykonywanej wyłącznie pomocniczo, określonej w pkt 21 Zasad Ramowych. Działalność tego rodzaju musi być jednak bezpośrednio powiązana z funkcjonowaniem danej organizacji prowadzącej badania lub infrastruktury badawczej i konieczna do jej funkcjonowania lub nieodłącznie związana z jej podstawowym wykorzystaniem		
--	--	--	---	--	--	--

			o charakterze niegospodarczym. Uznaje się, że taka sytuacja ma miejsce, gdy działalność gospodarcza pochłania takie same nakłady jak podstawowa działalność o charakterze niegospodarczym, takie jak materiały, sprzęt, siłę roboczą lub aktywa trwałe. Ponadto, działalność gospodarcza o charakterze pomocniczym musi mieć ograniczony zakres, tj. nie może przekraczać 20% całkowitej rocznej wydajności danego podmiotu (np. czasu wykorzystywania infrastruktury badawczej). Projekt ustawy nie wyklucza prowadzenia przez instytucje tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki działalności kosmicznej o charakterze gospodarczym. W kontekście powyższych wyjaśnień może okazać się, że prowadzona działalność nie ma charakteru gospodarczego lub też można potraktować ją jako pomocniczą. Jeżeli jednak organ udzielający pomocy (Prezes PAK) ustali, że ww. podmioty ubiegają się o zezwolenie w związku z planowanym prowadzeniem działalności kosmicznej o charakterze gospodarczym, różnica między zwykłą i obniżoną opłatą za wydanie zezwolenia będzie stanowiła pomoc publiczną.		
--	--	--	--	--	--

142.	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 22 ust. 5 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Za wysoka kwota opłaty od wniosku o udzielenie zezwolenia, jego zmiany lub przeniesienia dla instytucji tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki.	W uzasadnieniu projektu ustawy o działalności kosmicznej część "I.1 Realizacja strategii" informuje, że projektowana ustawa realizuje Polską Strategię Kosmiczną, a sektor kosmiczny może się przyczynić do rozwoju innowacji i postępu technologicznego. Jednym ze źródeł takiego rozwoju są instytucje tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki. W celu obniżania kosztów realizacji projektów w ww. Instytucjach należy również obniżyć wymaganą od nich kwotę opłaty od wniosku o udzielenie zezwolenia, jego zmiany lub przeniesienia z 50% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej do 25%.	Zmiana brzmienia art. 22 ust. 5 na: <i>W przypadku, gdy opłata jest pobierana od instytucji tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871 i 1897) pobiera się 25% wartości kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.</i>	Uwaga nieuwzględniona. Wysokość opłaty od wniosku o udzielenie, zmianę lub przeniesienie zezwolenia została określona w taki sposób, aby w należyty sposób zrównoważyć dwie kwestie: z jednej strony możliwości finansowe podmiotów ubiegających się o zezwolenie (w tym instytucji tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki), z drugiej zaś – rzeczywiste koszty prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach o wysokim stopniu złożoności i wymagających specjalistycznej oceny. Przyjęta w projekcie konstrukcja opłaty, powiązana z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej, zapewnia proporcjonalność obciążenia oraz mechanizm jego dostosowania do warunków ekonomicznych, przy jednoczesnym zagwarantowaniu finansowania części działań organu.
143.	Creotech Instruments S.A.	Art. 24	Definicja „szkody”.	Brak szczegółowej definicji szkody.	Do doprecyzowania i zawężenie odpowiedzialności z tytułu szkody wynikającej z winy	Zgodnie z uzasadnieniem Projektu:” ustawodawca zrezygnował z definicji szkody

					umyślnej albo rażącego niedbalstwa.	w przepisach ustawy. Zastosowana w Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej 29 marca 1972 r., definicja szkody pokrywa się z pojęciem szkody istniejącym w polskiej doktrynie prawa cywilnego i orzecznictwie. Tworzenie nowej „branżowej” definicji szkody nie zwiększy ochrony finansów publicznych w przypadku wszczęcia procedury odszkodowawczej, o której mowa w tej Konwencji. Wystarczające będzie postępowanie się w planowanej ustawie takim właśnie już wyjaśnionym doktrynalnie i dostatecznie szerokim terminem „szkoda”, znajdującym szerokie odzwierciedlenie w doktrynie i orzecznictwie, które ewoluuje odpowiednio do stopnia zaawansowania technologicznego, obejmując nowe rodzaje uszczerbków, jakie mogą się w związku z tym pojawiać. Zdefiniowanie szkody w ustawie mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego „zamrożenia” możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych.”
--	--	--	--	--	--	--

144.	ARP	Art. 24 ust. 1	Zmiana zapisów dot. odpowiedzialności solidarnej	Ograniczyć odpowiedzialność solidarną wyłącznie do operatorów i formalnych członków konsorcjum.	Nieprecyzyjne ujęcie może rozszerzać odpowiedzialność na podwykonawców i dostawców, co odstrasza inwestorów i kontrahentów.	Uwaga uwzględniona. Przepis został doprecyzowany.
145.	ZPSK	Art. 24 ust.. 2: "2. Jeśli działalność kosmiczna jest wykonywana we współpracy z innymi podmiotami..."	Doprecyzowanie wspólnej odpowiedzialności	Sformułowanie jest nieprecyzyjne w kontekście wspólnej eksploatacji. Grono podmiotów współpracujących w dowolny sposób z operatorem przy działalności może być nadmiernie szerokie.	"2. Jeśli działalność kosmiczna jest wykonywana wspólnie z innymi podmiotami, odpowiedzialność operatora i tych podmiotów jest solidarna."	Uwaga uwzględniona. Przepis został doprecyzowany.
146.	PSPA	Art. 24 ust. 2	Doprecyzowanie wspólnej odpowiedzialności	Sformułowanie niejasne, w kontekście wspólnej eksploatacji. Krąg podmiotów współpracujących w dowolnym charakterze z operatorem przy działalności może być zbyt szeroki.	„2. Jeśli działalność kosmiczna jest wykonywana wspólnie z innymi podmiotami, odpowiedzialność operatora i tych podmiotów jest solidarna."	Uwaga uwzględniona. Przepis został doprecyzowany.
147.	PSPA	Art. 24 ust. 2 vs. Art. 29 ust. 3	Sprzeczność w zakresie odpowiedzialności cywilnej i zwolnień z ubezpieczenia	Podmioty zwolnione z obowiązku ubezpieczenia (działalność naukowa, edukacyjna, obronna) nadal podlegają odpowiedzialności solidarnej, co tworzy wewnętrzną sprzeczność w ustawie	Proponuje się dodanie w Art. 24 ust. 3 o treści: "Odpowiedzialność solidarna, o której mowa w ust. 2, nie ma zastosowania do podmiotów zwolnionych z obowiązku ubezpieczenia na podstawie Art. 29 ust. 3."	Nie ma sprzeczności. Są to dwie odrębne kwestie.
148.	CSK-ALK	Art. 24 ust. 2 „2. Jeśli działalność kosmiczna jest wykonywana we współpracy z innymi podmiotami, odpowiedzialność operatora i tych	wspólnej odpowiedzialności	Jak w poprzednich uwagach rekomenduje się zmianę redakcji poprzez uwzględnienie tylko działalności wykonywanej wspólnie, nie zaś we współpracy z uwagi na szerokie znaczenie ‘współpracy’. Wydaje się, że jest intencją ustawodawcy tym wypadku chodzi regulację wspólnego wykonywania tej działalności (np. na zasadach konsorcjum) i wspólnego	„2. Jeśli działalność kosmiczna jest wykonywana wspólnie z innymi podmiotami, odpowiedzialność operatora i tych podmiotów jest solidarna."	Uwaga uwzględniona. Przepis został doprecyzowany.

		podmiotów jest solidarna."		podjęmowania jej ryzyka oraz decyzji z tym związanych.		
149.	Instytut Łączności Państwowy Instytut Badawczy	- Ar. 24 – 28 Uwaga do Rozdziału 3	Proponujemy uzupełnienie projektu ustawy o definicję „szkody” wyrządzonej przez obiekt kosmiczny na potrzeby ustawy.	Brak doprecyzowania pojęcia szkody w ustawie powodować może problemy interpretacyjne co do zakresu odpowiedzialności.		Zgodnie z uzasadnieniem Projektu:” ustawodawca zrezygnował z definicji szkody w przepisach ustawy. Zastosowana w Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej 29 marca 1972 r., definicja szkody pokrywa się z pojęciem szkody istniejącym w polskich doktrynie prawa cywilnego i orzecznictwie. Tworzenie nowej „branżowej” definicji szkody nie zwiększy ochrony finansów publicznych w przypadku wszczęcia procedury odszkodowawczej, o której mowa w tej Konwencji. Wystarczające będzie posługiwanie się w planowanej ustawie takim właśnie już wyjaśnionym doktrynalnie i dostatecznie szerokim terminem „szkoda”, znajdującym szerokie odzwierciedlenie w doktrynie i orzecznictwie, które ewoluuje odpowiednio do stopnia zaawansowania technologicznego, obejmując nowe rodzaje uszczerbków, jakie mogą się w związku z tym pojawiać. Zdefiniowanie szkody w ustawie mogłoby

						prowadzić do nieuzasadnionego „zamrożenia” możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych.”
150.	Creotech Instruments S.A.	Art. 25	Za szkodę wyrządzoną na powierzchni Ziemi lub statkowi powietrznemu podczas lotu, operator ponosi odpowiedzialność niezależnie od winy, w tym także jeśli szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej.	W tym zakresie ubezpieczenie jest praktycznie niemożliwe do pozyskania. Siła wyższa jest najbardziej podstawową przesłanką do wyłączenia odpowiedzialności.	Usunięcie art. 25 w całości lub jego znacząca modyfikacja.	Uwaga nieuwzględniona. Zakres odpowiedzialności operatora został dostosowany do zakresu odpowiedzialności Państwa za szkodę wyrządzoną przez ten obiekt, wynikającą z przepisów Konwencji o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny.
151.	Creotech Instruments S.A.	Art. 25	Za szkodę poniesioną przez osobę fizyczną wykonującą czynności związane z wykonywaniem działalności kosmicznej, operator odpowiada jeżeli wynika ona z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa operatora.	Brak szczegółowych informacji, czy szkoda ta może/ ma być związana z osobą fizyczną wykonującą działania/ pracę na rzecz operatora? Czy musi zachodzić związek pomiędzy osobą fizyczną i operatorem, aby ograniczyć odpowiedzialność operatora?	Przepis do doprecyzowania	Uwaga uwzględniona – zakres odpowiedzialności został zmieniony.
152.	AGH	<u>Art. 25 ust.1:</u> „Za szkodę wyrządzoną na powierzchni Ziemi lub statkowi powietrznemu podczas lotu,	Brak wyłączenia odpowiedzialności absolutnej w stosunku do działalności kosmicznej wykonywanej w celu	Ustawodawca przewiduje w art. 29 ust. 3 wyłączenie obowiązku ubezpieczenia OC wobec „działalności kosmicznej wykonywanej w celu naukowym lub edukacyjnym oraz w istotnym interesie bezpieczeństwa i	Regulacja ta powinna korelować z modelowym rodzajem odpowiedzialności – tj. odpowiedzialność na zasadach ogólnych; ewentualnie dopuszczalne byłoby ukształtowanie jej jako	Uwaga nieuwzględniona ze względu na zakres szkody jaka może być wynikiem wykonywania działalności kosmicznej, zasadnym jest utrzymanie absolutnej odpowiedzialności operatora.

		<i>operator ponosi odpowiedzialność niezależnie od winy, w tym także jeśli szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej.</i>	naukowym lub edukacyjnym oraz z istotnym interesie bezpieczeństwa i obronności państwa.	obronności państwa.” Regulacja ta powinna zostać skorelowana z regulacją dot. odpowiedzialności przewidzianej w art. 25 ust. 1. Obecnie proponowana regulacja może stanowić skuteczną barierę po podejmowania działalności kosmicznej przez np. jednostki naukowe. Wprowadzenie ograniczenia w stosunku do obecnie uregulowanej odpowiedzialności z pewnością będzie korelowało z podstawowymi celami polityki kosmicznej państwa jakimi jest m.in. wspieranie polskiego sektora kosmicznego, co z kolei znacząco przyczynia się do trwałego rozwoju gospodarczego opartego o innowacyjne rozwiązania oraz współpracę przemysłu i nauki.	odpowiedzialności na zasadzie ryzyka. Proponuje się wprowadzenie w art. 25 ust. 1 zdania drugiego, w brzmieniu: „Osoba lub jednostka wykonująca działalność kosmiczną w celu naukowym lub edukacyjnym lub istotnym interesie bezpieczeństwa i obronności państwa, ponosi odpowiedzialność na zasadach ogólnych.” albo: „Osoba lub jednostka wykonująca działalność kosmiczną w celu naukowym lub edukacyjnym lub istotnym interesie bezpieczeństwa i obronności państwa, ponosi odpowiedzialność, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą osoba lub jednostka nie ponosi odpowiedzialności.”	
153.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego	Art. 25 ust. 2	zmiana	Choć Konwencja o odpowiedzialności z 1972 r. w art. II przewiduje odpowiedzialność absolutną państwa wypuszczającego za szkody, wyrządzone przez obiekt kosmiczny na powierzchni Ziemi lub statkowi powietrznemu w locie, <u>wprowadza od niej pewne odstępstwa</u>. Wyłączenie odpowiedzialności		Uwaga nieuwzględniona ze względu na zakres szkody jaka może być wynikiem wykonywania działalności kosmicznej, zasadnym jest utrzymanie absolutnej odpowiedzialności operatora.

	KBKIS PAN			przewiduje art. VI ust. 1 konwencji. Może ono przysługiwać w zakresie, w jakim państwo wypuszczające ustali, że szkoda powstała w wyniku rażącego niedbalstwa lub winy umyślnej państwa występującego z roszczeniem lub osób fizycznych i prawnych, które ono reprezentuje. Według J. Rajskiego w takiej sytuacji „(...) bardziej ściśle wydaje się określenie powyższej odpowiedzialności mianem nieomal absolutnej”. Zgodnie z art. VI ust. 2 konwencji o odpowiedzialności żadne zwolnienie nie przysługuje tylko wówczas, jeśli szkoda wynikła z działalności prowadzonej przez państwo wypuszczające, która jest sprzeczna z prawem międzynarodowym, a w szczególności z KNZ i układem kosmicznym z 1967 r. J. Rajski słusznie zauważył, że „przyjęcie reguły pełnej rekompensaty szkody, niezależnie od jej wysokości stanowi odstępstwo od przyjmowanych w podobnego rodzaju przypadkach (w prawie atomowym, lotniczym, morskim) reguł ustanawiających limity odszkodowania”.		
154.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowe	Art. 25 ust. 3 Za szkodę poniesioną przez osobę fizyczną wykonującą czynności związane z wykonywaniem	doprecyzowanie odpowiedzialności	Brak uzasadnienia dla tak daleko idącego wyłączenia odpowiedzialności odszkodowawczej operatora wobec osoby fizycznej wykonującej czynności związane z działalnością kosmiczną.		Uwaga uwzględniona – zakres odpowiedzialności został zmieniony.

	go Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	działalności kosmicznej, operator odpowiada jeżeli wynika ona z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa operatora."		Obecna treść projektu w tym zakresie zdaje się stać w sprzeczności z konstytucyjnym porządkiem prawnym RP, w szczególności w zakresie ochrony pracownika na podstawie prawa pracy. Uwaga stylistyczna do uwzględnienia na dalszym etapie procesu legislacyjnego (osoba fizyczna <u>wykonująca</u> czynności związane z <u>wykonywaniem</u>).		
155.	ZPSK	Art. 25 ust. 3: "Za szkodę poniesioną przez osobę fizyczną wykonującą czynności związane z wykonywaniem działalności kosmicznej..."	Rozdzielenie i doprecyzowanie odpowiedzialności	Przepis wymaga podziału na dwa ustępy. W obecnej formie może być niezgodny z konstytucyjnymi założeniami polskiego prawa pracy. Pracownik lub osoba o zbliżonym statusie nie jest partnerem gospodarczym operatora podejmującym decyzje gospodarcze o akceptacji określonego ryzyka.	"3. Za szkodę poniesioną przez osobę fizyczną wykonującą czynności związane z wykonywaniem działalności kosmicznej, operator odpowiada na zasadach ogólnych." Dodaje się ust. 4: "4. W przypadku wspólnego wykonywania działalności kosmicznej, wzajemna odpowiedzialność podmiotów wykonujących tę działalność za szkodę ogranicza się do odpowiedzialności wynikającej z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa."	Uwaga uwzględniona – zakres odpowiedzialności został zmieniony.
156.	CSK-ALK	Art. 25 ust. 3 „Za szkodę poniesioną przez osobę fizyczną wykonującą	Rozdzielenie i doprecyzowanie odpowiedzialności	Rekomenduje się zmianę redakcji projektowanego przepisu. W obecnej formie możliwa jest taka interpretacja przepisu, która będzie prowadziła do naruszenia np. praw pracowników, którzy niewątpliwie	„3. Odpowiedzialność pomiędzy operatorem a innymi podmiotami wykonującymi czynności związane z wykonywaniem działalności kosmicznej (w tym	Uwaga uwzględniona – zakres odpowiedzialności został zmieniony.

		czynności związane z wykonywaniem działalności kosmicznej, operator odpowiada jeżeli wynika ona z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa operatora."		są osobami wykonującymi czynności związane z wykonywaniem działalności kosmicznej. Pracownik lub osoba o zbliżonym statusie nie jest partnerem gospodarczym operatora podejmującym decyzje gospodarcze o akceptacji określonego ryzyka. Redakcja przepisów nie powinna pozostawiać wątpliwości co do zakresu podmiotowego ograniczenia odpowiedzialności za szkodę. Ograniczenie takie powinno dotyczyć wyłącznie przedsiębiorców. Proponuje się skorzystanie z wzorca prawa francuskiego w tym zakresie.	podwykonawcami lub producentami) ograniczona jest do szkód wyrządzonych w winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa, z zastrzeżeniem ust. 4. 4. Za szkodę poniesioną przez osobę fizyczną wykonującą czynności związane z wykonywaniem działalności kosmicznej, operator odpowiada na zasadach ogólnych."	
157.	PIU	W art. 25 projektu ustawy dodać ust. 4	Izba proponuje w art. 25 projektu ustawy dodać ust. 4 w brzmieniu analogicznym, jakie miał art. 30 ust. 3 projektu ustawy omawianego w ramach prekonsultacji w 2022 r.	Dodatkowo Izba proponuje zwrócić uwagę, że wobec odpowiedzialności absolutnej określonej przez przepis art. 25 ust. 1 i 2 projektu ustawy, zawarte w ust. 3 wyłączenie odpowiedzialności operatora za szkody wyrządzone z tzw. winy niekwalifikowanej osobie fizycznej wykonującej czynności związane z wykonywaniem działalności kosmicznej wydaje się niezrozumiałe.	Art. 25 ust. 4: „4. Operator nie ponosi odpowiedzialności, o której mowa w ust. 1, gdy szkoda wynika w całości lub w części z winy poszkodowanego.”	Uwaga nieuwzględniona ze względu na zakres szkody jaka może być wynikiem wykonywania działalności kosmicznej, zasadnym jest utrzymanie absolutnej odpowiedzialności operatora.
158.	PIU	Art. 28 projektu ustawy	Uwaga ogólna opisowa (jak w kolumnach obok)	Krąg podmiotów, którym projekt – zgodnie z przepisem art. 24 ust. 1 projektu ustawy – przyznaje roszczenia do operatorów o naprawie szkód wyrządzonych przez obiekt kosmiczny, jest	Mając wszystko powyższe na uwadze podajemy pod rozagę aby ustawa zawierała dwie starannie odseparowane regulacje, z których jedna dotyczyłaby odpowiedzialności operatorów w takim zakresie, w	Uwaga uwzględniona i wyjaśniona. Przede wszystkim przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o

				nieograniczony. Krąg ten pokrywa się z kręgiem podmiotów, wobec których zgodnie z Konwencją o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej w Moskwie, Londynie i Waszyngtonie dnia 29 marca 1972 r. („Konwencja”) odpowiedzialnym za naprawie szkód wyrządzonych przez obiekt kosmiczny jest Rzeczpospolita Polska (obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, jednostki organizacyjne, w tym osób prawne, z siedzibą w Rzeczypospolitej Polskiej, a także inne państwa oraz ich obywatele i działające w nich jednostki organizacyjne, jak również międzynarodowe organizacje międzyrządowe). Wprowadzie z mocy ustawy operator miałby odpowiadać za szkody powstałe w okolicznościach, w których odpowiedzialność Rzeczypospolitej Polskiej nie powstaje na podstawie Konwencji (w szczególności zagraniczna działalność operatorów), ale nie ma to wpływu na ogólną zasadę: projekt ustawy zmierza do wykreowania reżimu prawnego, który w wielu przypadkach będzie reżimem konkurencyjnym, wobec tego kształtowanego przez Konwencję. W tych przypadkach wybór adresata roszczeń należał więc będzie do poszkodowanego, przy czym projekt zakłada - w art. 28 ust. 1 - że jeśli	jakim nie ponosi jej Rzeczpospolita Polska, a druga odpowiedzialności operatorów w stosunku do Skarbu Państwa, tyle że ten ostatni wątek powinien być ujęty w sposób prawidłowy, tj. w szczególności w oparciu o założenie podstawowe, iż odpowiedzialność ta jest odpowiedzialnością za powstanie w majątku Skarbu Państwa szkody w postaci długu odszkodowawczego albo uszczerbku wynikającego z zapłaty takiego długu. Przepis art. 28 projektowanej ustawy budzi dalsze wątpliwości. Według ust. 1 tego przepisu „zwrotne roszczenie” nie przysługuje Skarbowi Państwa w przypadku, gdy „stosowne świadczenie zostało wypłacone (...) bezpośrednio przez ubezpieczyciela”. Konstrukcję tę należy uznać za co najmniej niefortunną. Trzeba bowiem wyjaśnić, że odpowiedzialność ubezpieczyciela jest odpowiedzialnością odszkodowawczą, a ubezpieczyciel, który udzielił ochrony w zakresie odpowiedzialności cywilnej płaci za ubezpieczonego odszkodowanie należne w	ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły 31 i 32. Wyjaśnienia odbyły się na spotkania roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br. W uzasadnieniu wyjaśniono zmianę koncepcji rozwiązania kwestii ubezpieczeń.
--	--	--	--	--	---	---

				szkoda zostanie naprawiona przez Rzeczpospolitą Polską, będzie jej przysługiwało „zwrotne roszczenie” do operatora. Wiążą się z tym dwojakiego rodzaju wątpliwości. Przede wszystkim nie będzie oczywisty charakter prawny „zwrotnego roszczenia” oraz zgodność tej konstrukcji z ogólnymi zasadami prawa cywilnego, rządzącego instytucją odszkodowania i regresu we wszelkich znaczeniach tego ostatniego pojęcia. Owo „zwrotne roszczenie” nie będzie bowiem przystawało do żadnej znanej obecnie konstrukcji rozliczeń pomiędzy podmiotami jednocześnie zobowiązanymi do naprawienia szkody, tj. w szczególności do odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez osobę trzecią oraz do odpowiedzialności solidarnej. Jest tak z tej przyczyny, że: 1) wedle Konwencji odpowiedzialność Rzeczypospolitej Polskiej jest odpowiedzialnością samoistną i wyłączną, a wedle projektowanej ustawy taki sam charakter ma mieć co do zasady odpowiedzialność operatora (ustawa zdaje się traktować zapłatę odszkodowania przez Rzeczpospolitą Polską w kategoriach zapłaty cudzego długu); 2) bierna solidarność operatora i Rzeczypospolitej Polskiej nie wynika z projektowanej ustawy, a także – jak się wydaje – nie może wynikać	ramach naprawienia szkody wyrządzonej deliktem lub niewykonaniem bądź nienależytym wykonaniem umowy. Tymczasem według aktualnego brzmienia projektu ustawy „zwrotne roszczenie” nie jest świadczeniem odszkodowawczym. Jego natura nie jest znana, ale z pewnością nie zmierza ono do naprawienia szkody. Z tej przyczyny ubezpieczyciel nie może odpowiadać za jego spełnienie.	
--	--	--	--	--	---	--

				dopóty, dopóki odpowiedzialność Rzeczypospolitej Polskiej będzie kształtowała się na zasadach opisanych powyżej, czyli dopóki Rzeczpospolita Polska będzie związana Konwencją. W konsekwencji nie można wykluczyć, że przewidziane w projekcie „zwrotne roszczenie” uznane być powinno za instytucję sprzeczną z Konstytucją (np. art. 9 i 91 ust. 2) z tej przyczyny, że instrument ten zmierza do przeniesienia ustawą na operatorów odpowiedzialności, która zgodnie z umową międzynarodową obciąża Rzeczpospolitą Polską. W tym kontekście zastrzeżenia budzi nawet samo sformułowanie „zwrotne roszczenie”. Można odnieść wrażenie, że projektowana ustawa ogranicza się do nazwania roszczeń Rzeczypospolitej Polskiej do operatora, nie zadbawszy o wskazanie ich podstaw. Po wtóre, w projektowanym stanie prawnym granice odpowiedzialności operatora zależałyby od tego, czy poszkodowany zażąda naprawienia szkody przez operatora, czy przez Rzeczpospolitą Polską, która następnie wystąpiłaby do operatora ze „zwrotnym roszczeniem”. W tym pierwszym przypadku operator zobowiązany byłby bowiem do naprawienia szkody w całości, a w		
--	--	--	--	--	--	--

				drugim tylko do wysokości sumy gwarancyjnej (art. 28 ust. 1), chyba że operator ponosiłby winę kwalifikowaną (art. 28 ust. 2). Zróznicowanie granic odpowiedzialności operatora z zastosowaniem kryteriów tak dla tego kontekstu nieistotnych, rodzi poważne zastrzeżenia. Niezrozumiałe jest ponadto, dlaczego w jednym z tych scenariuszy granice odpowiedzialności konkretnego operatora miałyby być wyznaczane przez wysokość konkretnej sumy gwarancyjnej. Taki mechanizm oznaczałoby, że operatorzy, którzy są w sytuacji identycznej co do sposobu działania, staranności, wysokości i charakteru szkody etc., zobowiązani byłiby do zapłaty bardzo różnych odszkodowań wyłącznie z uwagi na różniące się sumy gwarancyjne, przy czym premiovany byłby ten „niżej” ubezpieczony.		
159.	Creotech Instruments S.A.	Art. 28 ust. 2	Niespójność z art. 24.	Brak szczegółowej definicji szkody.	Do doprecyzowania w art. 24 i zawężenie odpowiedzialności z tytułu szkody wynikającej z winy umyślnej albo rażącego niedbalstwa.	Celowy zabieg projektodawcy - odwołanie do zasad ogólnych. Patrz pkt. 37
160.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowe	Art. 28 ust. 3 „Osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym	doprecyzowanie	Odpowiedzialność za szkodę w świetle międzynarodowego prawa kosmicznego (układ kosmiczny z 1967 r. art. VII i konwencja o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty		Uwaga nieuwzględniona. Nie ma potrzeby powtarzania przepisów Konwencji.

	go Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, mogą żądać od Skarbu Państwa odszkodowania za szkody wyrządzone im przez obiekt kosmiczny innego państwa wynoszącego w zakresie, w jakim Rzeczpospolita Polska uzyskała odszkodowanie za te szkody od państwa wynoszącego”.	kosmiczne) ponosi państwo wypuszczające. W poprzednich wersjach projektu ustawy potwierdzono odpowiedzialność RP za szkodę na zasadach określonych w prawie międzynarodowym. Z kolei dopiero w kolejnych artykułach określono zasady dotyczące roszczenia zwrotnego (regresu) przysługującego Skarbowi Państwa wobec operatora. Państwu wypuszczającemu przysługuje roszczenie regresowe do operatora. W projekcie odwrócono konstrukcję przewidzianą w prawie międzynarodowym – do rozważenia pozostaje ewentualne przekomponowanie kolejności artykułów projektu w zakresie zasad odpowiedzialności. Powtórzenie zasady międzynarodowej odpowiedzialności państwa za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne zdaje się być pożądane, choćby jako pierwsze zdaniem w aktualnej treści art. 28 ust. 3 projektu. Tym bardziej zatem niezgodne z zobowiązaniami RP wynikającymi z zawartych umów międzynarodowych jest próba ograniczania tej odpowiedzialności wobec obywateli.		
--	--	--	--	--	--

161.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwagi do przepisów Rozdziału 4 - Art. 29-31	Potrzeba uzupełnienia przepisów Projektu o ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej oraz przepisów projektu stosownego rozporządzenia wydawanego w tym zakresie na podstawie Projektu	Określonego uzupełnienia – i być może ponownego przemyślenia – wymagają przepisy Projektu mówiące o obowiązku operatora ubezpieczenia jego odpowiedzialności cywilnej za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny, a ponadto uzupełnienia wymagają przepisy projektu stosownego rozporządzenia dotyczącego wspomnianego ubezpieczenia, które ma być wydane na podstawie Projektu. Chodzi tu mianowicie o przedstawiony wraz z Projektem projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej operatora wykonującego działalność kosmiczną²⁸ – rozporządzenie to ma zostać wydane na podstawie art. 31 Projektu. Jak jest o tym mowa w dalszej części niniejszej opinii, projekt wspomnianego rozporządzenia Ministra Finansów jest niezgodny – a w każdym razie nie jest w pełni zgodny – z art. 31 Projektu. W odniesieniu do przewidzianego w Projekcie obowiązku operatora ubezpieczenia jego odpowiedzialności cywilnej za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny Rada Legislacyjna pragnie przede wszystkim zauważyć, że jej zdaniem szczegółowy zakres tego obowiązku	Skoro wszakże przedstawiony wraz z Projektem projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej operatora wykonującego działalność kosmiczną nie dokonuje tego rodzaju zróżnicowania (tj. nie dokonuje szczegółowej dyferencjacji, ani w odniesieniu do zakresu ubezpieczenia obowiązkowego, ani w odniesieniu do wysokości minimalnej sumy gwarancyjnej ubezpieczenia obowiązkowego), to być może przyczyną tego jest – mimo wszystko – niedostatecznie precyzyjne brzmienie przepisu art. 31 Projektu, w tym brak bardziej szczegółowych i rozbudowanych wytycznych dotyczących treści rozporządzenia mającego zostać wydanym na podstawie tego przepisu. W takim układzie, aby zaradzić omawianemu tutaj problemowi, Rada Legislacyjna proponuje, aby upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia zamieszczone w art. 31 Projektu zawierało <i>de lege ferenda</i> znacznie bardziej zróżnicowane wytyczne dotyczące treści wydawanego na jego podstawie	Uwaga uwzględniona. Po ponownej analizie projektowanych przepisów, zrezygnowano z konieczności wydawania rozporządzenia, uzupełniając projekt ustawy o niezbędne regulacje.
------	--	---	--	---	---	--

			ubezpieczeniowego oraz wysokość minimalnej sumy gwarancyjnej tego ubezpieczenia – a która to wysokość sumy gwarancyjnej w oczywisty sposób przełoży się w przyszłości na wysokość płaconych przez operatorów składek ubezpieczeniowych – powinny być <i>de lege ferenda</i> uzależnione od (czy też dostosowane do) rodzaju i zakresu konkretnej wykonywanej przez operatora działalności kosmicznej, w tym powinny zależeć od związanych z tą działalnością ryzyk. Mówiąc najkrócej: im dana działalność kosmiczna jest prowadzona na większą skalę oraz im ma ona charakter bardziej złożony i wiąże się z większym ryzykiem, w tym im jest prowadzona przy wykorzystaniu większej liczby obiektów kosmicznych, tym bardziej szeroki powinien być zakres wymaganego wówczas ubezpieczenia oraz tym wyższa powinna być wówczas wysokość minimalnej sumy gwarancyjnej omawianego tutaj ubezpieczenia (i odwrotnie). Powyższe twierdzenie – którego zasadność jest dość oczywista i które raczej nie powinno budzić kontrowersji – jest też najprawdopodobniej podzielane przez autorów Projektu, jak zdaje się na to wskazywać treść przepisu art. 31 Projektu (a także treść art. 15 ust. 1 pkt 8 Projektu – o czym niżej). Przepis art. 31 Projektu wyraźnie	rozporządzenia. W szczególności, należałoby tam zapisać, iż minister powinien brać pod uwagę ryzyka związane z danym rodzajem działalności kosmicznej. W każdym razie upoważnienie ustawowe z art. 31 Projektu powinno <i>de lege ferenda</i> w sposób jeszcze bardziej jednoznaczny i dobitny przesądzać, że szczegółowy zakres obowiązkowego ubezpieczenia oraz związana z tym ubezpieczeniem minimalna suma gwarancyjna muszą zostać dostosowane do rodzaju i zakresu wykonywanej działalności kosmicznej, w tym do jej skali, oraz do implikowanych przez to ryzyk związanych z daną działalnością. W tym miejscu należy jeszcze wyjaśnić, że co prawda wysokość sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności za szkodę może zostać zróżnicowana przez Prezesa Agencji w wydawanym przez niego zezwoleniu na wykonywanie działalności kosmicznej, gdyż Prezes Agencji musi każdorazowo ustalić tę sumę w treści wydawanego zezwolenia (zob. art. 15 ust. 1 pkt 8 Projektu oraz uwagi do tego przepisu wyżej w części II.1 niniejszej	
--	--	--	--	---	--

				bowiem przesądza, że minister właściwy do spraw finansów publicznych (w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki oraz po zasięgnięciu opinii Polskiej Izby Ubezpieczeń) ma określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego (tj. obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny) oraz minimalną sumę gwarancyjną tego ubezpieczenia „biorąc pod uwagę zakres wykonywanej działalności kosmicznej”. Z literalnego brzmienia tego przepisu należałoby wyciągnąć wniosek, że w wydawanym na podstawie tego przepisu rozporządzeniu właściwy minister ma za zadanie wyszczególnić różne rodzaje czy też zakresy działalności kosmicznej, w tym być może poprzez wskazanie ich relewantnych cech szczegółowych (w tym biorąc pod uwagę związane z nimi ryzyka oraz zagrożenia), i dla każdego z nich zróżnicować w określony sposób zarówno zakres ubezpieczenia obowiązkowego, jak też wysokość sumy gwarancyjnej. Tymczasem przedstawiony wraz z Projektem projekt stosownego rozporządzenia Ministra Finansów w żaden sposób nie uwzględnia zakresu czy też rodzajów wykonywanej działalności kosmicznej i bynajmniej nie	opinii),³² ale akurat warto by było, aby określone zróżnicowanie maksymalnej wysokości owej minimalnej sumy gwarancyjnej nastąpiło już w treści rozporządzenia wydawanego na podstawie art. 31 Projektu (tak jak to zresztą zakłada literalne brzmienie tego przepisu Projektu, a czego projekt stosownego rozporządzenia niestety nie implementuje). Niezależnie zaś od wskazanego zróżnicowania w rozporządzeniu wydawanym na podstawie art. 31 ust. 1 Projektu wysokości minimalnej sumy gwarancyjnej, w rozporządzeniu tym należałoby również odmiennie określić szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego w odniesieniu do poszczególnych rodzajów czy też zakresów działalności kosmicznej, dokonując w tym zakresie dyferencjacji w zależności od zakresu, rodzaju i skali danej działalności kosmicznej, w tym związanych z tym ryzyk. W tym ostatnim względzie należy ponownie podkreślić, że co prawda art. 31 Projektu formalnie wymaga dokonania tego rodzaju zniuansowania, ale przedstawiony wraz z Projektem projekt rozporządzenia Ministra	
--	--	--	--	--	--	--

				dokonuje ich skorelowania z wymaganym zakresem ubezpieczenia obowiązkowego oraz z wysokością sumy gwarancyjnej. Projekt rozporządzenia jedynie ogólnie stanowi, że „<i>Ubezpieczenie OC obejmuje szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny w okresie trwania ubezpieczenia.</i>” (§ 2 ust. 1 projektu rozporządzenia), po czym wymienia kilka rodzajów szkód, których ubezpieczenie OC nie obejmuje, np. szkody powstałe z winy umyślnej poszkodowanego (§ 2 ust. 2 projektu rozporządzenia), bez czynienia wszakże w tym względzie żadnych różnicowań w zależności od rodzaju czy zakresu wykonywanej działalności kosmicznej (tak jak to nakazuje art. 31 Projektu). Następnie projekt rozporządzenia wskazuje minimalną sumę gwarancyjną ubezpieczenia OC, przy czym określa ją sztywno, w ten mianowicie sposób, że w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia OC, owa minimalna suma gwarancyjna wynosi „<i>nie więcej niż równowartość w złotych kwoty 60 milionów euro</i>”. Tym samym owa minimalna suma gwarancyjna – która w myśl przepisu art. 31 Projektu powinna zostać określona w rozporządzeniu przy wzięciu pod uwagę zakresu wykonywanej działalności kosmicznej – została wskazana w projekcie tego rozporządzenia (a	Finansów tego wymogu nie implementuje. Gdyby zaś jednoznaczne i szczegółowe przesądzenie oraz różnicowanie zakresu ubezpieczenia obowiązkowego – stosownie do omówionej wyżej korelacji – w rozporządzeniu wydawanym na podstawie art. 31 Projektu okazało się być zadaniem nadmiernie skomplikowanym i w efekcie niepraktycznym (a może tak się okazać z uwagi na samą istotę rozporządzenia jako takiego, będącego przecież aktem normatywnym o charakterze ogólnym i abstrakcyjnym), to być może należałoby wprowadzić rozwiązanie, w ramach którego różnicowania zakresu ubezpieczenia obowiązkowego w odniesieniu do poszczególnych przypadków działalności kosmicznej będzie dokonywał Prezes Agencji. Ten ostatni organ mógłby to czynić w wydawanym przez siebie zezwoleniu, dostosowując zakres tego wymaganego ubezpieczenia do oceny poziomu ryzyka towarzyszącego każdorazowej planowanej działalności kosmicznej. Innymi słowy, Prezes Agencji mógłby indywidualnie determinować tę kwestię w wydawanym przez	
--	--	--	--	--	---	--

			mówiąc precyzyjniej: wskazana została górna [maksymalna] granica tej minimalnej sumy gwarancyjnej) w sposób ryczałtowy i uniwersalny, w żaden sposób nieodróżnicowany w stosunku do zakresu wykonywanej działalności kosmicznej. Zamiast więc spróbować dostosować wysokość minimalnej sumy gwarancyjnej obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej operatora adekwatnie (odpowiednio) do zakresu wykonywanej działalności kosmicznej (biorąc pod uwagę określone cechy tej działalności i związane z nią ryzyka), w projekcie rozporządzenia ustalono tę minimalną sumę gwarancyjną w sposób zunifikowany i nieodróżnicowany (tzn. jako jedną sztywną górną granicę dla wszystkich rodzajów działalności kosmicznej). Tymczasem w przepisach prawa polskiego normujących niektóre przypadki obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej określonych podmiotów lub rodzajów działalności jak najbardziej możemy spotkać rozwiązania, które różnicują normatywnie wysokość minimalnej sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w zależności od szczegółowego rodzaju ubezpieczanej obowiązkowo działalności, w tym w zależności od poziomu ryzyka oraz	siebie zezwoleniu, analogicznie jak może to czynić z wysokością minimalnej sumy gwarancyjnej na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 8 Projektu. W podsumowaniu tej części rozważań Rada Legislacyjnie podkreśla zatem, że docelowo najlepiej by było, aby określone zróżnicowanie zakresu ubezpieczenia obowiązkowego oraz wysokości minimalnej sumy gwarancyjnej tego ubezpieczenia następowało najpierw w rozporządzeniu wydawanym na podstawie art. 31 Projektu. W świetle literalnego brzmienia art. 31 Projektu tak właśnie (idealnie) być powinno, lecz niestety przedstawiony wraz z Projektem projekt rozporządzenia Ministra Finansów nie uwzględnia tej ustawowej wytycznej. W związku z tym Rada Legislacyjna proponuje dalsze wzmocnienie idącej w tym właśnie kierunku wymowy (brzmienia) art. 31 Projektu, a także uzupełnienie w tym zakresie przepisów projektu rozporządzenia Ministra Finansów. Następnie zaś wskazane wyżej parametry ubezpieczenia obowiązkowego powinny być dodatkowo jeszcze konkretyzowane i indywidualizowane w	
--	--	--	--	--	--

				zasięgu czy też skali wchodzącej w grę działalności. Dobrym przykładem może być tutaj obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej organizatorów imprez masowych: w tym przypadku stosowne rozporządzenie Ministra Finansów²⁹ wydane na podstawie ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych³⁰ bardzo skrupulatnie i w sposób niezwykle zniuansowany różnicuje minimalną sumę gwarancyjną obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatora imprezy masowej w zależności od szczegółowo opisanego rodzaju imprezy, miejsca jej odbywania, liczby jej uczestników, związanego z nią ryzyka, itp.³¹ Docelowo podobnie powinno to wyglądać w przypadku minimalnej sumy gwarancyjnej obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej operatora wykonującego działalność kosmiczną, tym bardziej, że prawna powinność tego rodzaju różnicowania wysokości minimalnej sumy gwarancyjnej w zależności od zakresu wykonywanej działalności kosmicznej – a także powinność różnicowania szczegółowego zakresu ubezpieczenia obowiązkowego w zależności od zakresu wykonywanej działalności kosmicznej – wynika bardzo wyraźnie z literalnego brzmienia art. 31 Projektu.	wydawanym przez Prezesa Agencji zezwoleniu: w świetle art. 15 ust. 1 pkt 8 Projektu takie zindywidualizowanie będzie możliwe tylko w odniesieniu do sumy gwarancyjnej ubezpieczenia obowiązkowego, ale już nie w odniesieniu do szczegółowego zakresu ubezpieczenia obowiązkowego. Zdaniem Rady Legislacyjnej, ten mankament Projektu warto byłoby we wskazany wyżej sposób naprawić. Oprócz obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej operatora, do potencjalnego rozważenia przez autorów Projektu są też inne jeszcze sposoby zapewnienia lub zwiększenia pewności tego, że operator będzie w stanie rzeczywiście wywiązać się ze swojego cywilnoprawnego obowiązku odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny. Te inne potencjalne sposoby to np. gwarancja bankowa, poręczenie weksłowe, określone zabezpieczenia finansowe. Polskie prawo regulujące poszczególne rodzaje działalności gospodarczej dostarcza w tym zakresie bardzo bogatych wzorców normatywnych.³³	
--	--	--	--	--	--	--

					Ponownie przy tym należy podkreślić, że szczegółowy rodzaj i zakres stosowanych zabezpieczeń powinny być zawsze odpowiednio skorelowane z rodzajem i zakresem wchodzącej w grę działalności kosmicznej, tzn. zabezpieczenia te powinny zależeć od ryzyk i zagrożeń związanych z danym rodzajem działalności kosmicznej, co należy określić zarówno w sposób generalno-abstrakcyjny (w samej ustawie lub w rozporządzeniu), jak też dać następnie Prezesowi Agencji możliwość dokonania w tym zakresie oceny indywidualnej.	
162.	Creotech Instruments S.A.	Art. 29 ust. 1	Zakres ubezpieczenia - Operator podlega obowiązkowi ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny. Wymóg ten uważa się za spełniony także, jeśli operator wykaze, że umowa w tym zakresie została zawarta na jego rzecz.	W tym zakresie ubezpieczenie jest bardzo trudne do pozyskania, szczególnie dla firm na wczesnym etapie rozwoju, które nie mają bogatego doświadczenia w szeregu misji i dotychczas pozyskiwanych ubezpieczeniach. Ponadto operator podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej.	Modyfikacja art. 29.	Wprowadzenie takiego zapisu było celowe. Redakcja przepisu wskazuje na możliwość rozdzielenia roli ubezpieczającego i ubezpieczonego, co można odbierać jako mechanizm wsparcia podmiotów na wczesnym etapie rozwoju.
163.	PIU	Art. 29 ust. 1	Proponowana zmiana polegająca na wykreśleniu w zdaniu pierwszym po słowach obowiązkowi ubezpieczenia słowa	Wykreślenie zdania drugiego w tej jednostce redakcyjnej Izba argumentuje brzmieniem art. 808 k.c., który przewiduje już możliwość zawarcia umowy ubezpieczenia - w	Izba proponuje następujące brzmienie art. 29 ust. 1 projektu ustawy: <i>„1. Operator podlega obowiązkowi ubezpieczenia</i>	Uwaga uwzględniona

			„od” dostosowuje brzmienie tej jednostki redakcyjnej do nomenklatury kodeksu cywilnego w zakresie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.	tym ubezpieczenia oc – na cudzy rachunek.	<i>odpowiedzialności cywilnej za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny.”</i>	
164.	PIU	Art. 29 ust. 2	Usunięcie w art. 29 ustępu 2 w projektowanym brzmieniu.	Proponowane przez ustawodawcę brzmienie tej jednostki redakcyjnej oznacza, że przewidziane ubezpieczenie oc nie jest ubezpieczeniem operatora obiektu kosmicznego, ale także ubezpieczeniem Skarbu Państwa w zakresie odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty i to nie tylko na gruncie tej ustawy, ale też w zakresie odpowiedzialności wynikającej z konwencji międzynarodowych (tak należałoby ten przepis rozumieć wobec braku doprecyzowania). Co więcej, ubezpieczonymi objętymi ochroną ma być szereg innych, bliżej nieokreślonych co do liczby i nieznanych co do tożsamości w chwili zawierania jak i trwania umowy OC podmiotów uczestniczących w wykonywaniu działalności kosmicznej. Ocena ryzyka przy tak skonstruowanym otwartym katalogu podmiotowym, jest niezwykle trudna do dokonania, jeśli wręcz nie niemożliwa. Równie trudne wydawać się może	Izba wnosi o usunięcie w art. 29 ustępu 2 w brzmieniu: <i>„Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawarta przez lub na rzecz operatora obejmuje także odpowiedzialność Skarbu Państwa oraz osób uczestniczących w wykonywaniu działalności kosmicznej, w tym producentów obiektu kosmicznego”.</i>	Uwaga uwzględniona

				znalezienie reasekuratora na takie ryzyko.		
165.	Creotech Instruments S.A.	Art. 29 ust. 2	Zakres ubezpieczenia - Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawarta przez lub na rzecz operatora obejmuje także odpowiedzialność Skarbu Państwa oraz osób uczestniczących w wykonywaniu działalności kosmicznej, w tym producentów obiektu kosmicznego.	W tym zakresie ubezpieczenie jest bardzo trudne do pozyskania, szczególnie dla firm na wczesnym etapie rozwoju, którzy nie mają bogatego doświadczenia w szeregu misji i dotychczas pozyskiwanych ubezpieczeniach. Ponadto operator podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej.	Modyfikacja art. 29.	Uwaga uwzględniona i wyjaśniona. Przede wszystkim przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły 31 i 32. Wyjaśnienia odbyły się na spotkaniach roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br. W uzasadnieniu wyjaśniono zmianę koncepcji rozwiązania kwestii ubezpieczeń.
166.	PIU	Art. 29 ust. 3	Uwaga ogólna opisowa (jak w kolumnie obok)	Zgodnie z art. 29 ust. 3 projektu ustawy obowiązek ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej nie dotyczy działalności kosmicznej wykonywanej w celu naukowym lub edukacyjnym oraz w istotnym interesie bezpieczeństwa i obronności państwa. Izba pragnie podnieść, że bez względu na łatwy proces tworzenia centrów naukowo – przemysłowych prowadzących działalność naukową lub edukacyjną, może się okazać, że w praktyce przepisy określające obowiązek oc są martwe lub mają marginalne zastosowanie, zaś poszkodowani przez obiekty	Brak konkretnej propozycji	Uwaga uwzględniona i wyjaśniona. Przede wszystkim przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły 31 i 32. Wyjaśnienia odbyły się na spotkaniach roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br.

				kosmiczne, których operatorami będą ww. podmioty znajdują się w gorszej sytuacji prawnej.		W uzasadnieniu wyjaśniono zmianę koncepcji rozwiązania kwestii ubezpieczeń.
167.	PIU	dodanie w art. 29 kolejnych ustępów		Proponowany przez Izbę zapis wyraźnie przesądza, że ubezpieczenie oc operatora obiektu kosmicznego nie jest ubezpieczeniem w rozumieniu art. 4 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (dalej: ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych). Wobec wyłączenia stosowania ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych konieczne jest także określenie górnej granicy odpowiedzialności ubezpieczyciela, którą stanowić będzie suma gwarancyjna.	Izba proponuje dodanie w art. 29 kolejnych ustępów w brzmieniu: „Ubezpieczenie, o którym mowa w ust. 1, nie podlega przepisom ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych” oraz „Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o której mowa w ust.1, określa sumę gwarancyjną lub sumę ubezpieczenia stanowiącą górną granicę odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.”	Uwaga uwzględniona i wyjaśniona. Przede wszystkim przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły 31 i 32. Wyjaśnienia odbyły się na spotkaniu roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br. W uzasadnieniu wyjaśniono zmianę koncepcji rozwiązania kwestii ubezpieczeń.
168.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 30	Niejasne jest określenie zakończenia działalności kosmicznej objętej zezwoleniem.	W szczególności nie jest określone czy działalność i odpowiedzialność kończą się w przypadku śmieci kosmicznych wygenerowanych w trakcie prowadzenia działalności kosmicznej, a które przyczynią się w przyszłości do szkód w obiektach kosmicznych innych firm, państw, w przestrzeni kosmicznej i/lub na Ziemi.	Doprecyzowanie czy Rzeczpospolita Polska przejmuje odpowiedzialność za śmieci kosmiczne i szkody przez nie wyrządzone po zaprzestaniu działalności kosmicznej przez podmiot za nie odpowiedzialny.	Uwaga uwzględniona - wprowadzono konieczność określania planowanego rozpoczęcia i zakończenia działalności kosmicznej zarówno we wniosku, jak następnie w zezwoleniu. Ponadto przede wszystkim przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu

						ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły 31 i 32. Wyjaśnienia odbyły się na spotkania roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br. W uzasadnieniu wyjaśniono zmianę koncepcji rozwiązania kwestii ubezpieczeń.
169.	PIU	dodanie w art. 30 ustępu 3	W związku z przewidzianą w projekcie ustawy możliwością przeniesienia zezwolenia na prowadzenie działalności kosmicznej na inny podmiot Izba proponuje przedmiotową zmianę	Zaproponowane zmiany mają na celu uniknięcie wątpliwości co do obowiązywania promesy ubezpieczenia lub umowy ubezpieczenia oc, jeśli przeniesienie zezwolenia zostanie dokonane po zawarciu umowy oc.	Izba proponuje: dodanie w art. 30 ustępu 3 w brzmieniu: „3. <i>Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rozwiązuje się z chwilą zezwolenia przez Prezesa Agencji na przeniesienie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej na inny podmiot.</i>”	Uwaga nieaktualna – po zmianie koncepcji reżimu ubezpieczeń. Przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły 31 i 32. Wyjaśnienia odbyły się na spotkania roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br. W uzasadnieniu wyjaśniono zmianę koncepcji rozwiązania kwestii ubezpieczeń.
170.	PSPA	Art. 31 vs. Art. 59	Brak określenia terminu wydania rozporządzenia	Brak terminu na wydanie kluczowego aktu wykonawczego o sumie gwarancyjnej może paraliżować stosowanie ustawy	Proponuje się dodanie w Art. 59 ust. 3: "Minister właściwy do spraw gospodarki wyda rozporządzenie, o którym mowa w art. 31, w terminie [dodać termin] od dnia ogłoszenia ustawy."	Uwaga uwzględniona w ten sposób, że zrezygnowano w ogóle z konieczności wydania rozporządzenia, przenosząc do ustawy niezbędny zakres regulacji.

171.	Zakład Międzynarodowe go Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowe go Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 32 ust. 1 „Prezes Agencji sprawuje kontrolę działalności kosmicznej w zakresie zgodności wykonywania tej działalności z zezwoleniem oraz zasadami określonymi w ustawie.”	zmiana	W tej sytuacji zgodnie z art. VI układu kosmicznego z 1967 r. Prezes Agencji powinien sprawować stały nadzór?		Uwaga nieuwzględniona. Uzasadnienie analogiczne jak do uwagi nr 17.
172.	Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	Art. 32 i następne uwagi dotyczące kontroli	Projektowane uregulowania dotyczące kontroli działalności kosmicznej wykonywanej przez przedsiębiorców (art. 32 i następne Projektu) nie powinny zawierać odstępstw od przepisów Rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców⁶ (Ograniczenia kontroli działalności gospodarczej). Zgodnie z art. 45 ust 1 i 2 przywołanej ustawy, kontrola działalności gospodarczej przedsiębiorców jest przeprowadzana na zasadach określonych w tej ustawie, chyba że zasady i tryb kontroli wynikają z ratyfikowanych umów międzynarodowych albo bezpośrednio stosowanych przepisów prawa Unii Europejskiej. Oznacza to w szczególności, że do powyższych przepisów powinny zostać dostosowane: - art. 34 ust. 4 Projektu określający treść upoważnienia do kontroli (niezgodność z art. 49 ust. 7 ustawy Prawo przedsiębiorców), ponieważ zgodnie z art. 49 ust. 8 Prawa przedsiębiorców, dokument, który nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 49 ust. 7 tej ustawy, nie stanowi podstawy do przeprowadzenia kontroli - art. 38 Projektu dotyczący maksymalnego terminu prowadzenia kontroli (niezgodność z art. 55 ust. 1 i kolejne ustawy Prawo przedsiębiorców), który powinien uwzględniać wytyczne zawarte w Prawie przedsiębiorców. Należy mieć na względzie, iż zgodnie z art. 46 ust. 1 i 3 ustawy Prawo przedsiębiorców, przedsiębiorcy, który poniósł szkodę na skutek wykonania czynności kontrolnych z naruszeniem przepisów prawa, przysługuje odszkodowanie;			Uwaga uwzględniona w ten sposób, że przepisy dotyczące kontroli zmieniono wg uwag RCLu.
173.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 33 ust. 2	Brak ochrony informacji poufnych.	Operator może posiadać unikalne know-how i dane, które mogą być objęte tajemnicą przedsiębiorstwa.	Należy wprowadzić zapisy gwarantujące ochronę informacji poufnych i tajemnicy przedsiębiorstwa w ramach obowiązków informacyjnych.	Można dodać zapis o odpowiednim stosowaniu art. 11

174.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Brak wskazania przepisu (uwaga zgłoszona przez ten podmiot po uwadze do art. 33. ust. 2)	Brak uregulowań dla firm, które dostarczają systemy naziemne na potrzeby monitorowania przestrzeni kosmicznej oraz kosmicznej kontroli ruchu.	Brak jasności, czy konieczne będzie uzyskiwanie zezwoleń na działalność związaną z dostawą danych oraz usług na potrzeby kosmicznej kontroli ruchu.	Należy doprecyzować czy i jeżeli tak to w jaki sposób systemy oraz eksperci w zakresie monitorowania bezpieczeństwa kosmicznego, kosmicznej kontroli ruchu będą musieli posiadać zezwolenia i/lub przechodzić okresową certyfikację.	Poza zakresem regulacji przyjętej przez projektodawcę.
175.	Creotech Instruments S.A.	Art. 37 ust. 4	Podmiot kontrolowany w terminie 7 dni od dnia przekazania protokołu kontroli do podpisu podpisuje go albo składa pisemne zastrzeżenia do jego treści.	Zbyt krótki termin na przekazanie zastrzeżeń, zwłaszcza, że często mogą one zawierać trudne do ustalenia i potwierdzenia warunki techniczne.	Zmianę przepisu i wydłużenie terminu do 14 dni.	Uwaga niezasadna. Projektowane rozwiązanie występuje w innych regulacjach dotyczących kontroli np. Ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska.
176.	PSPA	Art. 37 ust. 4	Zbyt krótki czas	Czas 7 dni jest bardzo krótki i może być wyzwaniem dla firmy.	14 dni	Uwaga niezasadna. Projektowane rozwiązanie występuje w innych regulacjach dotyczących kontroli np. Ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska.
177.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwaga do art. 39	Nieprecyzyjność, niespójność oraz luki przepisów dotyczących cofnięcia zezwolenia	Przepisy Projektu dotyczące cofania przez Prezesa Agencji zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej są w wielu miejscach nieprecyzyjne, niespójne oraz obciążone lukami prawnymi. I tak, w pierwszym rzędzie należy zauważyć, że przepis art. 18 Projektu, określający sytuacje obligatoryjnego cofnięcia zezwolenia przez Prezesa Agencji, mylnie odsyła do „art. 39 ust. 7 lub 8” Projektu („Prezes Agencji cofa, w	Odesłanie w tym przypadku do art. 39 ust. 7 Projektu jest całkowicie bezprzedmiotowe i prowadzi do treściowej sprzeczności pomiędzy art. 18 oraz art. 39 ust. 7 Projektu.	Obowiązek przedłożenia dokumentu dotyczy obiektów zgłaszanych po wejściu w życie ustawy a nie obiektów funkcjonujących.

			drodze decyzji administracyjnej, zezwolenie w przypadkach, o których mowa w art. 39 ust. 7 lub 8.”). Odesłanie w tym przypadku do art. 39 ust. 7 Projektu jest całkowicie bezprzedmiotowe i prowadzi do treściowej sprzeczności pomiędzy art. 18 oraz art. 39 ust. 7 Projektu. Art. 18 Projektu nakazuje Prezesowi Agencji obligatoryjne cofnięcie zezwolenia, podczas gdy art. 39 ust. 7 Projektu, odnosząc się do sytuacji „rażących naruszeń” (w domyśle: naruszeń, o których mowa w art. 39 ust. 1 Projektu, czyli naruszeń warunków zezwolenia lub zasad określonych w ustawie), upoważnia wówczas Prezesa Agencji do fakultatywnego wezwania operatora do usunięcia naruszeń. W takim przypadku nie da się treściowo pogodzić ze sobą przepisów art. 18 Projektu (nakaz obligatoryjnego cofnięcia zezwolenia, bez możliwości jakiegokolwiek wyboru) oraz art. 39 ust. 7 Projektu (fakultatywne wezwanie operatora do usunięcia naruszeń). Kolejnym defektem przepisów Projektu o cofnięciu zezwolenia jest niejasność w kwestii tego, jaki jest zakres zastosowania przepisów art. 39 ust. 8 Projektu, które określają sankcje prawne dotyczące podmiot kontrolowany i operatora, w tym		
--	--	--	---	--	--

			określają sankcję w postaci cofnięcia zezwolenia (konkretnie o cofnięciu zezwolenia jest mowa w art. 39 ust. 8 pkt 2 lit. a) Projektu). Mianowicie, nie do końca wiadomo, do jakich konkretnie przypadków (sytuacji) mają zastosowanie przepisy art. 39 ust. 8 Projektu. Określając zakres zastosowania tych ostatnio wspomnianych przepisów art. 39 ust. 8 <i>in principio</i> Projektu postuluje się sformułowaniem, iż przepisy te mają zastosowanie w przypadku „<i>gdy podmiot kontrolowany nie usunął w wyznaczonym terminie stwierdzonych naruszeń</i>”. W tym kontekście nie do końca wszakże wiadomo, czy ów brak usunięcia w wyznaczonym terminie stwierdzonych naruszeń (o którym jest mowa w art. 39 ust. 8 <i>in principio</i> Projektu) odnosi się tylko do sytuacji, w której obowiązek usunięcia naruszeń został wyznaczony przez Prezesa Agencji na podstawie przepisu poprzedzającego, tj. art. 39 ust. 7 Projektu, czy też odnosi się również do sytuacji, w których termin na usunięcie niezgodności został wyznaczony lub określony na podstawie innych przepisów art. 39 Projektu, czyli na podstawie: (1) przepisu art. 39 ust. 2 Projektu (a więc termin na usunięcie niezgodności został określony przez samego operatora w przygotowanym przez niego	Z kolei jeżeli przyjmiemy wykładnię i stanowisko, zgodnie z którym sankcje określone w art. 39 ust. 8 Projektu, w tym sankcja w postaci cofnięcia zezwolenia, mogą być stosowane również w przypadku nieusunięcia niezgodności w terminie określonym przez sam ten podmiot kontrolowany w programie naprawczym na podstawie art. 39 ust. 2 Projektu lub w przypadku nieusunięcia niezgodności w terminie wyznaczonym przez Prezesa Agencji na podstawie przepisów art. 39 ust. 3 i 4 Projektu, to wówczas dla zapewnienia większej precyzji prawnej należy przeformułować przepis art. 39 ust. 8 <i>in principio</i> Projektu w następujący sposób: „<i>W przypadku gdy podmiot kontrolowany w terminie określonym w planie naprawczym lub zmienionym lub wyznaczonym przez Prezesa Agencji nie usunął stwierdzonych naruszeń, Prezes Agencji: [...]</i>”. Ponadto w przepisie art. 39 ust. 4 Projektu należy wyraźnie rozstrzygnąć, że przewidziana w tym przepisie kompetencja Prezesa Agencji do wyznaczenia terminu na usunięcie poszczególnych	
--	--	--	---	--	--

				programie naprawczym), (2) przepisu art. 39 ust. 3 Projektu (a więc termin na usunięcie niezgodności został w programie naprawczym zmieniony przez Prezesa Agencji) lub (3) przepisu art. 39 ust. 4 Projektu (czyli termin na usunięcie niezgodności został wyznaczony przez Prezesa Agencji w przypadku nieprzekazania programu naprawczego przez podmiot kontrolowany w terminie). W szczególności zatem przepis art. 39 ust. 8 <i>in principio</i> Projektu nie przesądza jasno, czy sankcje określone w art. 39 ust. 8 Projektu, w tym cofnięcie zezwolenia, muszą być stosowane również wtedy, gdy podmiot kontrolowany nie usunie niezgodności w terminie określonym przez sam ten podmiot kontrolowany w programie naprawczym na podstawie art. 39 ust. 2 Projektu. Rozstrzygnięcie tego dylematu interpretacyjnego jest tym trudniejsze, że w przepisach art. 39 Projektu projektodawca posługuje się dwoma różnobraźnymi określeniami: „<i>naruszenia</i>” (art. 39 ust. 7 i 8 Projektu) oraz „<i>niezgodności</i>” (art. 39 ust. 2-4 Projektu) i nie wiadomo, czy w sensie merytorycznym (semantycznym) oba te określenia oznaczają to samo. Jeśli tak, to taka zróżnicowana terminologia jest niezgodna z Zasadami techniki prawodawczej (zob. § 10 Zasad techniki prawodawczej).	niezgodności (być może powinno być: naruszeń) aktualizuje się nie tylko w przypadku nieprzekazania programu naprawczego przez podmiot kontrolowany w wymaganym terminie (o czym ten przepis mówi obecnie), ale również w przypadku nieusunięcia tych niezgodności w terminie wskazanym przez podmiot kontrolowany w programie naprawczym (art. 39 ust. 2 Projektu) lub w terminie zmienionym następnie przez Prezesa Agencji (art. 39 ust. 3 Projektu). Obecnie art. 39 ust. 4 Projektu nie obejmuje swoim zakresem zastosowania tego ostatnio wspomnianego przypadku, co należy uznać za lukę tetyczną.	
--	--	--	--	---	---	--

			Jeśli przyjmujemy wykładnię, że sankcje określone w art. 39 ust. 8 Projektu, w tym sankcja w postaci cofnięcia zezwolenia, mogą być stosowane tylko w razie nieusunięcia przez podmiot kontrolowany naruszeń w terminie wyznaczonym przez Prezesa Agencji na podstawie art. 39 ust. 7 Projektu i że w efekcie sankcje te nie mogą być stosowane w przypadku nieusunięcia niezgodności w terminie określonym przez sam ten podmiot kontrolowany w programie naprawczym na podstawie art. 39 ust. 2 Projektu oraz w innych terminach wyznaczonych przez Prezesa Agencji na podstawie art. 39 ust. 3 i 4 Projektu, to wówczas mamy do czynienia z istotną luką tetyczną (gdyż brak wdrożenia i realizacji przez operatora programu naprawczego, a także brak usunięcia niezgodności w terminie wyznaczonym przez Prezesa Agencji na podstawie art. 39 ust. 3 i 4 Projektu, jak najbardziej powinien finalnie skutkować cofnięciem zezwolenia – z zastrzeżeniem możliwości jego ewentualnego zawieszenia, o czym jest mowa niżej w części II.6 niniejszej opinii).		
178.	Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	Art. 39 ust. 1	Warto rozważyć dłuższy termin na przekazanie Prezesowi Agencji pokontrolnego programu naprawczego (art. 39 ust. 1 Projektu), nie mniej niż 30 dni, a w przypadkach bardziej złożonej działalności nawet 60 dni. Powyższe powinno umożliwić kontrolowanemu pogłębioną analizę wskazanych podczas kontroli uchybień oraz sporządzenie bardziej wiarygodnego i możliwego do zrealizowania planu działania.		Uwaga niezasadna. Tożsame rozwiązania w przypadku innych postępowań kontrolnych – np. IOŚ

179.	AGH	<u>Art. 39 ust. 1:</u> <i>„W przypadku stwierdzenia w toku kontroli naruszeń warunków zezwolenia lub zasad określonych w ustawie, podmiot kontrolowany przygotowuje program naprawczy oraz przekazuje go do zatwierdzenia Prezesowi Agencji, nie później niż w terminie 21 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.”</i>	Projekt przewiduje krótki termin – 21 dni	Zakres programu naprawczego, określony w art. 39 ust. 2 jest szeroki, w tym wymaga załączenia istotnych dokumentów, m.in. potwierdzających już przeprowadzoną realizację działań naprawczych.	Proponuje się wprowadzić (w miejsce 21-dniowego) termin co najmniej 5 tygodni na przekazanie programu naprawczego do zatwierdzenia Prezesowi Agencji.	Uwaga nieuwzględniona. Ze względu na ryzyko powstania szkody, jakie potencjalnie wiąże się z wykonywaniem działalności kosmicznej, przygotowanie programu naprawczego, przedstawiającego m. in. działania doprowadzające działalność kosmiczną do
180.	PSPA	Art. 40 ust. 3 vs. Art. 36 ust. 4	Konflikt między jawnością rejestru a ochroną tajemnic przedsiębiorstwa	Jawność rejestru może prowadzić do ujawnienia informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, które są chronione podczas kontroli	Proponuje się zmianę Art. 40 ust. 3 na: "Rejestr jest jawny, z wyjątkiem informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz informacji niejawnych."	Uwaga niezasadna - rejestr jest i ma być jawny, a zakres danych zawartych w rejestrze został ograniczony do danych, które nie mogą stanowić tajemnicy przedsiębiorstwa. Obejmuje dane wymagane prawem międzynarodowym (Konwencja o rejestracji obiektów kosmicznych...).

181.	PSPA	Art. 41 ust. 1	Rejestr nie przewiduje przechowywania żadnej informacji pozwalającej jednoznacznie połączyć dany obiekt kosmiczny z wpisami jego dotyczącymi w rejestrach innych krajów i międzynarodowych	Sugeruje się przechowywanie w rejestrze informacji o numerach identyfikacyjnych obiektu kosmicznego w innych rejestrach, w szczególności międzynarodowych	Pozwoli to na jednoznaczną identyfikację tego samego obiektu pomiędzy rejestrami	Brak potrzeby regulowania tej kwestii na gruncie projektu ustawy.
182.	Zakład Międzynarodowe go Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowe go Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 41 ust. 1	zmiana/ rozszerzenie	Postulujemy rozszerzenie katalogu informacji ujmowanych w rejestrze obiektów kosmicznych o prawa rzeczowe ustanowione na danym obiekcie lub jego elementach składowych, analogicznie do rozwiązań przewidzianych w art. 36 ust. 1 pkt c ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze. Rejestracja praw rzeczowych przyczyniłaby się do zwiększenia przejrzystości i bezpieczeństwa obrotu prawnego w sektorze kosmicznym. Takie rozwiązanie mogłoby ułatwić prowadzenie działalności gospodarczej w oparciu o instrumenty finansowe i cywilnoprawne zabezpieczenia interesów inwestorów i operatorów. Wprowadzenie obowiązku ujawniania praw rzeczowych w rejestrze krajowym stworzyłoby warunki analogiczne do już funkcjonujących w lotnictwie cywilnym i tym samym zwiększyło przewidywalność oraz stabilność		Uwaga niezasadna - zakres danych zawartych w rejestrze został ograniczony do danych niezbędnych. Obejmuje dane wymagane prawem międzynarodowym (Konwencja o rejestracji obiektów kosmicznych...).

				otoczenia prawnego dla sektora kosmicznego. Możliwe jest dodanie informacji dotyczących obiektu kosmicznego przewidzianych w rezolucji nr 62/101 z 17 XII 2007 r. Obejmują one takie kwestie, jak: przeniesienie własności/nadzoru obiektu kosmicznego (<i>transfer of ownership/supervision</i>) na inny uprawniony podmiot; zakończenie misji (<i>mission termination</i>) przez obiekt kosmiczny; przeniesienie obiektu kosmicznego na orbitę „parkującą” (<i>in-orbit disposal - transfer of space objects to graveyard orbits</i>) oraz jego ponowne wejście na orbitę (<i>re-entry of space objects</i>).		
183.	Creotech Instruments S.A.	Art. 41 ust. 1 pkt 4	Data wyniesienia.	Data wyniesienia może ulegać zmianie z uwagi na warunki, za które nie odpowiada operator i nie ma na to wpływu.	Zmiana przepisu - datę i miejsce „planowanego” wyniesienia obiektu kosmicznego oraz nazwę pojazdu wynoszącego ten obiekt.	Uwaga niezasadna. Do rejestru podlegają wpisowi obiekty wyniesione.
184.	Creotech Instruments S.A.	Art. 41 i 44	Obowiązek zgłaszania każdej zmiany parametrów orbitalnych jest nieproporcjonalny i technicznie niewykonalny.	Parametry orbitalne ulegają naturalnym fluktuacjom z powodu warunków orbitalnych. Zobowiązanie operatora do każdorazowej aktualizacji Rejestru w przypadku ich zmiany może zostać uznane za nieproporcjonalne obciążenie. Takie obowiązki powinny odnosić się jedynie do istotnych zmian charakterystyki orbity (np. zmiana płaszczyzny lub wysokości w sposób istotny).	Wprowadzić doprecyzowanie, że obowiązek aktualizacji danych orbitalnych dotyczy wyłącznie istotnych, trwałych zmian profilu orbitalnego, a nie naturalnych odchyłeń lub manewrów korekcyjnych (stabilizujących orbitę). Polska Agencja Kosmiczna może opracować i opublikować wytyczne interpretacyjne określające przykładowe	Uwaga niezasadna. Każda informacja może być kluczowa dla bezpieczeństwa w przestrzeni kosmicznej jak i publicznego na powierzchni Ziemi.

					sytuacje uznawane za istotną zmianę profilu orbitalnego, mające na celu zapewnienie jednolitego stosowania przepisów oraz ograniczenie obciążeń administracyjnych po stronie operatorów. Propozycje przepisów: Art. 44 ust. 2 (nowy): Obowiązek aktualizacji danych w Rejestrze, o którym mowa w ust. 1, dotyczy wyłącznie istotnych, trwałych zmian parametrów orbitalnych obiektu kosmicznego. Nie obejmuje on naturalnych odchyłeń ani manewrów stabilizacyjnych, o ile nie wpływają one w sposób trwały na charakterystykę orbity.	
185.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 41	Tak jak w uwadze 11. Brak danych kontaktowych takich jak telefon, adres email, do operatora obiektu kosmicznego dostępnego 24/7 odpowiedzialnego za wykonywanie manewrów uniknięcia kolizji, komunikację w zakresie informacji o fragmentacji, manewrach	Tak jak w uwadze 11. Obiekt kosmiczny coraz częściej staje się uczestnikiem zdarzeń związanych z kosmiczną kontrolą ruchu oraz przestrzeganiem zasad związanych z zakłóceniami radiowymi, przestrzeganiem zasad uzyskanego pozwolenia na nadawanie i optycznymi (w szczególności komunikacja laserowa i zdolności laserowe).	Tak jak w uwadze 11. Dodanie punktu: dane kontaktowe operatora obiektu kosmicznego: telefon oraz adres email z czasem reakcji nie dłuższym niż 8h. Dodanie informacji w Art., 44, że poinformowanie o zmianie danych kontaktowych powinno zostać zgłoszone niezwłocznie, ale nie później niż w ciągu 24h od zmiany.	Uwaga niezasadna. Rejestr ma na celu realizację zobowiązań międzynarodowych. Nie ma potrzeby, aby zawierał dodatkowe dane. Zamieszczenie danych w rejestrze zmuszałoby każdorazowo aktualizować dane kontaktowe.
186.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 41 ust. 1 pkt 5	Dane nie opisują orbity, a rodzinę orbit, zbędny parametr.	Poprawka tak jak w uwadze 1	Poprawka tak jak w uwadze 1	Uwaga niezasadna. Nie jest konieczne podawanie danych tej szczegółowości -

					Wybranie dobrze zdefiniowanych elementów opisu klasycznej orbity keplerowskiej, np.: apogeum, perygeum, inklinacja, długość węzła wstępującego, argument perygeum, anomalia prawdziwa lub czas przejścia przez perygeum. Lub mimośród, półoś wielka, inklinacja, długość węzła wstępującego, argument perycentrum, anomalia prawdziwa. https://pl.wikipedia.org/wiki/Elementy_orbitalne	wymóg rejestru a nie operacyjności.
187.	Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy	Art. 41 ust. 1 pkt 5	Proponujemy uzupełnienie wykazu informacji, które mają być zawarte w Krajowym Rejestrze Obiektów Kosmicznych o: pozycję orbitalną, rodzaj służby radiokomunikacyjnej, użytkowane częstotliwości radiowe.	W naszej opinii uzupełnienie wykazu parametrów jest zasadne z punktu widzenia zapewnienia kompletności informacji zawartych w Rejestrze.	Proponujemy następujące zmiany art. 41 ust. 1: - nadanie pkt 5 lit. e następującego brzmienia: <i>„e) pozycję orbitalną (stopień długości geograficznej) – w przypadku obiektów na orbicie geostacjonarnej”;</i> - nadanie pkt 6 lit. a następującego brzmienia: <i>„a) rodzaj służby radiokomunikacyjnej, w ramach której obiekt kosmiczny będzie eksploatowany”;</i> - dodanie pkt 7 w następującym brzmieniu: <i>„7) częstotliwości radiowe (lub zakresy częstotliwości radiowych) użytkowane przez obiekt”;</i>	Uwaga niezasadna - zakres danych zawartych w rejestrze został ograniczony do danych niezbędnych. Obejmuje dane wymagane prawem międzynarodowym (Konwencja o rejestracji obiektów kosmicznych...).

					- odpowiednia zmiana numeracji dotychczasowych punktów 7) – 10).	
188.	PSPA	Art. 41 ust.1 pkt 5	Nie są to dane wystarczające do pełnego określenia pozycji obiektu kosmicznego.		Dodanie epoki do zbioru parametrów	Uwaga niezasadna. Zakres danych w ocenie projektodawcy jest wystarczający.
189.	KIGEiT	Art. 41 ust. 1 pkt 5	Proponujemy uzupełnienie wykazu informacji, które mają być zawarte w Krajowym Rejestrze Obiektów Kosmicznych o: pozycję orbitalną, rodzaj służby radiokomunikacyjnej, użytkowane częstotliwości radiowe	W naszej opinii uzupełnienie wykazu parametrów jest zasadne z punktu widzenia zapewnienia kompletności informacji zawartych w Rejestrze.	Art. 41 1. (...) 5) (...) <i>e. pozycję orbitalną (stopień długości geograficznej) – w przypadku obiektów na orbicie geostacjonarnej</i> 6) (...) <i>a. Rodzaj służby radiokomunikacyjnej, w ramach której obiekt kosmiczny będzie eksploatowany</i> 7) Częstotliwości radiowe (lub zakresy częstotliwości radiowych) użytkowane przez obiekt /Numeracja dotychczasowych punktów 7) – 10) ulega odpowiedniej zmianie./	Uwaga niezasadna. Zapisy wynikają wprost ze zgłoszenia ONZ. Brak podstaw do objęcia rejestrem KROK informacji o częstotliwościach. Pozycja GEO Ujęta w Rozporządzeniu o KROK. Obecnie przyjęte podstawowe parametry orbity opisują również GEO. Praktyki UN Indeks i zgłoszenia UN uwzględnia stopień długości geograficznej)
190.	ZPSK	W art. 42 należy dodać ust. 4	Dodanie możliwości wpisu do rejestru z urzędu	Ustawa ma zapewnić wypełnianie przez Polskę zobowiązań międzynarodowych. Powinna więc umożliwiać wpis z urzędu, zwłaszcza w sytuacjach likwidacji,	"4. W przypadku, gdy informacje, o których mowa w art. 41 ust. 1 znane są Prezesowi Agencji z urzędu, w przypadku braku zgłoszenia	Uwaga niezasadna. Sytuacje opisane powyżej musiałyby nastąpić pomiędzy datą wyniesienia i terminem 7 dni na wpis. Ewentualnie zmiany

				śmierci, upadłości lub braku organu reprezentacji operatora. Konwencja o rejestracji wymaga rejestracji niezależnie od tego, czy prywatni operatorzy wypełniają swoje obowiązki.	operatora w terminie wpis do Rejestru jest dokonywany z urzędu przez Prezesa Agencji."	wpisu w rejestrze mogą być dokonywane z urzędu - jeżeli brak jest podmiotu uprawnionego do zgłoszenia w trybie art. 44
191.	PSPA	W art. 42 dodaje się ust. 4	Dodanie możliwości wpisu z urzędu	Celem ustawy jest zapewnienie wykonywania przez Polskę jej zobowiązań międzynarodowych. Ustawa zatem powinna umożliwiać wpis z urzędu, szczególnie w sytuacji likwidacji, śmierci, upadłości, albo braku organu operatora. Konwencja o rejestracji wymusza rejestrację niezależnie od tego, czy prywatni operatorzy wypełniają swoje obowiązki, czy też nie.	„4. W przypadku, gdy informacje, o których mowa w art. 41 ust. 1 znane są Prezesowi Agencji z urzędu, w przypadku braku zgłoszenia operatora w terminie wpis do Rejestru jest dokonywany z urzędu przez Prezesa Agencji."	Uwaga niezasadna. Sytuacje opisane powyżej musiałby nastąpić pomiędzy datą wyniesienia i terminem 7 dni na wpis. Ewentualnie zmiany wpisu w rejestrze mogą być dokonywane z urzędu - jeżeli brak jest podmiotu uprawnionego do zgłoszenia w trybie art. 44
192.	CSK-ALK	W art. 42 dodaje się ust. 4	Dodanie możliwości wpisu z urzędu	Rekomenduje się zmianę brzmienia projektowanego przepisu. Ustawa ma zapewnić wypełnianie przez Polskę zobowiązań międzynarodowych. Powinna więc umożliwiać wpis z urzędu, zwłaszcza w sytuacjach likwidacji, śmierci, upadłości lub braku organu operatora. Konwencja o rejestracji wymaga rejestracji niezależnie od tego, czy prywatni operatorzy wypełniają swoje obowiązki.	„4. W przypadku, gdy informacje, o których mowa w art. 41 ust. 1 znane są Prezesowi Agencji z urzędu, w przypadku braku zgłoszenia operatora w terminie wpis do Rejestru jest dokonywany z urzędu przez Prezesa Agencji."	Uwaga niezasadna. Sytuacje opisane powyżej musiałby nastąpić pomiędzy datą wyniesienia i terminem 7 dni na wpis. Ewentualnie zmiany wpisu w rejestrze mogą być dokonywane z urzędu - jeżeli brak jest podmiotu uprawnionego do zgłoszenia w trybie art. 44
193.	PSPA	Art. 44	Operator niezwłocznie informuje Prezesa Agencji o każdej zmianie informacji i danych zawartych w Rejestrze. Do dokonywania zmian w Rejestrze stosuje się	Dla ust 5) nie jest to racjonalne o tyle, że te parametry są płynne i zmieniają się cały czas z powodu różnorodnych perturbacji orbity (nierównomierne pole grawitacyjne Ziemi, opór atmosfery, wpływ grawitacji Księżyca, Jowisza i innych, wiatr słoneczny, inne);	Należy rozważyć czy zasadne jest przechowywanie tych wartości, a jeżeli tak to w świetle celów istnienia rejestru należy ustalić procedurę ich aktualizacji (z zaangażowaniem lub nie operatora).	Uwaga niezasadna. Każda informacja może być kluczowa dla bezpieczeństwa w przestrzeni kosmicznej jak i publicznego na powierzchni Ziemi.

			odpowiednio przepisy art. 42-44.			
194.	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 45 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Niepotrzebne przedłużanie procedury przekazania Sekretarzowi Generalnemu ONZ informacji dotyczących obiektu kosmicznego.	Ustanawianie ministra właściwego ds. Zagranicznych jako pośrednika pomiędzy Prezesem Polskiej Agencji Kosmicznej, a Sekretarzem Generalnym ONZ jest niepotrzebnym przedłużaniem procedury przekazywania Sekretarzowi Generalnemu ONZ informacji dotyczących obiektu kosmicznego. Ustawodawstwo innych państw pomija pośrednictwo na poziomie ministerialnym, dzięki czemu ww. Procedura jest szybsza i generuje mniej kosztów wymaganych do jej przeprowadzenia.	Art. 45 projektu ustawy o działalności kosmicznej zmienia brzmienie na: <i>W terminie miesiąca od dnia dokonania wpisu do Rejestru, Prezes Agencji przekazuje Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych informacje dotyczące obiektu kosmicznego, na podstawie i w zakresie określonym w art. IV Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r.</i>	Uwaga niezasadna – taka jest procedura wymagana przepisami prawa. W kontaktach z organizacjami międzynarodowymi pośrednikiem pozostaje MSZ.
195.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 48 - 51 Rozdział 7 (kary pieniężne)	Brak uściślenia wysokości kar i uwzględnienia proporcjonalności w nawiązaniu do przewinienia.	Uściślenie wysokości kar pieniężnych i uwzględnienie proporcjonalności jest kluczowe dla podjęcia decyzji o wysokości nałożonej kary pieniężnej.	Należy doprecyzować, jakie kryteria są brane pod uwagę przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej.	Uwaga uwzględniona – przepis doprecyzowano. Dodano okoliczności które będą brane przez Prezesa PAK pod uwagę przy ustalaniu wysokości kary.
196.	KIGEiT	Art. 48	Postulujemy, aby zapisy projektu uwzględniły stosowanie zasady proporcjonalności	art. 5. Traktatu o Unii Europejskiej, wg której każda kara lub środek musi być proporcjonalny do wagi i skutków naruszenia. Kary administracyjne za naruszenia przepisów muszą być współmierne do skutków naruszenia (np. zagrożenia dla bezpieczeństwa przestrzeni kosmicznej, danych, środowiska).	Art. 48. 3. Kary administracyjne za naruszenia przepisów muszą być współmierne do skutków naruszenia (np. zagrożenia dla bezpieczeństwa przestrzeni kosmicznej, danych, środowiska).	Uwaga uwzględniona – przepis doprecyzowano. Dodano okoliczności które będą brane przez Prezesa PAK pod uwagę przy ustalaniu wysokości kary.
197.	PSPA	Art. 48 ust. 2	Omyłka w redakcji	brakuje słowa "pod" w zdaniu: "Wymierzając karę pieniężną, o	Wymierzając karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, Prezes	Uwaga uwzględniona.

				której mowa w ust. 1, Prezes Agencji bierze POD uwagę liczbę obiektów kosmicznych..."	Agencji bierze pod uwagę liczbę obiektów kosmicznych...	
198.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Art. 49 ust 1 oraz art. 48 ust. 2	Uwagi do przepisów Projektu o karach pieniężnych	Rada Legislacyjna postuluje dwie zmiany w przepisach Projektu o karach pieniężnych.	Po pierwsze, w opisie znamion czynów zabronionych w art. 49 ust. 1 Projektu Rada Legislacyjna sugeruje postużenie się odmiennym od zaproponowanego wprowadzeniem do opisu czynów zabronionych i zastąpienie sformułowania: „W przypadku gdy operator: [...]” zwrotem: „Prezes Agencji może nałożyć, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną na operatora, który: [...]”, przy równoczesnym skreśleniu aktualnego brzmienia tego przepisu <i>in fine</i> . Po drugie, należy poprawić stylistykę przepisu art. 48 ust. 2 Projektu, gdzie w sformułowaniu: „Prezes Agencji bierze uwagę” brakuje słowa „pod” (powinno być: „Prezes Agencji bierze pod uwagę”).	Obie uwagi uwzględnione
199.	Creotech Instruments S.A.	Art. 49 ust. 1 pkt 2	Wysokość kary w stosunku do przewinienia.	Kara za niezgłaszanie zmian danych, o których mowa w art. 15 ust. 1, w wymaganym terminie może być nałożona w wysokości do dziesięciokrotności kwoty przeciętnego wynagrodzenia, obowiązującej w dniu, w którym upłynął ten termin; które nie odpowiada operator i nie ma na to wpływu. Jest to niewspółmiernie	Zmiana postanowienia - pkt 2 – może być nałożona w wysokości do jednokrotności kwoty przeciętnego wynagrodzenia, obowiązującej w dniu, w którym upłynął ten termin.	Przepis określa maksymalną wysokość kary, a jej rzeczywista wysokość ustalana będzie zgodnie z zasadami określonymi w art. 189d kpa, uwzględniając wagę naruszenia.

				wysoka kara w stosunku do przewinienia, postulujemy o jej zmniejszenie.		
200.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwaga bez wskazania konkretnego artykułu	Brak w Projekcie przepisów o zawieszeniu i wygaśnięciu zezwolenia	Projekt nie zawiera przepisów mówiących o zawieszeniu i wygaśnięciu zezwolenia, podczas gdy istnieją przekonujące prawne powody do zamieszczenia w Projekcie takich właśnie przepisów. Zawieszenie przez Prezesa Agencji zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej – obligatoryjne lub fakultatywne – mogłoby zostać przewidziane w Projekcie jako rodzaj sankcji prawnej stosowanej wobec operatora naruszającego warunki określone w zezwoleniu lub określone w ustawie. Tego rodzaju stosowanej przez Prezesa Agencji sankcji prawnej mógłby towarzyszyć aktualizujący się <i>ex lege</i> prawny obowiązek operatora usunięcia w trakcie zawieszenia zezwolenia stwierdzonych przez Prezesa Agencji naruszeń, przy czym zawieszenie zezwolenia byłoby skuteczne właśnie do czasu usunięcia przez operatora stwierdzonych naruszeń. W takim układzie sankcja prawna w postaci zawieszenia wykonywania zezwolenia (do czasu usunięcia naruszeń) mogłaby być traktowana w Projekcie jako sankcja o charakterze pośrednim (umiarkowanym) pomiędzy cofnięciem przez Prezesa Agencji	Dlatego też warto jest rozważyć zamieszczenie w Projekcie specjalnych przepisów poświęconych wygaśnięciu zezwolenia na działalność kosmiczną, we wskazanych wyżej przykładowo sytuacjach. Te specjalne przepisy mogłoby być zresztą w stosowane (a niekiedy wręcz byłyby obligatoryjnie w stosowane) razem z art. 162 § 1 k.p.a.	Uwaga uwzględniona w zakresie wprowadzenia zawieszenia zezwolenia oraz określania w zezwoleniu okresu jego ważności.

				zezwolenia (będącym sankcją najbardziej dolegliwą) a wdrożeniem i zrealizowaniem przez operatora programu naprawczego oraz wezwaniem operatora przez Prezesa Agencji do usunięcia naruszeń (które to sankcje mają charakter najłagodniejszy). Obecnie na podstawie przepisów art. 39 ust. 1-6 Projektu operator, w razie dopuszczenia się określonych naruszeń czy też niezgodności, wdraża i realizuje program naprawczy, zaś jeżeli naruszenia mają charakter rażący, to na podstawie art. 39 ust. 7 Projektu Prezes Agencji może wezwać operatora do usunięcia określonych rażących naruszeń; oba te wymuszone na operatorze rodzaje działań są zatem przejawem stosowania wobec niego sankcji stosunkowo łagodnej. Z kolei jeżeli operator tych naruszeń nie usunie, to wówczas Prezes Agencji, działając na podstawie art. 39 ust. 8 pkt 2 lit. a) Projektu, cofa udzielone operatorowi zezwolenie, a więc stosuje od razu sankcję najbardziej dotkliwą (zob. też uwagi wyżej w części II.5 niniejszej opinii na temat usuwania przez podmiot kontrolowany, w tym operatora, stwierdzonych naruszeń oraz na temat wątpliwości co do sytuacji, w których Prezes Agencji cofa zezwolenie). Ewentualne wprowadzenie do Projektu instytucji zawieszenia przez Prezesa Agencji		
--	--	--	--	--	--	--

				zezwolenia umożliwiłoby większą gradację (oraz większe zróżnicowanie, miarkowanie) sankcji na wypadek określonych naruszeń dokonanych przez operatora. Mianowicie: (1) najpierw następowałoby wdrożenie i realizacja przez operatora programu naprawczego, zaś w razie naruszeń rażących następowałoby (lub mogłoby nastąpić) wezwanie operatora do usunięcia stwierdzonych naruszeń; (2) w razie nieskuteczności tych opisanych wyżej sankcji łagodnych następowałoby przejście do sankcji surowszej w postaci zawieszenia przez Prezesa Agencji udzielonego zezwolenia, wraz z aktualizującym się <i>ex lege</i> obowiązkiem operatora usunięcia stwierdzonych naruszeń; (3) dopiero zaś w razie nieskuteczności dotychczas opisanych środków następowałoby przejście do sankcji najbardziej dotkliwej w postaci cofnięcia przez Prezesa Agencji zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej. <i>De lege ferenda</i> należy też rozważyć dodanie w Projekcie przepisów o wygaśnięciu zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, tzn. przepisów upoważniających Prezesa Agencji do stwierdzenia wygaśnięcia zezwolenia lub nakazujących mu stwierdzenie wygaśnięcia zezwolenia, np. w przypadku		
--	--	--	--	--	--	--

				cofnięcia lub wygaśnięcia pozwolenia radiowego (zob. art. 146 Prawa komunikacji elektronicznej) lub w przypadku cofnięcia lub wygaśnięcia rezerwacji częstotliwości (zob. art. 131 i art. 135 Prawa komunikacji elektronicznej), a także w przypadku zrzeczenia się przez operatora zezwolenia lub w przypadku likwidacji operatora lub ogłoszenia jego upadłości. Co prawda stwierdzenie wygaśnięcia zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej jest dopuszczalne na podstawie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego²⁶ (dalej: „k.p.a.”) mówiących o stwierdzeniu wygaśnięcia decyzji (art. 162 § 1 k.p.a.), ale na podstawie k.p.a. stwierdzenie wygaśnięcia decyzji przez organ administracji jest prawnie dopuszczalne dopiero wtedy, gdy decyzja stała się bezprzedmiotowa (czyli np. przestał istnieć adresat decyzji lub jej dalsze wykonywanie jest prawnie niemożliwe)²⁷ i gdy równocześnie stwierdzenie wygaśnięcia takiej decyzji nakazuje przepis prawa (i właśnie taki specjalny przepis prawa mógłby zostać <i>de lege ferenda</i> wprowadzony do Projektu) albo gdy leży to w interesie społecznym lub w interesie strony (co jest już kwestią wysoce oceną i może prowadzić do rozstrzygnięć kontrowersyjnych i kontestowalnych).		
--	--	--	--	--	--	--

201.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwaga wskazania konkretnego artykułu	bez	Brak w Projekcie przepisów umożliwiających Prezesowi Agencji zmianę zezwolenia z urzędu bez zgody operatora	Przepisy Projektu nie dają niestety Prezesowi Agencji prawnej możliwości zmiany z urzędu oraz bez zgody operatora udzielonego temu ostatniemu zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej. Obecnie w Projekcie zmiana zezwolenia jest możliwa tylko na wniosek operatora (art. 17 ust. 3 w zw. z art. 10 Projektu). Tymczasem w Projekcie przydałyby się przepisy dające Prezesowi Agencji możliwość zmiany zezwolenia z urzędu, i to bez zgody operatora, tak aby dzięki temu możliwe było jednostronne zmodyfikowanie przez Prezesa Agencji już udzielonego zezwolenia w taki sposób, aby wymusić na operatorze pewne pożądane z punktu widzenia interesu publicznego zachowania (np. dostosowanie się przez operatora do nowych – zmienionych, podwyższonych – standardów dotyczących obiektów kosmicznych; dokonanie zmiany szczególnych warunków wykonywania zezwolenia określonych w zezwoleniu przez Prezesa Agencji na podstawie art. 15 ust. 2 Projektu; wymuszenie na operatorze pewnych zachowań w reakcji na dokonane przez operatora naruszenia warunków określonych w ustawie lub zezwoleniu). Prezes Agencji może co prawda zmienić zezwolenie na działalność kosmiczną na podstawie ogólnego	Wyjaśnienie nieuwzględnienia propozycji Rady Legislacyjnej: W przyjętej koncepcji ustawy nie zakłada się zmiany zezwolenia z urzędu bez zgody operatora. Zmiana w zakresie wykonywania działalności kosmicznej wymaga szerokiej specyfikacji technicznej – bez wiedzy i zgody operatora w ocenie MRiT byłoby to trudne do wykonania (jeśli nie niemożliwe)
------	---	---	-----	---	--	---

				przepisu art. 155 k.p.a., ale ten ostatni przepis umożliwia zmianę ostatecznej decyzji administracyjnej (o charakterze uprawniającym) tylko za zgodą strony (tu: operatora) i tylko wtedy, gdy przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony. Tymczasem <i>de lege ferenda</i> Prezes Agencji powinien móc zmienić zezwolenie na działalność kosmiczną nawet bez zgody operatora (jako strony zezwolenia), a więc z pominięciem art. 155 k.p.a. Do tego potrzebne są wszakże w Projekcie specjalnie poświęcone tej kwestii przepisy prawa. Podobnie jak na podstawie art. 13 ust. 3 Projektu Prezes Agencji może wymusić na operatorze zmianę wniosku o zezwolenie, w szczególności w zakresie spełnienia przez obiekt kosmiczny określonych standardów (tzn. Prezes Agencji może żądać zmiany przez wnioskodawcę złożonego przez niego wniosku, w tym w odniesieniu do wspomnianych standardów dotyczących obiektu kosmicznego), tak samo też Prezes Agencji powinien mieć <i>de lege ferenda</i> możliwość wymuszenia na operatorze zmiany określonych standardów obiektów kosmicznych lub możliwość wymuszenia na operatorze innych zachowań już w toku wykonywania działalności kosmicznej na podstawie zezwolenia, o ile zajądą ku temu stosowne okoliczności, np. zmieniają		
--	--	--	--	--	--	--

				się uwarunkowania techniczne lub technologiczne związane z wykonywaną działalnością kosmiczną (a trzeba przecież pamiętać, że zezwolenie na działalność kosmiczną jest udzielane bezterminowo, zaś technologie kosmiczne mogą się w międzyczasie szybko zmieniać) lub też operator dokona określonych naruszeń przepisów ustawy lub udzielonego mu zezwolenia. W tym ostatnim przypadku zmiana zezwolenia z urzędu przez Prezesa Agencji – występująca w postaci ograniczenia zakresu udzielonego operatorowi zezwolenia – mogłaby być jedną z sankcji stosowanych przez Prezesa Agencji w reakcji na naruszenie przez operatora przepisów przyszłej ustawy lub udzielonego mu zezwolenia.		
202.	Creotech Instruments S.A.	Art. 52 i 54	Niejasny zakres działania Komisji ds. badania zdarzeń kosmicznych oraz status jej zaleceń.	Brak jasności co do tego, czy zalecenia Komisji będą wiążące dla operatora oraz jakie konsekwencje niesie odmowa współpracy z Komisją, np. w zakresie przekazywania danych objętych tajemnicą handlową. Może to wywoływać niepewność prawną i obawy przed arbitralnym stosowaniem przepisów. Konieczna jest transparentność procedur oraz pewność, że działania Komisji nie będą podważać konkurencyjności operatora.	Doprecyzować w przepisach lub uzasadnieniu, że zalecenia Komisji mają charakter niewiążący, a współpraca powinna uwzględniać ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa. Propozycje przepisów: Art. 52 ust. 3 (nowy): Zalecenia wydane przez Komisję do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej mają charakter niewiążący. Operator obowiązany jest współpracować z Komisją w dobrej wierze, przy czym nie	Uwaga niezasadna. Przepisy dot. komisji były opracowane na podstawie przepisów komisji badań wypadków lotniczych. Słowo „zalecenie” nie ma charakteru nakazu.

					jest zobowiązany do ujawniania informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa, chyba że udostępnienie takich informacji następuje w zakresie i trybie określonym przepisami odrębnymi. W celu zapewnienia transparentności i zaufania podmiotów komercyjnych do mechanizmu badania incydentów kosmicznych, wskazuje się, że zalecenia Komisji mają charakter opiniodawczy i nie wywołują skutków prawnych wobec operatora. Jednocześnie współpraca z Komisją powinna odbywać się z poszanowaniem tajemnicy przedsiębiorstwa oraz w sposób nienaruszający uzasadnionych interesów operatora.	
203.	PSPA	Art. 53 ust. 4 pkt 1)	Nie ma uzasadnienia by członek komisji musiał być specjalistą w dziedzinie użytkowania przestrzeni kosmicznej lub techniki satelitarnej	W szczególności w różnych przypadkach zdarzeń szczególnych może być zasadne by członkiem komisji został specjalista w zakresie zarządzania kryzysowego, inżynierii systemowej, czy mechaniki płynów	Sugeruje się następujące brzmienie: jest specjalistą w zakresie istotnym dla charakteru danego zdarzenia i jego skutków	Wprowadzenie takiego zapisu było celowe. W ust. 5 jest możliwość powołania osoby niespełniającej wymogów
204.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	art. 53 ust. 6 pkt 2 Projektu	Potrzeba uzupełnienia przepisu art. 53 ust. 6 pkt 2 Projektu	Formalnego uzupełnienia i doprecyzowania wymaga przepis art. 53 ust. 6 pkt 2 Projektu mówiący o wygaśnięciu członkostwa w Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń	Skoro zatem art. 53 ust. 5 Projektu pozwala Prezesowi Agencji na odstąpienie w indywidualnych przypadkach od wymogu posiadania przez członka Komisji obywatelstwa	Uwaga uwzględniona

				związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej (dalej: „Komisja”). Przepis art. 53 ust. 6 pkt 2 Projektu stanowi, że „Członkostwo w Komisji wygasa z dniem [...] zaprzestania spełniania wymagań określonych w ust. 4”. Jednym z tych wymagań określonych w art. 53 ust. 4 Projektu jest wymóg posiadania obywatelstwa polskiego (art. 53 ust. 4 pkt 2 Projektu), z tym wszakże zastrzeżeniem, iż zgodnie z art. 53 ust. 5 Projektu „W uzasadnionych przypadkach Prezes Agencji może zdecydować o odstąpieniu od konieczności spełniania przez członka wymogu, o którym mowa w ust. 4 pkt 2”.	polskiego, to tym samym o tego rodzaju wyjątku powinna być również mowa w przepisie art. 53 ust. 6 pkt 2 Projektu poprzez odesłanie do tego wyjątku („Członkostwo w Komisji wygasa z dniem [...] zaprzestania spełniania wymagań określonych w ust. 4, z zastrzeżeniem ust. 5.”).	
205.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	Art. 55	Nieprecyzyjne określenie czym jest znalezienie rzeczy.	W trakcie rutynowych obserwacji przestrzeni kosmicznej amatorzy, naukowcy, a także profesjonalści zajmujący się pozyskiwaniem danych na potrzeby kosmicznej kontroli ruchu często napotykają na zdjęciach na obiekty, które są śmieciami kosmicznymi, znanymi lub nowymi. Każdorazowe informowanie policji o takim zdarzeniu byłoby nieproduktywne i zupełnie niepotrzebne.	Proponujemy doprecyzowanie informacji, że znalezienie dotyczy obiektów, na powierzchni Ziemi, a nie w przestrzeni kosmicznej. Ponadto rekomendujemy tak jak w innych krajach uregulowanie kwestii śmieci kosmicznych znajdujących się w przestrzeni kosmicznej. Większość krajowych przepisów dotyczących kosmosu (np. w USA, Francji, Wielkiej Brytanii, Włoszech) opiera się na tej samej zasadzie. Własność pozostaje w gestii państwa wysyłającego.	Uwaga uwzględniona w ten sposób, że przepisy Rozdziału 9 uzupełniono (np. o znalezienie rzeczy na terytorium RP).

					Nie przyznaje się praw do odzysku (ang. salvage) w przypadku pozostawionych lub niezidentyfikowanych szczątków. Misje aktywnego usuwania szczątków (ang. ADR Active Debris Removal) muszą: mieć na celu szczątki narodowe, za zgodą Prezesa POLSA lub być prowadzone na podstawie umów międzynarodowych lub zgody dwustronnej. Należy też zwrócić uwagę na wyzwanie identyfikacji oraz konieczność śledzenia polskich śmieci kosmicznych, które mogą stać się obiektem roszczeń w ramach odzyskiwania lub szkód wyrządzonych. Obecna sytuacja prawna powoduje impas: szczątki stanowią zagrożenie, ale bardzo często nie można ich legalnie usunąć ani zmienić, ze względu na trudność w ustaleniu pochodzenia.	
206.	PSPA	Art. 55	Brak procedur postępowania ze śmieciami kosmicznymi	Ustawa nakazuje zgłaszać znaleziska Policji, ale nie określa dalszego postępowania	Proponuje się dodanie w Art. 55 ust. 3: "Prezes Agencji opracuje i opublikuje szczegółową procedurę postępowania ze znalezionymi obiektami kosmicznymi, uwzględniając ich zabezpieczenie, transport i	Uwaga uwzględniona, przepisy uzupełniono o stosowne procedury i działania Komisji.

					badania, w terminie [podać termin] od dnia wejścia w życie ustawy."	
207.	Polska Agencja Kosmiczna	Art. 55	Artykuł 55 projektowanej ustawy zawiera procedurę „w przypadku znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym”.	Jak się zdaje, wynika z niej, że Policja ma bezwzględny obowiązek przekazania Prezesowi Agencji każdej takiej informacji, nawet gdyby była ona np. niestosownym żartem.	Z tej przyczyny proponujemy rozważenie zmiany brzmienia ust. 2 tego artykułu, tak by brzmiał on następująco: „2. Policja niezwłocznie informuje o fakcie znalezienia rzeczy, o której mowa w ust. 1, Prezesa Agencji, chyba że stwierdzi, że podejrzenie jest nieuzasadnione.”	Uwaga uwzględniona – przepis uzupełniono.
208.	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 55	zmiana/ poszerzenie	Niniejszy artykuł dotyczy tylko śmiecia kosmicznego. Jak w takim razie należy postępować w przypadku znalezienia obiektu kosmicznego, który dokonał przymusowego lub nie zamierzonego lądowania. (przykład Sojuza MS-10 w 2018 r.), Ponadto art. 55 wymaga sformułowania w taki sposób, by RP formułując ten przepis, zagwarantowała realizację zobowiązania nałożonego przez art. 2. Układu o ratowaniu kosmonautów: „Strona ta podejmie natomiast wszelkie możliwe kroki dla ratowania załogi i udzieli jej wszelkiej niezbędnej pomocy”.	Sugeruje się dodanie: <i>Kto znajdzie rzecz, co do której istnieje podejrzenie, że jest obiektem kosmicznym lub śmieciem kosmicznym, obowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym Policję.</i>	Uwaga niezasadna – zgodnie z definicją śmiecia kosmicznego, śmieciem kosmicznym jest obiekt kosmiczny w tym jego części składowe lub fragmenty, który utracił zdolność do wykonywania przewidzianych dla nich funkcji. Zatem każdy obiekt kosmiczny znaleziony na powierzchni Ziemi będzie już śmieciem kosmicznym.
209.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Art. 56 pkt 2 lit. b tiret trzecie w zakresie zmienianego art. 3 ust. 1 pkt 9a ustawy o PAK	Potrzeba doprecyzowania projektowanego art. 3 ust. 1 pkt 9a ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej	Przewidziany przez Projekt nowy przepis art. 3 ust. 1 pkt 9a ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej wymaga uzupełnienia poprzez wskazanie tam innych jeszcze rodzajów postępowań, jakie po wejściu w życie Projektu będzie	W związku z tym Rada Legislacyjna proponuje nadanie projektowanemu przepisowi art. 3 ust. 1 pkt 9a ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej następującego brzmienia: „ <i>prowadzenie</i>	Uwaga uwzględniona.

				przeprowadzał Prezes Agencji. Projektowany art. 3 ust. 1 pkt 9a ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej – w brzmieniu przewidzianym w art. 56 pkt 2 lit. b) tiret trzecie Projektu – stanowi, że do zadań Agencji należy „ <i>prowadzenie postępowań w przedmiocie udzielania zezwoleń na wykonywanie działalności kosmicznej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia ... 2025 r. o działalności kosmicznej</i> ”. Powyższy projektowany przepis należy <i>de lege ferenda</i> uzupełnić poprzez dopisanie w nim również innych postępowań związanych z zezwoleniem na wykonywanie działalności kosmicznej, których prowadzenie jest przez Projekt powierzane Prezesowi Agencji jako jej organowi: chodzi mianowicie o postępowania w sprawie odmowy udzielania, zmiany i cofania zezwoleń na wykonywanie działalności kosmicznej.	<i>postępowań w przedmiocie udzielania, odmowy udzielania, zmiany i cofania zezwoleń na wykonywanie działalności kosmicznej</i> ”.	
210.	KIGEiT	Art. 56 pkt 3	Brakuje wskazania zadań PAK w obszarze wykorzystania danych i usług satelitarnych przez administrację	Proponujemy wskazanie zadań PAK w obszarze wykorzystania danych i usług satelitarnych przez administrację	Dodanie zapisów określających zadania PAK: 8. udostępniania użytkownikom rządowym produktów i usług oferowanych w ramach wdrażania Europejskiej Polityki Kosmicznej 9. wspieranie organów administracji rządowej w wykonywaniu zadań operacyjnych dotyczących	Uwaga nieuwzględniona. Zadania dotyczące wykorzystywania danych satelitarnych zaproponowane w projekcie wyczerpują zidentyfikowane potrzeby POLSA.

					udostępniania produktów i usług oferowanych w ramach wdrażania Europejskiej Polityki Kosmicznej	
211.	KIGEiT	Art. 56	Brak wyraźnego odniesienia do potrzeby budowy suwerennych zdolności w zakresie łączności satelitarnej.	Łączność satelitarna jest kluczowa dla suwerenności informacyjnej i bezpieczeństwa, a także dla sprawnego wykorzystania systemów obserwacyjnych.	Dodanie zapisów określających zadania PAK w zakresie telekomunikacji satelitarnej jako elementu krytycznego dla suwerenności informacyjnej i bezpieczeństwa państwa,	j.w.
212.	KIGEiT	Art. 56	Brak wyraźnego określenia roli PAK w strategicznym planowaniu budowy suwerennych rozwiązań satelitarnych.	Konieczność jasnego przypisania PAK strategicznego planowania kompleksowych rozwiązań satelitarnych.	Przypisanie PAK zadania: zbierania danych o zapotrzebowaniu, analiz dostępnych i planowanych rozwiązań, przygotowywania planów strategicznych kompleksowych rozwiązań satelitarnych (w perspektywie 5, 10, 15 lat).	j.w.
213.	Polska Agencja Kosmiczna	Art. 56 pkt 3	W art. 56 pkt 3 projektowanej ustawy, w zakresie dodania art. 3b ust. 3 pkt 1 do ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej,	celowe wydaje się nam dodanie wymogu interoperacyjności do systemu NSIS. Wynika to z faktu, że system ten powinien mieć zdolność współpracy z różnymi systemami zewnętrznymi.	Proponujemy więc, by ostateczne brzmienie tego zapisu było następujące: „uruchomienie, utrzymywanie, prowadzenie i bieżące administrowanie krajowym interoperacyjnym systemem odbioru, przechowywania, przetwarzania i udostępniania danych satelitarnych wraz z niezbędną infrastrukturą, zwanym dalej „Narodowym Systemem Informacji Satelitarnej”;	Uwaga uwzględniona
214.	Creotech Instruments S.A.	Art. 57 ust. 5	Zastosowanie przepisów ustawy do działań, które miały miejsce przed wejściem w życie	Naruszenie zasady <i>lex retro non agit</i> , zgodnie z którą nowe przepisy prawne nie mają wpływu na sytuacje lub wydarzenia, które miały miejsce przed ich wejściem w życie. Jest to	Usunięcie art. 57 ust. 5.	Uwaga uwzględniona. Ustawa została uzupełniona o przepis jednoznacznie rozstrzygający, że przepisów ustawy nie stosuje się do

			ustawy. Podmioty, które wyniosły obiekt kosmiczny przed dniem wejścia w życie ustawy, podlegają odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny, zgodnie z niniejszą ustawą, od dnia wejścia w życie ustawy niezależnie od tego, czy są objęci ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej.	podstawowa zasada prawa, która ma zapewnić stabilność i przewidywalność systemu legislacyjnego, w szczególności kiedy dotyczyć ma ona kwestii odpowiedzialności.		podmiotów, które wykonywały działalność kosmiczną w rozumieniu ustawy przed dniem jej wejścia w życie, z wyjątkiem obowiązku wpisu obiektu kosmicznego do Krajowego rejestru Obiektów Kosmicznych.
215.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwaga bez wskazania konkretnego artykułu	Konieczność rozważenia uzupełnienia przepisów przejściowych Projektu	Rada Legislacyjna postuluje rozważenie uzupełnienia przepisów przejściowych Projektu o przepisy nakładające obowiązek uzyskania w określonym terminie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej przez podmioty, które przed dniem wejścia w życie przyszłej ustawy (obecnie Projektu) rozpoczęły wykonywanie działalności kosmicznej w rozumieniu Projektu.	Lektura stosownego indeksu obiektów kosmicznych prowadzonego przez Polską Agencję Kosmiczną pokazuje, że takie podmioty obecnie istnieją i dotyczy ich zresztą (a przynajmniej części z nich) przepis art. 57 ust. 5 Projektu regulujący zasady ponoszenia przez nie odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny. Analogicznie warto by było nałożyć na wspomniane wyżej podmioty obowiązek uzyskania zezwolenia w określonym terminie (okresie przejściowym).	Uwaga nieuwzględniona. Niemniej jednak projekt uzupełniono o przepis jednoznacznie rozstrzygający, że przepisów ustawy nie stosuje się do podmiotów, które wykonywały działalność kosmiczną w rozumieniu ustawy przed dniem jej wejścia w życie, z wyjątkiem obowiązku wpisu obiektu kosmicznego do Krajowego rejestru Obiektów Kosmicznych.
216.	ARP	Dodanie nowego przepisu przejściowego	Uwaga ogólna	Zobowiązać Prezesa PAK do opracowania i publikacji przewodników interpretacyjnych oraz standardów operacyjnych przed wejściem w życie ustawy.	Brak przewodników i check-list może utrudnić stosowanie przepisów, szczególnie wśród nowych operatorów.	Ustawa nie przewiduje wydania przepisów wykonawczych dotyczących doprecyzowania wymogów

						stawianych podmiotom ubiegającym się o zezwolenie. W uzasadnieniu do Projektu wskazano: “Szczegółowe wymogi dla poszczególnych rodzajów działalności nie są możliwe do określenia <i>a priori</i>. Właściwe jest w tym zakresie raczej rozstrzyganie case-by-case, wspierane w przyszłości np. ewentualnym opracowaniem przez PAK niewiążącego dokumentu stanowiącego tzw. soft law, tłumaczącego ogólnie, jak organ rozumie ogólne wymogi ustawowe w zakresie bezpieczeństwa, z uwzględnieniem krajowych lub międzynarodowymi standardów lub norm. Niezależnie od powyższego, określenie, czy opisywane wymogi są spełniane będzie zależało indywidualnej oceny Prezesa PAK uzależnionej od indywidualnych i unikatowych warunków i okoliczności danego przypadku. POLSA w ramach współpracy z sektorem planuje prowadzić działalność informacyjną związaną z wejściem w życie nowych przepisów.
217.	AGH	Art. 57 (przepis przejściowy)	Brak regulacji w zakresie możliwości kontynuacji	Uzasadnienie projektu ustawy w pkt II. 1 <i>in fine</i> wskazuje na bardzo ważny zakres zastosowania ustawy,	Postuluje się wyraźne uregulowanie statusu prawnego podmiotów oraz	Uwaga uwzględniona.

			działalności kosmicznej (bez uzyskiwania zezwolenia) przez podmioty/jednostki, które już wyniosły obiekty kosmiczne.	a mianowicie, że: „Projektowana ustawa unormuje również prawną sytuację podmiotów, które wyniosły obiekty kosmiczne w przestrzeń kosmiczną przed dniem jej wejścia w życie. Nie przewiduje się obowiązku uzyskania przez nich zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej.” Projekt, w art. 57 ust. 3 i 4, reguluje tylko jeden z aspektów dot. obiektu kosmicznego wyniesionego przed dniem wejścia w życie ustawy (dane dot. obiektów kosmicznych), natomiast pomija możliwość stosowania do tychże, prowadzących już obecnie działalność kosmiczną, pozostałych przepisów ustawy, w tym zawartych w jej Rozdziale 2, czy Rozdziale 5. Fakt wyniesienia obiektu kosmicznego przed dniem wejścia w życie ustawy nie oznacza automatycznie – na gruncie obecnego projektu - że po jej wejściu w życie, nie istnieje żadne ryzyko prawne, że podmioty te mogą prowadzić działalność kosmiczną w pozostałym zakresie (np. eksploatacji, kontrolowaniu, usuwaniu obiektu) bez narażania się na zarzut prowadzenia tej działalności bez zezwolenia. Projekt powinien więc przewidzieć rozwiązania kwestii możliwości kontynuacji obecnie prowadzonej	jednostek, które wyniosły obiekt kosmiczny w przestrzeń kosmiczną przed dniem wejścia w życie ustawy. Powyższe powinno uwzględniać również możliwość prowadzenia działalności kosmicznej przez wszelkie jednostki, niezależnie od przymiotu strony stosunku cywilnoprawnego (tj., w zakresie w jakim obecnie zdefiniowano to w art. 8). Proponuje się wprowadzenie, po art. 57, artykułu 58 w brzmieniu: „1. Jakakolwiek osoba fizyczna bądź jednostka organizacyjna, w tym jednostka organizacyjna uczelni, której odrębna ustawa nie przyznaje zdolności prawnej lub osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, która w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzi działalność kosmiczną, może kontynuować wykonywanie tej działalności w stosunku do obiektu kosmicznego już wyniesionego w przestrzeń kosmiczną bez wymogu uzyskania zezwolenia, o którym mowa w art. 8 ustawy.	
--	--	--	---	--	---	--

				działalności i warunków takiej kontynuacji. Ustawa powinna bowiem wprowadzać bezpieczne ramy prawne sprzyjające rozwojowi inwestycji w sektorze kosmicznym.	2. Do osoby lub jednostki, o której mowa w ust. 1 nie znajdują zastosowania przepisy Rozdziału 2 (<i>zasady wykonywania działalności kosmicznej</i>) oraz Rozdziału 5 (<i>kontrola działalności kosmicznej</i>) ustawy.”	
218.	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 58 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Zaleca się rozważenie usunięcia art. 58, którego treść może prowadzić do nadmiernego ograniczenia działalności w sektorze kosmicznym	Natożenie sztywnych, maksymalnych limitów wydatków w zakresie działalności kosmicznej może prowadzić do poważnych ograniczeń operacyjnych i strategicznych, zwłaszcza w sytuacjach nagłych lub trudnych do przewidzenia. Sztywne limity mogą w takich przypadkach uniemożliwić szybkie i adekwatne działania, osłabiając zdolność państwa do skutecznego reagowania na wyzwania w sektorze kosmicznym. W związku z tym zasadne jest rozważenie wprowadzenia mechanizmów elastycznych, umożliwiających dostosowanie poziomu finansowania do zaistniałych okoliczności.	Zamiast wprowadzania sztywnych, ustawowych limitów wydatków na działalność kosmiczną, zasadne jest oparcie finansowania tego obszaru na zasadach planowania budżetowego. Wydatki powinny być ustalane w ramach corocznej ustawy budżetowej, co pozwala na zachowanie elastyczności w reagowaniu na dynamicznie zmieniające się uwarunkowania sektora kosmicznego, w tym na wyjątkowe i nieprzewidywalne sytuacje. W przypadkach wymagających przekroczenia pierwotnie zakładanych środków, decyzje powinny być podejmowane na poziomie ministra właściwego.	Uwaga nieuwzględniona. Obowiązek wprowadzenia reguły wydatkowej wynika z ustawy o finansach publicznych.
219.	PSPA	Art. 58 ust. 1.	Niejasność dotycząca limitów wydatków.	Nie jest jasne czy limity dotyczą także zadań określonych w Rozdziale 10, zmieniającym ustawę o POLSA, jako że zakres tych zmian jest szerszy niż wynikający z pozostałej części projektu ustawy	Sugeruje się dookreślenie czy całość rozdziału 10 stosuje się do limitu wydatków	Przepis dotyczy całej materii objętej projektem ustawy.

				(jest tam np. mowa o NSIS, czy wspieraniu administracji publicznej, a te tematy nie są zupełnie obecne w projekcie ustawy o działalności kosmicznej)		
220.	Polska Agencja Kosmiczna	Art. 58	Kluczowa uwaga Agencji dotyczy art. 58 projektu ustawy o działalności kosmicznej. Zgodnie z projektowanym brzmieniem tego przepisu – oraz oceną skutków regulacji w tym zakresie – przewidziane jest zwiększenie stanu osobowego Agencji o 7 etatów dla Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych (dalej: KROK) oraz na potrzeby udzielania zezwoleń na wykonywanie działalności kosmicznej.	Tymczasem art. 56 projektowanej ustawy zakłada szeroką nowelizację ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej. Wiąże się ona w szczególności z nałożeniem na Agencję obowiązku monitorowania działalności kosmicznej (art. 3 ust. 2 pkt 18 ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej w projektowanym brzmieniu). W odróżnieniu od obowiązków formalnych i administracyjnych, wskazanych w projekcie ustawy o działalności kosmicznej, są to zadania operacyjne, których pracochłonność jest znacznie większa i które wymagają docelowo zaangażowania personelu w trybie całodobowym. W ocenie Agencji, konieczna będzie rekrutacja dodatkowego personelu specjalnie w celu monitorowania działalności kosmicznej. Zakładamy, że pozyskanie wykwalifikowanych specjalistów będzie złożonym wyzwaniem i będzie wiązało się z koniecznością ich wyszkolenia. W związku z tym proponujemy, żeby uwzględnić stopniowy wzrost etatów przeznaczonych na to zadanie. W roku 2026 byłyby to 3 osoby, w 2027 – 7 osób, w 2028 – 10 osób, a od roku 2028 – 15 osób. Przewidywane wydatki związane z nowymi obowiązkami nałożonymi na Agencję przedstawia poniższa tabela (załącznik – Tabela PAK na końcu zestawienia) Zaznaczam, że przyjęty roczny koszt jednego pracownika pochodzi z tabeli, wchodzącej w skład projektu OSR i wynosi 271 359,72 zł rocznie.		Kwestia finansowania – do ostatecznego rozstrzygnięcia przez kierownictwa resortu finansów i gospodarki na etapie SKRM.
221.	PIU	Art. 59	Vacatio legis w zakresie ubezpieczenia	Wydłużenie okresu vacatio legis	Izba postuluje wydłużenie vacatio legis dla przepisów wprowadzających ubezpieczenie oc operatora	Uwaga nieaktualna – w przepisach dotyczących ubezpieczenia wyłączono obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o

					obiektu kosmicznego z 14 dni do 9 miesięcy.	ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły 31 i 32. Wyjaśnienia odbyły się na spotkania roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br. Odstąpiono od wydawania rozporządzenia w tym zakresie. W uzasadnieniu wyjaśniono zmianę koncepcji rozwiązania kwestii ubezpieczeń.
222.	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Ogólna	Konkluzja	Rada Legislacyjna pozytywnie opiniuje Projekt i opowiada się za jego dalszym procedowaniem w ramach rządzonego procesu legislacyjnego. Przewidziane przez Projekt stworzenie w Polsce ogólnych ram prawnych dla działalności kosmicznej jest rozwiązaniem w pełni zasadnym merytorycznie oraz mającym głębokie uzasadnienie w występujących w Polsce w tym zakresie realnych potrzebach i możliwościach, a przy tym wynika to z faktu istnienia dojrzałego już i całkiem perspektywicznego rodzimego rynku czy też sektora kosmicznego. Projekt przyjmuje stosunkowo wąską koncepcję działalności kosmicznej i tym samym zakres przedmiotowy jego regulacji jest dosyć ograniczony, co jednak na obecnym etapie wydaje się być rozwiązaniem słusznym i nie zamyka drogi do ewentualnych przyszłych zmian ustawodawczych, jeżeli za jakiś czas zmiany w tym względzie okażą się konieczne. Aprobując należy również odnieść się do stosunkowo ogólnego czy też wręcz zdawkowego unormowania warunków wykonywania działalności kosmicznej oraz warunków uzyskania i wykonywania zezwolenia na tę działalność. Taki sposób regulacji stworzy w przyszłości Prezesowi Agencji prawną możliwość racjonalnego konkretyzowania tych warunków w ramach jego praktyki decyzyjnej oraz umożliwi mu elastyczne dostosowywanie tych warunków zarówno do indywidualnych okoliczności poszczególnych przedsięwzięć kosmicznych, jak też do zmieniających się szybko w tym obszarze technologii oraz zewnętrznych uwarunkowań gospodarczych, technicznych, regulacyjnych i międzynarodowych. Projekt zawiera czytelną systematykę wewnętrzną oraz w		MRIT dziękuję za ogólną pozytywną opinię.

				przeważającej mierze jest zgodny w swojej treści i formie z Zasadami techniki prawodawczej. Mankamenty Projektu polegają przede wszystkim na nieprecyzyjności, niejednoznaczności lub niekonsekwencji niektórych jego szczegółowych unormowań, a także na występowaniu w Projekcie kilku istotnych luk prawnych (o charakterze tetycznym). Tego rodzaju mankamenty dotyczą zwłaszcza unormowania w Projekcie takich szczegółowych zagadnień merytorycznych jak: pojęcie operatora, moment (data) rozpoczęcia wykonywania działalności kosmicznej, cofanie zezwolenia, jego zmiana (w tym ograniczenie), zawieszanie lub wygaśnięcie, czy też obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej operatora. Te zauważone przez Radę Legislacyjną niedoskonałości Projektu dają się jednak łatwo wyeliminować i w niniejszej opinii Rada Legislacyjna proponuje określone sposoby uczynienia tego. Rada Legislacyjna – wyrażając swoją satysfakcję z faktu, iż mogła uczestniczyć w pracach nad unormowaniem w Polsce tej niezwykle doniosłej cywilizacyjnie aktywności ludzkiej – wnosi do autorów Projektu o życzliwe rozważenie zamieszczonych w niniejszej opinii uwag.		
223.	Creotech Instruments S.A.	Całość – przepisy przejściowe i wykonawcze	Brak szczegółowych wytycznych i dokumentów wspierających wdrożenie przepisów przez operatorów.	Wejście w życie przepisów bez wcześniejszego opublikowania wytycznych interpretacyjnych może doprowadzić do dezorientacji i błędów proceduralnych po stronie operatorów. Utrudni to realizację misji, zwiększy koszty zgodności i może skutkować opóźnieniami w projektach strategicznych. Potrzebne są jasne, praktyczne dokumenty wspierające stosowanie ustawy w codziennej działalności przedsiębiorstw sektora kosmicznego.	Wnosimy o przygotowanie przez PAK wytycznych interpretacyjnych przed wejściem przepisów w życie - dot. m.in. procedur licencyjnych, deorbitacji, bezpieczeństwa i zgłaszania zdarzeń	Ustawa nie przewiduje wydania przepisów wykonawczych dotyczących doprecyzowania wymogów stawianych podmiotom ubiegającym się o zezwolenie. W uzasadnieniu do Projektu wskazano: “Szczegółowe wymogi dla poszczególnych rodzajów działalności nie są możliwe do określenia <i>a priori</i> . Właściwe jest w tym zakresie raczej rozstrzyganie case-by-case , wspierane w przyszłości np. ewentualnym opracowaniem przez PAK niewiążącego dokumentu stanowiącego tzw. soft law , tłumaczącego ogólnie, jak organ rozumie ogólne wymogi

						ustawowe w zakresie bezpieczeństwa, z uwzględnieniem krajowych lub międzynarodowymi standardów lub norm. Niezależnie od powyższego, określenie, czy opisywane wymogi są spełniane będzie zależało indywidualnej oceny Prezesa PAK uzależnionej od indywidualnych i unikatowych warunków i okoliczności danego przypadku. POLSA w ramach współpracy z sektorem planuje prowadzić działalność informacyjną związaną z wejściem w życie nowych przepisów.
224.	Osoba fizyczna – Piotr Filip Parkita	Art. 10 ust. 2 ustawy	Uzupełnienie treści wymaganej treści wniosku o planowany dzień rozpoczęcia działalności kosmicznej.	W ustawie należałoby doprecyzować, że wniosek o udzielenie zezwolenia powinien zawierać planowany dzień rozpoczęcia działalności kosmicznej. Wprowadzenie tego wymogu umożliwi organowi właściwą kontrolę nad terminowością realizacji działalności kosmicznej oraz pozwoli na efektywne planowanie nadzoru administracyjnego.	Dodanie art. 10 ust. 2 pkt 8 w brzmieniu: „wskazanie planowanej daty rozpoczęcia działalności kosmicznej”.	Stanowisko uwzględnione w brzmieniu zaproponowanym w projekcie
225.	Osoba fizyczna – Piotr Filip Parkita	Art. 10 ust. 8 ustawy	Uzupełnienie treści ustępu o wymóg tłumaczenia przysięgłego.	Obecnie art. 10 ust. 8 nakłada obowiązek dołączenia tłumaczenia dokumentów sporządzonych w języku obcym, lecz nie precyzuje rodzaju tłumaczenia. W praktyce brak wskazania wymogu tłumaczenia przysięgłego może prowadzić do sytuacji, w której	Zmienić art. 10 ust. 8 w następujący sposób: „Dokumenty sporządzone w języku obcym dołącza się wraz z ich tłumaczeniem przysięgłym na język polski”.	Stanowisko nieuwzględnione – przepis w ocenie projektodawcy jest wystarczający (brak uwag do jego treści od pozostałych podmiotów)

				organ weryfikujący wniosek otrzyma dokumenty w tłumaczeniu nieformalnym, co zwiększa ryzyko błędnej interpretacji danych i wydłuża procedurę rozpatrywania wniosku. Wymóg tłumaczenia przysięgłego zapewni jednoznaczność i prawidłowość dokumentów przedstawianych organowi.		
226.	Osoba fizyczna – Piotr Filip Parkita	Art. 54 ust. 2 ustawy	Poprawa interpunkcji.	Błędnie zastosowana interpunkcja w treści ustępu.	Zmienić art. 54 ust. 2 w następujący sposób: „Członkowie Komisji przygotowują analizy, opinie i ekspertyzy, dotyczące zdarzenia, kierując się zasadą swobodnej oceny dowodów i nie są związani poleceniem przewodniczącego Komisji”.	Przepis przeredagowany w sposób wskazany w ustawie
227.	Osoba fizyczna – Piotr Filip Parkita	Art. 54 ust. 2 ustawy	Doprecyzowanie obowiązku sporządzania i przekazywania analiz w formie pisemnej w ustalonym terminie.	Obecny zapis nie określa formy ani terminu przekazywania analiz, opinii i ekspertyz, co może prowadzić do niejednorodności dokumentacji i utrudniać kontrolę nad pracą Komisji. Wprowadzenie wymogu sporządzania dokumentów w formie pisemnej i ich przekazywania w ustalonym terminie zapewni przejrzystość i terminowość procesu.	Dodanie art. 54 ust. 2a w brzmieniu: „Członkowie Komisji mają obowiązek sporządzania analiz, opinii i ekspertyz w formie pisemnej oraz przekazywania ich przewodniczącemu Komisji w terminie ustalonym przez regulamin Komisji lub przez przewodniczącego, nie później niż 30 dni od dnia zakończenia czynności związanych z danym zdarzeniem”.	Stanowisko niezasadne – rozwiązania przyjęte w przepisie – w ocenie organu są wystarczające i nie wykluczają przedstawiania analiz, opinii i ekspertyz w formie pisemnej
UZASADNIENIE						
228.	Polska Agencja Kosmiczna	Uzasadnienie i OSR	Terminologia	Wskazujemy, że zarówno uzasadnienie, jak i OSR posługują się terminem „narodowy administrator danych satelitarnych”, podczas gdy projekt	Celowe wydaje się ujednolicenie terminologii.	Uwaga uwzględniona

				ustawy mówi o „krajowym administratorze danych satelitarnych”.		
229.	Polska Agencja Kosmiczna	Uzasadnienie	Str. 30 Uzasadnienia	Uzasadnienie, na s. 30, zawiera szeroką dyskusję na temat celowości autoryzacji danych satelitarnych przez Agencję.	Należy tę część uzasadnienia w całości usunąć, bo koncepcja autoryzacji została z projektu ustawy usunięta.	Uwaga uwzględniona
OSR						
230.	Polska Agencja Kosmiczna	OSR	OSR	Lista ministerstw współpracujących nie zawiera Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a wydaje się nam, że powinno się ono na niej znaleźć. Dodatkowo, jest tabela „Podmioty, na które oddziałuje projekt”, w której na s. 10 OSR jest wskazany „Minister właściwy do spraw administracji publicznej”, a jego zadania są przekopiowane z zadań MON.	Wydaje się nam, że powinno się ono na niej znaleźć. owinien tam być Minister właściwy do spraw wewnętrznych, a jako oddziaływanie – „Zadania Policji w zakresie informowania Prezesa Agencji o śmieciach kosmicznych”.	Uwaga uwzględniona

ZESTAWIENIE UWAG I STANOWISK ZGŁOSZONYCH W RAMACH OPINIOWANIA I KONSULTACJI PUBLICZNYCH do projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej operatora wykonującego działalność kosmiczną						
LP.	PODMIOT ZGŁASZAJĄCY UWAGĘ	PRZEPIS, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA	UWAGA	UZASADNIENIE UWAGI	PROPOZYCJA ROZWIĄZANIA, W TYM PROPOZYCJA REDAKCJI PRZEPISU	STANOWISKO MFİG
1.	Polska Izba Ubezpieczeń (PIU)	§ 2 ust. 1	wykreślnie z projektu rozporządzenia §2 ust. 1.	Wskazać należy, że wbrew stwierdzeniom zawartym w uzasadnieniu projektu ustawy, nie uwalnia ona ubezpieczenia oc operatora obiektu kosmicznego spod reżimu ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Co więcej zapisy § 2.1 projektu rozporządzenia wskazują trigger, na jakim opiera się odpowiedzialność ubezpieczyciela.	Wykreślenie § 2 ust. 1. Z ostrożności na wypadek, gdyby ww. propozycja Izby nie została uwzględniona, zwracamy uwagę na nieprecyzyjne określenie triggera. Poślużenie się pojęciem szkód wyrządzonych w okresie ubezpieczenia może wskazywać na konieczność zajścia działania wyrządzającego szkodę a zatem na trigger act committed. Jeśli taka była intencja ustawodawcy proponujemy by §2 ust. 1 wskazywał, że ubezpieczenie oc	Uwaga nieaktualna – nie będzie upoważnienia do wydania rozporządzenia. Przed wszystkim przepisy zmieniono wyłączać obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły od art. 31 i dalej. Wyjaśnienia w tej sprawie odbyły się na spotkania roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRİT) i 11.09.br.z MF. Ponadto przepisy ustawy uzupełniono o regulacje związane z sumą gwarancyjną i triggerem. W związku z powyższym, zrezygnowano z konieczności wydawania rozporządzenia w tym zakresie.

					obejmuje szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny będące następstwem zdarzenia, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia. Jeśli intencją ustawodawcy miało być zastosowanie triggera loss occurrence to ta jednostka redakcyjna powinna mówić o szkodzie powstałej w okresie ubezpieczenia (a nie wyrządzonej). Jeśli zaś intencją ustawodawcy był trigger loss manifestation – odpowiednio przepis powinien mówić o szkodzie ujawnionej w okresie ubezpieczenia. Przede wszystkim jednak podtrzymujemy uwagę o konieczności zapewniana swobody w zakresie określenia triggera w umowie	
--	--	--	--	--	---	--

					ubezpieczenia oc operatora obiektu kosmicznego, tak by była możliwa reasekuracja tego ryzyka na rynkach światowych lub zawieranie przez operatorów umów oc z zagranicznymi ubezpieczycielami, w przypadku gdy żaden z polskich zakładów nie zdecyduje się zaoferować takiego produktu. Z powyższych względów pragniemy również podnieść, iż nie jest wykluczone, że reasekuratorzy (ubezpieczyciele specjalizujący się w ryzykach kosmicznych) będą składali oferty reasekuracji przewidujące udział własny, franszyzę redukcyjną, lub inne wyłączenia z zakresu odpowiedzialności. Zatem Izba postuluje o jak najmniejszą	
--	--	--	--	--	--	--

					ingerencję w zakres ubezpieczenia oc operatora, w tym w wyłączenia odpowiedzialności.	
2.	PIU	§ 3	Zmiana brzmienia na przepis dwuustępowy	Zapis §3 projektu rozporządzenia jest nieprecyzyjny zwłaszcza w świetle wyjaśnień intencji ustawodawcy zawartych w projekcie uzasadnienia. Analizując przepis §3 projektu rozporządzenia można dojść do wniosku, że określa on sztywną sumę gwarancyjną - minimalna suma gwarancyjna wynosi nie więcej niż 60 mln euro (zatem nie może być to kwota ani mniejsza, ani większa niż 60 mln euro). Z zapisów uzasadnienia oraz z treści art. 15 ust. 1 pkt 8 projektu ustawy wynika, że 60 mln euro to maksymalna minimalna suma gwarancyjna dla wszystkich obiektów kosmicznych, zaś Prezes POLSA wydając zezwolenie dla konkretnego operatora konkretnego obiektu kosmicznego wykonującego zdefiniowaną w zezwoleniu działalność kosmiczną będzie określał inną minimalną sumę gwarancyjną nie większą niż maksymalna minimalna (czyli 60 mln euro). Oczywiście operator obiektu kosmicznego zawsze może zawrzeć umowę ubezpieczenia na kwoty wyższe niż minimalna suma	Proponujemy następujące brzmienie §3 ust. 1 projektu rozporządzenia oraz dodanie ust. 2: „§3 1. <i>Maksymalna i minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia OC w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia OC, wynosi nie więcej niż równowartość w złotych kwoty 60 milionów euro.</i> 2. <i>Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej udziela zezwolenia, o którym mowa w art. 9 ustawy o działalności kosmicznej określa minimalną wysokość sumy</i>	Uwaga nieaktualna – nie będzie upoważnienia do wydania rozporządzenia. Przed wszystkim przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły od art. 31 i dalej. Wyjaśnienia w tej sprawie odbyły się na spotkaniach roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br.z MF. Ponadto przepisy ustawy uzupełniono o regulacje związane z sumą gwarancyjną i triggerem. W związku z powyższym, zrezygnowano z konieczności wydawania rozporządzenia w tym zakresie.

				gwarancyjna określona w zezwoleniu. Dodatkowo pragniemy wskazać, że projekt rozporządzenia nie określa okresu ubezpieczenia. Zatem określona suma gwarancyjna może obowiązywać zarówno w rocznym jak i np. 3- lub 10 letnim okresie ubezpieczenia, jeśli takie zostanie zawarte.	gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkodę, niż wyższą niż kwota, o której mowa w ust. 1, mając na względzie rodzaj działalności kosmicznej objętej zezwoleniem, rodzaj obiektu kosmicznego i ryzyko powstania szkody.”	
3.	Creotech Instruments S.A.	§ 3	Niezrozumiałe sformułowanie „minimalna suma (...) wynosi nie więcej niż (...) 60 mln EUR”.	Obecne sformułowanie jest sprzeczne logicznie i może prowadzić do różnych interpretacji. W wersji literalnej sugeruje, że minimalna suma może wynosić 1 euro, co podważa <i>ratio legis</i> niniejszego przepisu. Z drugiej zaś strony, jeśli intencją było ustalenie stałego wymogu 60 mln euro, to przepis powinien to jasno wyrażać. Tak wysoka suma może skutecznie zablokować wejście nowych podmiotów na rynek i utrudni rozwój sektora New Space, w którym operują mniejsze przedsiębiorstwa. Obciążenie tym samym poziomem zabezpieczenia wszystkich, niezależnie od wielkości misji, zmniejszy konkurencyjność i innowacyjność rynku kosmicznego w Polsce.	Doprecyzować brzmienie przepisu - np. poprzez sformułowanie: „Minimalna suma gwarancyjna wynosi równowartość w złotych kwoty 60 mln euro” - przy jednoczesnym rozważeniu obniżenia tej kwoty lub wprowadzenia zróżnicowania wysokości ubezpieczenia w zależności od charakterystyki, skali i poziomu ryzyka konkretnej misji kosmicznej.	Uwaga nieaktualna – nie będzie upoważnienia do wydania rozporządzenia. Przed wszystkim przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły od art. 31 i dalej. Wyjaśnienia w tej sprawie odbyły się na spotkaniach roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br.z MF. Ponadto przepisy ustawy uzupełniono o regulacje związane z sumą gwarancyjną i triggerem. W związku z powyższym, zrezygnowano z konieczności wydawania rozporządzenia w tym zakresie.

					Obecna wysokość minimalnej sumy gwarancyjnej może stanowić nieproporcjonalne obciążenie dla operatorów realizujących misje o ograniczonym zasięgu i budżecie, skutecznie ograniczając dostęp do rynku dla nowych lub mniejszych podmiotów.	
4.	Polskie Towarzystwo Astronautyczne	Brak wskazanego przepisu	Brak uregulowań dotyczących lotów suborbitalnych	Brak uregulowań dotyczących wykonywania lotów suborbitalnych stwarza barierę regulacyjną dla operatorów wykonujących loty suborbitalne.	Dodanie terminu "lub pojazd suborbitalny", gdzie jest to adekwatne	Uwaga nieaktualna – nie będzie upoważnienia do wydania rozporządzenia. Przed wszystkim przepisy zmieniono wyłączać obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły od art. 31 i dalej. Wyjaśnienia w tej sprawie odbyły się na spotkaniach roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br.z MF. Ponadto przepisy ustawy uzupełniono o regulacje związane z sumą gwarancyjną i triggerem. W związku z powyższym, zrezygnowano z konieczności wydawania rozporządzenia w tym zakresie.

5.	Agencja Rozwoju Przemysłu	Brak wskazanego przepisu	Uwaga ogólna	Wprowadzić zróżnicowanie wysokości sumy gwarancyjnej OC w zależności od skali i charakteru misji.	Stała kwota 'do 60 mln EUR' może zablokować dostęp do rynku dla startupów i MŚP, ograniczając rozwój innowacji.	
6.	Sybilla Technologies Sp. z o.o.	§ 3	Niejasne sformułowanie: „Minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia OC, w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia OC, wynosi nie więcej niż równowartość w złotych kwoty 60 milionów euro.”	Zapis zawiera sprzeczność logiczną (minimalna suma wynosi nie więcej niż”). Budzi wątpliwość, co do tego, czy wskazana kwota 60 mln euro jest dolnym czy górnym progiem.	Należy zmienić zapis na taki, który nie budzi wątpliwości co do interpretacji np. „Suma gwarancyjna ubezpieczenia OC, w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia OC, nie może być mniejsza niż równowartość w złotych kwoty 60 milionów euro.”	Uwaga nieaktualna – nie będzie upoważnienia do wydania rozporządzenia. Przed wszystkim przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły od art. 31 i dalej. Wyjaśnienia w tej sprawie odbyły się na spotkaniach roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br.z MF. Ponadto przepisy ustawy uzupełniono o regulacje związane z sumą gwarancyjną i triggerem. W związku z powyższym, zrezygnowano z konieczności wydawania rozporządzenia w tym zakresie.
ZESTAWIENIE UWAG I STANOWISK ZGŁOSZONYCH W RAMACH OPINIOWANIA I KONSULTACJI PUBLICZNYCH do projektu rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych						

LP.	PODMIOT ZGŁASZAJĄCY UWAGĘ	PRZEPIS, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA	UWAGA	UZASADNIENIE UWAGI	PROPOZYCJA ROZWIĄZANIA, W TYM PROPOZYCJA REDAKCJI PRZEPISU	STANOWISKO MFIG
1	Agencja Rozwoju Przemysłu	Brak wskazanego przepisu	Uwaga ogólna	Umożliwić ograniczenie publikacji danych wrażliwych – np. trajektorii czy typu ładunku – w przypadku tajemnicy przedsiębiorstwa.	Obecny brak ochrony informacji poufnych może być barierą dla komercyjnych misji realizowanych z udziałem kapitału prywatnego.	Uwaga nieuwzględniona i wyjaśniona z uwagi na fakultatywność upoważnienia do wydania rozporządzenia. Uwaga może być rozważona w procesie legislacyjnym dotyczącym rozporządzenia w sprawie KROK, pod warunkiem jej zgłoszenia przez ARP.

Załącznik - Tabela do Uwag Polskiej Agencji Kosmicznej– poz. 220 zestawienia uwag

rok	2026	2027	2028	2029	2030
etaty	3	7	10	15	15
osobowe	814 079	1 899 518	2 713 597	4 070 396	4 070 396

utrzymanie	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
dostawy, usługi		2 000 000	2 500 000	1 500 000	2 500 000
inwestycje		1 000 000		2 000 000	1 000 000
KROK	1 600 000	200 000	200 000	200 000	1 200 000
KROK (3 etaty)	814 079	814 079	814 079	814 079	814 079
KROK	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
utrzymanie					
Łącznie	5 428 158	8 113 597	8 427 676	10 784 475	11 784 475

rok	2031	2032	2033	2034	2035
etaty	15	15	15	15	15
osobowe	4 070 396	4 070 396	4 070 396	4 070 396	4 070 396
utrzymanie	3 000 000	3 000 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000
dostawy, usługi	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 500 000	1 000 000
inwestycje	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	3 000 000
KROK	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
KROK (3 etaty)	814 079	814 079	814 079	814 079	814 079
KROK	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
utrzymanie					
Łącznie	11 284 475	11 284 475	11 784 475	12 284 475	12 784 475

ZESTAWIENIE NIEUWZGLĘDNIONYCH UWAG ZGŁOSZONYCH W RAMACH OPINIOWANIA
PROJEKTU USTAWY O DZIAŁALNOŚCI KOSMICZNEJ (UD20)-DO WERSJI SKIEROWANEJ DO OPINIOWANIA
PRZEZ ORGANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ LUB INNE ORGANY I INSTYTUCJE PAŃSTWOWE (§ 50 RpRM)

ZESTAWIENIE NIEUWZGLĘDNIONYCH UWAG ZGŁOSZONYCH W RAMACH OPINIOWANIA DO PROJEKTU USTAWY O DZIAŁALNOŚCI KOSMICZNEJ UD20						
LP.	PODMIOT ZGŁASZAJĄCY UWAGĘ	PRZEPIS, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA	UWAGA	UZASADNIENIE UWAGI	PROPOZYCJA ROZWIĄZANIA, W TYM PROPOZYCJA REDAKCJI PRZEPISU	STANOWISKO MFiG
	Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy	Uwaga ogólna	Projekt ustawy powinien uwzględniać strategiczne podejście do łączności satelitarnej i jej wykorzystania na potrzeby służb państwowych oraz umożliwić wzmocnienie działania Państwa w odniesieniu do systemu ochrony usługi krytycznej GPS/GNSS. .	Wydaje się konieczne przyjęcie zintegrowanego podejścia do rozwoju suwerennej łączności satelitarnej, która jest krytyczna dla funkcjonowania innych systemów, zwłaszcza obserwacji Ziemi. Podkreślić należy, że łączność satelitarna jest strategicznym zasobem państwa. Projekt ustawy nie reguluje takiej potrzeby budowy własnych, suwerennych zdolności w zakresie telekomunikacji satelitarnej.		Uwaga nieuwzględniona. 1) tematyka przedstawiona w uwadze – jakkolwiek bardzo istotna z punktu widzenia bezpieczeństwa – wykracza poza zakres przedmiotowy projektowanej ustawy. Ustawa nie będzie regulowała systemowych zagadnień związanych z poszczególnymi technikami kosmicznymi. Ustawa ma na celu uregulowanie wykonywania działalności kosmicznej w ujęciu ogólnym – m.in. zasad wykonywania tej działalności, odpowiedzialności za szkodę, kontroli działalności kosmicznej, prowadzenia Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych.

					Natomiast łączność satelitarna wpisuje się przede wszystkim w obszar polityki dot. gospodarki częstotliwościami, telekomunikacji i bezpieczeństwa narodowego, a nie prawa kosmicznego; <i>sensu stricto</i>, czy ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej 2) Istnieją odrębne ramy regulacyjne dla spraw związanych z zarządzaniem częstotliwościami radiowymi, dostępem do pasma, licencjonowaniem usług telekomunikacyjnych czy zapewnianiem bezpieczeństwa transmisji (w szczególności Prawo komunikacji elektronicznej). Dublowanie regulacji w ustawie o działalności kosmicznej mogłoby prowadzić do rozproszenia kompetencji, niejasności interpretacyjnych i konfliktów regulacyjnych. Łączność satelitarna to część systemu bezpieczeństwa narodowego Kwestie takie jak suwerenne zdolności telekomunikacyjne czy rozwój własnych systemów łączności satelitarnej mają charakter strategiczny i powinny być regulowane w ramach
--	--	--	--	--	--

						dokumentów i ustaw dotyczących bezpieczeństwa narodowego, obronności i telekomunikacji, a nie ogólnej ustawy o działalności kosmicznej. To pozwala na lepsze uwzględnienie specyfiki bezpieczeństwa, współpracy międzynarodowej i wymagań wojska. (3) Rozwój suwerennej łączności satelitarnej wymaga spójnej polityki obejmującej przemysł telekomunikacyjny, obronny, technologiczny i kosmiczny. Umieszczenie tych regulacji w ustawie o działalności kosmicznej zawęziłoby perspektywę wyłącznie do aspektów kosmicznych, podczas gdy pożądane jest zintegrowane podejście obejmujące cały sektor telekomunikacyjny.
	PIU	Uwaga ogólna - systemowa	Uwaga w zakresie uzupełnienia innej ustawy	Dodatkowo pragniemy wskazać, że załącznik do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, określający podział ryzyka według działów, grup i rodzajów ubezpieczeń nie przewiduje ubezpieczenia obiektów kosmicznych. Załącznik ten w dziale II w grupie 11 wskazuje na ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania statków powietrznych,	Zatem wprowadzenie do systemu prawa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej operator obiektu kosmicznego może wiązać się z koniecznością nowelizacji ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej w zakresie ww. Załącznika.	Uwaga nieaktualna. Przede wszystkim przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły od art. 31 i dalej. Wyjaśnienia w tej sprawie odbyły się na spotkaniu roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br.z MF.

				<i>łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika</i>); jednak obiekty kosmiczne nie są statkami powietrznymi. Wprawdzie Załącznik w dziale II w grupie 13 wskazuje <i>na ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej) nieujętej w grupach 10-12</i>, jednak wydaje się, że ubezpieczenie oc operatora obiektu kosmicznego ubezpieczeniem oc ogólnym nie jest. Wskazać też należy, że w zezwoleniu na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej zakładu ubezpieczeń wskazywane są działy, grupy i rodzaje ubezpieczeń (według systematyki Załącznika), w których dany zakład działalność może prowadzić.		Ponadto przepisy ustawy uzupełniono o regulacje związane z sumą gwarancyjną i triggerem. W związku z powyższym, zrezygnowano z konieczności wydawania rozporządzenia w tym zakresie.
	Zakład Międzynarodowe go Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowe go Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Tytuł ustawy: "o działalności kosmicznej"	Tytuł ustawy nie jest precyzyjny i nie oddaje przedmiotu ustawy	Proponowany tytuł sugeruje uregulowanie w ustawie działań prowadzonych w kosmosie (przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskimi; do takich działań ma zastosowanie układ kosmiczny z 1967 r. i inne umowy składające się na międzynarodowe prawo kosmiczne, których stroną jest Polska). Tymczasem projekt skupia się w dużej mierze na działaniach o charakterze administracyjnym dotyczących warunków i trybu udzielania zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej, odmowy jego udzielenia, zmiany oraz cofnięcia, a		Uwaga nieuwzględniona. Tytuł „ustawa o działalności kosmicznej” jest adekwatny, zgodny z praktyką legislacyjną i międzynarodową oraz wystarczająco ogólny, by obejmować zarówno aspekty <i>stricte</i> „kosmiczne”, jak i administracyjno-reglamentacyjne. Tytuł prawidłowo określa, że dotyczy ona wykonywania działalności związanej z wykorzystaniem przestrzeni kosmicznej, niezależnie od tego, że główne przepisy regulują kwestie zezwoleń, kontroli i innych spraw o

				także zasady przeniesienia zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej na inny podmiot.		charakterze administracyjnym.
	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 1 pkt 3 „zasady i tryb kontroli działalności kosmicznej;”	konieczność doprecyzowania!	W świetle art. 1 pkt 3 ustawa reguluje „zasady i tryb kontroli działalności kosmicznej;” Działalność kosmiczna zdefiniowana w art. 6 projektu polega, m.in. „na kontrolowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej;” (pkt.3). W świetle art. 9 ust. 2 projektu Prezes Agencji udziela zezwolenia operatorowi, m.in. na kontrolowanie danego obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej. Natomiast w świetle Art. 32. 1. projektu Prezes Agencji sprawuje kontrolę działalności kosmicznej w zakresie zgodności wykonywania tej działalności z zezwoleniem oraz zasadami określonymi w ustawie przez operatora. Oznacza to, że Prezes Agencji kontroluje, m. in. kontrolowanie danego obiektu przez operatora Czy Prezes Agencji może sprawować kontrolę nad obiektami kosmicznymi wypuszczanymi przez instytucje rządowe, np. MON? Warto rozważyć rozwiązania przyjęte w sekcji 3 fińskiej ustawy o działalności kosmicznej.		Uwaga uwzględniona w zakresie kontroli działalności kosmicznej wykonywanej przez jednostki nadzorowane przez MON lub podległych MON, w sprawach której właściwy będzie Minister Obrony Narodowej. Natomiast nie jest zasadna wątpliwość w zakresie zbiegu pojęć kontroli obiektu kosmicznego jako jednego z obszarów działalności kosmicznej i kontroli wykonywania działalności kosmicznej sprawowanej przez Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej. Określenie „kontrola obiektu kosmicznego” (zdefiniowanego w art. 2 pkt 3 projektu) odnosi się do technicznego i operacyjnego monitorowania obiektu kosmicznego przez operatora. Natomiast „kontrola działalności kosmicznej” oznacza czynności Prezesa Agencji w zakresie zgodności prowadzonej działalności z ustawą i udzielonym zezwoleniem. Są to zatem dwie odrębne kategorie

				Należy pamiętać, że Polska, jako państwo strona układu kosmicznego z 1967 r. (art. VIII), w którym zarejestrowany jest obiekt wypuszczony w przestrzeń kosmiczną zachowuje jurysdykcję i kontrolę nad każdym takim obiektem kosmicznym oraz znajdującą się na jego pokładzie załogą, gdy znajduje się on w przestrzeni kosmicznej lub na ciele niebieskim niezależnie od tego czy działalność kosmiczna jest prowadzona przez instytucje rządowe czy pozarządowe Ponadto zgodnie z art. VI układu kosmicznego z 1967 r. państwa strony układu sprawują stały nadzór (<i>continuing supervision</i>) nad działalnością w przestrzeni kosmicznej, łącznie z Księżycem i innymi ciałami niebieskim jeśli działalność taką prowadzą pozarządowe osoby prawne. <u>Nadzór jest pojęciem szerszym od kontroli.</u> W nauce prawa administracyjnego termin nadzór używany jest najczęściej do określenia sytuacji, w której organ nadzorujący jest wyposażony w środki oddziaływania na postępowanie jednostek nadzorowanych. Podmiot nadzorujący, na podstawie przyznanych mu w oparciu o powszechnie obowiązujące	działań: kontrolowanie obiektu jako element działalności operatora oraz kontrola działalności jako uprawnień o charakterze administracyjnym. Użycie tego samego rdzenia słownego nie powoduje tożsamości znaczeń, lecz odzwierciedla różne perspektywy – techniczną (operatora) i prawnokontrolną (organu administracji). Dlatego nie zachodzi sprzeczność w przepisach, a uwaga nie wymaga uwzględnienia. Przepisy projektowanej ustawy zapewniają także zgodność z wymogiem stałego nadzoru (<i>continuing supervision</i>) wynikającym z art. VI Układu z 1967 r. , zachowując jednocześnie poprawność terminologiczną na gruncie prawa krajowego. Projektowana ustawa przewiduje, że Prezes Agencji wykonuje czynności kontrolne w zakresie zgodności działalności kosmicznej z ustawą i udzielonym zezwoleniem, posiadając przy tym instrumenty władczego oddziaływania. W wyniku przeprowadzonej kontroli Prezes Agencji może m.in.
--	--	--	--	--	---

				przepisy prawa, środków nadzoru (czyli uprawnień do władczego oddziaływania na organ lub jednostkę organizacyjną nadzorowaną) ma oczywiście prawo do przeprowadzenia kontroli oraz w następstwie jej przeprowadzenia, wydania rozstrzygnięcia nadzorczego, które będzie wiążące dla podmiotu objętego nadzorem i będzie wpływało (modyfikująco) na sposób jego funkcjonowania.		nałożyć obowiązek przygotowania programu naprawczego, cofnąć udzielone zezwolenie, a cofnięciu temu może towarzyszyć zobowiązanie operatora do dokonania deorbitacji obiektu kosmicznego. W przypadku niewykonania tego obowiązku projekt ustawy przewiduje możliwość przeprowadzenia deorbitacji przez inne podmioty na koszt operatora. Tak skonstruowany system kontroli nie ogranicza się zatem wyłącznie do czynności sprawdzających, lecz obejmuje cały wachlarz środków, które umożliwiają realne, ciągłe oddziaływanie państwa na działalność prowadzoną w przestrzeni kosmicznej przez podmioty pozarządowe. Jednocześnie należy podkreślić, że w polskim systemie prawnym termin „nadzór” wiąże się z istnieniem stosunku organizacyjnej podległości między organem nadzorującym a podmiotem nadzorowanym. Operatorzy działalności kosmicznej, będący co do zasady przedsiębiorcami, nie są
--	--	--	--	---	--	---

						organizacyjnie podporządkowani Prezesowi Polskiej Agencji Kosmicznej. Dlatego użycie pojęcia „kontrola” jest w tym kontekście bardziej precyzyjne i odpowiada rzeczywistej relacji między organem administracji a operatorami.
	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 1 pkt 7 „sposób postępowania w przypadku znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym.”	konieczność zmiany/poszerzenia	Umowa o ratowaniu kosmonautów, powrocie kosmonautów i zwrocie obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną z 1968 r. nakłada na państwa strony także podjęcie działań i udzielenie pomocy załodze w przypadku przymusowego lub nie zamierzonego lądowania statku kosmicznego.	„sposób postępowania w przypadku przymusowego lub nie zamierzonego lądowania obiektu kosmicznego albo znalezienia rzeczy, co do której istnieje podejrzenie, że jest śmieciem kosmicznym.”	Uwaga nieuwzględniona W treści wskazanej umowy odnosi się do obowiązków państw-stron w zakresie udzielenia pomocy załodze statku kosmicznego w przypadku przymusowego lub niezamierzonego lądowania. Tymczasem regulacja, której dotyczy uwaga, dotyczy wyłącznie postępowania w przypadku obiektów kosmicznych lub szczątków (tzw. śmieci kosmicznych) , a więc kwestii materialnych, a nie ochrony życia i zdrowia członków załogi. Przeniesienie do przepisu obowiązków wynikających z Umowy z 1968 r. prowadziłoby do nieuzasadnionego poszerzenia zakresu regulacji i wprowadzenia elementów, które nie pozostają w związku z jej przedmiotem.

						W konsekwencji uwaga została odrzucona jako nieadekwatna do zakresu regulacji i mogąca wprowadzać niepotrzebne rozbieżności interpretacyjne między systemem prawa międzynarodowego a opracowywanym aktem.
	Zakład Międzynarodowe go Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowe go Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 2 pkt 6: "pojazd wynoszący - pojazd raketowy wraz z ładunkiem, zdolny do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej;"	definicja pojazdu wynoszącego wymaga zmiany	W świetle konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne z 1972 r. obiekt kosmiczny obejmuje również części składowe obiektu kosmicznego oraz pojazd wynoszący i jego części. Pierwszy człon rakiety nośnej jest również obiektem kosmicznym mimo, że zazwyczaj nie osiąga przestrzeni kosmicznej. W niektórych przypadkach możliwe jest jego bezpieczne lądowanie i ponowne wykorzystanie.	„Pojazd wynoszący - pojazd raketowy wraz z ładunkiem, zdolny do osiągnięcia przestrzeni kosmicznej, jak również jego części składowe”	Wprowadzenie takiego zapisu było celowe. Definicja jest wystarczająca. Dostosowana do zakresu regulacji ustawy.
	Zakład Międzynarodowe go Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowe go	Art. 2 pkt 7; „przestrzeń kosmiczna – przestrzeń znajdująca się powyżej 100 km nad poziomem morza”	Do decyzji politycznej ustawodawcy pozostaje kwestia oceny zasadności dokonywania delimitacji przestrzeni kosmicznej!	Na 45. sesji Podkomitetu Prawnego COPUOS w 2006 r. Grupa Robocza do spraw definicji i delimitacji przedstawiła wniosek skierowany do państw członkowskich, którego celem było uzyskanie odpowiedzi na pytania dotyczące ich stanowisk oraz regulacji wewnętrznych w przedmiocie definicji i delimitacji przestrzeni kosmicznej. Zdecydowana większość państw z		Podzielamy stanowisko, że kwestia delimitacji przestrzeni kosmicznej ma charakter decyzji z zakresu polityki prawa i nie została dotychczas uregulowana w prawie międzynarodowym z uwagi na brak konsensusu między państwami. Niemniej jednak, projekt ustawy wprowadza definicję

			tych, które udzieliły odpowiedzi, nie posiadała takowych regulacji. Obecnie znajdujemy się w trudnej sytuacji międzynarodowej. Odmienne poglądy na zagadnienie delimitacji przestrzeni kosmicznej mają także potęgi kosmiczne: Rosja i USA. Niegdyś ZSRR (stosowne wnioski dotyczące wyznaczenia granicy składał w 1979 r, 1983 r., 1987 r.), a obecnie Rosja, dąży do zabezpieczenia w należyty sposób suwerennych praw państw, poprzez zawarcie umowy międzynarodowej ustalającej na określonej wysokości granicę między przestrzenią powietrzną a przestrzenią kosmiczną. W 2012 r. Rosja w piśmie do COPUOS zauważyła, że „It has not yet been possible in current international space law to establish such a boundary or a universally agreed legal definition of outer space”. Z kolei USA konsekwentnie się temu sprzeciwiają, uważając wszelkie próby delimitacji za przedwczesne i wskazując, <u>że w najlepszym przypadku delimitacja byłaby ograniczona przez aktualny stan techniki</u>. Przestrzegają COPUOS przed uzgodnieniem sztucznej linii między dwiema przestrzeniami w sytuacji, gdy nie można przewidzieć konsekwencji takiego ustalenia. Podobne stanowisko wyraża przeważająca część państw członkowskich UE, w tym m.in. Francja (France does not consider it	przestrzeni kosmicznej z kilku względów: 1. Wprowadzenie ustawowej definicji przestrzeni kosmicznej pozwala jasno określić zakres przedmiotowy stosowania ustawy i eliminuje wątpliwości interpretacyjne co do tego, jakie działania wymagają zezwolenia i podlegają kontroli Prezesa Agencji. Zapewnia to większą przewidywalność dla operatorów oraz bezpieczeństwo prawne dla państwa w zakresie odpowiedzialności międzynarodowej. 2. Choć większość państw unika formalnej delimitacji na poziomie prawa międzynarodowego, niektóre zdecydowały się na przyjęcie wewnętrznych rozwiązań ustawowych. Polska przyjmuje podobne podejście, kierując się potrzebą zapewnienia spójności i jasności prawa krajowego. Ustawowe zdefiniowanie przestrzeni kosmicznej stwarza stabilne warunki dla rozwoju krajowego sektora kosmicznego i inwestycji prywatnych.
--	--	--	---	--

				appropriate, as the situation with regard to space activities currently stands, to define and delimit outer space.) i Niemcy. Nawet Australia podkreśla, że w swoim prawie wewnętrznym nie miała na celu dokonania delimitacji przestrzeni kosmicznej tylko precyzyjne określenie zakresu działań, do jakich akt ten ma zastosowanie. Na podstawie opracowania Grupy Roboczej do spraw definicji delimitacji przestrzeni kosmicznej i prac Podkomitetu Prawnego COPUOS, w 2020 r. Sekretariat COPUOS opracował raport, z którego wynika, że zdecydowanie przeważają argumenty przeciwko ustalaniu granicy przestrzeni kosmicznej. Aktualnie projektowane polskie rozwiązanie jest identyczne z tym przyjętym w Słowacji w 2024 r. "The new Slovak Space Act No. 378/2024 on the regulation of space activities, which entered into force on 1 February 2025, defines outer space as "the space exceeding 100 km above sea level". Polski projekt dokonuje takiej prawnej delimitacji. Oczywiście prawo międzynarodowe nie zabrania takiej regulacji. Jest to właściwie decyzja natury politycznej.		Podsumowując, choć przyjęcie definicji ma charakter polityczny, to jednocześnie pełni funkcję praktyczną – zapewnia pewność prawa, spójność systemu regulacyjnego i bezpieczeństwo międzynarodowe państwa, a także wzmacnia atrakcyjność Polski jako przewidywalnego rynku dla podmiotów wykonujących działalność kosmiczną.
	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 6 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Zakres definicyjny działalności kosmicznej został	Zaproponowana struktura przepisu może nieproporcjonalnie zawężyć dynamicznie rozwijającą się	Zaleca się rozważenie wprowadzenia klauzuli generalnej o charakterze	Uwaga nieuwzględniona. Proponowany zakres działalności kosmicznej, jest sformułowany w sposób

			ujęty zbyt wąsko, co może prowadzić do wyłączenia z regulacji istotnych form aktywności w przestrzeni kosmicznej, zwłaszcza tych, które dopiero się rozwijają lub przybierają nowe formy.	materię działalności kosmicznej. Umieszczenie szczegółowych działań w treści aktu normatywnego może prowadzić do nadmiernego ograniczenia elastyczności regulacyjnej, utrudniając dostosowanie się do szybko zmieniających się warunków technologicznych i międzynarodowych standardów. Tego rodzaju ujęcie może wymuszać częste nowelizacje ustawy, co nie sprzyja stabilności systemu prawnego.	otwartym, wzorowanej na rozwiązaniach przyjętych m.in. w ustawie luksemburskiej o działalności kosmicznej. W art.6 zaleca się dopisanie punktu w sektorze Działalność kosmiczna polega na: <i>5)jakiegokolwiek inną działalność mającą miejsce w przestrzeni kosmicznej, za którą Rzeczpospolita Polska może ponosić międzynarodową odpowiedzialność.</i> Zastosowanie takiej konstrukcji normatywnej umożliwia bardziej elastyczną interpretację przepisów, co jest szczególnie istotne w kontekście wyjątkowo dynamicznego rozwoju technologii i aktywności w sektorze kosmicznym. Klauzula tego rodzaju pozwala na skuteczniejsze reagowanie na nowe wyzwania i zjawiska, bez konieczności częstych nowelizacji ustawy, a jednocześnie sprzyja przewidywalności i spójności systemu prawnego.	funkcjonalny, co pozwala na obejmowanie zarówno obecnie znanych, jak i potencjalnych nowych rodzajów działalności kosmicznej, które mogą pojawić się w przyszłości. Dzięki temu katalog nie jest sztywny i umożliwia wykonywanie zobowiązań międzynarodowych Polski, w tym odpowiedzialności wynikającej z art. VI Układu o przestrzeni kosmicznej, bez wprowadzania niejasnych klauzul otwartych, które mogłyby osłabić pewność prawa i przewidywalność regulacji.
	Akademia Górniczo-Hutnicza im.	<u>Art. 6 ust. 1:</u>	Brak regulacji własności zasobów kosmicznych –	Uzasadnienie projektu ustawy, w pkt II. 3, ppkt 1 wskazuje, że	Proponuje się wprowadzenie w ustawie odrębnego rozdziału	Kwestia ta jest poza regulacją ustawy.

Stanisława Staszica w Krakowie, Wydział Technologii Kosmicznych (AGH)	<i>„Działalność kosmiczna polega na:</i> <i>1) wyniesieniu lub próbie wyniesienia obiektu kosmicznego w przestrzeń kosmiczną;</i> <i>2) eksploataowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej;</i> <i>3) kontrolowaniu obiektu kosmicznego w przestrzeni kosmicznej;</i> <i>4) usuwaniu obiektu kosmicznego z przestrzeni kosmicznej, w tym przez jego deorbitację.”</i>	postuluje się wprowadzenie odpowiedniej regulacji	ustawodawca proponuje szerokie rozumienie działalności kosmicznej, obejmujące także górnictwo kosmiczne. Projekt nie zawiera natomiast żadnych przepisów odnoszących się do tej materii, w tym własności zasobów kosmicznych.	poświęconego eksploracji i wykorzystaniu zasobów kosmicznych, np. na wzór luksemburski (ustawy z 20 lipca 2017 o eksploracji i wykorzystaniu zasobów kosmicznych). Postuluje się uregulowanie kwestii własności zasobów kosmicznych w sposób pozytywny, w myśl założenia, że zasoby kosmiczne mogą być przedmiotem własności, przy jednoczesnym zastrzeżeniu, że Polska nie rości sobie suwerenności nad ciałami niebieskimi. Za podjęciem decyzji o wprowadzeniu powyższej regulacji powinna przemawiać m.in. okoliczność nie tyle o zamiarze prowadzenia działalności górniczej w dużej skali wydobywczej, lecz o konieczności pozyskiwania zasobów w celu płynnej realizacji misji (w tym np. podtrzymania życia, optymalizacji parametrów misji, np. pozyskanie tlenu).	
Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW	Art. 7 pkt 2: "2) ograniczający do minimum ryzyko dla życia lub zdrowia	korekta/usunięcie „do minimum”			Uwaga nie została uwzględniona. Zwrot „do minimum” został celowo użyty w projektowanym przepisie, aby podkreślić szczególną wagę obowiązku

	Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	ludzkiego oraz mienia;"				zapewnienia maksymalnego możliwego poziomu bezpieczeństwa w działalności kosmicznej. Działalność ta, ze względu na swój charakter i potencjalnie wysokie ryzyko dla życia, zdrowia oraz mienia, wymaga zastosowania najwyższych dostępnych standardów technicznych i organizacyjnych. Usunięcie sformułowania „do minimum” mogłoby osłabić normatywny przekaz przepisu, sugerując, że wystarczające jest ograniczanie ryzyka w stopniu jedynie podstawowym, a nie w maksymalnym zakresie możliwym do osiągnięcia przy wykorzystaniu dostępnych rozwiązań. Obecne brzmienie w sposób właściwy odzwierciedla cel regulacji, jakim jest zapewnienie najwyższego poziomu bezpieczeństwa w obszarze działalności kosmicznej. W związku z powyższym uwaga została odrzucona.
	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa	Art. 7 pkt 3	Doprecyzowanie i wprowadzenie dobrych praktyk	Obecna treść jest bardzo ogólna i nie wyraża wprost dobrych praktyk rekomendowanych przez UNOOSA czy regulacji wprowadzanych np.	Odwołanie się do zapisów dokumentu: A/AC.105/C.1/2025/CRP.9	Z uwagi na specyfikę działalności kosmicznej nie jest celowe odwoływanie się konkretnych regulacji . Ocena

				przez prawodawstwo Republiki Francji.	lub wzorowanie się na legislacji francuskiej.	ta prowadzona będzie indywidualnie w ramach konkretnego postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia.
	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa	Art. 7 pkt 4	Doprecyzowanie sformułowania „gwarantujący spełnianie przez obiekt kosmiczny standardów”	Nie zostało określone w jaki sposób oceniana jest „gwarancja” oraz według jakich „standardów” będzie weryfikowana. Niesie to ze sobą ryzyko sytuacji, w której projektowany obiekt kosmiczny nie będzie zbieżny z kryteriami oceny, która to zostanie przeprowadzona na późnym etapie.	Należy doprecyzować w jaki sposób spełniona/oceniana jest „gwarancja” oraz według jakich „standardów” będzie weryfikowana.	Ocena ta prowadzona będzie indywidualnie w ramach konkretnego postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia.
	Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy	Art. 7 pkt 4	Przepis zawiera listę krytycznych parametrów dla operacji kosmicznych, jednak są one opisane niewystarczająco dokładnie	Przepis art. 7 określać ma sposób, w jaki ma być wykonywana działalność kosmiczna. W pkt 4 odnosi się do standardów dotyczących określonych kategorii. Nie odsyła jednak ani do konkretnych standardów, ani do sposobu ich ustalania. Nie określa też wystarczająco dokładnie wymienionych kategorii. Dla przykładu: - w lit. b dotyczącej m.in. stabilności paliwa i utleniaczy – brak wskazania, czy istotna jest stabilność przechowywania paliwa w stanie spoczynkowym, czy też stabilność procesu jego spalania (stabilność pracy); - w lit. c dotyczącej stabilności źródeł energii i jej optymalnego zużycia – brak wskazania, czy energia generowana przez		Uwaga nieuwzględniona. W uzasadnieniu do Projektu wskazano: “Szczegółowe wymagania dla poszczególnych rodzajów działalności nie są możliwe do określenia a priori. Właściwe jest w tym zakresie raczej rozstrzygnięcie case-by-case,(...). Niezależnie od powyższego, określenie, czy opisywane wymagania są spełniane będzie zależało od indywidualnej oceny Prezesa PAK uzależnionej od indywidualnych i unikatowych warunków i okoliczności danego przypadku.

				źródło ma być stabilna, czy też samo źródło ma być stabilne i nie ulegać degradacji lub nieoczekiwanej destrukcji; - w lit. e dotyczącej precyzji systemów kontrolnych i nawigacyjnych – pojawia się wątpliwość, czy chodzi o precyzję, czy niezawodność. Z uwagi na powyższe projektowany przepis należy uzupełnić poprzez odniesienie się do określonych standardów lub sposobu ich ustalania lub identyfikacji.		
	Instytut Łączności Państwowy Instytut Badawczy	- Dodanie w art. 7 pkt 4 lit. h	Proponujemy dodanie zapisu dot. spełnienia przez obiekt kosmiczny standardów dot. eksploatacji widma częstotliwości radiowych i zasobów orbitalnych.	Standardy w zakresie eksploatacji widma częstotliwości radiowych i zasobów orbitalnych wyznaczane są z odpowiednimi regulacjami międzynarodowymi, np.: Regulamin Radiokomunikacyjny ITU-R - w zakresie wykorzystania pozycji orbitalnej oraz użytkowanie częstotliwości radiowych w sposób nie powodujący interferencji jest szczególnie istotne - w szczególności w przypadku systemów na orbicie geostacjonarnej. Wydaje się, że warto uwypuklić ten fakt odpowiednim zapisem.	Dodanie w art. 7 pkt 4 lit. h w następującym brzmieniu „h) <i>użytkowania zasobów orbitalnych i widma częstotliwości radiowych</i>”.	Przyjęto minimalny katalog standardów, w celu możliwości wydawania zgody na bezpieczną działalność kosmiczną.
	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 8 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Niestuszne ograniczenie pojęcia “operatora” do osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej	W celu uniknięcia przyszłych nowelizacji i problemów prawnych, które może stworzyć niniejszy artykuł, nie należy ograniczać pojęcia operatora w taki sposób, by	Należy rozszerzyć katalog podmiotów, które mogą być operatorami o osoby fizyczne.	Uwaga niezasadna – kierunkowo ustawa ma obejmować wyłącznie osoby prawne i podmioty o których mowa w art. 10 (po zmianach)

			niebędącej osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną.	operatorem w rozumieniu niniejszego projektu ustawy nie mogła być osoba fizyczna. Należy wskazać, że w uzasadnieniu projektu ustawy o działalności kosmicznej, wskazano, że cyt: <i>Działalność kosmiczna może być prowadzona zarówno przez przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców jak i podmiot nie będący przedsiębiorcą...</i> Art. 4 ustawy prawo przedsiębiorców stanowi, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą.	Propozycja brzmienia art. 8 projektu ustawy o działalności kosmicznej: Działalność kosmiczna może być wykonywana przez osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, zwaną dalej "operatorem", która uzyskała zezwolenie na wykonywanie działalności kosmicznej, zwane dalej "zezwoleniem".	
	Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	Art. 9 ust. 3 pkt 2 i 3	Potrzeba uściślenia przedmiotu oraz zakresu oświadczeń w art. 9 ust. 3 pkt. 2 i 3 Projektu, ze względu na grożącą odpowiedzialność karną. Treść wymaganych oświadczeń może być nieprecyzyjna, a grożące konsekwencje karne nieproporcjonalne. Trzeba także zwrócić uwagę, iż inny będzie zasób i zasady współpracy osób posiadających wiedzę, wykształcenie lub doświadczenie niezbędne do wykonywania działalności kosmicznej – w przypadku podmiotów komercyjnych i naukowych, podobnie jak ich zdolności finansowe pozwalające na niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej;			Uwaga niejasna - art. 9 (projektu skierowanego do opiniowania) nie dotyczy oświadczeń.
	AGH	Art. 10 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 17 pkt 3	Projekt ustawy nie wskazuje czy w sytuacji, gdy operator w trakcie wykonywania działalności kosmicznej traci zdolność finansową	Wątpliwości budzi możliwość utraty zdolności finansowej operatora w trakcie prowadzenia działalności kosmicznej, bowiem nie jest wprost określone, czy zaistnienie	Należy doprecyzować, czy podmiot powinien również informować o zaistnieniu wskazanej sytuacji.	Zaistnienie takiej sytuacji należy uznać za wystąpienie okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3.

			pozwalającą na niezakłócone wykonywanie działalności kosmicznej powinien poinformować o takim fakcie organ.	takie sytuacji należy również zgłaszać organom.		
	ARP	Art. 10 ust. 1 pkt 7	Doprecyzowanie przepisu w pkt 7	Doprecyzować, że obowiązek uzyskania zezwolenia nie dotyczy dostawców i usługodawców, którzy nie sprawują operacyjnej kontroli nad obiektem kosmicznym.	Brak rozróżnienia między operatorem a dostawcą może prowadzić do nieproporcjonalnych obciążeń regulacyjnych i zniechęcić do współpracy z polskimi operatorami.	Zgodnie z art. 8 projektu ustawy o zezwolenie występuje operator, a zezwolenia udziela się w zakresie, o którym mowa w art. 9 ust. 2 Projektu ustawy, . Zakres działalności kosmicznej regulowanej ustawą określa art. 6 ust. 1 Projektu ustawy
	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Lotnictwa	Art. 10 ust. 3 pkt 1 lit. b	Doprecyzowanie sformułowania „technologie”	Obecna treść nie definiuje czego dotyczy „technologia użyta w obiekcie kosmicznym”. Przykładowo - czy należy opisać technologie użyte w napędzie obiektu? Jaki jest oczekiwany poziom szczegółowości? Pewne informacje mogą stanowić tajemnicę danego przedsiębiorstwa co wpłynie negatywnie na konkurencyjność polskich podmiotów.	Wydaje się, że pozostałe podpunkty są wystarczające i wskazane sformułowanie jest zbędne.	W ocenie POLSA projektowany zapis jest zasadny. W toku prowadzonego postępowania Prezes POLSA może wzywać wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku, przedłożenia wyjaśnień, informacji i dokumentów (art. 13 Projektu)
	AGH	art. 10 ust. 3 pkt 4 w związku z art. 7 ust. 3	projekt ustawy nie precyzuje, jakie konkretnie dokumenty oraz w jakim zakresie (np. studia środowiskowe, symulacje deorbitacji) powinny potwierdzać spełnienie przesłanek	Brak tej specyfikacji sprawia, że przepis pozostaje w istocie niedookreślony, co rodzi co najmniej 2 istotne problemy: a) ryzyko arbitralnej oceny wniosku – organy administracji mogą różnie interpretować, czy dostarczone dowody są wystarczające, co	Zaleca się całkowitą rezygnację z obowiązku udowadniania spełnienia przesłanek z art. 7 ust. 3.	Uwaga niezasadna. Określenie, czy opisywane wymogi są spełniane będzie zależało indywidualnej oceny Prezesa PAK uzależnionej od indywidualnych i unikatowych warunków i okoliczności danego przypadku.

			z art. 7 ust. 3 – tj. uwzględniania potrzeb długotrwałego, zrównoważonego wykorzystania przestrzeni kosmicznej oraz ograniczania negatywnego wpływu działalności kosmicznej na środowisko naturalne Ziemi i przestrzeni kosmicznej.	obniża przewidywalność i pewność prawną postępowania; b) brak jednolitych standardów – bez wzorców dokumentacyjnych trudno mówić o równości podmiotów ubiegających się o zezwolenie; mniejsi operatorzy nie będą wiedzieli jakimi zasobami dowodowymi dysponować.		
	AGH	art. 10 ust. 3 pkt. 5	Przepis nie precyzuje, który podmiot (wnioskodawca czy podmiot zewnętrzny) powinien sporządzić ocenę ryzyka	W brzmieniu art. 10 ust. 3 pkt. 5 przewidziano obowiązek załączenia przez wnioskodawcę oceny ryzyka wyrządzenia szkody przy dokonywaniu działalności kosmicznej, w tym ocenę ryzyka, że obiekt kosmiczny spowoduje: a) szkodę na osobie lub mieniu na powierzchni Ziemi lub uszkodzenie statku powietrznego podczas lotu, b) uszkodzenie innego obiektu kosmicznego. Projekt ustawy nie określa czy ocena ma być wykonana przez wnioskodawcę czy powinien być to podmiot zewnętrzny. Brak tych wytycznych powoduje, że „ocena ryzyka” pozostaje przepisem ogólnikowym, co może skutkować:	Należy doprecyzować, iż ocena powinna zostać przygotowana przez wnioskodawcę.	Przepis ten określa obowiązki wnioskodawcy. Brak konieczności precyzowania.

				różnymi interpretacjami wymogów i arbitralnym odrzucaniem wniosków.		
	Instytut Łączności Państwowy Instytut Badawczy	– Art. 12	Proponujemy uzupełnienie procesu opiniowania zezwolenia na działalność kosmiczną o opinię ministra właściwego do spraw informatyzacji w zakresie wpływu planowanej działalności kosmicznej na systemy łączności o charakterze ogólnopolskim i strategicznym	Z uwagi na fakt, iż działalność kosmiczna obejmuje aspekty telekomunikacyjne, zasadnym jest, aby wydanie zezwolenia na taką działalność było również opiniowania przez ministra właściwego do spraw informatyzacji.	Dodanie w art. 12 ust. 1 pkt 3 w następującym brzmieniu: <i>„3) ministra właściwego do spraw informatyzacji - w zakresie wpływu planowanej działalności kosmicznej na systemy i sieci łączności o charakterze ogólnopolskim i strategicznym.”</i>	Uwaga nieuwzględniona – MC nie zgłosił potrzeby udziału w opiniowaniu w zakresie wskazanym w uwadze.
	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 14 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Zbyt długi czas na wydanie decyzji administracyjnej odnośnie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej	Sektor kosmiczny jest miejscem nieustannego rozwoju, który nie może być ograniczany ze względu na opieszałość administracji. Termin wynoszący 6 miesięcy na wydanie decyzji o udzieleniu zezwolenia, bądź odmowy na prowadzenie działalności kosmicznej jest zdecydowanie za długi.	Termin 6 miesięcy w niniejszym przypadku należy skrócić do 2 miesięcy. Art. 14 projektu ustawy o działalności kosmicznej musi zyskać brzmienie: <i>Art. 14. Prezes Agencji udziela zezwolenia albo odmawia jego udzielenia w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia kompletnego wniosku.</i>	Uwaga nieuwzględniona. Termin 6 miesięcy na wydanie zezwolenia jest terminem maksymalnym. Prezes Agencji może wydać zezwolenie w terminie krótszym. Postępowanie w przedmiocie zezwolenia będzie postępowaniem wymagającym dokonania oceny wielu aspektów technicznych obiektu kosmicznej, zasięgnięcia opinii podmiotów wskazanych art. 12. Przy braku doświadczeń Prezesa Agencji w zakresie wydawania tego rodzaju zezwoleń, termin do 6 miesięcy na wydanie zezwolenia wydaje się

						okresem optymalnym, uwzględniającym skomplikowany charakter postępowania.
	Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	Uwaga ogólna dot. środków odwoławczych (przypisana przez projektodawcę do art. 14)	Dla uniknięcia wątpliwości, warto wskazać przystępujące wnioskodawcy środki odwoławcze od decyzji Prezesa Agencji wydawanych w postępowaniach o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej. Brak wytycznych odniesienia w Projekcie do tej kwestii może powodować trudności w praktyce stosowania aktu;			Art. 19 ust. 7 i art. 23 odsyłają do stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego, z którego jednoznacznie wynika jakie środki odwoławcze przystępują w toku postępowania.
	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 16 projektu ustawy o działalności kosmicznej	W katalogu powodów wydania decyzji odmowy udzielenia zezwolenia do prowadzenia działalności kosmicznej nie jest wymieniona potrzeba do utrzymania obronności, bezpieczeństwa, ciągłości stosunków międzynarodowych RP, ochrony krytycznej infrastruktury materialnej i niematerialnej, krajowej ochrony cybernetycznej i bezpieczeństwa informacji.	Z uwagi na strategiczną wartość sektora kosmicznego i technologii dual-use wykorzystywanej w rzeczonym sektorze do katalogu powodów odmowy udzielenia zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej należy dodać powód uwzględniający bezpieczeństwo Rzeczypospolitej Polskiej.	Do art. 16 projektu ustawy o działalności kosmicznej należy dodać pkt 4 w brzmieniu: <i>Udzielenie zezwolenia zagraża bezpieczeństwu Rzeczypospolitej Polskiej, ciągłości jej stosunków międzynarodowych, ochronie infrastruktury materialnej i niematerialnej, krajowej ochrony cybernetycznej lub bezpieczeństwu informacji.</i>	Projekt przewiduje obowiązek zasięgnięcia opinii MON. Zakres tej opinii obejmuje wpływ planowanej działalności kosmicznej na interes bezpieczeństwa i obronności państwa. Negatywna opinia MON (podobnie jak innych organów opiniujących) jest jedną z przestanek odmowy wydania zezwolenia.
	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 22 ust. 5 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Za wysoka kwota opłaty od wniosku o udzielenie zezwolenia, jego zmiany lub	W uzasadnieniu projektu ustawy o działalności kosmicznej część "I.1 Realizacja strategii" informuje, że projektowana ustawa realizuje Polską Strategię Kosmiczną, a	Zmiana brzmienia art. 22 ust. 5 na: <i>W przypadku, gdy opłata jest pobierana od instytucji</i>	Uwaga nieuwzględniona. Wysokość opłaty od wniosku o udzielenie, zmianę lub przeniesienie zezwolenia

			przeniesienia dla instytucji tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki.	sektor kosmiczny może się przyczynić do rozwoju innowacji i postępu technologicznego. Jednym ze źródeł takiego rozwoju są instytucje tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki. W celu obniżania kosztów realizacji projektów w ww. Instytucjach należy również obniżyć wymaganą od nich kwotę opłaty od wniosku o udzielenie zezwolenia, jego zmiany lub przeniesienia z 50% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej do 25%.	tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871 i 1897) pobiera się 25% wartości kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.	została określona w taki sposób, aby w należyty sposób zrównoważyć dwie kwestie: z jednej strony możliwości finansowe podmiotów ubiegających się o zezwolenie (w tym instytucji tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki), z drugiej zaś – rzeczywiste koszty prowadzenia postępowania administracyjnego w sprawach o wysokim stopniu złożoności i wymagających specjalistycznej oceny. Przyjęta w projekcie konstrukcja opłaty, powiązana z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej, zapewnia proporcjonalność obciążenia oraz mechanizm jego dostosowania do warunków ekonomicznych, przy jednoczesnym zagwarantowaniu finansowania części działań organu.
	Instytut Łączności Państwowy Instytut Badawczy	– Ar. 24 – 28 Uwaga do Rozdziału 3	Proponujemy uzupełnienie projektu ustawy o definicję „szkody” wyrządzonej przez obiekt kosmiczny na potrzeby ustawy.	Brak doprecyzowania pojęcia szkody w ustawie powodować może problemy interpretacyjne co do zakresu odpowiedzialności.		Zgodnie z uzasadnieniem Projektu:” ustawodawca zrezygnował z definicji szkody w przepisach ustawy. Zastosowana w Konwencji o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne, sporządzonej 29

						marca 1972 r., definicja szkody pokrywa się z pojęciem szkody istniejącym w polskich doktrynie prawa cywilnego i orzecznictwie. Tworzenie nowej „branżowej” definicji szkody nie zwiększy ochrony finansów publicznych w przypadku wszczęcia procedury odszkodowawczej, o której mowa w tej Konwencji. Wystarczające będzie postępowanie się w planowanej ustawie takim właśnie już wyjaśnionym doktrynalnie i dostatecznie szerokim terminem „szkoda”, znajdującym szerokie odzwierciedlenie w doktrynie i orzecznictwie, które ewoluuje odpowiednio do stopnia zaawansowania technologicznego, obejmując nowe rodzaje uszczerbków, jakie mogą się w związku z tym pojawiać. Zdefiniowanie szkody w ustawie mogłoby prowadzić do nieuzasadnionego „zamrożenia” możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych.”
	AGH	<u>Art. 25 ust.1:</u> „Za szkodę wyrządzoną na powierzchni Ziemi lub	Brak wyłączenia odpowiedzialności absolutnej w stosunku do działalności	Ustawodawca przewiduje w art. 29 ust. 3 wyłączenie obowiązku ubezpieczenia OC wobec „działalności kosmicznej wykonywanej w celu naukowym lub	Regulacja ta powinna korelować z modelowym rodzajem odpowiedzialności – tj. odpowiedzialność na zasadach ogólnych;	Uwaga nieuwzględniona ze względu na zakres szkody jaka może być wynikiem wykonywania działalności kosmicznej, zasadnym jest

		<i>statkowi powietrznemu podczas lotu, operator ponosi odpowiedzialność niezależnie od winy, w tym także jeśli szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej.</i>	kosmicznej wykonywanej w celu naukowym lub edukacyjnym oraz z istotnym interesie bezpieczeństwa i obronności państwa.	edukacyjnym oraz w istotnym interesie bezpieczeństwa i obronności państwa.” Regulacja ta powinna zostać skorelowana z regulacją dot. odpowiedzialności przewidzianej w art. 25 ust. 1. Obecnie proponowana regulacja może stanowić skuteczną barierę po podejmowania działalności kosmicznej przez np. jednostki naukowe. Wprowadzenie ograniczenia w stosunku do obecnie uregulowanej odpowiedzialności z pewnością będzie korelowało z podstawowymi celami polityki kosmicznej państwa jakimi jest m.in. wspieranie polskiego sektora kosmicznego, co z kolei znacząco przyczynia się do trwałego rozwoju gospodarczego opartego o innowacyjne rozwiązania oraz współpracę przemysłu i nauki.	ewentualnie dopuszczalne byłoby ukształtowanie jej jako odpowiedzialności na zasadzie ryzyka. Proponuje się wprowadzenie w art. 25 ust. 1 zdania drugiego, w brzmieniu: „Osoba lub jednostka wykonująca działalność kosmiczną w celu naukowym lub edukacyjnym lub istotnym interesie bezpieczeństwa i obronności państwa, ponosi odpowiedzialność na zasadach ogólnych.” albo: „Osoba lub jednostka wykonująca działalność kosmiczną w celu naukowym lub edukacyjnym lub istotnym interesie bezpieczeństwa i obronności państwa, ponosi odpowiedzialność, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą osoba lub jednostka nie ponosi odpowiedzialności.”	utrzymanie absolutnej odpowiedzialności operatora.
	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowe	Art. 25 ust. 2	zmiana	Choć Konwencja o odpowiedzialności z 1972 r. w art. II przewiduje odpowiedzialność absolutną państwa wypuszczającego za szkody, wyrządzone przez obiekt kosmiczny na powierzchni Ziemi lub statkowi powietrznemu w locie, <u>wprowadza</u>		Uwaga nieuwzględniona ze względu na zakres szkody jaka może być wynikiem wykonywania działalności kosmicznej, zasadnym jest utrzymanie absolutnej odpowiedzialności operatora.

	go Prawa Kosmicznego KBKIS PAN			od niej pewne odstępstwa. Wyłączenie odpowiedzialności przewiduje art. VI ust. 1 konwencji. Może ono przysługiwać w zakresie, w jakim państwo wypuszczające ustali, że szkoda powstała w wyniku rażącego niedbalstwa lub winy umyślnej państwa występującego z roszczeniem lub osób fizycznych i prawnych, które ono reprezentuje. Według J. Rajskiego w takiej sytuacji „(...) bardziej ściśle wydaje się określenie powyższej odpowiedzialności mianem nieomal absolutnej”. Zgodnie z art. VI ust. 2 konwencji o odpowiedzialności żadne zwolnienie nie przysługuje tylko wówczas, jeśli szkoda wynikła z działalności prowadzonej przez państwo wypuszczające, która jest sprzeczna z prawem międzynarodowym, a w szczególności z KNZ i układem kosmicznym z 1967 r. J. Rajski słusznie zauważył, że „przyjęcie reguły pełnej rekompensaty szkody, niezależnie od jej wysokości stanowi odstępstwo od przyjmowanych w podobnego rodzaju przypadkach (w prawie atomowym, lotniczym, morskim) reguł ustanawiających limity odszkodowania”.		
	PIU	W art. 25 projektu ustawy dodać ust. 4	Izba proponuje w art. 25 projektu ustawy dodać ust. 4 w brzmieniu	Dodatkowo Izba proponuje zwrócić uwagę, że wobec odpowiedzialności absolutnej określonej przez przepis art. 25 ust. 1 i 2 projektu ustawy, zawarte w ust. 3 wyłączenie odpowiedzialności	Art. 25 ust. 4: <i>„4. Operator nie ponosi odpowiedzialności, o której mowa w ust. 1, gdy szkoda wynikła w całości lub w części z winy poszkodowanego.”</i>	Uwaga nieuwzględniona ze względu na zakres szkody jaka może być wynikiem wykonywania działalności kosmicznej, zasadnym jest

			analogicznym, jakie miał art. 30 ust. 3 projektu ustawy omawianego w ramach prekonsultacji w 2022 r.	operatora za szkody wyrządzone z tzw. winy niekwalifikowanej osobie fizycznej wykonującej czynności związane z wykonywaniem działalności kosmicznej wydaje się niezrozumiałe.		utrzymanie absolutnej odpowiedzialności operatora.
	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 28 ust. 3 „Osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, mogą żądać od Skarbu Państwa odszkodowania za szkody wyrządzone im przez obiekt kosmiczny innego państwa wynoszącego w zakresie, w jakim Rzeczpospolita Polska uzyskała odszkodowanie za te szkody od państwa wynoszącego”.	doprecyzowanie	Odpowiedzialność za szkodę w świetle międzynarodowego prawa kosmicznego (układ kosmiczny z 1967 r. art. VII i konwencja o międzynarodowej odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne) ponosi państwo wypuszczające. W poprzednich wersjach projektu ustawy potwierdzono odpowiedzialność RP za szkodę na zasadach określonych w prawie międzynarodowym. Z kolei dopiero w kolejnych artykułach określono zasady dotyczące roszczenia zwrotnego (regresu) przysługującego Skarbowi Państwa wobec operatora. Państwu wypuszczającemu przysługuje roszczenie regresowe do operatora. W projekcie odwrócono konstrukcję przewidzianą w prawie międzynarodowym – do rozważenia pozostaje ewentualne przekomponowanie kolejności artykułów projektu w zakresie zasad odpowiedzialności.		Uwaga nieuwzględniona. Nie ma potrzeby powtarzania przepisów Konwencji.

				Powtórzenie zasady międzynarodowej odpowiedzialności państwa za szkody wyrządzone przez obiekty kosmiczne zdaje się być pożądane, choćby jako pierwsze zdaniem w aktualnej treści art. 28 ust. 3 projektu. Tym bardziej zatem niezgodne z zobowiązaniami RP wynikającymi z zawartych umów międzynarodowych jest próba ograniczania tej odpowiedzialności wobec obywateli.		
	PIU	dodanie w art. 30 ustępu 3	W związku z przewidzianą w projekcie ustawy możliwością przeniesienia zezwolenia na prowadzenie działalności kosmicznej na inny podmiot Izba proponuje przedmiotową zmianę	Zaproponowane zmiany mają na celu uniknięcie wątpliwości co do obowiązywania promesy ubezpieczenia lub umowy ubezpieczenia oc, jeśli przeniesienie zezwolenia zostanie dokonane po zawarciu umowy oc.	Izba proponuje: dodanie w art. 30 ustępu 3 w brzmieniu: <i>„3. Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rozwiązuje się z chwilą zezwolenia przez Prezesa Agencji na przeniesienie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej na inny podmiot.”</i>	Uwaga nieaktualna – po zmianie koncepcji reżimu ubezpieczeń. Przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły 31 i 32. Wyjaśnienia odbyły się na spotkania roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br. W uzasadnieniu wyjaśniono zmianę koncepcji rozwiązania kwestii ubezpieczeń.
	Zakład Międzynarodowe go Prawa Lotniczego i	Art. 32 ust. 1 „Prezes Agencji sprawuje kontrolę działalności	zmiana	W tej sytuacji zgodnie z art. VI układu kosmicznego z 1967 r. Prezes Agencji powinien sprawować stały nadzór?		Uwaga nieuwzględniona. Uzasadnienie analogiczne jak do uwagi nr 17.

	Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowe go Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	kosmicznej w zakresie zgodności wykonywania tej działalności z zezwoleń oraz zasadami określonymi w ustawie.”				
	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwaga do art. 39	Nieprecyzyjność, niespójność oraz luki przepisów dotyczących cofnięcia zezwolenia	Przepisy Projektu dotyczące cofania przez Prezesa Agencji zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej są w wielu miejscach nieprecyzyjne, niespójne oraz obciążone lukami prawnymi. I tak, w pierwszym rzędzie należy zauważyć, że przepis art. 18 Projektu, określający sytuacje obligatoryjnego cofnięcia zezwolenia przez Prezesa Agencji, mylnie odsyła do „art. 39 ust. 7 lub 8” Projektu („Prezes Agencji cofa, w drodze decyzji administracyjnej, zezwolenie w przypadkach, o których mowa w art. 39 ust. 7 lub 8.”). Odesłanie w tym przypadku do art. 39 ust. 7 Projektu jest całkowicie bezprzedmiotowe i prowadzi do treściowej sprzeczności pomiędzy art. 18 oraz art. 39 ust. 7 Projektu. Art. 18 Projektu nakazuje Prezesowi Agencji obligatoryjne cofnięcie zezwolenia, podczas gdy art. 39 ust. 7 Projektu, odnosząc się do sytuacji „rażących naruszeń” (w domyśle: naruszeń, o których mowa w art. 39 ust. 1 Projektu, czyli naruszeń warunków zezwolenia lub zasad określonych w ustawie), upoważnia	Odesłanie w tym przypadku do art. 39 ust. 7 Projektu jest całkowicie bezprzedmiotowe i prowadzi do treściowej sprzeczności pomiędzy art. 18 oraz art. 39 ust. 7 Projektu.	Obowiązek przedłożenia dokumentu dotyczy obiektów zgłaszanych po wejściu w życie ustawy a nie obiektów funkcjonujących.

			wówczas Prezesa Agencji do fakultatywnego wezwania operatora do usunięcia naruszeń. W takim przypadku nie da się treściowo pogodzić ze sobą przepisów art. 18 Projektu (nakaz obligatoryjnego cofnięcia zezwolenia, bez możliwości jakiegokolwiek wyboru) oraz art. 39 ust. 7 Projektu (fakultatywne wezwanie operatora do usunięcia naruszeń). Kolejnym defektem przepisów Projektu o cofnięciu zezwolenia jest niejasność w kwestii tego, jaki jest zakres zastosowania przepisów art. 39 ust. 8 Projektu, które określają sankcje prawne dotyczące podmiot kontrolowany i operatora, w tym określają sankcję w postaci cofnięcia zezwolenia (konkretnie o cofnięciu zezwolenia jest mowa w art. 39 ust. 8 pkt 2 lit. a) Projektu). Mianowicie, nie do końca wiadomo, do jakich konkretnie przypadków (sytuacji) mają zastosowanie przepisy art. 39 ust. 8 Projektu. Określając zakres zastosowania tych ostatnio wspomnianych przepisów art. 39 ust. 8 <i>in principio</i> Projektu postępuje się sformułowaniem, iż przepisy te mają zastosowanie w przypadku „<i>gdy podmiot kontrolowany nie usunął w wyznaczonym terminie stwierdzonych naruszeń</i>”. W tym	Z kolei jeżeli przyjmiemy wykładnię i stanowisko, zgodnie z którym sankcje określone w art. 39 ust. 8 Projektu, w tym sankcja w postaci cofnięcia zezwolenia, mogą być stosowane również w przypadku nieusunięcia niezgodności w terminie określonym przez sam ten podmiot kontrolowany w programie naprawczym na podstawie art. 39 ust. 2 Projektu lub w przypadku nieusunięcia niezgodności w terminie wyznaczonym przez Prezesa Agencji na podstawie	
--	--	--	---	--	--

				kontekście nie do końca wszakże wiadomo, czy ów brak usunięcia w wyznaczonym terminie stwierdzonych naruszeń (o którym jest mowa w art. 39 ust 8 <i>in principio</i> Projektu) odnosi się tylko do sytuacji, w której obowiązek usunięcia naruszeń został wyznaczony przez Prezesa Agencji na podstawie przepisu poprzedzającego, tj. art. 39 ust. 7 Projektu, czy też odnosi się również do sytuacji, w których termin na usunięcie niezgodności został wyznaczony lub określony na podstawie innych przepisów art. 39 Projektu, czyli na podstawie: (1) przepisu art. 39 ust. 2 Projektu (a więc termin na usunięcie niezgodności został określony przez samego operatora w przygotowanym przez niego programie naprawczym), (2) przepisu art. 39 ust. 3 Projektu (a więc termin na usunięcie niezgodności został w programie naprawczym zmieniony przez Prezesa Agencji) lub (3) przepisu art. 39 ust. 4 Projektu (czyli termin na usunięcie niezgodności został wyznaczony przez Prezesa Agencji w przypadku nieprzekazania programu naprawczego przez podmiot kontrolowany w terminie). W szczególności zatem przepis art. 39 ust. 8 <i>in principio</i> Projektu nie przesądza jasno, czy sankcje określone w art. 39 ust. 8 Projektu, w tym cofnięcie zezwolenia, muszą	przepisów art. 39 ust. 3 i 4 Projektu, to wówczas dla zapewnienia większej precyzji prawnej należy przeformułować przepis art. 39 ust. 8 <i>in principio</i> Projektu w następujący sposób: „W przypadku gdy podmiot kontrolowany w terminie określonym w planie naprawczym lub zmienionym lub wyznaczonym przez Prezesa Agencji nie usunął stwierdzonych naruszeń, Prezes Agencji: [...]”. Ponadto w przepisie art. 39 ust. 4 Projektu należy wyraźnie rozstrzygnąć, że przewidziana w tym przepisie kompetencja Prezesa Agencji do wyznaczenia terminu na usunięcie poszczególnych niezgodności (być może powinno być: naruszeń) aktualizuje się nie tylko w przypadku nieprzekazania programu naprawczego przez podmiot kontrolowany w wymaganym terminie (o czym ten przepis mówi obecnie), ale również w przypadku nieusunięcia tych niezgodności w terminie wskazanym przez podmiot kontrolowany w programie naprawczym (art. 39 ust. 2 Projektu) lub w terminie zmienionym następnie przez Prezesa Agencji (art. 39 ust. 3 Projektu). Obecnie art. 39 ust. 4	
--	--	--	--	---	--	--

				być stosowane również wtedy, gdy podmiot kontrolowany nie usunie niezgodności w terminie określonym przez sam ten podmiot kontrolowany w programie naprawczym na podstawie art. 39 ust. 2 Projektu. Rozstrzygnięcie tego dylematu interpretacyjnego jest tym trudniejsze, że w przepisach art. 39 Projektu projektodawca posługuje się dwoma różnobraźnymi określeniami: „<i>naruszenia</i>” (art. 39 ust. 7 i 8 Projektu) oraz „<i>niezgodności</i>” (art. 39 ust. 2-4 Projektu) i nie wiadomo, czy w sensie merytorycznym (semantycznym) oba te określenia oznaczają to samo. Jeśli tak, to taka zróżnicowana terminologia jest niezgodna z Zasadami techniki prawodawczej (zob. § 10 Zasad techniki prawodawczej). Jeśli przyjmiemy wykładnię, że sankcje określone w art. 39 ust. 8 Projektu, w tym sankcja w postaci cofnięcia zezwolenia, mogą być stosowane tylko w razie nieusunięcia przez podmiot kontrolowany naruszeń w terminie wyznaczonym przez Prezesa Agencji na podstawie art. 39 ust. 7 Projektu i że w efekcie sankcje te nie mogą być stosowane w przypadku nieusunięcia niezgodności w terminie określonym przez sam ten podmiot kontrolowany w programie naprawczym na podstawie art. 39 ust. 2 Projektu oraz w innych terminach wyznaczonych przez	Projektu nie obejmuje swoim zakresem zastosowania tego ostatnio wspomnianego przypadku, co należy uznać za lukę tetyczną.	
--	--	--	--	--	--	--

				Prezesa Agencji na podstawie art. 39 ust. 3 i 4 Projektu, to wówczas mamy do czynienia z istotną luką tetyczną (gdyż brak wdrożenia i realizacji przez operatora programu naprawczego, a także brak usunięcia niezgodności w terminie wyznaczonym przez Prezesa Agencji na podstawie art. 39 ust. 3 i 4 Projektu, jak najbardziej powinien finalnie skutkować cofnięciem zezwolenia – z zastrzeżeniem możliwości jego ewentualnego zawieszenia, o czym jest mowa niżej w części II.6 niniejszej opinii).		
	Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców	Art. 39 ust. 1	Warto rozważyć dłuższy termin na przekazanie Prezesowi Agencji pokontrolnego programu naprawczego (art. 39 ust. 1 Projektu), nie mniej niż 30 dni, a w przypadkach bardziej złożonej działalności nawet 60 dni. Powyższe powinno umożliwić kontrolowanemu pogłębioną analizę wskazanych podczas kontroli uchybień oraz sporządzenie bardziej wiarygodnego i możliwego do zrealizowania planu działania.			Uwaga niezasadna. Tożsame rozwiązania w przypadku innych postępowań kontrolnych – np. IOŚ
	AGH	<u>Art. 39 ust. 1:</u> <i>„W przypadku stwierdzenia w toku kontroli naruszeń warunków zezwolenia lub zasad określonych w ustawie, podmiot kontrolowany przygotowuje program naprawczy oraz przekazuje go do</i>	Projekt przewiduje krótki termin – 21 dni	Zakres programu naprawczego, określony w art. 39 ust. 2 jest szeroki, w tym wymaga załączenia istotnych dokumentów, m.in. potwierdzających już przeprowadzoną realizację działań naprawczych.	Proponuje się wprowadzić (w miejsce 21-dniowego) termin co najmniej 5 tygodni na przekazanie programu naprawczego do zatwierdzenia Prezesowi Agencji.	Uwaga nieuwzględniona. Ze względu na ryzyko powstania szkody, jakie potencjalnie wiąże się z wykonywaniem działalności kosmicznej, przygotowanie programu naprawczego, przedstawiającego m. in. działania doprowadzające działalność kosmiczną do

		zatwierdzenia Prezesowi Agencji, nie później niż w terminie 21 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.”				
	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 41 ust.1	zmiana/ rozszerzenie	Postulujemy rozszerzenie katalogu informacji ujmowanych w rejestrze obiektów kosmicznych o prawa rzeczowe ustanowione na danym obiekcie lub jego elementach składowych, analogicznie do rozwiązań przewidzianych w art. 36 ust. 1 pkt c ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze. Rejestracja praw rzeczowych przyczyniłaby się do zwiększenia przejrzystości i bezpieczeństwa obrotu prawnego w sektorze kosmicznym. Takie rozwiązanie mogłoby ułatwić prowadzenie działalności gospodarczej w oparciu o instrumenty finansowe i cywilnoprawne zabezpieczenia interesów inwestorów i operatorów. Wprowadzenie obowiązku ujawniania praw rzeczowych w rejestrze krajowym stworzyłoby warunki analogiczne do już funkcjonujących w lotnictwie cywilnym i tym samym zwiększyło przewidywalność oraz stabilność		Uwaga niezasadna - zakres danych zawartych w rejestrze został ograniczony do danych niezbędnych. Obejmuje dane wymagane prawem międzynarodowym (Konwencja o rejestracji obiektów kosmicznych...).

				otoczenia prawnego dla sektora kosmicznego. Możliwe jest dodanie informacji dotyczących obiektu kosmicznego przewidzianych w rezolucji nr 62/101 z 17 XII 2007 r. Obejmują one takie kwestie, jak: przeniesienie własności/nadzoru obiektu kosmicznego (<i>transfer of ownership/supervision</i>) na inny uprawniony podmiot; zakończenie misji (<i>mission termination</i>) przez obiekt kosmiczny; przeniesienie obiektu kosmicznego na orbitę „parkującą” (<i>in-orbit disposal - transfer of space objects to graveyard orbits</i>) oraz jego ponowne wejście na orbitę (<i>re-entry of space objects</i>).		
	Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy	Art. 41 ust. 1 pkt 5	Proponujemy uzupełnienie wykazu informacji, które mają być zawarte w Krajowym Rejestrze Obiektów Kosmicznych o: pozycję orbitalną, rodzaj służby radiokomunikacyjnej, użytkowane częstotliwości radiowe.	W naszej opinii uzupełnienie wykazu parametrów jest zasadne z punktu widzenia zapewnienia kompletności informacji zawartych w Rejestrze.	Proponujemy następujące zmiany art. 41 ust. 1: - nadanie pkt 5 lit. e następującego brzmienia: „e) <i>pozycję orbitalną (stopień długości geograficznej) – w przypadku obiektów na orbicie geostacjonarnej</i>”; - nadanie pkt 6 lit. a następującego brzmienia: „a) <i>rodzaj służby radiokomunikacyjnej, w ramach której obiekt kosmiczny będzie eksploatowany</i>”; - dodanie pkt 7 w następującym brzmieniu: „7) <i>częstotliwości radiowe (lub</i>	Uwaga niezasadna - zakres danych zawartych w rejestrze został ograniczony do danych niezbędnych. Obejmuje dane wymagane prawem międzynarodowym (Konwencja o rejestracji obiektów kosmicznych...).

					zakresy częstotliwości radiowych) użytkowane przez obiekt”; - odpowiednia zmiana numeracji dotychczasowych punktów 7) – 10).	
	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 45 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Niepotrzebne przedłużanie procedury przekazania Sekretarzowi Generalnemu ONZ informacji dotyczących obiektu kosmicznego.	Ustanawianie ministra właściwego ds. Zagranicznych jako pośrednika pomiędzy Prezesem Polskiej Agencji Kosmicznej, a Sekretarzem Generalnym ONZ jest niepotrzebnym przedłużaniem procedury przekazywania Sekretarzowi Generalnemu ONZ informacji dotyczących obiektu kosmicznego. Ustawodawstwo innych państw pomija pośrednictwo na poziomie ministerialnym, dzięki czemu ww. Procedura jest szybsza i generuje mniej kosztów wymaganych do jej przeprowadzenia.	Art. 45 projektu ustawy o działalności kosmicznej zmienia brzmienie na: <i>W terminie miesiąca od dnia dokonania wpisu do Rejestru, Prezes Agencji przekazuje Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych informacje dotyczące obiektu kosmicznego, na podstawie i w zakresie określonym w art. IV Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r.</i>	Uwaga niezasadna – taka jest procedura wymagana przepisami prawa. W kontaktach z organizacjami międzynarodowymi pośrednikiem pozostaje MSZ.
	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwaga bez wskazania konkretnego artykułu	Brak w Projekcie przepisów umożliwiających Prezesowi Agencji zmianę zezwolenia z urzędu bez zgody operatora	Przepisy Projektu nie dają niestety Prezesowi Agencji prawnej możliwości zmiany z urzędu oraz bez zgody operatora udzielonego temu ostatniemu zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej. Obecnie w Projekcie zmiana zezwolenia jest możliwa tylko na wniosek operatora (art. 17 ust. 3 w zw. z art. 10 Projektu). Tymczasem w Projekcie przydałoby się przepisy dające Prezesowi Agencji możliwość zmiany zezwolenia z urzędu, i to bez zgody operatora, tak aby dzięki temu możliwe było jednostronne		Wyjaśnienie nieuwzględnienia propozycji Rady Legislacyjnej: W przyjętej koncepcji ustawy nie zakłada się zmiany zezwolenia z urzędu bez zgody operatora. Zmiana w zakresie wykonywania działalności kosmicznej wymaga szerokiej specyfikacji technicznej – bez wiedzy i zgody operatora w ocenie MRiT byłoby to trudne do wykonania (jeśli nie niemożliwe)

				zmodyfikowanie przez Prezesa Agencji już udzielonego zezwolenia w taki sposób, aby wymusić na operatorze pewne pożądane z punktu widzenia interesu publicznego zachowania (np. dostosowanie się przez operatora do nowych – zmienionych, podwyższonych – standardów dotyczących obiektów kosmicznych; dokonanie zmiany szczególnych warunków wykonywania zezwolenia określonych w zezwoleniu przez Prezesa Agencji na podstawie art. 15 ust. 2 Projektu; wymuszenie na operatorze pewnych zachowań w reakcji na dokonane przez operatora naruszenia warunków określonych w ustawie lub zezwoleniu). Prezes Agencji może co prawda zmienić zezwolenie na działalność kosmiczną na podstawie ogólnego przepisu art. 155 k.p.a., ale ten ostatni przepis umożliwia zmianę ostatecznej decyzji administracyjnej (o charakterze uprawniającym) tylko za zgodą strony (tu: operatora) i tylko wtedy, gdy przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony. Tymczasem <i>de lege ferenda</i> Prezes Agencji powinien móc zmienić zezwolenie na działalność kosmiczną nawet bez zgody operatora (jako strony zezwolenia), a więc z pominięciem art. 155 k.p.a. Do tego potrzebne są wszakże w Projekcie specjalnie poświęcone tej kwestii przepisy prawa. Podobnie		
--	--	--	--	---	--	--

				jak na podstawie art. 13 ust. 3 Projektu Prezes Agencji może wymusić na operatorze zmianę wniosku o zezwolenie, w szczególności w zakresie spełnienia przez obiekt kosmiczny określonych standardów (tzn. Prezes Agencji może żądać zmiany przez wnioskodawcę złożonego przez niego wniosku, w tym w odniesieniu do wspomnianych standardów dotyczących obiektu kosmicznego), tak samo też Prezes Agencji powinien mieć <i>de lege ferenda</i> możliwość wymuszenia na operatorze zmiany określonych standardów obiektów kosmicznych lub możliwość wymuszenia na operatorze innych zachowań już w toku wykonywania działalności kosmicznej na podstawie zezwolenia, o ile zajdą ku temu stosowne okoliczności, np. zmieniają się uwarunkowania techniczne lub technologiczne związane z wykonywaną działalnością kosmiczną (a trzeba przecież pamiętać, że zezwolenie na działalność kosmiczną jest udzielane bezterminowo, zaś technologie kosmiczne mogą się w międzyczasie szybko zmieniać) lub też operator dokona określonych naruszeń przepisów ustawy lub udzielonego mu zezwolenia. W tym ostatnim przypadku zmiana zezwolenia z urzędu przez Prezesa Agencji – występująca w postaci ograniczenia zakresu udzielonego		
--	--	--	--	---	--	--

				operatorowi zezwolenia – mogłaby być jedną z sankcji stosowanych przez Prezesa Agencji w reakcji na naruszenie przez operatora przepisów przyszłej ustawy lub udzielonego mu zezwolenia.		
	Zakład Międzynarodowego Prawa Lotniczego i Kosmicznego WPIA UW Centrum Międzynarodowego Prawa Kosmicznego KBKIS PAN	Art. 55	zmiana/ poszerzenie	Niniejszy artykuł dotyczy tylko śmiecia kosmicznego. Jak w takim razie należy postępować w przypadku znalezienia obiektu kosmicznego, który dokonał przymusowego lub nie zamierzonego lądowania. (przykład Sojuza MS-10 w 2018 r.), Ponadto art. 55 wymaga sformułowania w taki sposób, by RP formułując ten przepis, zagwarantowała realizację zobowiązania nałożonego przez art. 2. Uktadu o ratowaniu kosmonautów: „Strona ta podejmie natomiast wszelkie możliwe kroki dla ratowania załogi i udzieli jej wszelkiej niezbędnej pomocy”.	Sugeruje się dodanie: <i>Kto znajdzie rzecz, co do której istnieje podejrzenie, że jest obiektem kosmicznym lub śmieciem kosmicznym, obowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym Policję.</i>	Uwaga niezasadna – zgodnie z definicją śmiecia kosmicznego, śmieciem kosmicznym jest obiekt kosmiczny w tym jego części składowe lub fragmenty, który utracił zdolność do wykonywania przewidzianych dla nich funkcji. Zatem każdy obiekt kosmiczny znaleziony na powierzchni Ziemi będzie już śmieciem kosmicznym.
	Rada Legislacyjna przy Prezesie Rady Ministrów	Uwaga bez wskazania konkretnego artykułu	Konieczność rozważenia uzupełnienia przepisów przejściowych Projektu	Rada Legislacyjna postuluje rozważenie uzupełnienia przepisów przejściowych Projektu o przepisy nakładające obowiązek uzyskania w określonym terminie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej przez podmioty, które przed dniem wejścia w życie przyszłej ustawy (obecnie Projektu) rozpoczęły wykonywanie działalności kosmicznej w rozumieniu Projektu.	Lektura stosownego indeksu obiektów kosmicznych prowadzonego przez Polską Agencję Kosmiczną pokazuje, że takie podmioty obecnie istnieją i dotyczy ich zresztą (a przynajmniej części z nich) przepis art. 57 ust. 5 Projektu regulujący zasady ponoszenia przez nie odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez obiekt kosmiczny. Analogicznie warto by było nałożyć na wspomniane wyżej podmioty obowiązek uzyskania	Uwaga nieuwzględniona. Niemniej jednak projekt uzupełniono o przepis jednoznacznie rozstrzygający, że przepisów ustawy nie stosuje się do podmiotów, które wykonywały działalność kosmiczną w rozumieniu ustawy przed dniem jej wejścia w życie, z wyjątkiem obowiązku wpisu obiektu kosmicznego do Krajowego rejestru Obiektów Kosmicznych.

					zezwolenia w określonym terminie (okresie przejściowym).	
	ARP	Dodanie nowego przepisu przejściowego	Uwaga ogólna	Zobowiązać Prezesa PAK do opracowania i publikacji przewodników interpretacyjnych oraz standardów operacyjnych przed wejściem w życie ustawy.	Brak przewodników i check-list może utrudnić stosowanie przepisów, szczególnie wśród nowych operatorów.	Ustawa nie przewiduje wydania przepisów wykonawczych dotyczących doprecyzowania wymogów stawianych podmiotom ubiegającym się o zezwolenie. W uzasadnieniu do Projektu wskazano: “Szczegółowe wymogi dla poszczególnych rodzajów działalności nie są możliwe do określenia <i>a priori</i> . Właściwe jest w tym zakresie raczej rozstrzyganie case-by-case , wspierane w przyszłości np. ewentualnym opracowaniem przez PAK niewiążącego dokumentu stanowiącego tzw. soft law , tłumaczącego ogólnie, jak organ rozumie ogólne wymogi ustawowe w zakresie bezpieczeństwa, z uwzględnieniem krajowych lub międzynarodowymi standardów lub norm. Niezależnie od powyższego, określenie, czy opisywane wymogi są spełniane będzie zależało indywidualnej oceny Prezesa PAK uzależnionej od indywidualnych i unikatowych warunków i okoliczności danego przypadku.

						POLSA w ramach współpracy z sektorem planuje prowadzić działalność informacyjną związaną z wejściem w życie nowych przepisów.
	Akademia Sztuki Wojennej	Art. 58 projektu ustawy o działalności kosmicznej	Zaleca się rozważenie usunięcia art. 58, którego treść może prowadzić do nadmiernego ograniczenia działalności w sektorze kosmicznym	Nałożenie sztywnych, maksymalnych limitów wydatków w zakresie działalności kosmicznej może prowadzić do poważnych ograniczeń operacyjnych i strategicznych, zwłaszcza w sytuacjach nagłych lub trudnych do przewidzenia. Sztywne limity mogą w takich przypadkach uniemożliwić szybkie i adekwatne działania, osłabiając zdolność państwa do skutecznego reagowania na wyzwania w sektorze kosmicznym. W związku z tym zasadne jest rozważenie wprowadzenia mechanizmów elastycznych, umożliwiających dostosowanie poziomu finansowania do zaistniałych okoliczności.	Zamiast wprowadzania sztywnych, ustawowych limitów wydatków na działalność kosmiczną, zasadne jest oparcie finansowania tego obszaru na zasadach planowania budżetowego. Wydatki powinny być ustalane w ramach corocznej ustawy budżetowej, co pozwala na zachowanie elastyczności w reagowaniu na dynamicznie zmieniające się uwarunkowania sektora kosmicznego, w tym na wyjątkowe i nieprzewidywalne sytuacje. W przypadkach wymagających przekroczenia pierwotnie zakładanych środków, decyzje powinny być podejmowane na poziomie ministra właściwego.	Uwaga nieuwzględniona. Obowiązek wprowadzenia reguły wydatkowej wynika z ustawy o finansach publicznych.
	Polska Agencja Kosmiczna	Art. 58	Kluczowa uwaga Agencji dotyczy art. 58 projektu ustawy o działalności kosmicznej. Zgodnie z projektowanym	Tymczasem art. 56 projektowanej ustawy zakłada szeroką nowelizację ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej. Wiąże się ona w szczególności z nałożeniem na Agencję obowiązku monitorowania działalności kosmicznej (art. 3 ust. 2 pkt 18 ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej w projektowanym brzmieniu). W odróżnieniu od obowiązków formalnych i administracyjnych, wskazanych w projekcie ustawy o działalności kosmicznej, są to zadania operacyjne, których pracochłonność jest		Kwestia finansowania – do ostatecznego rozstrzygnięcia przez kierownictwa resortu finansów i gospodarki na etapie SKRM.

			brzmieniem tego przepisu – oraz oceną skutków regulacji w tym zakresie – przewidziane jest zwiększenie stanu osobowego Agencji o 7 etatów dla Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych (dalej: KROK) oraz na potrzeby udzielania zezwoleń na wykonywanie działalności kosmicznej.	znacznie większa i które wymagają docelowo zaangażowania personelu w trybie całodobowym. W ocenie Agencji, konieczna będzie rekrutacja dodatkowego personelu specjalnie w celu monitorowania działalności kosmicznej. Zakładamy, że pozyskanie wykwalifikowanych specjalistów będzie złożonym wyzwaniem i będzie wiązało się z koniecznością ich wykształcenia. W związku z tym proponujemy, żeby uwzględnić stopniowy wzrost etatów przeznaczonych na to zadanie. W roku 2026 byłyby to 3 osoby, w 2027 – 7 osób, w 2028 – 10 osób, a od roku 2028 – 15 osób. Przewidywane wydatki związane z nowymi obowiązkami nałożonymi na Agencję przedstawia poniższa tabela (załącznik – Tabela PAK na końcu zestawienia) Zaznaczam, że przyjęty roczny koszt jednego pracownika pochodzi z tabeli, wchodzącej w skład projektu OSR i wynosi 271 359,72 zł rocznie.		
	PIU	Art. 59	Vacatio legis w zakresie ubezpieczenia	Wydłużenie okresu vacatio legis	Izba postuluje wydłużenie vacatio legis dla przepisów wprowadzających ubezpieczenie oc operatora obiektu kosmicznego z 14 dni do 9 miesięcy.	Uwaga nieaktualna – w przepisach dotyczących ubezpieczenia wyłączono obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły 31 i 32. Wyjaśnienia odbyły się na spotkaniu roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br. Odstąpiono od wydawania rozporządzenia w tym zakresie. W uzasadnieniu wyjaśniono zmianę koncepcji rozwiązania kwestii ubezpieczeń.
	Osoba fizyczna – Piotr Filip Parkita	Art. 10 ust. 8 ustawy	Uzupełnienie treści ustępu o wymóg	Obecnie art. 10 ust. 8 nakłada obowiązek dołączenia tłumaczenia	Zmienić art. 10 ust. 8 w następujący sposób:	Stanowisko nieuwzględnione – przepis w ocenie

			tłumaczenia przysięgłego.	dokumentów sporządzonych w języku obcym, lecz nie precyzuje rodzaju tłumaczenia. W praktyce brak wskazania wymogu tłumaczenia przysięgłego może prowadzić do sytuacji, w której organ weryfikujący wniosek otrzyma dokumenty w tłumaczeniu nieformalnym, co zwiększa ryzyko błędnej interpretacji danych i wydłuża procedurę rozpatrywania wniosku. Wymóg tłumaczenia przysięgłego zapewni jednoznaczność i prawidłowość dokumentów przedstawianych organowi.	„Dokumenty sporządzone w języku obcym dołącza się wraz z ich tłumaczeniem przysięgłym na język polski”.	projektodawcy jest wystarczający (brak uwag do jego treści od pozostałych podmiotów)
	Osoba fizyczna – Piotr Filip Parkita	Art. 54 ust. 2 ustawy	Doprecyzowanie obowiązku sporządzania i przekazywania analiz w formie pisemnej w ustalonym terminie.	Obecny zapis nie określa formy ani terminu przekazywania analiz, opinii i ekspertyz, co może prowadzić do niejednorodności dokumentacji i utrudniać kontrolę nad pracą Komisji. Wprowadzenie wymogu sporządzania dokumentów w formie pisemnej i ich przekazywania w ustalonym terminie zapewni przejrzystość i terminowość procesu.	Dodanie art. 54 ust. 2a w brzmieniu: „Członkowie Komisji mają obowiązek sporządzania analiz, opinii i ekspertyz w formie pisemnej oraz przekazywania ich przewodniczącemu Komisji w terminie ustalonym przez regulamin Komisji lub przez przewodniczącego, nie później niż 30 dni od dnia zakończenia czynności związanych z danym zdarzeniem”.	Stanowisko niezasadne - rozwiązania przyjęte w przepisie - w ocenie organu są wystarczające i nie wykluczają przedstawiania analiz, opinii i ekspertyz w formie pisemnej

ZESTAWIENIE UWAG I STANOWISK ZGŁOSZONYCH W RAMACH OPINIOWANIA I KONSULTACJI PUBLICZNYCH do projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej operatora wykonującego działalność kosmiczną						
LP.	PODMIOT ZGŁASZAJĄCY UWAGĘ	PRZEPIS, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA	UWAGA	UZASADNIENIE UWAGI	PROPOZYCJA ROZWIĄZANIA, W TYM PROPOZYCJA REDAKCJI PRZEPISU	STANOWISKO MF IG
1.	Polska Izba Ubezpieczeń (PIU)	§ 2 ust. 1	wykreślnie z projektu rozporządzenia §2 ust. 1.	Wskazać należy, że wbrew stwierdzeniom zawartym w uzasadnieniu projektu ustawy, nie uwalnia ona ubezpieczenia oc operatora obiektu kosmicznego spod reżimu ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Co więcej zapisy § 2.1 projektu rozporządzenia wskazują trigger, na jakim opiera się odpowiedzialność ubezpieczyciela.	Wykreślenie § 2 ust. 1. Z ostrożności na wypadek, gdyby ww. propozycja Izby nie została uwzględniona, zwracamy uwagę na nieprecyzyjne określenie triggera. Posłużenie się pojęciem szkód wyrządzonych w okresie ubezpieczenia może wskazywać na konieczność zajęcia działania wyrządzającego szkodę a zatem na trigger act committed. Jeśli taka była intencja ustawodawcy proponujemy by §2 ust. 1 wskazywał, że ubezpieczenie oc obejmuje szkody wyrządzone przez obiekt kosmiczny będące następstwem zdarzenia, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia.	Uwaga nieaktualna – nie będzie upoważnienia do wydania rozporządzenia. Przed wszystkim przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły od art. 31 i dalej. Wyjaśnienia w tej sprawie odbyły się na spotkania roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br.z MF. Ponadto przepisy ustawy uzupełniono o regulacje związane z sumą gwarancyjną i triggerem. W związku z powyższym, zrezygnowano z konieczności wydawania rozporządzenia w tym zakresie.

					Jeśli intencją ustawodawcy miało być zastosowanie triggera loss occurrence to ta jednostka redakcyjna powinna mówić o szkodzie powstałej w okresie ubezpieczenia (a nie wyrządzonej). Jeśli zaś intencją ustawodawcy był trigger loss manifestation – odpowiednio przepis powinien mówić o szkodzie ujawnionej w okresie ubezpieczenia. Przede wszystkim jednak podtrzymujemy uwagę o konieczności zapewniana swobody w zakresie określenia triggera w umowie ubezpieczenia oc operatora obiektu kosmicznego, tak by była możliwa reasekuracja tego ryzyka na rynkach światowych lub zawieranie przez operatorów umów oc z zagranicznymi ubezpieczycielami, w przypadku gdy żaden z polskich zakładów nie zdecyduje się zaoferować takiego produktu. Z powyższych względów pragniemy również	
--	--	--	--	--	--	--

					podnieść, iż nie jest wykluczone, że reasekuratorzy (ubezpieczyciele specjalizujący się w ryzykach kosmicznych) będą składali oferty reasekuracji przewidujące udział własny, franszyzę redukcyjną, lub inne wyłączenia z zakresu odpowiedzialności. Zatem Izba postuluje o jak najmniejszą ingerencję w zakres ubezpieczenia oc operatora, w tym w wyłączenia odpowiedzialności.	
2.	PIU	§ 3	Zmiana brzmienia na przepis dwuustępowy	Zapis §3 projektu rozporządzenia jest nieprecyzyjny zwłaszcza w świetle wyjaśnień intencji ustawodawcy zawartych w projekcie uzasadnienia. Analizując przepis §3 projektu rozporządzenia można dojść do wniosku, że określa on sztywną sumę gwarancyjną - minimalna suma gwarancyjna wynosi nie więcej niż 60 mln euro (zatem nie może być to kwota ani mniejsza, ani większa niż 60 mln euro). Z zapisów uzasadnienia oraz z treści art. 15 ust. 1 pkt 8 projektu ustawy wynika, że 60 mln euro to maksymalna minimalna suma gwarancyjna dla wszystkich obiektów kosmicznych, zaś Prezes	Proponujemy następujące brzmienie §3 ust. 1 projektu rozporządzenia oraz dodanie ust. 2: „§3 1. <i>Maksymalna minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia OC w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia OC, wynosi nie więcej niż równowartość w złotych kwoty 60 milionów euro.</i>	Uwaga nieaktualna – nie będzie upoważnienia do wydania rozporządzenia. Przedewszystkim przepisy zmieniono wyłączając obowiązek ubezpieczenia spod reżimu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Obecnie są to nowe artykuły od art. 31 i dalej. Wyjaśnienia w tej sprawie odbyły się na spotkaniach roboczych z MF (I spotkanie 05.08, II spotkanie 11.08 – w tym PIU i DPL z MRiT) i 11.09.br.z MF. Ponadto przepisy ustawy uzupełniono o regulacje związane z sumą gwarancyjną i triggerem. W związku z powyższym, zrezygnowano z konieczności

				POLSA wydając zezwolenie dla konkretnego operatora konkretnego obiektu kosmicznego wykonującego zdefiniowaną w zezwoleniu działalność kosmiczną będzie określał inną minimalną sumę gwarancyjną nie większą niż maksymalna minimalna (czyli 60 mln euro). Oczywiście operator obiektu kosmicznego zawsze może zawrzeć umowę ubezpieczenia na kwoty wyższe niż minimalna suma gwarancyjna określona w zezwoleniu. Dodatkowo pragniemy wskazać, że projekt rozporządzenia nie określa okresu ubezpieczenia. Zatem określona suma gwarancyjna może obowiązywać zarówno w rocznym jak i np. 3- lub 10 letnim okresie ubezpieczenia, jeśli takie zostanie zawarte.	2. <i>Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej udziela zezwolenia, o którym mowa w art. 9 ustawy o działalności kosmicznej określa minimalną wysokość sumy gwarancyjnej ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkodę, niż wyższą niż kwota, o której mowa w ust. 1, mając na względzie rodzaj działalności kosmicznej objętej zezwoleniem, rodzaj obiektu kosmicznego i ryzyko powstania szkody.</i>	wydawania rozporządzenia w tym zakresie.
3.	Agencja Rozwoju Przemysłu	Brak wskazanego przepisu	Uwaga ogólna	Wprowadzić zróżnicowanie wysokości sumy gwarancyjnej OC w zależności od skali i charakteru misji.	Stała kwota 'do 60 mln EUR' może zablokować dostęp do rynku dla startupów i MŚP, ograniczając rozwój innowacji.	Uwaga nieaktualna – nie będzie upoważnienia do wydania rozporządzenia.
ZESTAWIENIE UWAG I STANOWISK ZGŁOSZONYCH W RAMACH OPINIOWANIA I KONSULTACJI PUBLICZNYCH do projektu rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych						

LP.	PODMIOT ZGŁASZAJĄCY UWAGĘ	PRZEPIS, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA	UWAGA	UZASADNIENIE UWAGI	PROPOZYCJA ROZWIĄZANIA, W TYM PROPOZYCJA REDAKCJI PRZEPISU	STANOWISKO MFiG
1	Agencja Rozwoju Przemysłu	Brak wskazanego przepisu	Uwaga ogólna	Umożliwić ograniczenie publikacji danych wrażliwych – np. trajektorii czy typu ładunku – w przypadku tajemnicy przedsiębiorstwa.	Obecny brak ochrony informacji poufnych może być barierą dla komercyjnych misji realizowanych z udziałem kapitału prywatnego.	Uwaga nieuwzględniona i wyjaśniona z uwagi na fakultatywność upoważnienia do wydania rozporządzenia. Uwaga może być rozważona w procesie legislacyjnym dotyczącym rozporządzenia w sprawie KROK, pod warunkiem jej zgłoszenia przez ARP.

Załącznik - Tabela do Urag Polskiej Agencji Kosmicznej– poz. 46 zestawienia urag

rok	2026	2027	2028	2029	2030
etaty	3	7	10	15	15
osobowe	814 079	1 899 518	2 713 597	4 070 396	4 070 396
utrzymanie	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
dostawy, usługi		2 000 000	2 500 000	1 500 000	2 500 000
inwestycje		1 000 000		2 000 000	1 000 000
KROK	1 600 000	200 000	200 000	200 000	1 200 000
KROK (3 etaty)	814 079	814 079	814 079	814 079	814 079
KROK utrzymanie	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Łącznie	5 428 158	8 113 597	8 427 676	10 784 475	11 784 475

rok	2031	2032	2033	2034	2035
etaty	15	15	15	15	15
osobowe	4 070 396	4 070 396	4 070 396	4 070 396	4 070 396
utrzymanie	3 000 000	3 000 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000
dostawy, usługi	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 500 000	1 000 000
inwestycje	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	3 000 000
KROK	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000

KROK (3 etaty)	814 079	814 079	814 079	814 079	814 079
KROK utrzymanie	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Łącznie	11 284 475	11 284 475	11 784 475	12 284 475	12 784 475

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW I GOSPODARKI¹⁾

z dnia

**w sprawie wzoru legitymacji służbowej pracownika Polskiej Agencji Kosmicznej
przeprowadzającego kontrolę**

Na podstawie art. 37 ust. 6 ustawy z dnia 2025 r. o działalności kosmicznej
(Dz. U. poz.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się wzór legitymacji służbowej pracownika Polskiej Agencji Kosmicznej przeprowadzającego kontrolę oraz opis tego wzoru, stanowiące załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER FINANSÓW I
GOSPODARKI**

¹⁾ Minister Finansów i Gospodarki kieruje działem administracji rządowej – gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów i Gospodarki (Dz. U. poz. 997).

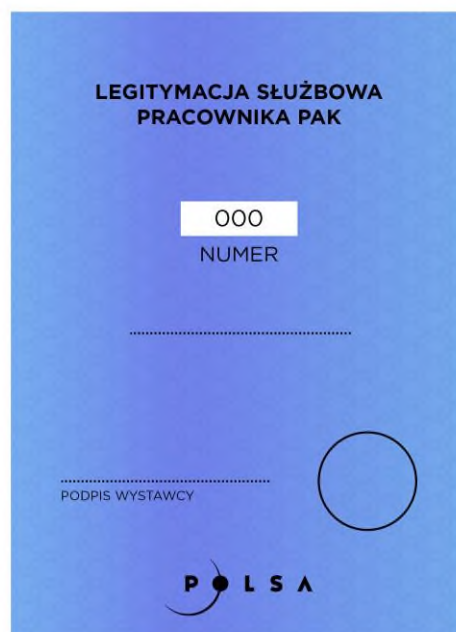
Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Finansów i Gospodarki
z dnia
(Dz. U. poz.)

Wzór

Legitymacja służbowa pracownika Polskiej Agencji Kosmicznej
przeprowadzającego kontrolę

awers

rewers

OPIS

Legitymacja:

- 1) wydrukowana na papierze zabezpieczonym chemicznie, ciemnym w świetle ultrafioletowym, ze znakiem wodnym z napisami „PAK” oraz włókienkami aktywnymi w świetle ultrafioletowym i widzialnym;
- 2) o wymiarach 100 mm x 70 mm;
- 3) zalaminowana w folię zabezpieczającą, która na awersie posiada znaki widoczne w świetle UV.

Awers:

- 1) gilosz wykonany techniką offsetową z elementami mikrodruku i irysu w kolorach fioletowo-niebiesko-fioletowym i poddruk w kolorach pomarańczowym i zielonym;
- 2) napis „PAK” wykonany farbą optycznie zmienną w technice sitodrukowej;
- 3) wizerunek orła według wzoru ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) czarne napisy:
 - a) RZECZPOSPOLITA POLSKA,
 - b) POLSKA AGENCJA KOSMICZNA,
 - c) NAZWISKO,
 - d) IMIĘ;
- 5) miejsce na wizerunek twarzy pracownika Polskiej Agencji Kosmicznej o wymiarach 35 mm x 25 mm.

Rewers:

- 1) gilosz w kolorze fioletowym wykonany techniką offsetową;
- 2) czarne napisy:
 - a) LEGITYMACJA SŁUŻBOWA PRACOWNIKA PAK,
 - b) Numer oraz miejsce na wpisanie numeru legitymacji na białym polu,
 - c) Data wystawienia,
 - d) mp. (miejsce na pieczęć),
 - e) Podpis wykonawcy.

UZASADNIENIE

I. Wyjaśnienie potrzeby i celu wydania aktu

Projekt rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie wzoru legitymacji służbowej pracownika Polskiej Agencji Kosmicznej przeprowadzającego kontrolę (PAK) wykonuje upoważnienie zawarte w art. 37 ust. 6 ustawy z dnia o działalności kosmicznej (Dz. U. ... poz. ...).

Zgodnie z delegacją zawartą w art. 37 ust. 6 ustawy o działalności kosmicznej minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór legitymacji służbowej pracownika PAK przeprowadzającego kontrolę oraz opis tego wzoru, kierując się koniecznością zapewnienia właściwej identyfikacji pracownika.

Zasadniczym celem projektowanego rozporządzenia jest określenie wzoru legitymacji służbowej pracownika, umożliwiającego identyfikację pracowników zatrudnionych w Polskiej Agencji Kosmicznej szczególnie podczas kontroli dokonywanych na podstawie art. 37 ust. 1 ustawy. Pracownik PAK prowadzić będzie administracyjną kontrolę działalności z zakresu wykonywania działalności kosmicznej w zakresie zgodności wykonywania tej działalności z zezwoleniem oraz zasadami określonymi w ustawie (art. 35 ust. 2 ustawy o działalności kosmicznej). Prowadzić będzie również kontrole mające na celu wykrywanie wykonywania działalności kosmicznej bez zezwolenia.

Wobec powyższego identyfikacja pracownika PAK jest niezbędna do wykonywania tych obowiązków.

II. Dotychczasowy a projektowany stan prawny

W obecnym stanie prawnym brak jest regulacji dotyczących wzoru legitymacji służbowej pracowników PAK. Projektowana regulacja wynika z nowych zadań PAK określonych ustawą o działalności kosmicznej.

III. Rozwiązania zawarte w projekcie

Wzór legitymacji pracownika PAK zawiera: nazwę urzędu, imię i nazwisko pracownika, numer legitymacji, datę wystawienia, wizerunek twarzy pracownika oraz podpis wystawcy. Legitymacja nie zawiera terminu ważności, gdyż wydawana jest na okres pozostawania w stosunku pracy pracownika. Projektowany akt zawiera również opis zawartego w nim wzoru legitymacji. Opis ten precyzuje wymogi takie jak technikę i kolor giloszy, napisy zamieszczone na awersie i rewersie, wymiary fotografii pracownika, wymiary legitymacji, rodzaj papieru i zabezpieczeń.

Rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Konieczność wprowadzenia 30 dniowego okresu vacatio legis wynika z faktu, że konieczne jest wydanie legitymacji służbowych przez Polską Agencję Kosmiczną dla pracowników, a co za tym idzie wykonanie czynności formalno-technicznych w tym kierunku.

IV. Oświadczenie co do zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

V. Ocena w zakresie wymogu notyfikacji

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

VI. Informacja w zakresie obowiązku przedstawienia projektu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedłożenia instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

VII. Zgłoszenie lobbingowe

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz art. 52 § 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów, projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie wzoru legitymacji służbowej pracownika Polskiej Agencji Kosmicznej przeprowadzającego kontrolę Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rozwoju i Technologii (ministerstwo wiodące) Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Andrzej Domański Minister Finansów i Gospodarki Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pan Karol Sobczak Dyrektor Departamentu Przemysłu Obronnego w Ministerstwie Rozwoju i Technologii mail: Karol.Sobczak@mrit.gov.pl tel. (22) 411 96 03	Data sporządzenia 25.11.2025 r. Źródło: art. 37 ust. 6 ustawy z dnia... o działalności kosmicznej Nr w wykazie prac: ...
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowane rozporządzenie stanowi realizację upoważnienia ustawowego zawartego w art. 37 ust. 6 ustawy o działalności kosmicznej konieczności w zakresie uregulowania wzoru legitymacji służbowej pracowników Polskiej Agencji Kosmicznej (PAK).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozporządzenie wskazuje, że w legitymacji służbowej pracownika PAK zamieszcza się następujące dane: nazwę urzędu, imię i nazwisko pracownika, numer legitymacji, datę wystawienia, wizerunek twarzy pracownika oraz podpis wystawcy. Legitymacja nie zawiera terminu ważności, gdyż wydawana jest na okres pozostawania w stosunku pracy pracownika PAK. Projektowany akt zawiera również opis zawartego w nim wzoru legitymacji. Opis ten precyzuje wymogi takie jak technikę i kolor giloszy, napisy zamieszczone na awersie i rewersie, wymiary fotografii pracownika, wymiary legitymacji, rodzaj papieru i zabezpieczeń.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie dotyczy

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Prezes PAK	1	Analizy własne	Projektowany akt precyzuje dane zamieszczane na legitymacji
Pracownicy PAK	88 (ogólna liczba pracowników PAK – legitymacje będą wydawane tym pracownikom, którzy zostaną upoważnieni do przeprowadzenia kontroli)	Analizy własne	Projektowany akt precyzuje dane zamieszczane na legitymacji

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
(ceny stałe z 2025 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-										
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST	-											
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-											
Saldo ogółem												
budżet państwa	-											
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Źródła finansowania	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje skutków dla sektora finansów publicznych, w tym dochodów i wydatków budżetu państwa oraz samorządu terytorialnego.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie określa wzór legitymacji służbowej pracownika PAK. Legitymacje zostaną wydane wszystkim pracownikom, którzy dotychczas posiadali legitymacje w ramach kompetencji służbowych.											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian			0	1	2	3	5			10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa			-	-	-	-		-	-		
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami i		-	-	-	-	-	-	-			
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											

	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami	
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
X nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.
Komentarz: Projektowane rozporządzenie pozytywnie wpłynie na pewność prawną przedsiębiorców, gdyż będą mieli możliwość obiektywnej weryfikacji, czy osoba, która podejmuje kontrolę na podstawie ustawy o działalności kosmicznej, jest nią w rzeczywistości.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Brak wpływu		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
środowisko naturalne sytuacja i rozwój regionalny sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	demografia mienie państwowe inne:	informatyzacja zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW I GOSPODARKI¹⁾

z dnia

w sprawie Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych

Na podstawie art. 50 ustawy z dnia 2025 r. o działalności kosmicznej (Dz. U. poz.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowy zakres informacji zawartych w Krajowym Rejestrze Obiektów Kosmicznych, zwanym dalej „Rejestrem”;
- 2) szczegółowy sposób prowadzenia Rejestru.

§ 2. Rejestr składa się z następujących części:

- 1) część pierwsza – „Dane zgłoszenia”;
- 2) część druga – „Informacje o obiekcie kosmicznym”;
- 3) część trzecia – „Informacje o wyniesieniu obiektu kosmicznego”;
- 4) część czwarta – „Informacje o statusie aktywności obiektu kosmicznego”.

§ 3. 1. W części pierwszej – „Dane zgłoszenia” wpisuje się następujące dane:

- 1) w polu pierwszym – kolejny numer wpisu;
- 2) w polu drugim – datę wpływu zgłoszenia;
- 3) w polu trzecim – datę dokonania wpisu.

2. W części drugiej – „Informacje o obiekcie kosmicznym” wpisuje się następujące dane:

- 1) w polu pierwszym – nazwę obiektu kosmicznego;
- 2) w polu drugim – ogólne przeznaczenie obiektu kosmicznego;
- 3) w polu trzecim – nazwę operatora oraz adres siedziby operatora w Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku gdy operator jest przedsiębiorcą – także numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, o ile taki numer posiada, oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) lub inny numer identyfikacyjny w przypadku osoby

¹⁾ Minister Finansów i Gospodarki kieruje działem administracji rządowej – gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów i Gospodarki (Dz. U. poz. 997).

zagranicznej, o której mowa w art. 3 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 89, 619 i 621);

- 4) w polu czwartym – datę i oznaczenie zezwolenia na wykonywanie działalności kosmicznej;
- 5) numer rejestrowy obiektu kosmicznego.

3. W części trzeciej – „Informacje o wyniesieniu obiektu kosmicznego” wpisuje się następujące dane:

- 1) w polu pierwszym – datę wyniesienia obiektu kosmicznego;
- 2) w polu drugim – miejsce wyniesienia obiektu kosmicznego;
- 3) w polu trzecim – sposób wyniesienia obiektu kosmicznego, w tym nazwę pojazdu wynoszącego ten obiekt lub sposób wypuszczenia na orbicie z obiektu kosmicznego innego niż pojazd wynoszący;
- 4) w polu czwartym – nazwę państwa wynoszącego;
- 5) w polu piątym – okres obiegu;
- 6) w polu szóstym – inklinację;
- 7) w polu siódmym – apogeum;
- 8) w polu ósmym – perygeum;
- 9) w polu dziewiątym – pozycję na orbicie geostacjonarnej rozumianej jako planowaną lub rzeczywistą lokalizację obiektu kosmicznego na orbicie geostacjonarnej w stopniach w kierunku wschodnim wzdłuż równika licząc od południka początkowego, przy czym dla danej liczby stopni długości geograficznej zachodniej należy podać liczbę ujemną stopni długości geograficznej wschodniej.

4. W części czwartej – „Informacje o statusie obiektu kosmicznego” wpisuje się następujące dane:

- 1) w polu pierwszym – informację czy obiekt kosmiczny jest aktywny;
- 2) w polu drugim – datę deorbitacji lub wprowadzania obiektu kosmicznego poza obszar chroniony orbity geostacjonarnej;
- 3) w polu trzecim – datę całkowitego zaprzestania pełnienia przez obiekt kosmiczny funkcji operacyjnych.

§ 4. Informacja o dacie zdarzenia objętego wpisem do Rejestru obejmuje w miarę możliwości także godzinę, minutę, sekundę wystąpienia zdarzenia według międzynarodowego uniwersalnego czasu koordynowanego UTC.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER FINANSÓW I
GOSPODARKI**

UZASADNIENIE

I. Wyjaśnienie potrzeby i celu wydania aktu

Rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych (KROK), realizuje upoważnienie MFiG wynikające z art. 50 ustawy o działalności kosmicznej, które daje fakultatywną możliwość określenia szczegółowego zakresu informacji zawartych w rejestrze, a także sposób jego prowadzenia.

Ustanowienie Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych stanowi realizację zobowiązań podjętych przez przystąpienie Rzeczypospolitej Polskiej do Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r.

Zgodnie z ustaloną międzynarodową praktyką oraz wytycznymi Zgromadzenia Ogólnego ONZ [Rezolucja 62/101 z 10 stycznia 2008], przyjmuje się, że Krajowy Rejestr Obiektów Kosmicznych winien zawierać informacje dot.: danych zgłoszenia, danych obiektu kosmicznego (nazwa, ogólne przeznaczenie, nazwę operatora, oznaczenie zezwolenia, numer rejestrowy), wyniesienia obiektu kosmicznego (datę i miejsce wyniesienia, sposób wyniesienia i nazwę pojazdu wynoszącego, nazwę państwa wynoszącego, podstawowe informacje dot. planowanej orbity obiektu kosmicznego tj. okres obiegu Ziemi, nachylenie, apogeum i perygeum orbity, pozycję orbitalną w przypadku obiektów na orbicie geostacjonarnej), statusie obiektu kosmicznego (czy obiekt jest aktywny, przewidywaną datę deorbitacji lub przesunięcia obiektu w obszar chroniony orbity geostacjonarnej, datę zakończenia pełnienia przez obiekt funkcji).

II. Dotychczasowy a projektowany stan prawny

W obecnym stanie prawnym nie funkcjonuje Krajowy Rejestr Obiektów Kosmicznych w rozumieniu Konwencji o rejestracji obiektów kosmicznych wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną. Rejestr zostanie utworzony na podstawie ustawy o działalności kosmicznej, a szczegółowy zakres informacji zawartych w rejestrze, a także sposób jego prowadzenia zostaną uregulowane w niniejszym rozporządzeniu.

III. Rozwiązania zawarte w projekcie

W przedmiotowym rozwiązaniu legislacyjnym proponuje się, zgodnie z art. 44 ust. 2 ustawy o działalności kosmicznej powierzenie prowadzenia KROK Polskiej Agencji

Kosmicznej. Rejestr ma być prowadzony w systemie teleinformatycznym, a podstawowe informacje zawarte w Rejestrze dot. poszczególnych obiektów kosmicznych mają być dostępne publicznie za pośrednictwem strony www.

Funkcjonowanie w RP Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych jako wypełnienie zobowiązań międzynarodowych winno być odnotowane w komunikacji do Sekretarza Generalnego ONZ, który następnie informację o utworzeniu takiego rejestru upubliczni do wiadomości społeczności międzynarodowej.

Zakłada się, że rejestr będzie aktualizowany na bieżąco, w miarę wpływu kolejnych informacji od polskich podmiotów o potrzebie rejestracji obiektu kosmicznego lub zmianie informacji objętej rejestrem.

Aktualnie (stan na październik 2025 r.) identyfikuje się 20 obiektów kosmicznych pochodzących z Polski i umieszczonych w przestrzeni kosmicznej od roku 2012. 8 z tych obiektów nadal znajduje się w przestrzeni kosmicznej. Przewiduje się w pierwszych latach funkcjonowania Rejestru, rejestrowanych będzie 5-10 obiektów kosmicznych rocznie.

Zgodnie z projektem ustawy o działalności kosmicznej wpis do rejestru i zmiana danych w rejestrze będą podlegały opłacie.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 30 dni od dnia jego ogłoszenia.

IV. Oświadczenie co do zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

V. Ocena w zakresie wymogu notyfikacji

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

VI. Informacja w zakresie obowiązku przedstawienia projektu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedłożenia instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz art. 52 § 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów, projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rozwoju i Technologii (ministerstwo wiodące) Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Andrzej Domański Minister Finansów i Gospodarki Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pan Karol Sobczak Dyrektor Departamentu Przemysłu Obronnego w Ministerstwie Rozwoju i Technologii mail: Karol.Sobczak@mr.it.gov.pl tel. (22) 411 96 03	Data sporządzenia 25.11.2025 r. Źródło: art. 50 ustawy z dnia... o działalności kosmicznej Nr w wykazie prac: ...
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowane rozporządzenie stanowi realizację upoważnienia ustawowego zawartego w art. 50 ustawy o działalności kosmicznej konieczności w zakresie uregulowania szczegółowego zakresu informacji wpisywanych do tego rejestru oraz szczegółowego sposobu jego prowadzenia.

Obowiązek utworzenia krajowego rejestru obiektów kosmicznych wynika z art. II Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną, otwartej do podpisania w Nowym Jorku dnia 14 stycznia 1975 r. (Dz. U. z 1979 r. poz. 22).

Krajowy Rejestr Obiektów Kosmicznych (KROK) został utworzony na podstawie ustawy z dnia..... 2025 r. o działalności kosmicznej. Ma zapewnić możliwość kontroli administracji publicznej nad aktualnym stanem populacji obiektów kosmicznych, dla których Rzeczpospolita Polska jest państwem wynoszącym, za które zgodnie z podjętymi zobowiązaniami międzynarodowymi Skarb Państwa odpowiada finansowo w przypadku wyrządzenia przez te obiekty szkody innym operatorom gospodarczym lub ludności. Wpis obiektu kosmicznego do rejestru oznacza, że RP sprawuje jurysdykcję i kontrole nad tym obiektem.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

KROK został utworzony na podstawie ustawy z dnia 2025 r. o działalności kosmicznej. Rejestr będzie prowadzony przez Polską Agencję Kosmiczną w systemie teleinformatycznym.

Niniejsze rozporządzenie precyzuje szczegółowy zakres informacji zawartych w Rejestrze a także szczegółowy sposób jego prowadzenia.

Krajowy Rejestr Obiektów Kosmicznych jest w bezpośrednim zainteresowaniu resortów odpowiedzialnych za politykę kosmiczną, sprawy zagraniczne, sprawy wewnętrzne, sprawy budżetu skarbu państwa. Ustanawiając KROK poszczególne resorty uzyskują skoncentrowaną i kontrolowaną informację o stanie i liczbie floty satelitarnej będącej w posiadaniu i kontroli polskich podmiotów. Informacja o KROK jest w bezpośrednim zainteresowaniu resortu spraw zagranicznych w związku z potrzebą zgłoszenia utworzenia rejestru narodowego przy ONZ wraz z potrzebą zgłaszania wszystkich zarejestrowanych obiektów kosmicznych. Informacja ta jest niezbędna do skutecznego reagowania na arenie międzynarodowej w przypadku zdarzeń niebezpiecznych z udziałem tychże obiektów, a także reagowania w przypadku ewentualnych roszczeń odszkodowawczych kierowanych do RP od podmiotów poszkodowanych.

Odpłatność postępowania rejestrowego w ramach KROK będzie stanowić wpływ do budżetu państwa.

Rejestr jest w bezpośrednim zainteresowaniu operatorów obiektów kosmicznych, którzy na podstawie ustawy o działalności kosmicznej będą zobowiązani wystąpić z wnioskiem o wpis do Rejestru obiektu kosmicznego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Państwa-sygnatariusze Konwencji o rejestracji obiektów wypuszczonych w przestrzeń kosmiczną [1975], w różnym stopniu wywiązują się z podjętych zobowiązań, jednocześnie biorąc zgodnie z Konwencją pełną odpowiedzialność skarbu państwa za obiekty kosmiczne przypisane do nich mimo braku rejestrów. Obecnie przy Sekretarzu Generalnym ONZ zgłoszonych jest 54 not o utworzeniu krajowych rejestrów obiektów kosmicznych różnych państw sygnatariuszy Konwencji.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Jednostki sektora finansów publicznych – Polska Agencja Kosmiczna	1	Analizy własne	Obowiązki związane z prowadzeniem spraw związanych z wpisem do KROK i administrowanie tym rejestrem.
Pozostałe jednostki sektora finansów publicznych, w szczególności: Ministerstwo Rozwoju i Technologii, Ministerstwo Spraw Zagranicznych; Ministerstwo Obrony Narodowej Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Ministerstwo Finansów Ministerstwo Aktywów Państwowych Ministerstwo Infrastruktury Ministerstwo Sprawiedliwości Ministerstwo Cyfryzacji, Urząd Lotnictwa Cywilnego, Polska Agencja Żeglugi Powietrznej, Urząd Komunikacji Elektronicznej; sądy administracyjne.	Ok. 30	Analizy własne	Skoncentrowana i kontrolowana informacja o stanie i liczbie floty satelitarnej będącej w posiadaniu i kontroli polskich podmiotów. Obowiązki związane z: 1) rozpatrywaniem spraw ze skarg na rozstrzygnięcia wydane w postępowaniu w przedmiocie wpisów do KROK; 2) potrzebą zgłoszenia utworzenia rejestru narodowego przy ONZ; 3) reagowaniem na arenie międzynarodowej w przypadku zdarzeń niebezpiecznych z udziałem tychże obiektów; 4) reagowaniem w przypadku ewentualnych roszczeń odszkodowawczych kierowanych do RP od podmiotów poszkodowanych. Odpłatność postępowania rejestrowego w ramach KROK będzie stanowić wpływ do budżetu państwa.
Przedsiębiorcy (w tym MŚP)	ok. 200	1) „Katalog podmiotów sektora kosmicznego”, Polska Agencja Kosmiczna; 2) „Ocena stanu rozwoju badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej – Raport za 2021 r.”, Polska Agencja Kosmiczna, Gdańsk, 2022 r.; 3) analizy własne	Obowiązek rejestracji obiektu kosmicznego w KROK,
Instytuty badawcze/naukowe	ok. 50	1) „Katalog podmiotów sektora kosmicznego”, Polska Agencja Kosmiczna. 2) „Ocena stanu rozwoju badań i użytkowania przestrzeni kosmicznej – Raport za 2021 r.”, Polska Agencja Kosmiczna, Gdańsk, 2022 r.	Obowiązek rejestracji obiektu kosmicznego w KROK.

		3) analizy własne.										
5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji												
Projekt rozporządzenia o KROK został poddany uzgodnieniom, opiniowaniu i konsultacjom publicznym łącznie z projektem ustawy o działalności kosmicznej.												
6. Wpływ na sektor finansów publicznych												
(ceny stałe z 2025 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącz nie (0- 10)
Dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,18
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Wydatki ogółem		1,6	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	8,35
budżet państwa		1,6	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	8,35
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Saldo ogółem		1,6	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	8,17
budżet państwa	-	1,6	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	0,73	8,17
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Źródła finansowania	1) w zakresie kosztów zatrudnienia nowych pracowników w PAK: od 2026 r. – zwiększony limit części 20 - gospodarka; 2) w zakresie utworzenia i utrzymywania KROK: od 2026 r. – zwiększony limit części 20 – gospodarka.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wydatki budżetu państwa: Na podstawie oszacowania PAK, całkowity koszt utworzenia KROK to kwota między 500 tys. zł a 900 tys. zł, natomiast roczny koszt jego prowadzenia KROK to kwota między 712 tys. zł a 762 tys. zł. Koszt ten nie uwzględnia specjalistycznego wsparcia prawnego i ubezpieczenia, które może być konieczne. Na ww. koszty składają się: Etap I - utworzenie KROK – oszacowana wartość kosztów: 500 - 900 tys. zł, w tym: a) ekspertyza - koncepcja zakresu prac: 100-200 tys. zł; b) utworzenie dedykowanej strony internetowej dla KROK 200-300 tys. zł. (z interaktywnym formularzem zgłoszeniowym dla firm oraz bazą obiektów kosmicznych); c) utworzenie wydzielonej przestrzeni biurowej dla KROK, w tym archiwum dokumentacji z postępowań (w przypadku konieczności posługiwania się dokumentacją papierową) – adaptacja pomieszczeń: 100-200 tys. zł; d) zakup sprzętu i oprogramowania dla KROK (przynajmniej 3 stanowiska komputerowe, w tym 1-wsze: wsparcie informatyczne rejestru, 2-gie: obsługa wniosków i wydawanie zezwoleń na działalności w przestrzeni kosmicznej, 3 – prowadzenie archiwum, dedykowana baza danych - 100-200 tys. zł. Etap II – prowadzenie KROK – oszacowana wartość kosztów: 712 - 762 tys. zł w tym: a) zatrudnienie 3 dedykowanych osób do KROK (specjalność starszy specjalista: informatyk, pracownik administracyjny, archiwista), łącznie 612 tys. zł rocznie.											

	b) utrzymanie sprzętu i pomieszczeń: 100-150 tys. zł rocznie.
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa		-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami i	-	-	-	-	-	-	
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	- zwiększenie pewności prawnej co do warunków prowadzenia działalności kosmicznej w Polsce; - konkretyzacja nowych obowiązków administracyjno-prawnych rejestracji obiektu kosmicznego w KROK						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	- zwiększenie pewności prawnej co do warunków prowadzenia działalności kosmicznej w Polsce; - konkretyzacja nowych obowiązków administracyjno-prawnych rejestracji obiektu kosmicznego w KROK						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami i	Brak bezpośredniego wpływu na rodzinę, obywateli oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami.						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	tak nie nie dotyczy
zmniejszenie liczby dokumentów zmniejszenie liczby procedur skrócenie czasu na załatwienie sprawy inne:	zwiększenie liczby dokumentów zwiększenie liczby procedur wydłużenie czasu na załatwienie sprawy inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	tak nie nie dotyczy

Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Brak wpływu		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
środowisko naturalne sytuacja i rozwój regionalny sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	demografia mienie państwowe inne:	informatyzacja zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 30 dni od dnia jej ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW I GOSPODARKI¹⁾

z dnia

**w sprawie wzoru legitymacji członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych
zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej**

Na podstawie art. 55 ust. 4 ustawy z dnia 2025 r. o działalności kosmicznej
(Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się wzór legitymacji członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej oraz opis tego wzoru, stanowiące załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER FINANSÓW I
GOSPODARKI**

¹⁾ Minister Finansów i Gospodarki kieruje działem administracji rządowej – gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów i Gospodarki (Dz. U. poz. 997).

Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Finansów i Gospodarki
z dnia
(Dz. U. poz.)

Wzór

Legitymacja członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej

I. Strona wewnętrzna wzoru legitymacji¹⁾

(grafika do zamieszczenia)

II. Strona zewnętrzna wzoru legitymacji (okładka)²⁾

(grafika do zamieszczenia)

¹⁾ Opis wzoru legitymacji członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej:

- 1) tło w kolorze białym, tekst w kolorze czarnym, w języku polskim, drukowane zgodnie ze wzorem;
- 2) na górze strony wpisana nazwa Komisji drukowanymi literami - „KOMISJA DO SPRAW BADANIA NIEPRZEWIDZIANYCH ZDARZEŃ ZWIĄZANYCH Z WYKONYWANIEM DZIAŁALNOŚCI KOSMICZNEJ”
- 3) po prawej stronie wyrazów „Legitymacja nr” – miejsce na wpisanie numeru legitymacji;
- 4) po prawej stronie wyrazów „data wystawienia” – miejsce na wpisanie odpowiednio: dnia, miesiąca i roku wystawienia legitymacji;
- 5) po prawej stronie miejsca na umieszczenie fotografii posiadacza legitymacji:
 - nad wyrazami „Imię” – miejsce na wpisanie imienia posiadacza legitymacji,
 - nad wyrazami „Nazwisko” – miejsce na wpisanie nazwiska posiadacza legitymacji,
 - nad wyrazami „Podpis członka Komisji” – miejsce na złożenie podpisu posiadacza legitymacji;
- 6) pod wyrazami „Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej” – miejsce na podpis i pieczęć Prezesa polskiej Agencji kosmicznej;
- 7) po wyrazach „Warszawa, dn.” – miejsce na wpisanie daty wystawienia legitymacji.

²⁾ Opis zewnętrznej strony legitymacji:

- 1) legitymacja wykonana z tektury pokrytej w części zewnętrznej płótnem introligatorskim w kolorze jasnym;
- 2) na okładce wzoru legitymacji, centralnie wizerunek logo Polskiej Agencji Kosmicznej, w kolorze czarnym;
- 3) poniżej wizerunku orła napis w kolorze czarnym: „POLSKA AGENCJA KOSMICZNA”.

UZASADNIENIE

I. Wyjaśnienie potrzeby i celu wydania aktu

Projekt rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie wzoru legitymacji członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej upoważnienie zawarte w art. 55 ust. 4 ustawy z dniao działalności kosmicznej (Dz. U..... poz.).

Zgodnie z delegacją zawartą w art. 55 ust. 4 ustawy o działalności kosmicznej minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzór legitymacji członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej oraz opis tego wzoru, kierując się koniecznością zapewnienia właściwej identyfikacji członka Komisji podczas wykonywania obowiązków związanych z pracami Komisji.

Zasadniczym celem projektowanego rozporządzenia jest określenie wzoru członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej, umożliwiającego identyfikację tych osób podczas czynności wykonywanych przez Komisję na podstawie art. 55 ust. 1 ustawy.

Wobec powyższego identyfikacja członków Komisji jest niezbędna do wykonywania tych czynności.

II. Dotychczasowy a projektowany stan prawny

W obecnym stanie prawnym brak jest regulacji dotyczących wzoru legitymacji członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej. Projektowana regulacja wynika nowych zadań określonych ustawą o działalności kosmicznej.

III. Rozwiązania zawarte w projekcie

Wzór legitymacji członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej: nazwę Komisji, imię i nazwisko członka Komisji, numer legitymacji, datę wystawienia, wizerunek twarzy członka Komisji, podpis członka Komisji, podpis wystawcy.

Legitymacja nie zawiera terminu ważności, gdyż wydawana jest na okres wykonywania zadań przez Komisję. Projektowany akt zawiera również opis zawartego w nim wzoru legitymacji. Opis ten precyzuje wymogi takie jak wymiary fotografii członka Komisji, wymiary

legitymacji, rodzaj papieru i kolory. Rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Konieczność wprowadzenia 30 dniowego okresu vacatio legis wynika z faktu, że konieczne jest wydanie legitymacji służbowych przez Polską Agencję Kosmiczną dla członków Komisji, a co za tym idzie wykonanie czynności formalno-technicznych w tym kierunku.

IV. Oświadczenie co do zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

V. Ocena w zakresie wymogu notyfikacji

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

VI. Informacja w zakresie obowiązku przedstawienia projektu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedłożenia instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

VII. Zgłoszenie lobbingowe

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz art. 52 § 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów, projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie wzoru legitymacji członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rozwoju i Technologii (ministerstwo wiodące) Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Andrzej Domański Minister Finansów i Gospodarki Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pan Karol Sobczak Dyrektor Departamentu Przemysłu Obronnego w Ministerstwie Rozwoju i Technologii mail: Karol.Sobczak@mrit.gov.pl tel. (22) 411 96 03	Data sporządzenia 25.11.2025 r. Źródło: art. 55 ust. 4 ustawy z dnia... o działalności kosmicznej Nr w wykazie prac: ...
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowane rozporządzenie stanowi realizację upoważnienia ustawowego zawartego w art. 55 ust. 4 ustawy o działalności kosmicznej konieczności w zakresie uregulowania wzoru legitymacji członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej upoważnienie

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozporządzenie wskazuje, że w legitymacji członka Komisji zamieszcza się następujące dane: nazwę Komisji, imię i nazwisko członka Komisji, numer legitymacji, datę wystawienia, wizerunek twarzy członka Komisji, podpis członka Komisji, podpis wystawcy. Legitymacja nie zawiera terminu ważności, gdyż wydawana jest na okres wykonywania zadań przez Komisję. Projektowany akt zawiera również opis zawartego w nim wzoru legitymacji. Opis ten precyzuje wymogi takie jak wymiary fotografii członka Komisji, wymiary legitymacji, rodzaj papieru i kolory.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie dotyczy

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Prezes PAK	1	Analizy własne	Projektowany akt precyzuje dane zamieszczane na legitymacji
Członkowie Komisji	Ok. 30	Analizy własne	Projektowany akt precyzuje dane zamieszczane na legitymacji

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2025 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa	-	-										

JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST	-											
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-											
Saldo ogółem												
budżet państwa	-											
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Źródła finansowania	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje skutków dla sektora finansów publicznych, w tym dochodów i wydatków budżetu państwa oraz samorządu terytorialnego.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie określa wzór legitymacji członka Komisji do spraw badania nieprzewidzianych zdarzeń związanych z wykonywaniem działalności kosmicznej. Legitymacje zostaną wydane wszystkim członkom Komisji powoływanym każdorazowo w przypadku wystąpienia zdarzenia.											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5		10	Łącznie (0-10)			
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa		-	-	-	-		-	-			
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
		rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami i	-	-	-	-	-		-			
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami i											
Niemierzalne	(dodaj/usuń)											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.											
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu												

X nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Brak wpływu		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
środowisko naturalne sytuacja i rozwój regionalny sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	demografia mienie państwowe inne:	informatyzacja zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		